

การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม
THE DEVELOPMENT OF YOUTH'S POTENTIALITY WITH BUDDADHAMMA
IN PHETCHABUN PROVINCE

พระครูสุชัยพัชรมงคล

คุณูปการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๔

การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม

พระครูสุชัยพัชรมงคล

คุณูปการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

The Development of Youth'S Potentiality With Buddadhamma In
Phetchabun Province

Phrakhru Suchaipatcharamongkol

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Public Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2021

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับคุณฐิณีพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบคุณฐิณีพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล)

.....กรรมการ
(ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.สมาน งามสนิท)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

คณะกรรมการควบคุมคุณฐิณีพนธ์

รศ.ดร.สมาน งามสนิท

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระครูสุชัยพัชรมงคล ตปสมปนฺโน)

ชื่อคุณูปนิพนธ์	: การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม
ผู้วิจัย	: พระครูสุขชัยพัชรมงค
ปริญญา	: ปรัชญาคุณูปนิพนธ์ (รัฐประศาสนศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์	: รศ.ดร.สมาน งามสนิท B.A. (Government), M.A. (Communication Arts), พบ.ด. (การบริหารการพัฒนา)
	: รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ), พ.ม. (พัฒนาสังคม), รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๑ กันยายน ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) เพื่อศึกษาการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ ๓) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๓๖ รูป/คน ได้ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๘ คน ได้ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์โดยสภาพทั่วไปมีการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนใน ๒ ด้าน คือ ๑) ด้านวิชาการ ๒) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

๒. การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้ ๑) การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง ประกอบด้วย การพัฒนาด้านอุปนิสัย การพัฒนาด้านจิตใจ การพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ๒) การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว ประกอบด้วย การพัฒนาด้านการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย การให้คำปรึกษาแก่เยาวชน การพัฒนาด้านจิตใจ ๓) การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียน ประกอบด้วย การอบรมสั่งสอนของครู การพัฒนาด้านทักษะให้แก่เยาวชน การให้คำปรึกษาแก่เยาวชน การพัฒนาด้านจิตใจ

๓. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม นำเสนอการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนใน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคตบูรณาการกับหลักอิทธิบาท ๔ ๒) การพัฒนาด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีบูรณาการกับหลักโยนิโสมนสิการและหลักสังคหัตถ์ ๔ ๓) การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพบูรณาการกับหลักภาวนา ๔

Dissertation Title : The Development of Youth's Potentiality With Buddhadhamma in Phetchabun Province

Researcher : Phrakhru Suchaipatcharamongkol

Degree : Doctor of Philosophy (Public Administration)

Dissertation Supervisory Committee

Assoc.Prof.Dr.Saman Ngamsanit B.A. (Government),

M.A.(Communication Arts), Ph.D. (Development Administration)

Assoc.Prof.Dr.Kiettisak Sooklueng, B.A. (Public

Administration), M.A. (Social Development Management),

D.P.A. (Public Administration)

Date of Graduation: September 11, 2021

Abstract

The objectives of this research were: 1) To study the general condition of the potential development of youth in Phetchabun Province; 2) To study the support for the development of youth's potential in Phetchabun Province; and 3) To study the model of the potential development of youth in Phetchabun Province with Buddhist principles. Research methodology is a qualitative research method to collect information Using In-Depth Interview 36 key informants/person The structured interview was used as a tool for data collection and focus group discussion for 8 people. Use the group discussion log as a tool for data collection and data analysis using the Content Analysis Technique.

The findings of this research as follows:

1. Developing the potential of youth in Phetchabun Province, in general, there are two aspects of youth potential development: 1) academic, 2) moral and ethical development.

2. Supporting the potential development of youth in Phetchabun Province as follows: 1) Supporting the development of youth's potential by themselves, consisting of character development mental development of physical health and using time to benefit 2) Supporting the potential development of youth from their

families, comprising the development of parenting development of physical health Youth Counseling mental development 3) Supporting the potential development of youth from schools, consisting of teacher training Skill development for youth Counseling mental development 3. A model for developing the potential of youth in Phetchabun province with the principles of Buddhism It presents the development of youth potential in 3 areas: 1) Development of life skills to cope with future changes integrated with the 4 principles of power 2) The development of technology skills integrated with the *Yonisomanasikara* and *Sangahavatthu* 4 principles 3) Developing readiness to work effectively integrated with *Bhāvanā* 4.

กิตติกรรมประกาศ

ดุชนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะอาศัยความเมตตาอนุเคราะห์จากคณาจารย์ภาควิชา รัฐศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้คำแนะนำจาก รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และกรรมการควบคุมดุชนิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลืออง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือเก็บ ข้อมูลในการวิจัย ตลอดจนผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการลงพื้นที่การวิจัย ครั้งนี้

พร้อมทั้งผู้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าชี้แนะแนวทางการ ดำเนินงานและตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอบคุณครอบครัวและเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจตลอดมาตลอดจนท่านที่มีส่วน ช่วยให้อวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

ประโยชน์คุณค่าและความดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นพุทธบูชาแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่เคารพและผู้มีพระคุณอย่างสูงในทุกภพทุกชาติหากมี ข้อผิดพลาดใด ๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

พระครูสุขชัยพัชรมงคล

๑๑ กันยายน ๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฉ
อธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ ความเป็นมาของการพัฒนาศักยภาพเยาวชน	๙
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน	๑๕
๒.๓ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน	๒๗
๒.๔ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน	๔๐
๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๔๗
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๓
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๒
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๘๓
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๓
๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๘๔
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๗
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๘

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๙
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๙๐
	๔.๑ สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์	๙๐
	๔.๒ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์	๑๐๕
	๔.๓ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลัก พุทธธรรม	๑๒๒
	๔.๔ การสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๔๔
	๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๔๖
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๕๓
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๕๓
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๕๙
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๖๘
บรรณานุกรม		๑๖๙
ภาคผนวก ก	แบบสัมภาษณ์	๑๗๗
ภาคผนวก ข	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๘๑
ภาคผนวก ค	หนังสือเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๙๙
ภาคผนวก ง	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๐๘
ประวัติผู้วิจัย		๒๑๑

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	สรุปความเป็นมาของการพัฒนาเยาวชน	๑๕
๒.๒	เปรียบเทียบการพัฒนาเยาวชนตามแนวทาง Leonard Nadler	๒๑
๒.๓	แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน	๒๖
๒.๔	แนวคิดรูปแบบการพัฒนาด้านทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี และความพร้อมในการทำงาน	๓๘
๒.๕	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพ	๖๔
๒.๖	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน	๖๙
๒.๗	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม	๗๐
๓.๑	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๑ ผู้นำทางพระพุทธศาสนา	๘๔
๓.๒	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๒ ตัวแทนนักวิชาการ	๘๕
๓.๓	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๓ กลุ่มผู้บริหารการศึกษา	๘๕
๓.๔	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๔ ตัวแทนครู	๘๕
๓.๕	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๕ ตัวแทนผู้ประกอบการ	๘๖
๓.๖	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๖ ตัวแทนนักเรียนเยาวชน	๘๖
๓.๗	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๘๗
๔.๑	การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านวิชาการ	๙๕
๔.๒	การพัฒนาศักยภาพด้านคุณธรรม จริยธรรม	๑๐๓
๔.๓	การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง	๑๐๙
๔.๔	การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว	๑๑๕
๔.๕	การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียนโดยครู	๑๒๑
๔.๖	รูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะชีวิตเยาวชนเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต	๑๒๗
๔.๗	รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชน	๑๓๓
๔.๘	รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรมด้านการพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ	๑๔๑

สารแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า	
๒.๑	แบบจำลองทฤษฎีระบบ	๓๓
๒.๒	กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	๓๖
๒.๓	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๒
๔.๑	ภาพรวมการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านวิชาการ	๙๖
๔.๒	ภาพรวมสภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ใน ด้านคุณธรรม จริยธรรม	๑๐๔
๔.๓	การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านการพัฒนา ศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง	๑๑๐
๔.๔	การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านการ สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว	๑๑๖
๔.๕	การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านการ สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียนโดยครู	๑๒๒
๔.๖	รูปแบบการพัฒนาด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต	๑๒๙
๔.๗	รูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีของเยาวชน	๑๓๖
๔.๘	รูปแบบการพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ	๑๔๓
๔.๙	องค์ความรู้ที่ได้รู้จากการวิจัย	๑๔๗
๔.๑๐	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๕๐

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬารัตนปิฎก และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักโดยใช้ระบบคำย่อ ดังต่อไปนี้

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ส.ม. (ไทย)	สุตตันตปิฎก สุตตนิคาย มหาวารวรรค	ภาษาไทย
ช.ป. (ไทย)	สุตตันตปิฎก ขุททกนิคาย ปฏิสัมภิตามวรรค	ภาษาไทย
ส.ม. (ไทย)	สุตตันตปิฎก สุตตนิคาย มหาวารวรรค	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑ ความเป็นมา

กระแสความเปลี่ยนแปลงแห่งโลกาภิวัตน์ส่งผลให้เยาวชนไทยขาดคุณธรรมศีลธรรมและจริยธรรมทั้งที่สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันทางพุทธศาสนามาช้านานนับว่าเป็นสังคมพุทธศาสนา สิ่งที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดคือ กระแสของวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามค่านิยมต่าง ๆ ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนได้รับผลกระทบอย่างมาก เนื่องจากเด็กและเยาวชนคือทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่ายิ่งเพราะเขาจะเจริญเติบโตขึ้นมามีส่วนร่วมสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ หากเยาวชนไม่ได้รับการพัฒนาที่ดี จะก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย จากการสำรวจสถิติของเด็กและเยาวชนที่ดำเนินชีวิตอย่างไม่เหมาะสมจนเกิดเป็นคดีความที่ถูกดำเนินคดีไปแล้วในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา มีเด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีไปแล้วรวมทั้งสิ้น ๓๖,๕๗๓ คดี (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, ๒๕๕๘: ๖)^๑ ซึ่งปัญหาที่ตามมาไม่เพียงเท่านั้น ยังเกิดปัญหาอื่นอีกมากมายหลังจากที่เยาวชนถูกดำเนินคดี คือเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีจะขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม เหตุการณ์เช่นนี้ไม่ควรเกิดขึ้นในสังคมไทยซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธ อย่างไรก็ตามปัญหาต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้นได้หลายสาเหตุ เช่นพื้นฐานทางสังคม ปัญหาครอบครัว รายได้ของครอบครัว ทำให้เยาวชนไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาที่มีคุณภาพได้ เมื่อเป็นเช่นนั้น สังคมก็ได้แต่เฝ้ามองว่า จะมีองค์กรที่เข้ามาแก้ไขปัญหาเหล่านี้โดยตรง ในขณะเดียวกัน องค์กรสงฆ์ก็มีบทบาทในการขัดเกลาเยาวชนให้ดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม โดยพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเปรียบเสมือนเกราะป้องกันไม่ให้เยาวชนดำเนินชีวิตในทางที่ผิด

เมื่อเป็นเช่นนั้นกระบวนการในการเผยแผ่พุทธธรรมจึงเป็นกลไกที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ในปัจจุบันการเผยแผ่พุทธธรรมในพระพุทธานามมีหลายรูปแบบ กล่าวคือมีทั้งเชิงรุกและเชิงรับ วิธีการสอนและกุศโลบายต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นในการสอน เพราะช่วยให้เป็นสื่อหรือเป็นอุปกรณ์ในการเรียนการสอน และเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วและดีขึ้น การที่จะชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในสังคมหรือเสนอความคิดเห็น การแก้ไขปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ ชักจูงโน้มน้าวจิตใจประชาชนให้ประพฤติตามหลัก

^๑กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, รายงานคดี ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, ๒๕๕๘), หน้า ๖.

พุทธธรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดความสงบสุขในสังคมนั้น ผู้สอน คือครูอาจารย์จะต้องเป็นกัลยาณมิตร เป็นผู้ชี้แนะที่ถูกต้อง ถ้าชี้ผิด ๆ ก็อาจจะนำไปนอกทาง หรือผิดพลาดได้^๒ ดังนั้นผู้มีหน้าที่หลักที่จะผลักดันและดำเนินการเผยแผ่ก็คือพระสังฆาธิการ เนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชน โดยเฉพาะพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสซึ่งเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของประชาชน และมีบทบาทโดยตรงต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์^๓

การเผยแผ่พระพุทธศาสนามีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ซึ่งในสมัยนั้นการเผยแผ่มีหลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ การถือปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธา การสนทนา การแนะนำ การถามตอบตบปัญหา การแสดงธรรม พระพุทธเจ้าได้ประทานหลักในการแสดงธรรมเผยแผ่แก่เหล่าสาวก คือมิให้แสดงธรรมโดยหวังลาภสักการะ โดยชี้โทษของการหวังลาภสักการะว่า ดุกรภิกษุทั้งหลาย ลาภ สักการะ และชื่อเสียง ทารุณ เผ็ดร้อน หยาดคายเป็นอันตรายแก่การบรรลุธรรมอันเกษมจากโยคะ ซึ่งไม่มีธรรมอื่นยิ่งไปกว่า^๔ จากนั้นได้ทรงวางนโยบายในการออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ประชาชนว่า ดุกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ชนหมู่มาก เพื่อความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เธอทั้งหลายอย่าได้ไปด้วยกัน ๒ รูป โดยทางเดียวกัน ดุกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงแสดงธรรม งามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุดจงประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถ พร้อมทั้งพยัญชนะ บริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง สัตว์ทั้งหลายผู้มีธูลีในจักขุน้อยมีอยู่ เพราะไม่ได้ฟังธรรมย่อมเสื่อมรอบผู้รู้ทั่วถึงซึ่งธรรมจักมี^๕ พระสงฆ์สาวกก็ได้เผยแผ่ตามปณิธานนั้น พระพุทธศาสนาก็เจริญรุ่งเรืองมากในสมัยนั้น แต่ในปัจจุบัน บริบทของสังคมได้เปลี่ยนไป วิถีชีวิตของชาวบ้านก็เปลี่ยนไป ทำให้พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแผ่ต้องปรับรูปแบบการเผยแผ่ให้เหมาะสมกับสภาพสังคม จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในอดีตการเผยแผ่จะเน้นที่กลุ่มบุคคลผู้ที่สามารถคิดวิเคราะห์แยกแยะได้ กล่าวคือเป็นผู้ใหญ่ เพราะจุดประสงค์หลักคือการเผยแผ่เพื่อให้บรรลุธรรมนั่นเอง และผู้ใหญ่ก็มีความสามารถในการใช้วิจารณญาณในการตามรู้ธรรมที่พระสงฆ์แสดงได้เป็นอย่างดีแต่ในปัจจุบันกลุ่มเป้าหมายไม่ใช่เพียงแค่ผู้ใหญ่เท่านั้น คณะสงฆ์ได้มุ่งไปที่เยาวชนด้วย ที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ โรงเรียนวิถีพุทธที่คณะสงฆ์ได้ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้เน้นเป้าหมายของการเผยแผ่ไปที่เยาวชน โดยโรงเรียนวิถีพุทธก็คือ โรงเรียนที่นำวิถีวัฒนธรรมของชาวไทยส่วนใหญ่แต่เดิมมาที่มุ่งเน้นให้ผู้ศึกษาเข้าใจชีวิตที่แท้จริงและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่าง

^๒เสถียรพงษ์ วรรณปก, *พุทธวิธีการสอนจากพระไตรปิฎก*, (กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๐), หน้า ๔.

^๓กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, *คู่มือพระสังฆาธิการ*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๑๘.

^๔ส.นิ. (ไทย) ๘/๕๖๕/๒๖๐.

^๕ส.ส. (ไทย) ๗/๔๒๘/๑๔๙.

ถูกต้องและเหมาะสม โดยอาศัยระบบการศึกษาตามหลักพุทธธรรม ๓ ประการ คือ ไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา มาใช้ในการฝึกอบรมให้ครอบครัวการดำเนินชีวิตทุกด้านสู่การพัฒนาที่สมบูรณ์^๖ ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแผ่โดยเฉพาะพระสอนศีลธรรมจึงมุ่งเน้นพัฒนาเยาวชนให้มีคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางของโรงเรียนวิถีพุทธ แต่ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนได้อย่างหมดสิ้นจะเห็นได้จากสถิติของเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีที่กล่าวแล้วข้างต้น ปัญหาที่พบได้แก่ ปัญหาการละเมิดศีล ๕ ในประเด็นต่าง ๆ เช่น การทำร้ายกันจนถึงแก่ชีวิตหรือการเบียดเบียนกัน การล่วงละเมิดทางเพศ การดื่มสุราและยาเสพติด โดยที่รากเง้าของปัญหาเหล่านั้นเกิดจากการขาดการกล่อมเกล่าจิตใจและปลูกฝังในเรื่องศีลธรรม จริยธรรม จนทำให้ความสำนึกต่อหน้าที่ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี การใช้สติพิจารณาบังคับ ลดน้อยถอยลงและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอกที่มาเหมาะสม ผนวกกับสภาพแวดล้อมของตัวนักเรียนที่ยุง ส่งเสริม ชักจูงโน้มน้าวอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบที่มีการพัฒนาอย่างหลากหลาย ทำให้ยากต่อการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนให้สัมฤทธิ์ผลได้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ เว้นแต่นักเรียนจะถูกจัดระเบียบทางความคิด จนมีจิตใจที่ใฝ่ดีและมีพลังใจที่เข้มแข็งมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นภูมิคุ้มกันเหตุปัจจัยทางเสื่อมที่จะเข้ามาทำลายคุณภาพชีวิตที่ดีงามได้ด้วยหลักธรรมทางศาสนา^๗

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

จากการสำรวจข้อมูลสถิติสภาวะการณทางวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนไทยในช่วงที่ผ่านมาพบปัญหาสำคัญ ๖ ด้านหลัก ได้แก่ อันดับ ๑ ปัญหาเยาวชนเสพยาติดมากถึง ๒.๗ ล้านคน อายุระหว่าง ๑๕-๑๙ ปี จำนวน ๓ แสนคนต้องเข้ารับการรักษา ส่วนเยาวชนอายุ ๑๑ ปีจำนวน ๗ คนเริ่มเสพยาบ้า และอายุ ๗ ปีส่งยาบ้า อันดับ ๒ ปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จากสถิติพบว่า อายุต่ำกว่า ๑๙ ปีลงมา ท้องถึงปีละ ๑.๕ แสนคน อันดับ ๓ เด็กถูกละเมิดและกลั่นแกล้ง กระทำคามรุนแรงโดยสื่อ อันดับ ๔ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ยุคใหม่ที่รักลูกแบบไม่ถูกทาง อันดับ ๕ การเสพสื่อออนไลน์ผ่านสื่อออนไลน์ และอันดับ ๖ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เกิดนักดื่มหน้าใหม่ เพิ่มขึ้น ๒.๕ ล้านคน โดยอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี สามารถซื้อหาเครื่องดื่มได้เองถึงร้อยละ ๘๘ ทุกวันนี้สื่อดิจิทัลโซเชียลมีเดียมีความสำคัญในชีวิตประจำวัน มีความน่าหวง ทั้งเร็ว ลวง และหลอน มีตัวอย่างสภาวะการณให้เห็นจากลูกบางคนขอเงินพ่อแม่ไปเติมเงินโทรศัพท์ เพื่อใช้ในการเล่นเกมออนไลน์ สถิติแม่ไวไฟเพิ่มขึ้นมาก เมื่อปี ๒๕๕๘ เด็กตั้งท้องอายุน้อยสุดอยู่ ม.๔ แต่วันนี้ที่น่าตกใจ เด็กประถมมีเพศสัมพันธ์กันในห้องน้ำของโรงเรียน เด็กมหาวิทยาลัยที่อยู่ตามหอพักอยู่ด้วยกันอย่างสามมีภรรยา มี

^๖มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, โรงเรียนวิถีพุทธ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๗๕.

^๗กรมการศาสนา, คู่มือดำเนินงานตามโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๔๘), หน้า ๒๒.

การล่งละเมิดทางเพศผ่านสื่อออนไลน์ ดังนั้นเราต้องตามโลกให้ทัน ต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้ได้ โดยที่ผ่านมามีบทบาทงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมจับมือกับกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เป็นหลัก และต่อจากนี้ต้องจับมือทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(พม.) สภาวัฒนธรรม เครือข่ายเยาวชนอาสาสมัคร เครือข่ายครอบครัวที่มีอยู่ ทั่วประเทศ เพื่อขจัดสื่อร้าย ขยายสื่อดี และสร้างภูมิคุ้มกันสังคม^๔

ในเชิงคุณภาพนั้น เด็กและเยาวชนไทยกำลังเผชิญปัญหาในทุกด้าน เช่น ด้านร่างกาย เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร, ด้านจิตวิญญาณ เรื่องการยอมรับการคอร์รัปชันและวัตถุนิยม, ด้านสังคมอารมณ์ เรื่องการใช้ความรุนแรง และด้านการศึกษา เรื่องระดับสติปัญญาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน จากการสำรวจระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทย ในปี ๒๕๕๔ ของสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ รายงานว่าเด็กนักเรียนไทยทั่วประเทศมีคะแนนสติปัญญา (IQ) เฉลี่ยเท่ากับ ๙๘.๕๙ ซึ่งถือมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐานสากลที่(๑๐๐) และมีการกระจายตัวในลักษณะที่มีเด็กนักเรียนที่ IQ ต่ำกว่าค่าปกติมากกว่ามาตรฐานสากล และพบว่าเด็กนักเรียนกลุ่มที่มี IQ ต่ำ ก็จะมี IQ ต่ำมาก ในขณะที่เดียวกันเด็กนักเรียนที่ IQ สูงก็มีแนวโน้มจะสูงมาก หรืออธิบายได้ว่ามีช่องว่างของสติปัญญาระหว่างกลุ่มที่มีสติปัญญาดีกับกลุ่มที่มีปัญหาสติปัญญา โดยมีการวิจัยจากเรื่องของภาวะโภชนาการ, ปัจจัยจากตัวเด็กและปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมและการเลี้ยงดู และจากการวิจัยพัฒนาการเด็กแบบองค์รวมของเด็กไทยของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก และเยาวชนผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ(๒๕๕๔) พบว่าทักษะชีวิตเยาวชนไทยที่มีคะแนนค่อนข้างต่ำ ๕ อันดับคือ ๑.ความคิดสร้างสรรค์ ๒.คิดวิเคราะห์ ๓.แก้ปัญหา ๔.ตระหนักในตนเอง และ ๕.การจัดการอารมณ์ เมื่อเยาวชนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาทำให้ความสามารถในการวิเคราะห์และจัดการกับปัญหาของตนเองเป็นเรื่องที่ทำไต่ยาก ซึ่งประเด็นเหล่านี้ก็สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เยาวชนกำลังเผชิญ คือ เด็กเรียนอ่อนกว่ามาตรฐาน, ปัญหาเรื่องเพศ, คุณธรรมจริยธรรม รวมถึงคุณลักษณะที่พึงมีเช่นเรื่อง ไม่เข้าใจหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน ไม่มีจิตสาธารณะ ไม่รู้จักตนเอง ไม่มีวินัย^๕

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น อันได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับสังคมอารมณ์ ด้านร่างกาย ด้านการศึกษา และด้านศีลธรรมจริยธรรมของเยาวชนหากไม่ได้รับการเยียวยาและหากเยาวชนเหล่านั้นเติบโตขึ้นด้วยสภาพจิตใจที่ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผสมเข้ากับทักษะต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผ่านจากเยาวชนเข้าสู่วัยทำงาน เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าหากเยาวชนเราขาดคุณธรรม

^๔Thianthip Diawkee, สสำรวจพฤติกรรมวัยรุ่นไทย, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.thaihealth.or.th/Content/๔๗๐๙๙-สำรวจพฤติกรรมวัยรุ่นไทย.html>, [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].

^๕มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย, สถานการณ์เยาวชนไทย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.compassionth.com/สถานการณ์เยาวชนไทย/>, [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].

จริยธรรม คงไม่ต้องกล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ที่จะตามมา เป็นที่ทราบดีว่าเด็กและเยาวชนคืออนาคตของชาติ การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีศักยภาพพร้อมกับโลกและยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง ให้มาสู่เยาวชนคนรุ่นใหม่ที่ครอบครัว, ชุมชนและประเทศชาติหวังให้เป็นกำลังสำคัญในการขึ้นมาเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ก้าวไปกับศตวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรมด้วยเหตุที่ผู้วิจัยเป็นพระสังฆาธิการ และศึกษาวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ จึงเห็นว่าวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์สามารถบูรณาการเข้ากับการพัฒนาได้ ซึ่งจะเป็นผลให้เกิดแนวทางการพัฒนาเยาวชนเพื่อให้ดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

๑.๒ คำถามการวิจัย

- ๑.๒.๑ สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอย่างไร
- ๑.๒.๒ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอย่างไร
- ๑.๒.๓ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรมควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๓.๒ เพื่อศึกษาการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยประกอบด้วย ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านตัวแปร ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านพื้นที่ และขอบเขตด้านเวลา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม

๑. แนวคิดการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน การสนับสนุนการพัฒนารวมทั้ง ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว, ด้านการสนับสนุนจากโรงเรียน, ด้านตัวของเยาวชนเอง

๒. แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมประกอบด้วย พรหมวิหาร ๔, สังคหวัตถุ ๔, และอิทธิบาท ๔

๓. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต, การพัฒนาด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยี และ การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้คือ

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ สถานภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ด้านวิชาการ/ความสามารถ และ ด้านคุณธรรม จริยธรรม การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนประกอบด้วย ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว, ด้านการสนับสนุนจากโรงเรียน, ด้านตัวของเยาวชนเอง และหลักพุทธธรรมประกอบด้วย สังคหวัตถุ ๔ อิทธิบาท ๔ และภavana ๔

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การพัฒนาด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต, การพัฒนาด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี และ การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ๑) เจ้าอาวาสของวัดในพื้นที่ ๕ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอชนแดน อำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า และอำเภอวังโป่ง จำนวน ๒๖๑ รูป ๒) กลุ่มนักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง และตัวแทนนักเรียน จาก ๕ อำเภอ

๒) ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๓๖ รูป/คน ประกอบด้วย ๑) ผู้นำทางพระพุทธศาสนา จำนวน ๘ รูป, ๒) ตัวแทนนักวิชาการ จำนวน ๖ คน, ๓) กลุ่มผู้บริหารการศึกษา จำนวน ๕ คน, ๔) ตัวแทนครู จำนวน ๖ คน, ๕) ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน ๔ คน และ ๖) ตัวแทนนักเรียนเยาวชน จำนวน ๙ คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ – เดือนสิงหาคม ๒๕๖๔

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพ หมายถึง การทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม ทำให้ก้าวหน้า ทำให้เจริญ ในที่นี้คือการพัฒนาไปยังเยาวชนเพื่อให้เกิดผล ๓ ด้านประกอบด้วย

๑) การพัฒนาความสามารถด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆในชีวิตได้อย่างมีระบบ การคิดวิเคราะห์ ข้อมูลต่างๆ การประเมินปัญหาหรือสถานการณ์ที่อยู่รอบตัวของเยาวชนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ตลอดจนการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสม

๒) การพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี หมายถึง การพัฒนาความสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการค้นคว้าหาข้อมูล การสนับสนุนการใช้ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย และมีความรับผิดชอบตลอดจนเยาวชนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่าน กระบวนการใช้เทคโนโลยี

๓) การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การพัฒนาความสามารถของเยาวชนเกี่ยวกับความพร้อมในการเข้าสู่การทำงานที่ต้องมีบุคลิกที่ดีและเหมาะสม รู้จักบริหารเวลา จัดลำดับความสำคัญของงาน การมีเป้าหมายชัดเจน ไม่ดูถูกความสามารถของตนเอง และผู้อื่น มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานและการสร้างมิตรไมตรีต่อกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ยึดมั่นแจ่มใสต่อกัน ให้อภัยกันมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงาน มีคุณธรรมในการทำงาน

เยาวชน หมายถึง เยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ ผู้มีอายุระหว่าง ๑๔ – ๑๘ ปี เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างการเป็นเด็กไปสู่วัยรุ่นหนุ่มสาว เป็นช่วงที่น่ากังวลเกี่ยวกับบุคลิกและสิ่งรอบตัว ซึ่งควรให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ การที่จะต้องเป็นผู้ใหญ่มีการทำงานมีความรับผิดชอบมากขึ้น

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ได้ทราบถึงสภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๖.๒ ได้ทราบถึงการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๖.๓ ได้ทราบรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลัก
พุทธธรรม

๑.๖.๔ ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนให้ดำเนินชีวิต
อย่างเหมาะสมด้วยหลักพุทธธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดอื่นๆ

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน และแนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน เพื่อนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน โดยผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

๒.๑ ความเป็นมาของการพัฒนาเยาวชน

๒.๑.๑ การขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กและเยาวชนของไทย

๒.๑.๒ หน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และการดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด

๒.๑.๓ กรรมาธิการเด็กและเยาวชน (ตย.) สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

๒.๑.๔ สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย

๒.๑.๕ สถานการณ์เยาวชนไทย

๒.๑.๖ ข้อมูลสถิติสภาวการณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนไทยที่ผ่านมาเผยพบปัญหา ๖ ด้านหลัก

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

๒.๒.๑ การพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ด้านตัวของเยาวชนเอง

๒.๒.๒ การพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว

๒.๒.๓ การพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ด้านการสนับสนุนจากโรงเรียน

๒.๓ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

๒.๓.๑ การพัฒนาด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๒.๓.๒ การพัฒนาด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี

๒.๓.๓ การพัฒนาด้านความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ ความเป็นมาของการพัฒนาศักยภาพเยาวชน

สหประชาชาติ (United Nations) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทเกี่ยวกับความร่วมมือในกฎหมายระหว่างประเทศ ความมั่นคงระหว่างประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจ กระบวนการทางสังคม สิทธิมนุษยชน และการบรรลุสันติภาพโลก ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ แมนฮัตตัน นครนิวยอร์ก รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติในปี ค.ศ. ๑๙๙๙ ได้กำหนดให้วันที่ ๑๒ สิงหาคมเป็นวันเยาวชนสากล (International Youth Day) เพื่อสร้างความตระหนักปัญหาและความท้าทายที่เยาวชนของโลกต้องเผชิญ^๑

สำหรับประเทศไทยตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้กำหนดให้วันที่ ๒๐ กันยายนของทุกปีเป็นวันเยาวชนแห่งชาติ เนื่องจากวันที่ ๒๐ กันยายน เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของยุวกษัตริย์ไทย ๒ พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ซึ่งทั้งสองพระองค์ทรงขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ และได้ทรงบำเพ็ญประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่ง จึงนับได้ว่าเป็นวันดีและเป็นสิริมงคลยิ่งสำหรับการพัฒนาเยาวชนของชาติ^๒

๒.๑.๑ การขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กและเยาวชนของไทย

เริ่มจากในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เกิดการรวมตัวขององค์กรพัฒนาเอกชนเกี่ยวข้องกับเด็กที่เรียกว่า “คณะกรรมการด้านเด็ก” โดยนักกิจกรรมอาสาสมัคร มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม มูลนิธิดวงประทีปและสหทัยมูลนิธิ ที่ร่วมกันดำเนินกิจกรรมและรณรงค์เกี่ยวข้องกับสิทธิและสวัสดิภาพของเด็ก ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) สอดคล้องกันในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ UNICEF ได้รณรงค์ให้ไทยลงนามใน **อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก** ผ่านทางสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.) และสภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน (สอ.ดย.) การรณรงค์และผลักดันสร้างการตระหนักสังคมเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ นำไปสู่การจัด “เวทีสิทธิเด็ก” ร่วมกับคณะกรรมการกิจการสตรีและเยาวชน สภาผู้แทนราษฎร และ สอ.ดย. ครั้งแรกในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๒ ณ ทำเนียบรัฐบาล เพื่อสร้างความเข้าใจ

^๑ United Nation, **International Youth Day**, [online], from : <https://www.un.org/en/events/youthday/>, [Retrieved, December 10, 2019]

^๒ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, **วันเยาวชนแห่งชาติ**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/วันเยาวชนแห่งชาติ>, [๑๐ ธ.ค. ๒๕๖๒].

ด้านสิทธิเด็กและให้โอกาสเด็กและเยาวชนเข้าอภิปราย และเป็นครั้งแรกในสังคมไทยที่เด็กได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางนโยบาย ในครั้งนั้นการขับเคลื่อนด้านสิทธิเด็กบรรลุตามผลสำเร็จ ครม. ได้เห็นชอบในการลงนามภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งมีผลบังคับในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๓๕ การขับเคลื่อนด้านเด็กได้รับความสำคัญอย่างมาก กล่าวคือนักวิชาการและนักสิทธิเด็กมีบทบาทในเวทีการเมือง อาทิ ดร.สายสุรี จุติกุล ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและรับผิดชอบด้านเด็กในรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน พร้อมทั้งนายวัลลภ ตังคณานุก์ชัย นายมนตรี สินทวิชัย และนางเตือนใจ ดีเทศน์ ดำรงตำแหน่งวุฒิสภาในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นปัจจัยสนับสนุนในการกำหนดพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ขึ้นที่นอกจากเป็นการกำหนดหลักการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กที่สอดคล้องกับหลักสิทธิเด็กสากลแล้ว ยังเป็นการจัดระเบียบให้ภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาอยู่ในพื้นที่ทางกฎหมายและทำงานเด็กร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการและคณะสหวิชาชีพ(คณะกรรมการสิทธิสตรีและเยาวชน) ฉะนั้นในช่วงต้นของการดำเนินการจริงจึงยังมีข้อท้าทายและอุปสรรคสำคัญของการรวมศูนย์อำนาจ(ของกรมส่วนกลาง) ที่กระจัดกระจายในการทำงานที่มีความเป็นกิจกรรมเฉพาะกิจ (Ad Hoc activity) ของการทำงานด้านสิทธิเด็ก และการขาดความเป็นสถาบันของกลไกโดยเฉพาะ กลไกคณะกรรมการที่ทำงานในลักษณะคณะทำงาน (Working committee) อย่างจริงจัง ดังนั้นปรากฏการณ์เรียกร้องให้เกิดการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะจากเด็กและเยาวชนในการหยิบยกประเด็นปัญหา จัดการ แก้ไขด้วยตนเองนำไปสู่การผลักดันและบังคับใช้ พรบ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้มี “สภาเด็กและเยาวชน” โดยมีเจตนารมณ์ให้มีบทบาทเป็นศูนย์กลางประสานความร่วมมือของหน่วยงาน องค์กรภาคเครือข่ายในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการคิด เสนอแนวทาง วางแผน และร่วมดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ชุมชน และสังคม^๓

๒.๑.๒ หน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และการดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังปรากฏในพรบ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖ ให้มีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนรวมทั้งแก้ไขปัญหที่อาจมีผลกระทบในทางลบต่อเด็กและเยาวชน โดยมี หลักการดังต่อไปนี้ (๑) การพัฒนาเด็กและเยาวชน การบังคับใช้และการปฏิบัติตามบทบัญญัติใด ๆ แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก (๒) เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิในการได้รับการศึกษา และได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี

^๓ กรมกิจการเด็กและเยาวชน, เด็กและเยาวชน : จากอดีตถึงแนวคิดปัจจุบัน, (แผนกลยุทธ์กรมกิจการเด็กและเยาวชน ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔), หน้า ๒๖ – ๒๘.

คุณภาพสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ (๓) เด็กพิการ เด็กที่มีข้อจำกัดทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีสิทธิในการได้รับการศึกษาที่รัฐจัดให้เป็นพิเศษที่เหมาะสมกับลักษณะเด็กประเภทนั้น ๆ (๔) เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการรับบริการทางการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานสูงสุดเท่าที่มีการให้บริการทางด้านนี้ (๕) เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการเล่น มีเวลาพักผ่อน และเข้าร่วมกิจกรรมการเล่นทางนันทนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลปะ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยมีแนวทาง ดังต่อไปนี้ (๑) ให้เด็กและเยาวชนมีความผูกพันต่อครอบครัว ภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย และรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งกฎเกณฑ์และกติกาในสังคม (๒) ให้มีสุขภาพและพละกำลังแข็งแรง รู้จักการป้องกันตนเองจากโรคและสิ่งเสพติด (๓) ให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ตามสมควรแก่วัย จริยธรรม และคุณธรรม (๔) ให้มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจในการทำงานสุจริต (๕) ให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (๖) ให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นโดยมีจิตสำนึกในการให้และการอาสาสมัคร รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ (๗) ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อส่วนรวมตามสมควรแก่วัย

สำหรับการดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด ตามพรบ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ มาตรา ๘ ระบุว่า ให้สำนักงานหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดร่วมมือ ส่งเสริม และประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ ในการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงหลักการและแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนและประชาสังคมในท้องถิ่นด้วย มาตรา ๙ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครและสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย

๒.๑.๓ กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

ตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการรวมภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายด้านเด็กและเยาวชน จาก ๓ หน่วยงานในสังกัด พม. คือ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (พส.) และสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(สป.พม.) และเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๘ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้าง โดยมีการรวบรวมและยกระดับหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชนเป็น "กรมกิจการเด็กและเยาวชน" จึงเป็นหน่วยงานเชิงนโยบายและปฏิบัติ ที่มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพของเด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว

โดยการกำหนด นโยบาย มาตรการ กลไก ส่งเสริมสนับสนุนภาครัฐและภาคเอกชน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการที่กำหนด เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยมีวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจ ดังนี้ **วิสัยทัศน์** : เด็กและเยาวชนมีความเป็นพลเมือง เก่ง ดี มีสุข และสร้างสรรค์ **ค่านิยม** : มองไกล ก้าวทัน มีความเชี่ยวชาญ จิตมุ่งบริการ ยึดมั่นคุณธรรม เน้นการมีส่วนร่วม **พันธกิจ** ดังนี้ ๑) พัฒนานโยบายและมาตรการด้านเด็กและเยาวชนในเชิงรุก ๒) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนที่จำเป็นในการดำรงชีวิตตามช่วงวัย ๓) พัฒนาและเชื่อมโยงระบบคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ๔) พัฒนาระบบสวัสดิการเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ๕) การบูรณาการภาคีเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาเชิงประเด็น (Agenda Base) ๖) พัฒนาบุคลากร และระบบบริหารองค์กรให้มีสมรรถนะสูง

๒.๑.๔ สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย

ก้าวแรกของสภาเด็กและเยาวชน เกิดจากกลุ่มเยาวชนเล็กๆ ใน ๔ จังหวัด คือ ร้อยเอ็ด สุรินทร์ สตูล และปราจีนบุรี สภานี้จะเป็นเวทีสำหรับเด็กและเยาวชนให้ได้คิดโครงการสร้างสรรค์หรือแก้ปัญหาของชุมชนตามวิถีทางที่เหมาะสมกับท้องถิ่นนั้นๆ โดยแต่ละจังหวัดก็มีโครงการที่น่าสนใจหลายโครงการ จนกระทั่งปี ๒๕๕๐ ก็มีพระราชบัญญัติพัฒนาส่งเสริมเด็กและเยาวชนแห่งชาติขึ้น "สาระสำคัญในพระราชบัญญัตินี้ ระบุว่า ให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนในทุกอำเภอและทุกจังหวัด โดยให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ทั้งเรื่องวิชาการ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น คุณธรรม จริยธรรม และประชาธิปไตย โดยให้เด็กๆ คิดกิจกรรมและโครงการเอง บางครั้งรัฐบาลอาจจะมึนนโยบายเฉพาะกิจบางอย่าง ก็สามารถคิดกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายนั้นๆ

ตัวอย่างรูปแบบการจัดกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนอาจจะคิดกิจกรรมร่วมกับชุมชนหรือหมู่บ้านได้ เช่น สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดเก็บข้อมูลผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงรายจัดค่ายฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม และสร้างค่ายหรือโครงการถนนเด็กเดินของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยนาท ซึ่งแต่ละโครงการนับว่าสร้างสรรค์และมีประโยชน์สำหรับท้องถิ่นมาก เพราะบางโครงการรัฐก็ไม่สามารถเข้าไปพัฒนาหรือดูแลได้อย่างทั่วถึง ฉะนั้นการให้เด็กๆ ได้เข้าไปทำโครงการ

สร้างสรรค์ชุมชนของตนเอง โดยมีผู้ใหญ่คอยสนับสนุน จึงเป็นก้าวแรกของการพัฒนาที่ตรงจุดมากกว่า

บทบาทของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานกลาง จะทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมระหว่างรัฐกับเยาวชน โดยจะเป็นศูนย์กลางรับข้อมูลจากจังหวัดต่างๆ นำมาสะท้อนไปสู่ผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจในระดับนโยบายแล้วขยายผลต่อไป นอกจากนี้ สภาเด็กและเยาวชนยังทำงานร่วมกับหลายๆ องค์กร เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมอนามัย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือแม้แต่กระทั่ง NGO

การมีสมาชิกสภาเด็กและเยาวชน อันดับแรกจะมาจากการคัดเลือกก่อน โดยเริ่มจากการคัดเลือกกลุ่มเยาวชนเล็กๆ เช่น นักเรียนดีเด่นจากระดับโรงเรียนหรือประธานสถานักเรียน มาจำนวนหนึ่ง จากนั้นก็จะมีการเลือกตั้งค้นหาตัวแทนในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ และระดับจังหวัดในที่สุด โดยแต่ละสภาจังหวัด จะมีสมาชิกอยู่ประมาณ ๒๑ คน ส่วนสมาชิกส่วนกลาง ช่วงแรกๆ ก็มาจากการจัดตั้งเช่นกัน โดยคัดเลือกเยาวชนที่มีบทบาทดีเด่นและเป็นแบบอย่างที่ดีเข้ามาเป็นสมาชิก แต่พอหลังจากที่พระราชบัญญัติพัฒนาส่งเสริมเด็กและเยาวชนแห่งชาติปี ๒๕๕๐ ออกมา ก็เริ่มให้มีการจัดการเลือกตั้งแล้วเช่นกัน

การทำงานด้านเยาวชนนี้มีสิ่งหนึ่งที่ร่วมกัน นั่นคือเป้าหมายที่จะพัฒนาเยาวชนให้ยั่งยืนสำหรับปัญหายังคงมีอยู่ โดยเฉพาะในระดับนโยบาย ที่ยังไม่มีฝ่ายไหนเข้ามาดูแลเรื่องงานเยาวชนโดยตรง มันยังคงมีความคาบเกี่ยวและความไม่ชัดเจนในเรื่องบทบาทและหน้าที่อยู่ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเด็กมีปัญหาในสถานศึกษา กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ กับกระทรวงศึกษาธิการ ว่าใครต้องเป็นฝ่ายดูแล เพราะกระทรวงศึกษาจะสนใจแต่เด็กที่ยังเรียนอยู่ แต่ถ้าเป็นเด็กที่ไม่ได้เรียน หรือเรื่องร้านเกม กระทรวงวัฒนธรรมก็เข้ามาดูแล จึงทำให้สับสนหาเจ้าภาพไม่เจอ นี่จึงเป็นอีกหน้าที่ของรัฐบาลชุดใหม่ที่จะต้องเข้าไปแก้ไขเสียที^๔

๒.๑.๕ สถานการณ์เยาวชนไทย

เด็กและเยาวชนคืออนาคตของชาติ ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่ครอบครัว, ชุมชนและประเทศชาติ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก แต่ สถานการณ์เด็กและเยาวชนในประเทศไทยที่เรากำลังเผชิญนั้นมีหลายอย่าง ทั้งในเรื่องของปริมาณและคุณภาพในเชิงปริมาณ เรามีจำนวนเด็กที่เกิดใหม่น้อยลง ทำให้ในอนาคตประชากรในวัยทำงานก็จะมีน้อยลง และเขาจะต้องดูแลทั้งประชากรผู้สูงอายุและเด็ก

^๔ สสส., “มารู้จักสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย” วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.thaihealth.or.th/Content/๑๗๗๕๘-มารู้จัก%๒๐'สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย'.html>, [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].

ในเชิงคุณภาพนั้น เด็กและเยาวชนไทยกำลังเผชิญปัญหาในทุกด้าน เช่น ด้านร่างกาย เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร, ด้านจิตวิญญาณ เรื่องการยอมรับการคอร์รัปชันและวัตถุนิยม, ด้านสังคมอารมณ์ เรื่องการใช้ความรุนแรง และด้านการศึกษา เรื่องระดับสติปัญญาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน จากการสำรวจระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทย ในปี ๒๕๕๔ ของสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ รายงานว่าเด็กนักเรียนไทยทั่วประเทศมีคะแนนสติปัญญา (IQ) เฉลี่ยเท่ากับ ๙๘.๕๙ ซึ่งถือมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐานสากลที่(๑๐๐) และมีการกระจายตัวในลักษณะที่มีเด็กนักเรียนที่ IQ ต่ำกว่าค่าปกติมากกว่ามาตรฐานสากล และพบว่าเด็กนักเรียนกลุ่มที่มี IQ ต่ำ ก็จะทำมาก ในขณะที่เดียวกันเด็กนักเรียนที่ IQ สูงก็มีแนวโน้มจะสูงมาก หรืออธิบายได้ว่ามีช่องว่างของสติปัญญาระหว่างกลุ่มที่มีสติปัญญาดีกับกลุ่มที่มีปัญหาสติปัญญา มาก โดยมีปัจจัยจากเรื่องของภาวะโภชนาการ, ปัจจัยจากตัวเด็กและปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมและการเลี้ยงดู และจากการวิจัยพัฒนาการเด็กแบบองค์รวมของเด็กไทยของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก และเยาวชนผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ(๒๕๕๔) พบว่า ทักษะชีวิตเยาวชนไทยที่มีคะแนนค่อนข้างต่ำ ๕ อันดับคือ ๑.ความคิดสร้างสรรค์ ๒.คิดวิเคราะห์ ๓.แก้ปัญหา ๔.ตระหนักในตนเอง และ ๕.การจัดการอารมณ์ เมื่อเยาวชนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาทำให้ความสามารถในการวิเคราะห์และจัดการกับปัญหาของตนเอง เป็นเรื่องที่ทำไต่ยาก ซึ่งประเด็นเหล่านี้ก็สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เยาวชนกำลังเผชิญ คือ เด็กเรียนอ่อนกว่ามาตรฐาน, ปัญหาเรื่องเพศ, คุณธรรมจริยธรรม รวมถึงคุณลักษณะที่พึงมีเช่นเรื่อง ไม่เข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ไม่มีจิตสาธารณะ ไม่รู้จักตนเอง ไม่มีวินัย^๕

๒.๑.๖ ข้อมูลสถิติสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนไทยที่ผ่านมาเผยพบ ปัญหา ๖ ด้านหลัก

จากการสำรวจข้อมูลสถิติสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนไทยในช่วงที่ผ่านมาพบปัญหาสำคัญ ๖ ด้านหลัก ได้แก่ อันดับ ๑ ปัญหาเยาวชนเสพยาติดมากถึง ๒.๗ ล้านคน อายุระหว่าง ๑๕-๑๙ ปี จำนวน ๓ แสนคนต้องเข้ารับการรักษา ส่วนเยาวชนอายุ ๑๑ ปีจำนวน ๗ คนเริ่มเสพยาบ้า และอายุ ๗ ปีส่งยาบ้า อันดับ ๒ ปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จากสถิติพบว่า อายุต่ำกว่า ๑๙ ปีลงมา ท้องถึงปีละ ๑.๕ แสนคน อันดับ ๓ เด็กถูกละเมิดและกลั่นแกล้ง กระทบความรุนแรงโดยสื่อ อันดับ ๔ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ยุคใหม่ที่รักลูกแบบไม่ถูกทาง อันดับ ๕ การเสพสื่ออนาจารผ่านสื่อออนไลน์ และอันดับ ๖ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เกิดนักดื่มหน้าใหม่เพิ่มขึ้น ๒.๕ ล้านคน โดยอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี สามารถซื้อหาเครื่องดื่มได้เองถึงร้อยละ ๙๘. ทุกวันนี้สื่อดิจิทัลโซเชียลมีเดียมีความสำคัญในชีวิตประจำวัน มีความน่าห่วง ทั้ง เร็ว ลวง และหลอน มีตัวอย่าง

^๕ มุลินิจิตรฐนาทร, สถานการณ์เยาวชนไทย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.compassionth.com/สถานการณ์เยาวชนไทย/>, [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].

สถานการณ์ให้เห็นจากลูกบางคนขอเงินพ่อแม่ไปเติมเงินโทรศัพท์ เพื่อใช้ในการเล่นเกมออนไลน์ สถิติแม่ไวส์เพิ่มขึ้นมาก เมื่อปี ๒๕๕๘ เด็กตั้งท้องอายุน้อยสุดอยู่ ม.๔ แต่วันนี้ที่น่าตกใจ เด็กประถมมีเพศสัมพันธ์กันในห้องน้ำของโรงเรียน เด็กมหาวิทยาลัยที่อยู่ตามหอพักอยู่ด้วยกันอย่างสามมีภรรยา มีการล่อลวงละเมิดทางเพศผ่านสื่อออนไลน์ ดังนั้นเราต้องตามโลกให้ทัน ต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้ได้ โดยที่ผ่านมาบทบาทงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมจับมือกับกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เป็นหลัก และต่อจากนี้ต้องจับมือทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(พม.) สภาวัฒนธรรม เครือข่ายเยาวชนอาสาสมัคร เครือข่ายครอบครัวที่มีอยู่ ทั่วประเทศ เพื่อจัดสื่อร่าย ขยายสื่อดี และสร้างภูมิคุ้มกันสังคม^๒

ตารางที่ ๒.๑ สรุปความเป็นมาของการพัฒนาเยาวชน

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
United Nation	กำหนดให้วันที่ ๑๒ สิงหาคมเป็นวันเยาวชนสากล
วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี	๒๐ กันยายนเป็นวันเยาวชนแห่งชาติ
กรมกิจการเด็กและเยาวชน	พรบ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

เยาวชน ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ หมายถึงบุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ และไม่ใช่วัยบรรลุนิติภาวะแล้วจากการจดทะเบียนสมรส ในทางกฎหมายก็ถือว่าบุคคลที่มีอายุระหว่างนี้เป็นเยาวชนและหากต้องระวางโทษก็จะพิจารณาโทษแตกต่างจากผู้ใหญ่

ความหมายในระดับสากล โดย สหประชาชาติ ระบุว่า เยาวชน หมายถึง คนในวัยหนุ่มสาว คือ ผู้มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๕ ปี หรือเป็นช่วงวัยหนุ่มสาว. เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างการเป็นเด็กและผู้ใหญ่ เป็นช่วงที่กังวลเกี่ยวกับรูปลักษณ์และสิ่งรอบตัวมากเป็นพิเศษ

^๒Thianthip Diawkee, สํารวจพฤติกรรมวัยรุ่นนไทย, สํานักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.thaihealth.or.th/Content/๔๗๐๙๙-สํารวจพฤติกรรมวัยรุ่นนไทย.html>, [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].

เพราะการพัฒนาเยาวชนนำไปสู่ผลการผลิตและการบริการที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

๒.๑.๑ การพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ด้านตัวของเยาวชนเอง

วัยเยาวชนจะเป็นช่วงที่เยาวชนมีความคิดเป็นของตัวเองจากการเรียนรู้สิ่งสมประสบการณ์ตั้งแต่วัยเด็กจนเติบโตใหญ่และเริ่มมีปัญหาความขัดแย้งจากสภาพแวดล้อม เยาวชนที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีจะได้รับคำปรึกษาแนะนำที่ดีและมีการเริ่มพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง เช่น หากสนใจในวิชาใดก็จะมุ่งมั่นหาความรู้เพิ่มเติมด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อต่างๆทางออนไลน์ หรือหากสนใจกิจกรรมพิเศษก็จะหาโอกาสเรียนรู้และฝึกฝนเช่นดนตรี กีฬา หรือศิลปะต่างๆ พ่อแม่ผู้ปกครองมีหน้าที่ต้องให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนได้รับการพัฒนาในกิจกรรมที่เยาวชนสนใจใฝ่รู้ ให้โอกาสเยาวชนได้แสดงศักยภาพและพัฒนาตัวเยาวชนเอง ซึ่งอาจเป็นการพัฒนาไปสู่อาชีพของเยาวชน (Career Development) ในอนาคต

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชน จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมโลกที่เกิดขึ้นมีอิทธิพลสำคัญต่อการบริหารจัดการในทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐกิจ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานราชการและสถาบันการศึกษา ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการของตนเองเพื่อให้สามารถแข่งขันและสร้างความเติบโตของสังคม หลังจากปลายศตวรรษที่ ๒๐ เป็นต้นมา แนวคิดเรื่องทุนถูกตีความมากกว่าความหมายเรื่องของการเงิน ทรัพยากร การบริหารจัดการและเทคโนโลยี แต่ได้เริ่มให้ความสำคัญต่อเยาวชนมากขึ้น^๔ เยาวชนจึงเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญที่นำพาสังคมไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ และเป็นตัวชี้วัดขีดความสามารถในการแข่งขันของสังคม^๕

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนหรือการลงทุนในเยาวชน ได้เป็นที่รู้จักและแพร่หลาย Schultz ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของเยาวชนที่มีต่อการเจริญเติบโตของประเทศ โดยศึกษาภาวะการฟื้นตัวอย่างรวดเร็วของประเทศเยอรมันและประเทศญี่ปุ่นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งตรงกันข้ามกับประเทศ สหราชอาณาจักรที่ยังคงประสบกับภาวะขาดแคลนอาหารต่อเนื่องยาวนาน ผลการศึกษาในครั้งนั้นชี้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อฟื้นตัวอย่างรวดเร็วนี้คือ การมีสุขภาพและการศึกษาที่ดีของประชากรการที่ประชากรได้รับการศึกษาที่ดีจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการผลิตของบุคคลและการมีสุขภาพที่ดีก็เป็นปัจจัยสนับสนุนกระบวนการดังกล่าว ซึ่งกลายเป็นที่มาของ“ทฤษฎีเยาวชน” Schultz อธิบายว่า การลงทุนในเยาวชนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของตัวมนุษย์ ดังนั้น จึงไม่สามารถซื้อขายได้

^๔ รัชฎา อสิสนธิสกุล, “การบริหารทรัพยากรมนุษย์ยุคใหม่”, ประชาชาติธุรกิจ, (๓ ธันวาคม ๒๕๕๐), หน้า ๓๙.

^๕ สุรพงษ์ มาลี, “ส่องกระจกชะโงกดูเงา : การเทียบเคียงมาตรฐานการบริหารทรัพยากรบุคคล”, วารสารข้าราชการ, ปีที่ ๕๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙), หน้า ๑๑-๑๗.

แต่ก็ยังมีความเกี่ยวเนื่องกับตลาดโดยสะท้อนออกมาในรูปแบบของค่าจ้างหรือเงินเดือนที่บุคคลได้รับ และแบ่งกิจกรรมการลงทุนในเยาวชน ดังนี้^{๑๐}

- ๑) สาธารณะสุข สาธารณูปโภคและบริการ
- ๒) การฝึกอบรมกิจกรรมด้านต่างๆที่เยาวชนสนใจ
- ๓) การศึกษาในระบบ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและที่สูงกว่า
- ๔) การศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ได้รับจากโรงเรียน

โลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ในปัจจุบัน การพัฒนาเยาวชนเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้กับสังคมได้ ด้วยความรู้ ความสามารถ และศักยภาพที่แตกต่างกันไป ตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาเยาวชนในสังคมมาจนกระทั่งปัจจุบัน มีความพยายามลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสรรหาเยาวชนที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการบำรุงรักษาเยาวชนให้อยู่กับสังคม เพื่อให้ได้มาซึ่งความคุ้มค่าและให้ผลตอบแทนที่สูง สร้างความได้เปรียบให้กับสังคม สุดท้ายแล้วจะเป็นผลตอบแทนไปสู่ทั้งในระดับสังคมและประเทศชาติต่อไป^{๑๑}

๒.๑.๒ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน จากครอบครัว

เยาวชนมีจุดเริ่มต้นจากการเป็นเด็กที่อยู่ในความดูแลของพ่อแม่ พื้นฐานที่ดีจึงเริ่มจากสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่มีความสำคัญ ครอบครัวที่มีความพร้อมในเรื่องการดูแลอบรมสั่งสอนลูก มีเวลาและให้ความอบอุ่นทางจิตใจตลอดจนคอยเกื้อกูลให้คำปรึกษาและให้ความเข้าใจช่วยแก้ไขปัญหาได้จะทำให้เยาวชนเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเข้าใจความคิดความต้องการของเยาวชนและสามารถที่จะประคับประคองให้เกิดความสมดุลย์ โดยใส่ใจในลูกหลานและใช้จิตวิทยา

ทฤษฎีทางจิตวิทยา (Psychological Theory) มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่พ่อแม่จะต้องเรียนรู้และนำมาใช้ในการพัฒนาเยาวชน ทฤษฎีดังกล่าวนี้ได้รวมไปถึงแนวความคิดการเรียนรู้ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการจูงใจเยาวชน การประมวลข้อมูลข่าวสาร การบริหารจัดการเมื่อเยาวชนมีปัญหา ทั้งนี้ทฤษฎีทางจิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการหรือสภาวะการเปลี่ยนแปลงในด้านจิตใจและพฤติกรรมการแสดงออก ซึ่งทฤษฎีทางจิตวิทยานั้นได้ถูกนำมาใช้เพื่อช่วยให้เยาวชนเป็นคนดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีจิตวิทยาในสังคมนั้น พบว่าทฤษฎีดังกล่าวนี้ประกอบไปด้วยทฤษฎีย่อย ๆ อีก ๓ ทฤษฎี ได้แก่ ๑. จิตวิทยาเกสตัลท์ ๒. จิตวิทยาด้านพฤติกรรม ๓. จิตวิทยาการรับรู้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

^{๑๐} Schultz, T. W., "Investment in human capital", *The Role of Education and of Research*, Vol.51 (New York : The Free Press, 1971) : p.36.

^{๑๑} Becker, G. S., *Human capital : A theoretical and empirical analysis, with special reference to education (3rd Edition)*, (Chicago : The University of Chicago Press, 1994) : pp.15-25.

๑) ทฤษฎีจิตวิทยาเกสตัลท์ (Gestalt Psychology)

คำว่า “เกสตัลท์” เป็นคำที่มาจากภาษาเยอรมัน หมายถึง ส่วนรวมทั้งหมด หรือโครงการทั้งหมด (Totality/Configuration) โดยกล่าวถึงภาพรวมทั้งหมดที่ประกอบกันขึ้นมาเพื่อให้เห็นภาพรวมใหญ่ ไม่มองเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าการศึกษาคคุณค่าและมูลค่าที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมมนุษย์นั้นจะต้องศึกษาเป็นภาพรวม จะแยกศึกษาและวิเคราะห์ออกเป็นทีละเรื่องไม่ได้ เนื่องจากพฤติกรรมของมนุษย์เป็นพฤติกรรมบูรณาการ (Integrated Behavior) ที่เกิดจากการผสมผสานกันระหว่างความรู้ ความคิด ความรู้สึก การรับรู้ประสบการณ์ที่แตกต่างกันไปของแต่ละคน ไม่ได้เกิดขึ้นจากเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้พฤติกรรมการแสดงออกของเยาวชนย่อมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความรู้ที่เพิ่มขึ้น อันเป็นผลทำให้ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ทักษะ และความสามารถเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน ทฤษฎีนี้จะเน้นไปที่พฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ที่เป็นพื้นฐานให้เกิดการเรียนรู้คนเรามีการรับรู้ที่แตกต่างกัน ทำให้การเรียนรู้และการแสดงออกแตกต่างกันไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งจึงควรเน้นไปที่ภาพรวมของเรื่องที่จะศึกษาก่อน แล้วจึงค่อยศึกษาเนื้อหาย่อยในแต่ละเรื่องทีละส่วนต่อไป

๒) ทฤษฎีจิตวิทยาด้านพฤติกรรม (Behavioral Psychology)

ทฤษฎีนี้จะเน้นไปที่พฤติกรรมแสดงออกของมนุษย์ที่สามารถสังเกตเห็นได้ การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นจากสิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้นที่ถูกใส่เข้ามา และในทางกลับกันมนุษย์จะหลีกเลี่ยงการกระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากตัวกระตุ้นที่ถูกใส่เข้ามาด้วยเช่นกัน ทฤษฎีนี้จึงมีความเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดขึ้นจากการเสริมแรง โดยแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ๑) การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) และ ๒) การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) เมื่อเข้าใจดังนี้แล้วจึงใช้จิตวิทยาด้านพฤติกรรมกับเยาวชนให้เหมาะสมได้ โดยพิจารณาว่าควรจะใช้การเสริมแรงทางบวกหรือทางลบเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีและเหมาะสม มีการสร้างแรงจูงใจและให้รางวัลเมื่อทำดีและมีการตักเตือนลงโทษหากกระทำผิด

๓) ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ (Cognitive Psychology)

การเรียนรู้ (Cognition) มาจากภาษาลาติน แปลว่ากรู้จัก (Knowing) ทฤษฎีนี้จะมุ่งเน้นไปที่ความเข้าใจหรือการคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยการกำหนดรู้ (Perception) มาก่อน การรับรู้ที่ถูกต้องจะนำไปสู่พฤติกรรมแสดงออกที่ถูกต้องเช่นเดียวกันทฤษฎีนี้เป็นการผสมผสานระหว่างทฤษฎีจิตวิทยาเกสตัลท์ และจิตวิทยาเชิงพฤติกรรมเข้าด้วยกัน ทฤษฎีในกลุ่มนี้อธิบายว่า การเรียนรู้เป็นผลของกระบวนการคิด ความเข้าใจการเรียนรู้สิ่งเร้าที่มากระตุ้น ผสมผสานกับประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาของบุคคลที่เป็นพ่อแม่ ทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ที่ได้รับในปัจจุบันกับประสบการณ์ในอดีต จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทางปัญญาเข้า

มามีอิทธิพลในการเรียนรู้ด้วย ทฤษฎีกลุ่มนี้จึงเน้นกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และนำความรู้นั้นไปใช้กับเยาวชนในการช่วยให้คำปรึกษาหากเยาวชนมีปัญหา

๒.๑.๓ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน จากโรงเรียน

การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน จากโรงเรียน ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑) การศึกษา (Education) การศึกษาเรียนรู้เป็นกิจกรรมซึ่งเน้นให้เยาวชนมีการศึกษา วิชาความรู้เพื่ออนาคต เป็นการเตรียมเยาวชนสำหรับการศึกษาที่สูงขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาขีดความสามารถทางปัญญา แนวคิด ความเข้าใจสังคมและผลการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการเรียนรู้ และนอกจากนั้น การศึกษา อาจหมายถึง การส่งเสริมให้มีการดูงานในสังคมหรือสถานที่อื่น ๆ และการส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการศึกษาต่อ ซึ่งจะเป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มพูนคุณวุฒิของเยาวชนให้มีความรู้ที่ดีขึ้นหรือได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

๒) การพัฒนา (Development) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน ทั้งนี้จึงเป็นสิ่งที่พิจารณายากเมื่อเปรียบเทียบกับ การฝึกอบรมและการศึกษาที่ให้ผลลัพธ์ในการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวนี้ อาจเป็นการมองระยะไกลในการเตรียมเยาวชนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตของสังคมในอนาคต โดยปกติการพัฒนาเป็นศัพท์ที่ใช้โดยมีความหมายครอบคลุมการฝึกอบรมและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมระยะยาว เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ด้วยเทคนิคต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม การแนะนำงาน การศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้แก่เยาวชนซึ่งมีจุดหมายทั้งต่อเยาวชนและสังคม

๓) การฝึกอบรม (Training) การพัฒนาเยาวชน ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรม เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเน้นในงานปัจจุบันที่เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมในการทำงาน โดยเป็นความพยายามในการวางแผนของสังคมสำหรับช่วยให้เยาวชนได้รับความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และมุ่งหวังให้เยาวชนได้นำ ความรู้ ทักษะความสามารถไปใช้ในการทำงานได้ทันที หรือมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของสังคม โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้เยาวชนในสังคมเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัล เช่น การประกาศยกย่องและการชมเชย เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบของกิจกรรมการพัฒนาเยาวชน เพื่อให้เห็นภาพโดยรวมของกิจกรรมดังกล่าวอย่างชัดเจน สามารถแสดงให้เห็นได้จากตารางเปรียบเทียบ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒ เปรียบเทียบการพัฒนาเยาวชนตามแนวทาง Leonard Nadler

มิติ	การศึกษา	การพัฒนา	การฝึกอบรม
๑. จุดเน้น	๑. มุ่งบุคคล	๑. มุ่งสังคม	๑. การปฏิบัติงาน
๒. วัตถุประสงค์	๒. เพิ่มการรู้ สติ เสริมปัญญาและการปรับตัว	๒. เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน	๒. เพิ่มความรู้ ทักษะ และทัศนคติ
๓. ระยะเวลา	๓. เวลารนาน	๓. เวลาสั้นแต่ทำอย่างต่อเนื่อง	๓. เวลาสั้น ๆ
๔. เกณฑ์การพิจารณา	๔. อายุและสติปัญญา	๔. ศักยภาพ หรือสมรรถภาพ	๔. งานที่ทำ
๕. กลุ่มเป้าหมาย	๕. เยาวชนทั่วไป	๕. ผู้บริหารทุกระดับ	๕. ผู้ปฏิบัติ
๖. การประเมินผล	๖. วัดผลที่การสอน	๖. วัดที่ความสำเร็จของสังคม	๖. วัดผลที่การทำงาน

ที่มา : สุจิตรา ธนานันท์^{๑๒}

เมื่อพิจารณาจากตารางเปรียบเทียบที่ได้ชี้ให้เห็นภาพรวมของกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนตามองค์ประกอบทั้ง ๓ ของ Leonard Nadler สรุปได้ว่า กิจกรรมการฝึกอบรม การศึกษา และการพัฒนาถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในกระบวนการพัฒนาเยาวชน โดยสามารถประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจกรรมการพัฒนาเยาวชน

อย่างไรก็ตามการแบ่งแยกการฝึกอบรม การเรียนรู้ การศึกษา สามารถกล่าวได้ว่า บางครั้งยังมีการคาบเกี่ยวกันอยู่ เช่น การศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนที่คาดหวังว่าจะนำไปสู่การพัฒนาที่ประกอบไปด้วยเทคนิคการฝึกอบรม โดยเมื่อพิจารณาในเรื่องของสมรรถนะการแบ่งแยกระหว่างการศึกษาและการฝึกอบรมยังมีความคลุมเครือมากขึ้น ทั้งนี้ จึงไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียว จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบอีกมากมาย ซึ่งในการที่จะดำเนินกิจกรรมพัฒนามนุษย์นั้น สังคมจำต้องมีวิธีการที่หลากหลายผสมผสานกันไป ดังจะได้กล่าวต่อไปในส่วนของรูปแบบในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่กล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบต่างๆ ที่ผู้บริหารหรือนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมอย่างเหมาะสม

เมื่อสภาวะการแข่งขันในโลกปัจจุบัน ทำให้สังคมต่างๆ ต้องหันกลับมาทบทวนและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ที่เน้นการสร้างเยาวชน และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อสร้างความได้เปรียบ ในการแข่งขันมากกว่าที่จะเน้นการจับคู่คนให้เหมาะกับงานและกลยุทธ์ของสังคมแบบที่เป็นอยู่อย่างเดิมๆ ขึ้นอยู่กับการศึกษาและประเมินว่า

^{๑๒} สุจิตรา ธนานันท์, การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๕๐), หน้า ๒๓.

เยาวชน ระบบ และวัฒนธรรมของสังคมได้รับการเตรียมความพร้อมดีเพียงใด ดังนั้นในเรื่องของการเตรียมความพร้อมทางด้านเยาวชน ระบบและวัฒนธรรมของสังคม จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเยาวชนถือเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดของสังคม ในสังคมสมัยใหม่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เป็นสังคมเศรษฐกิจที่เน้นองค์ความรู้ (Knowledge Economy) ถือว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพย์สินของสังคมนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างคุณค่า (Value Creation) ให้กับสังคม

อย่างไรก็ตามการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างเยาวชนในสังคมให้เกิดประสิทธิภาพนั้น สังคมจะต้องเริ่มต้นจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม หรือที่เรียกว่า SWOT Analysis ซึ่งจะประกอบด้วยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อพิจารณาถึงโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเพื่อพิจารณาถึงจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อนของสังคม (Weaknesses) ทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้ได้เสียก่อน จึงนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างเยาวชน โดยกลยุทธ์ที่ว่านี้จะต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนในสังคมในลักษณะที่เป็นแบบการไหลเวียนต่อเนื่องของความรู้ตามวงจรการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นร่วมกันระหว่างเยาวชนกับเยาวชน เยาวชนกับสังคม หรือเยาวชนกับภายนอกสังคม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า แนวทางการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างเยาวชน ในสังคมให้ประสบความสำเร็จได้นั้น สังคมจะต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในปัจจุบัน ทั้งที่เป็นการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมภายนอก และการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมภายในสังคม ซึ่งก็จะหมายถึงการพยายามสร้างทุนทางปัญญา ของสังคม (Intellectual Capital) ให้เกิดขึ้นภายใต้การบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นการสร้างเยาวชน ควบคู่กับการสร้างทุนโครงสร้าง (Structural Capital) และทุนความสัมพันธ์ (Relationship Capital) ให้เกิดขึ้นอย่างบูรณาการ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมจะต้องเตรียมความพร้อมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละระดับภายในสังคมให้มีความพร้อมอยู่เสมอ เพื่อชิงความได้เปรียบในการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ ในระดับผู้ปฏิบัติการ ทรัพยากรมนุษย์ในระดับผู้บริหารระดับต้น ทรัพยากรมนุษย์ในระดับผู้บริหารระดับกลาง ตลอดจนทรัพยากรมนุษย์ในระดับผู้บริหารระดับสูง ให้มีศักยภาพตามแนวทางการพัฒนา ที่เรียกว่า KUSAVA โดยอาศัยการ Groups SWOT Analysis เพื่อหาความจำเป็นในการพัฒนาในระดับ Groups Development Plan ตามความต้องการของระดับการเรียนรู้ของเยาวชนภายในสังคม ตามที่สังคมได้แบ่งออกเป็นแต่ละกลุ่ม โดยการกำหนด Strategic Based Development Program เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทาง การพัฒนาดังกล่าว โดยจะอาศัยเครื่องมือที่เรียกว่า Knowledge Management เป็นเครื่องมือที่สำคัญ ผสมผสานกับเทคนิคการเรียนรู้ชนิดอื่นๆ

อาทิเช่น Training Courses, Change Agent, Team Building, Work Based Learning, E-Learning , Experiential Learning, Coaching, Blended Learning เป็นต้น

ในการพัฒนาระดับการเรียนรู้ของเยาวชนภายในสังคมให้มีความสอดคล้องกับระยะเวลาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพตามแต่ละระดับ และกลุ่มของการปฏิบัติงานตามแต่ละตำแหน่งและสถานภาพ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันดังที่กล่าวมาแล้วนั้น จะต้องให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การแข่งขันของสังคม ความต้องการที่หลากหลายของลูกค้า อีกทั้งยังต้องตอบสนองต่อ กลยุทธ์และเป้าหมายของสังคม รวมทั้งจะต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในสังคม เช่น วัฒนธรรมสังคม ค่านิยมของคนในสังคม โครงสร้างสังคม กระบวนการบริหารจัดการในสังคม พฤติกรรม ความรู้ และทักษะของเยาวชน หรือแม้กระทั่งเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับสังคมสมัยใหม่ เป็นต้น ซึ่งถ้าหากสังคมสามารถทำได้ทั้งหมดตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ก็สามารถเชื่อได้ว่าสังคมนั้นจะมีกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างเยาวชนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นโอกาสของความอยู่รอดและความมั่นคงของสังคมก็จะสามารถยืนหยัดอยู่บนโลกใบนี้ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

๑) การเตรียมความพร้อมทางด้านการศึกษา (Education)

ยุทธศาสตร์การศึกษาที่สำคัญ ของประเทศต่างๆ จะมีพื้นฐานอยู่บนความรู้ (knowledge) สิ่งที่จะกำหนดชะตากรรมของประเทศในระยะยาว คือ ผลผลิตจากสติปัญญาของมนุษย์ เช่น งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ระดับการศึกษา ระบบการสื่อสารโทรคมนาคม ระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ การจัดสังคมที่เป็นเลิศในมิติของความรู้^{๑๓}

มีการวิเคราะห์ว่า โลกยุค Globalization และยุคข้อมูลข่าวสาร (information age) สังคมจะต้องเผชิญกับความกดดันของสภาพแวดล้อม ทำให้คนในสังคมต้องปรับเปลี่ยนตัวเอง ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม^{๑๔} ซึ่งหมายความว่า จะมีการสร้างสังคม ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

ลักษณะของ สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning organization : LO) ผู้คนในสังคมสามารถขยาย เพิ่มขีดความสามารถ ให้กว้างขวางอย่างต่อเนื่อง ในการรังสรรค์ผลงาน กระบวนการคิดแบบใหม่ กว้างขวางกว่า ถูกนำมาฝึกปรือ และปลูกฝัง เพื่อจัดความคิดที่คับแคบให้หมดไป แรงบันดาลใจ ของผู้คนโดยรวมในสังคม ถูกปล่อยให้ เป็นอิสระ ไม่ถูกบังคับ ไม่ถูกหลอกล่อ ผู้คนในสังคมสามารถเรียนรู้ ถึงวิธีที่จะเรียนรู้ด้วยกัน และจากกันและกัน ไม่ต่างคนต่างทำ ค้นหาพบวิธี ที่จะทำให้ผู้คนทุกระดับชั้น มีความสำนึกในความรับผิดชอบอย่างสูง ต่อผลงานที่ตนทำ และมีขีด

^{๑๓} Alvin Toffler, *Learning For Tomorrow : The Rold of the Future in Education*, (New York : Random House, Incorporated, 1990), p. 122.

^{๑๔} Swieringa & wierdsma, *Enterprise Information Systems VI*, (The Netherland: Springer, (1992), p. 48.

ความสามารถในการเรียนรู้สูง จะต้องเรียนรู้ถึงวิธีที่ว่า ทำอย่างไรพวกเขาจึงจะสามารถ ผลิตผลงาน ขึ้นยอดออกมาได้ ทั้งที่ไม่เคยทำมาก่อน การเรียนรู้ เพื่อคิดแก้ปัญหา (reflective learning), เพื่อปรับตัว (adaptive learning), เพื่อผลิตผลงาน (generative learning), วงจรการเรียนรู้การศึกษา (education), การฝึกฝน (training), การปฏิบัติจริง (practice), ทดสอบประสบการณ์ หรือผลงานที่เกิดขึ้นจริง

แนวทางการสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมทั้งหลาย จะเป็นสังคมที่เรียนรู้ได้นั้น ผู้คนในสังคมเหล่านั้น จะต้องได้รับการปลูกฝัง ฝึกฝน จนสามารถ ควบคุม วินัย (master) ทั้ง ๕ ประการ ได้ครบทุกวินัย ควบคุม มีความรู้ดี นำไปปฏิบัติจนได้ผล และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง วินัย องค์ความรู้ ทฤษฎี ที่ควรศึกษา ฝึกฝนปฏิบัติ จนสามารถควบคุมได้

๑) Personal Mastery (ความเป็นนายของตัวเอง) เอาความฝัน (Vision) มาตั้ง พร้อมกับภาพสัจธรรมที่ชัดเจนในปัจจุบัน ก่อให้เกิด creative tension ดึงความฝันกับสัจธรรมให้พบกันจะเกิดความตึง ซึ่งแก้ด้วยความสามารถสร้างสรรค์ ความเป็นนายของตัวเอง หมายถึง มุ่งมั่นไม่ยอมแพ้ มีพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ (มหาชน)

๒) Mental Model(ความเชื่อฝังใจ)ภาพหรือความเชื่อที่ฝังใจ ตัดยึดกับวิธีคิด วิธีทำแบบเดิม ต้องมีการเปิดเผย ทดสอบ และแก้ไขใหม่เปลี่ยนภาพฝังใจร่วม (shared mental models) มีการเปิดเผย (openness) โดยอาศัยการเรียนรู้ ความเป็นธรรม (merit)ความเป็นสามัญ (localness) โดย บุคคลต้องมีจิตใจที่สงบ สะอาด มีพลังสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ มีจิตใจที่สามัคคีกัน

๓) Shared Vision(ความใฝ่ฝัน ถึงอนาคตร่วมกัน)มีพฤติกรรม ที่มีวิสัยทัศน์ร่วมกันทั่วทั้งสังคม รู้เป้าหมายร่วมกัน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของสังคมการเรียนรู้เพื่อปรับตัวไม่ต้องมีความใฝ่ฝัน แต่การเรียนรู้เพื่อผลิตผลงาน ความใฝ่ฝันร่วมจะเป็นจุดรวมศูนย์

๔) Team Learning(การเรียนรู้ร่วมกันของทีม อย่างต่อเนื่อง)ร่วมกันทำงาน เรียนรู้การทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดความคิดที่หลากหลาย และเลือกแนวคิดที่มีประโยชน์สูงสุดนำไปปฏิบัติ ทีมงานที่ไม่มุ่งหน้าไปในทิศทางเดียวกัน ก็คือพลังงานที่สูญเปล่า

๕) Systems Thinking (การคิดเชิงระบบ) ในสภาวะการปัจจุบัน และในอนาคต การดำเนินกิจการบริหาร ย่อมมีความสลับซับซ้อน ปัญหาตรงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มิได้เป็นต้นเหตุที่แท้จริง ต้องคิดเชิงระบบ มองให้เห็นทั้งหมด (the whole) มองให้ต่างจากที่เคยมอง : มองโครงสร้างของระบบ (structure), ความเชื่อมโยงสัมพันธ์ (interconnectedness), ผลย้อนกลับ (feedback) และมองเห็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง มิใช่เห็นเพียงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น^{๑๔}

^{๑๔} ฌ็อง-ฌัก แอสแตร์, การจัดการทรัพยากรมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๑ - ๑๓๓.

เทคนิคที่สนับสนุน สังคมแห่งการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่

๑) Action learning (การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ) หัวใจ คือ การเรียนรู้ด้วยกัน หรือเรียนรู้จากกัน (หลักพุทธศาสนา มีเมตตา กรุณา เป็นกัลยาณมิตร ช่วยกันแก้ปัญหา) สะสมประสบการณ์จนเกิดองค์ความรู้ไปใช้ปฏิบัติ การตัดสินใจเป็นของแต่ละบุคคลเอง โดยการสนับสนุนของกลุ่ม

๒) Benchmarking (มาตรฐานอ้างอิง) หรือ Model of excellence (โมเดลความเป็นเลิศ) คือ กระบวนการเรียนรู้ ที่จะวัด ประเมิน เปรียบเทียบ สินค้า บริการ กระบวนการ การปฏิบัติ กับผู้ที่ได้รับการยอมรับว่ามีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (the best practices) มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อเพิ่มคุณภาพ ลดต้นทุน และเพิ่มความเร็วตอบสนองเกี่ยวข้องกับ core competencies, key business processes และ critical success factors.

๓) Coaching (การสอนงาน) ผู้ถูกสอน และผู้สอนต้องร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนงาน โดยเป็นในเชิงพฤติกรรม

๔) Mentoring (การเป็นพี่เลี้ยง) Mentoring แบบกลุ่ม มี mentor เป็น learning leader กลุ่มจะทำการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ให้คำแนะนำกันเป็นกลุ่ม ความแตกต่างกับ Coaching ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้สอน เกี่ยวกับวิธีการทำงานในหน้าที่ปัจจุบัน มีเป้าหมายระยะสั้น Mentoring ผู้ที่เป็น mentor ไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้านาย พัฒนาในระยะยาว ดูแลตลอดสายอาชีพ วิธีการหลากหลาย

๕) Portfolio (แฟ้มงาน เพื่อการพัฒนา) มาจากภาษาอิตาเลียนคำว่า Portare หมายถึง ถู พกพา, foglio หมายถึง แผ่นหรือใบ เมื่อนำมารวมกันจึงหมายถึง การพกพาแฟ้มงานที่มีข้อมูลพร้อมนำเสนอ

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
รัฐภา อธิสนธิสกุล	มีการเริ่มให้ความสำคัญต่อเยาวชนมากขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมโลกที่เกิดขึ้นมีอิทธิพลสำคัญต่อการบริหารจัดการในทุกภาคส่วน ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการ แนวคิดเรื่องทุน ถูกตีความมากกว่าความหมายเรื่องของการเงิน ทรัพยากรการบริหารจัดการและเทคโนโลยี
สุรพงษ์ มาลี	เยาวชนเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญที่นำพาสังคมไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ และเป็นตัวชี้วัดขีดความสามารถในการแข่งขันของสังคม
Schultz, T.W.	เยาวชนมีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตของประเทศ การลงทุนเพื่อเยาวชนในด้านต่างๆ คือ ๑) สาธารณะสุข สาธารณูปโภคและบริการ, ๒) การฝึกอบรมกิจกรรมด้านต่างๆที่เยาวชนสนใจ, ๓) ให้การศึกษาในระบบตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและที่สูงกว่า ๔) การศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ได้รับจากโรงเรียน
Becker, G. S., (1994)	การพัฒนาทุนเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้กับสังคมได้ ด้วยความรู้ความสามารถ และศักยภาพที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล หลายสังคมจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาเยาวชนในสังคมมาจนกระทั่งปัจจุบัน มีความพยายามลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ด้วยวิธีการต่าง ๆ สุดท้ายแล้วจะเป็นผลตอบแทนไปสู่ทั้งในระดับสังคมและประเทศชาติต่อไป

ตารางที่ ๒.๓ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Alvin Toffler	ยุคศาสตร์ที่สำคัญ ของประเทศต่างๆ จะมีพื้นฐานอยู่บนความรู้ (knowledge) สิ่งที่จะกำหนดชะตากรรมของประเทศในระยะยาว คือ ผลผลิตจากสติปัญญาของมนุษย์ ระดับการศึกษา ระบบการสื่อสารโทรคมนาคม ระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ การจัดสังคมที่เป็นเลิศในมิติของความรู้
Swieringa & wierdsma	โลกยุค globalization และยุคข้อมูลข่าวสาร (information age) สังคมจะต้องเผชิญกับความกดดันของสภาพแวดล้อม ทำให้สังคมต้องปรับเปลี่ยนตัวเอง ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม
ณัฐพันธ์ เขจรนันท์	การฝึกอบรม คือ กระบวนการที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพื่อเพิ่มพูนหรือพัฒนาสมรรถภาพในด้านต่างๆ ตลอดจนการปรับปรุงพฤติกรรม อันจะนำมาซึ่งการแสดงออกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒.๓ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

๒.๓.๑ การพัฒนาด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ในการพัฒนาด้านทักษะชีวิตของเยาวชนซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Developing Human Resources) เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ด้วยการศึกษาศึกษา (Education : Activities designed to improve the overall competence of the Employee in a specified direction and beyond the job now held) และ การฝึกอบรม (Training : Those activities which have been designed to improve human Performance on the job employee is presently doing or is being hired to do).^{๑๖}

เยาวชนในฐานะที่เป็นสินทรัพย์ของสังคม หมายถึง ส่วนประกอบต่างๆ ที่สะสมมาตลอดช่วงชีวิตของบุคคล ทั้งด้านความรู้ ความคิดในการประดิษฐ์สิ่งต่างๆ พลังงานและความกระตือรือร้นอย่างแรงกล้าที่บุคคลเลือกที่จะนำมาใช้ในการทำงานของตนเอง^{๑๗} การทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ประกอบอยู่ในความสามารถของบุคคล ความรู้ ทักษะและประสบการณ์การทำงานของผู้ปฏิบัติงานของสังคมและผู้จัดการ ขณะเดียวกันเมื่อเขาทำงานที่สอดคล้องกับศักยภาพของตนเองสิ่งที่ได้รับจากการทำงานจะสะสมกลับมาเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล^{๑๘} และเป็นความรู้และการเรียนรู้ การสร้างสรรค์และนวัตกรรม สมรรถนะและความรู้ความสามารถ และบริบทด้านสิ่งแวดล้อมของสังคมที่พร้อมจะเข้าสู่การแข่งขันที่จะมีขึ้น^{๑๙}

ความพร้อมของเยาวชนประกอบด้วย ๑) ความสามารถ (Competency) โดยเฉพาะใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะความรู้ จะเป็นความรู้ทางด้านวิชาการหรือด้านเทคนิคที่เกิดจากการศึกษาเล่าเรียน ๒) ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ได้จากการฝึกปฏิบัติอันเป็นผลมาจากความสามารถของบุคคล ๓) ทศนคติ (Attitude) จะขึ้นกับคุณลักษณะของบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อย สิ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากแรงจูงใจ พฤติกรรมและความประพฤติ และ ๔) ความสามารถทางสติปัญญา

^{๑๖} Leonard Nadler, *Developing Human Resources*, (Houston : Gulf Publishing Company, 1970), p. 15.

^{๑๗} Leslie A. Weatherly, "Human Capital-The Illusive Asset Measuring and Managing Human Capital: A Strategic Imperative for HR", *SHRM Research Quarterly*, (2003) : p.3.

^{๑๘} Gregory G. and Joseph C. Picken, *Beyond Productivity: How Leading Companies Achieve Superior Performance by Leveraging their Human Capital*, (New York : American Management Association, 1999), p.8.

^{๑๙}P.N. Rastogi, "Sustaining Enterprise Competitiveness-is Human Capital the Answer?", *Human Systems Management Vol.3* (2000) : pp.193-203.

ความกระตือรือร้น (Intellectual Agility) จะครอบคลุมนวัตกรรม ความยืดหยุ่น และคุณลักษณะในการปรับตัวทั้งในระดับสังคมและระดับบุคคล^{๒๐}

การที่นักเศรษฐศาสตร์ใช้คำว่า “ทุน” เนื่องจากต้องมีเรื่องของเวลา ความพยายาม และเงินในการเสริมสร้างเยาวชน ซึ่งเป็นการลงทุนเช่นเดียวกับการลงทุนปกติ เพื่อให้ได้คืนมาที่หลัง และการได้คืนมาไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในรูปของการคืนทุนเป็นรูปตัวเงินอย่างเดียว เงินเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น คนที่มีเยาวชนมากจะมีความสามารถและแนวโน้มที่จะมีรายได้มากกว่าคนที่มีเยาวชนน้อย จากการศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์ พบว่าคนที่จบปริญญาตรีหรือสูงกว่า มักจะมีรายได้ในชีวิตสูงกว่า นอกจากนี้เศรษฐศาสตร์ยังพบอีกว่า การศึกษาเป็นการลงทุนที่ทำให้เกิดผลกำไรเช่นเดียวกับการลงทุนด้านสุขภาพ เพราะทำให้คนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น^{๒๑}

เยาวชนถือเป็นตัวบุคคลผู้มีพลังกาย พลังจิต มีกำลังแรงงานที่เข้มแข็ง มีแรงใจที่สูงส่ง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดมีทักษะสูงในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติในสาขาวิชาชีพตน มีความคิดอ่านที่ล้ำเลิศ คิดการณ์ไกลมีวิสัยทัศน์คิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่างๆ ที่ใหม่ๆ หรือปรับปรุงสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่แล้วให้มีสมรรถนะที่สูงส่งยิ่งขึ้น และใช้ความสามารถของตนในทุกๆ ด้าน เพื่อประโยชน์ในการผลิตสินค้าและให้บริการต่างๆ แก่ประเทศชาติของตน^{๒๒} มีแผนการอบรมเพื่อปรับปรุงด้านคุณภาพจะให้ผลกระทบที่แตกต่างกันเป็นอย่างมากกับแผนการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการเจรจาต่อรอง แล้วอย่างนี้แผนการอบรมใดที่จะให้มูลค่ามากกว่ากันล่ะ คำตอบก็คือมันขึ้นอยู่กับตัวยุทธศาสตร์ของสังคม ฉะนั้นหากเรากำลังคิดเกี่ยวกับมูลค่าของสินทรัพย์หนึ่งที่ไม่สามารถวัดเป็นมูลค่าได้นั้น เราต้องใช้ตัวกลยุทธ์เป็นจุดอ้างอิง สินทรัพย์ทั้งหลายที่สนับสนุนต่อการดำเนินกลยุทธ์ของสังคม จะมีมูลค่ามากกว่าสินทรัพย์ที่ไม่สนับสนุนต่อกลยุทธ์^{๒๓}

ทฤษฎีมุ่งสู่อนาคต (Future Theory) เป็นแนวความคิดการพัฒนาเยาวชนโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีมุ่งสู่อนาคตกับแนวความคิดการพัฒนาเยาวชนในสังคมนั้น นักพัฒนาเยาวชนจำเป็นจะต้องวางแผนและออกแบบโปรแกรมหรือกิจกรรมการพัฒนาให้เหมาะสมและสามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคตได้ นักพัฒนาเยาวชนจำเป็นจะต้องมีวิสัยทัศน์โดย

^{๒๐} G. Roos and J. Roos, “Measuring your company’s intellectual performance”, **Long Range Planning**, Vol.3 (1997) : pp.147-155.

^{๒๑} นิสดาร์ก เวชยานนท์, **มิติใหม่ในการบริหารทุนมนุษย์**, (กรุงเทพมหานคร : กราฟฟิกซิสเต็มส์ จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๓-๔.

^{๒๒} ปราชญา กล้าผจญ และพอลตา บุตรสุทธิวงศ์, **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ข้าวพาง จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๔๕.

^{๒๓} พิพัฒน์ ก้องกิจกุล, **ทุนมนุษย์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ็กซ์สเปอร์เน็ท จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๓๙.

การมองไปข้างหน้า ทฤษฎีการมุ่งสู่นาคตจึงมุ่งเน้นไปที่การวางแผนเพื่ออนาคตข้างหน้า เนื่องจากอนาคตเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถที่จะคาดเดาได้ อยู่บนเงื่อนไขของความไม่แน่นอน ซึ่งสังคมสามารถเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวได้เสมอ ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตข้างหน้า สิ่งที่สังคมจะต้องตระหนักเสมอก็คือ จะทำอย่างไรให้สังคมพร้อมที่จะเผชิญปัญหาเหล่านี้ได้ จะทำอย่างไรให้สังคมได้เปรียบในการแข่งขันที่อาจจะทวีความรุนแรงขึ้นต่อไปในอนาคตได้ ดังนั้นนักพัฒนาเยาวชนจำเป็นจะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ แนวโน้มหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วยเช่นเดียวกัน กลยุทธ์จึงเป็นเสมือนแนวทางแผนงาน และทิศทางเพื่อให้การออกแบบโปรแกรมการพัฒนาเยาวชนที่ไม่เพียงแต่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้แล้ว การออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถ

การฝึกอบรมเยาวชนได้แก่ การฝึกอบรมด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ บุคลิกภาพ แรงจูงใจ และทัศนคติของเยาวชน ซึ่งแต่ละสังคมก็มีคุณลักษณะแตกต่างกัน หรือการมีความแตกต่างกันแม้แต่ในสังคมเดียวกันเยาวชนแต่ละคนก็ยังมีความแตกต่างกันอีกด้วย สำหรับกระบวนการแปรรูปคือ โครงการฝึกอบรมเยาวชนซึ่งได้จัดทำขึ้น โครงการต่าง ๆ เหล่านี้จะทำหน้าที่ปรับปรุง เพิ่มพูนส่งเสริม และสนับสนุนให้เยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ จนมีผลลัพธ์หรือพัฒนาการเป็นที่น่าพอใจของสังคม อย่างไรก็ตาม สังคมจะต้องมีการประเมินและติดตามผลอยู่ทุกระยะ เพื่อให้ทราบปัญหา อุปสรรค และสิ่งที่ควรปรับปรุง และนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการปรับเปลี่ยนโครงการฝึกอบรมเยาวชนต่อไป

ทักษะที่ต้องการฝึก หมายถึง สิ่งที่ต้องการฝึกอบรมต้องการเพิ่มพูนหรือสร้างขึ้นในตัวผู้รับการอบรม

๓.๑ การฝึกอบรมทักษะด้านเทคนิค (technical skills training) คือ การฝึกอบรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านเทคนิค เช่น การบำรุงรักษาเครื่องจักร การวิเคราะห์สินเชื่อ การซ่อมแซมรถยนต์ เป็นต้น

๓.๒ การฝึกอบรมทักษะด้านการจัดการ (managerial skills training) คือ การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะด้านการจัดการและบริหารงานโดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมมักจะมีตำแหน่งเป็นผู้จัดการหรือหัวหน้างานของสังคม

๓.๓ การฝึกอบรมทักษะด้านการติดต่อสัมพันธ์ (interpersonal skills training) การฝึกอบรมประเภทนี้มุ่งเน้นให้ผู้รับการฝึกอบรม มีการพัฒนาทักษะในด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน^{๒๔}

ประโยชน์ของการฝึกอบรมเยาวชนเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของเยาวชนในหลายๆทางด้วยกันดังต่อไปนี้

๑. ช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติของเยาวชน การฝึกอบรมจะช่วยปรับปรุงให้ เยาวชนมีคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการทำงานดีขึ้นกว่าเดิม อันจะส่งผลผลิตสูงขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

๒. ช่วยพัฒนาเยาวชนเพื่อให้เป็นกำลังทดแทนในอนาคต การฝึกอบรมเยาวชนจะช่วยให้สังคมมีกำลังทดแทนที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

๓. ช่วยขจัดความล้าหลังด้านทักษะเทคโนโลยี การฝึกอบรมจะช่วยให้เยาวชนของสังคมมีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก และช่วยให้รู้เท่าทันและสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้

๔. ช่วยปรับปรุงและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนในสังคมรวมทั้งช่วยเพิ่มพูนขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเยาวชนด้วย

๒.๓.๒ การพัฒนาด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี

การพัฒนาด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี หมายถึง วิธีการต่างๆที่ถูกใช้เพื่อการพัฒนาเยาวชนให้เกิดทักษะในด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงาน เป็นกระบวนการในการเตรียมเยาวชนด้วยทักษะพิเศษหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เยาวชนมีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น เป็นการจัดหาทักษะที่จำเป็นสำหรับงานให้กับเยาวชน การฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยี ยังเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนหรือพัฒนาสมรรถภาพในด้านเทคโนโลยี และเป็นกระบวนการเพิ่มพูนทักษะเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาเยาวชนให้สอดคล้องกับสมรรถนะความสามารถ (Competency) ซึ่งหมายถึง ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ รวมถึงคุณลักษณะของบุคคลที่นำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน เริ่มจากการกำหนดลักษณะงานกิจกรรมความรับผิดชอบตามตำแหน่งหน้าที่การงานตามที่กำหนดก็จะสามารถปฏิบัติได้ตามลักษณะงาน และมีความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมกับงานที่ทำ

^{๒๔} Gomez – Mejia, Luis R. Balkin David B. and Cardy Robert L., *Managing Human Resources*, 4th Edition, (Canada : Pearson Education, 2004), p. 329.

กลยุทธ์ในการพัฒนาเยาวชนให้มีสมรรถนะและความสามารถเพื่อการแข่งขัน เป็นวิธีการที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากมนุษย์มีความสำคัญและแตกต่างจากทรัพยากรประเภทอื่นของสังคม ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อให้มีความสามารถมีทักษะ มีการสะสมประสบการณ์ จนกลายเป็นความชำนาญหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะช่วยให้สังคมเกิดความได้เปรียบเหนือกว่าสังคมอื่นในการแข่งขัน การพัฒนาเยาวชนอย่างมีกลยุทธ์จะมีการคิดวางแผนเกี่ยวกับเยาวชนอย่างเหมาะสมเป็นระบบ ซึ่งถือเป็นการสร้างจุดแข็งให้กับสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในมุมมองของมนุษย์เอง

การพัฒนาเยาวชนเชิงกลยุทธ์เป็นการสร้างคุณค่าเพิ่มให้แก่มนุษย์ ถือได้ว่าเป็นเยาวชนสำคัญของสังคม โดยมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจากสังคมอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง จะมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ มีทักษะในการทำงานสูงและมีประสบการณ์ที่จะช่วยสร้างโอกาสในการเติบโตในหน้าที่การทำงาน ทำให้มนุษย์เกิดความภูมิใจในตนเองและพึงพอใจในสังคมมีความจงรักภักดี ยึดมั่น ผูกพันต่อสังคม

กลยุทธ์การพัฒนาเยาวชนให้มีสมรรถนะหรือมีความสามารถในการแข่งขัน เป็นเสมือนการสร้างคุณค่าเพิ่มให้แก่เยาวชนของสังคม โดยการเลือกเยาวชนที่หายากมาพัฒนาจะต้องมีการวางแผนระบบการบริหารพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างดี ตั้งแต่กระบวนการสรรหาคัดเลือกเพื่อบรรจุเป้าหมายของสังคมมีผลทำให้สังคมได้รับประโยชน์สูงสุดจากเยาวชน มีกลยุทธ์การพัฒนาเยาวชนให้มีสมรรถนะความสามารถเพื่อการแข่งขัน มีแนวทางหลายประการ ประกอบด้วย การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า ทำให้ง่ายต่อการนำมาพัฒนาและสร้างคุณค่าให้แก่ทรัพยากรมนุษย์ในสังคม การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่หายากมาพัฒนาหรือการเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่ยากต่อการลอกเลียนแบบมาพัฒนา ถือเป็นการวางแผนระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างดี ตั้งแต่กระบวนการสรรหาเยาวชนเพื่อบรรจุเป้าหมายของสังคม

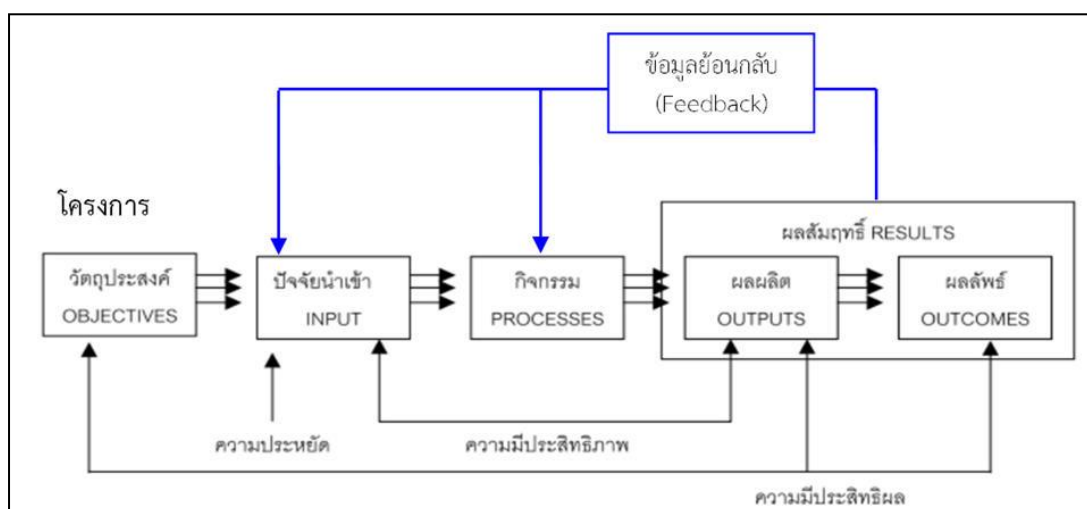
การกำหนดแผนกลยุทธ์ด้านการพัฒนาเยาวชนในสังคมเป็นเสมือนกรอบหรือทิศทาง การดำเนินงานในแต่ละปีว่าจะดำเนินการอะไร ในเรื่องใดบ้าง ทั้งนี้กรอบหรือแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะแบ่งตามองค์ประกอบหลักๆ ใน ๔ ด้าน ได้แก่ การพัฒนารายบุคคล Individual Development การพัฒนาอาชีพ Career Development การบริหารผลการปฏิบัติงาน Performance Management การพัฒนาเยาวชน Organization Development หลังจากที่กำหนดแผนแม่บทด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว การกำหนดแผนปฏิบัติการในรายละเอียด Action Plan จะต้องถูกกำหนดขึ้นตามมา โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ทรัพยากรที่ต้องใช้ กำลังคนและด้านงบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการ และขอบเขตของโครงการกรอบความคิดของ

Human Resource Development ที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนในสังคมแบ่งเป็น ๒ เรื่องหลัก ๆ ได้แก่ กรอบความคิดด้านการเรียนรู้ และกรอบความคิดด้านผลการปฏิบัติงาน

๒.๓.๓ การพัฒนาด้านความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยหลัก ๔ ประการแห่งความสำเร็จของเยาวชนอันประกอบด้วย ความสามารถหลัก (Core Competency), ทักษะการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่, กลยุทธ์ และสภาพแวดล้อม จึงเป็นหน้าที่ของสังคมที่เกี่ยวข้องที่จะต้องเสริมความรู้และทักษะให้กับเยาวชนควบคู่ไปกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองของเยาวชน ให้อำนาจเยาวชนในการตัดสินใจ มอบรางวัลเป็นผลตอบแทนเมื่อเขาทำงานชิ้นสำคัญ ประสบความสำเร็จ ยิ่งเยาวชนมีความสามารถในการสร้างคุณประโยชน์มากขึ้นเท่าใด ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของสังคมก็ยังมีประสิทธิภาพและโอกาสในการนำประเทศชาติไปสู่ความสำเร็จได้มากขึ้นเท่านั้น

แนวคิดของการพัฒนาเยาวชน เป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญที่มีส่วนในการขับเคลื่อนคนในสังคม ให้มีการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างไม่หยุดยั้ง ต่อมาได้มีการกำหนดว่า เป็นประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในช่วงเวลาที่เหมาะสม มีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นไปได้ในการปรับปรุงและส่งเสริมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน นอกจากนี้ก็ได้มีนักคิดชาวตะวันตกอีกเป็นจำนวนมากได้ให้ความหมายในคำดังกล่าวไว้อีกมากมายเมื่อพิจารณาคำว่าการพัฒนาเยาวชน และได้้นำแนวคิดของทฤษฎีระบบเปิด Open System ที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยนำเข้า Input กระบวนการ Process ผลลัพธ์ Output/Outcome และการให้ข้อมูลป้อนกลับ Feedback มาใช้อธิบายความหมายของการพัฒนาเยาวชน ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ แบบจำลองทฤษฎีระบบ^๑

ปัจจัยนำเข้าทรัพยากรมนุษย์ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีมูลค่า การพัฒนาความสามารถ และศักยภาพของเยาวชนในสังคมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ จะต้องแสวงหาเครื่องมือที่เหมาะสมในการ พัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของคนในสังคม และจะต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับวัฒนธรรม ความพร้อมของสังคม ไม่จำเป็นจะต้องลอกเลียนแบบจากสังคมชั้นนำที่ได้ชื่อว่าเป็น Best Practices เพราะว่าเครื่องมือหนึ่งอาจจะเหมาะสมกับสังคมแห่งหนึ่งแต่ไม่เหมาะสมกับสังคมอีกแห่งหนึ่ง สิ่ง ที่ขาดไม่ได้หลังจากมีปัจจัยเรื่องคนและกระบวนการในการพัฒนาคนแล้ว การวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจาก การพัฒนาคน นั่นคือเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง ทั้งจากตัวบุคคล และตัวเครื่องมือที่นำมาใช้และ สามารถทำให้คนในสังคมมีความสามารถและศักยภาพเพิ่มขึ้นเพียงใด สามารถส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จของ ทีมงาน หน่วยงาน และสังคมบ้างหรือไม่ เครื่องมือที่ถูกนำมาใช้นั้นดีและเหมาะสมกับสังคมหรือไม่ และถ้ายังไม่ดีควรจะใช้เครื่องมือใดเพื่อส่งผลกระทบต่อพัฒนาความสามารถและศักยภาพของคนใน สังคมให้ดีขึ้น

ดังนั้น นักปฏิบัติงานในด้านการพัฒนาเยาวชนจึงต้องพยายามสร้างและกำหนดกลยุทธ์ การพัฒนาเยาวชน ที่สามารถเชื่อมโยงถึงแผนด้านเยาวชนของสังคมได้อย่างมีแบบแผน ดังนี้

- ๑) ระบุให้ชัดเจนถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเยาวชน
- ๒) ประเมินสภาพหรือเงื่อนไขในการทำงานในปัจจุบัน ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน อะไรเป็นจุด แข็ง Strength และจุดอ่อน Weakness ของสังคมในแง่มุมมองของทักษะของเยาวชน
- ๓) ตรวจสอบปัจจัยภายนอก ว่าปัจจัยใดเป็นโอกาส และอุปสรรค ที่มีผลกระทบต่อผลการ ปฏิบัติงานของเยาวชน ซึ่งอาจจะเกิดมาจากการเปลี่ยนแปลงสังคม กลุ่ม ลักษณะงาน
- ๔) เปรียบเทียบจุดแข็งและจุดอ่อนในด้านทักษะของเยาวชนกับโอกาสและอุปสรรคใน อนาคตที่จะเกิดขึ้น
- ๕) กำหนดแผนกลยุทธ์สังคมในระยะยาว สำหรับงานด้านการพัฒนาเยาวชนขึ้น ซึ่ง แผนงานดังกล่าวจะต้องมีส่วนช่วยในการเตรียมความพร้อมของคนและสังคมในอนาคต
- ๖) นำแผนการพัฒนาเยาวชนมาประยุกต์ใช้ในสังคม โดยผ่านเครื่องมือการพัฒนาเยาวชน และการพัฒนาคนในสังคมในรูปแบบต่าง ๆ^{๒๔}

การพัฒนาเยาวชนจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ ได้แก่การพัฒนาเยาวชนเป็นหน้าที่ ของทุก ๆ หน่วยงาน ที่จะเชื่อมโยงให้เข้ากับแผนการทำงานของสังคม ดังนั้นแผนการพัฒนาเยาวชน จำเป็นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับแผนงานของสังคมแนวคิดการพัฒนาเยาวชนไม่ใช่วิธีการเดียวในการเพิ่ม ความสามารถของคนในสังคม สังคมควรจะให้ความสำคัญต่อแนวคิดอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยเพิ่มพูนความรู้

^{๒๔} Angela Baron and Michael Armtrong, **Human Capital Management : Achieving Added Value Through people**, (London : Kogan Press, 2007), p.168.

ความสามารถของเยาวชนไม่ว่าจะเป็นการสรรหาคัดเลือกคนในสังคมที่มีคุณภาพ การจูงใจรักษาเยาวชนดาวเด่น เป็นต้น การเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญและมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุก ๆ งานของหัวหน้างานและเยาวชน นอกจากนี้สังคมควรให้ความสำคัญต่อการให้รางวัลหรือผลตอบแทนแก่เยาวชนที่มีการพัฒนาตนเองและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยต้องกำหนดแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ชัดเจน เป็นระบบ และเป็นทางการขึ้น โดยกำหนดว่าอะไรที่จะต้องทำบ้าง จะเริ่มนำเครื่องมือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาใช้เมื่อไร และใครบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนี้

สังคมควรออกแบบกิจกรรมด้านการพัฒนาเยาวชนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคม แต่ประเด็นหลักที่ควรจะตระหนัก คือ นโยบาย ภารกิจ กิจกรรม และเป้าหมาย จะต้องตอบสิ่งเหล่านี้ได้ ดังนี้

- ๑) วิสัยทัศน์ Vision และภารกิจ Mission ของสังคมเป็นอย่างไร
- ๒) สังคมมีการกำหนดเป้าหมาย และกลยุทธ์ ไว้หรือไม่
- ๓) ใครคือคู่แข่งคนสำคัญ แล้วคู่แข่งเหล่านั้นมีการเคลื่อนไหวอย่างไรบ้าง
- ๔) สังคมให้ความสำคัญต่อการลงทุนด้านเยาวชนมากน้อยอย่างไร^{๒๖}

แนวทาง ทิศทางและแนวโน้มการพัฒนาคน สังคมควรมุ่งพัฒนาคนไปในทิศทางใด หน่วยงาน ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนควรจะนำกิจกรรมระบบงานใดที่เหมาะสมเพื่อสร้างกำลังคนที่มีอยู่ให้เป็นพลังขับเคลื่อนให้สังคมบรรลุวิสัยทัศน์ภารกิจและเป้าหมายที่กำหนดขึ้น เพื่อนำไปสู่

- ๑) เป้าหมายและวัตถุประสงค์หลักในการนำกิจกรรม และระบบงาน ด้านการพัฒนาเยาวชน
- ๒) กิจกรรม และระบบงานด้านการพัฒนาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆ
- ๓) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกำหนดกิจกรรม และระบบงานด้านการพัฒนาเยาวชนมาใช้ต่อเยาวชนหน่วยงานและสังคม

๔) ผู้บริหารในหน่วยงานต่างๆ มีความคิดเห็นต่องานด้านการพัฒนาเยาวชนที่กำหนด สิ่งสำคัญและท้าทายที่สุดของหน่วยงานคือการปรับเปลี่ยนมุมมองและความคิดเห็นของผู้บริหารในหน่วยงานต่าง ๆ ให้หันมาสนใจและใส่ใจต่อกิจกรรมงานด้านการพัฒนาเยาวชนที่กำหนด และมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและเต็มใจ ดังนั้น ภารกิจหลักของหน่วยงานพัฒนาเยาวชนก็คือ จะทำอย่างไรให้สังคมยอมรับ ตระหนักและมีจิตสำนึกที่ดีต่อการบริหารคน จึงเป็นหน้าที่หลักของหน่วยงาน

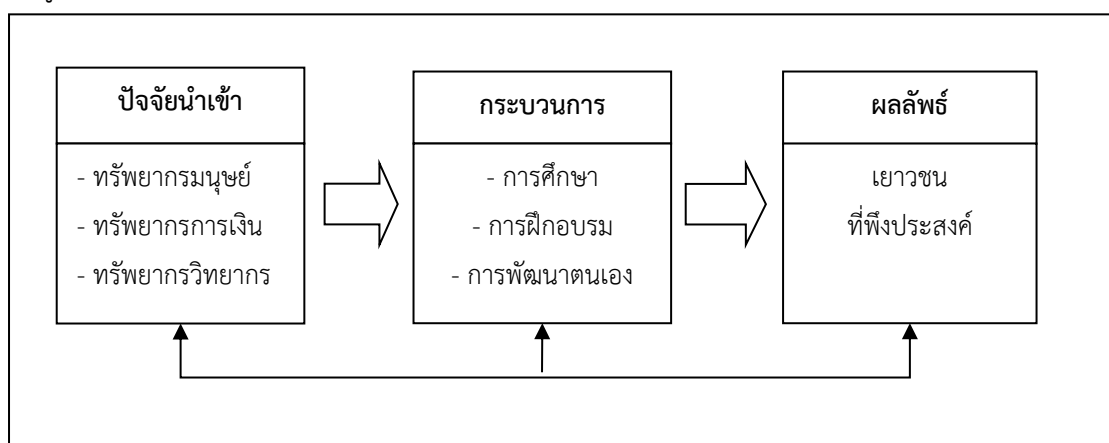
^{๒๖} จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์, รศ.ดร., **รวมบทความการบริหารทรัพยากรมนุษย์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส, ๒๕๕๒), หน้า ๘๐.

พัฒนาเยาวชนที่จะสื่อสาร พูดคุย และชี้แจงให้เห็นถึงประโยชน์และข้อดีของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานด้านการพัฒนาเยาวชนที่นำเสนอขึ้นมา การสื่อสารแบบสองทาง ถือได้ว่าเป็นช่องทางและโอกาสหนึ่งที่จะเข้าถึง และรับรู้ความต้องการจากสังคม การสื่อสารจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักสำคัญที่ส่งผลให้การนำระบบงานต่าง ๆ ที่ถูกออกแบบนำมาใช้ให้เกิดผลสำเร็จ

กล่าวโดยสรุปของการพัฒนาเยาวชนจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายหลักของงานด้านการพัฒนาเยาวชนคือ การพัฒนาศักยภาพของเยาวชน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้สามารถส่งมอบผลงานที่มีคุณภาพ และได้มีปริมาณตามหรือเกินกว่าที่คาดหวัง พื้นฐานสำคัญของประสิทธิภาพการทำงานของสังคมย่อมเกิดขึ้นจากตัวเยาวชนเป็นหลัก เยาวชนจึงเป็นเสมือนฐานรากที่สำคัญที่จะผลักดันส่งเสริม สนับสนุนให้ประสิทธิผลของสังคมดีขึ้น

ทฤษฎีในการพัฒนาเยาวชน มีทฤษฎีการจัดการสังคมและเยาวชนซึ่งมีส่วนสำคัญ ๒ ส่วนคือ การวางระบบการบริหารงานทั่วไปและการวางระบบการบริหารจัดการเยาวชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสังคม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประโยชน์สูงสุดแก่สังคม โดยธรรมชาติแล้วทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในทรัพยากรทั้ง ๔ คือ “คน (Human Capital)” หรือเยาวชน เพราะคนมีสติปัญญา มีความสามารถ และมีศักยภาพในการใช้ปัจจัยต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุความสำเร็จได้ตามเป้าหมายของสังคม

ถ้าได้นำเอาทฤษฎีระบบของ David Easton (เดวิด อีสตัน) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเยาวชน จำเป็นต้องคำนึงองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ และข้อมูลย้อนกลับ ดังแผนภาพที่ ๒.๒

แผนภาพที่ ๒.๒ กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์^{๒๗}

^{๒๗}เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง, การบริหารทรัพยากรมนุษย์. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัท รุ่งเรืองรัตน์ พรินต์ จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๔๙.

จากแผนภาพที่ ๒.๒ อธิบายได้ว่า กระบวนการพัฒนาเยาวชนก็เหมือนกับกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะสำเร็จได้จำเป็นต้องมีปัจจัยนำเข้าที่ดีพอ ต้องมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ดีพอ จึงจะทำให้ได้เยาวชนที่พึงประสงค์ได้ กรณีที่เยาวชนไม่เป็นไปตามที่พึงประสงค์ ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับแก้กระบวนการและปัจจัยนำเข้าต่อไป

มีจุดมุ่งหมายที่จะให้เยาวชนใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และมีความหมาย และแสวงหาวิธีการที่จะให้บุคคลได้รับความสำเร็จสูงสุดจากการทำงาน จึงมุ่งให้เยาวชนเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมให้สนับสนุนต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม

๑.๑ การวางแผนชีวิตและอาชีพ

๑.๒ การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่

๑.๓ การวิเคราะห์พฤติกรรมที่ดี

การพัฒนาอาชีพ (Career Development) เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นส่วนบุคคลและเกิดผลลัพธ์ในระยะยาว ที่เกิดจากความสนใจ ค่านิยม ความสามารถ เพื่อที่จะนำไปวางแผนพัฒนาให้มีความรู้ ทักษะ เพื่องานในอนาคต

การเลือกใช้เทคนิคการพัฒนาเยาวชน ขั้นตอนนี้ของกระบวนการ พัฒนาเยาวชน จะเกี่ยวข้องการดำเนินการเปลี่ยนแปลงแผนดำเนินงาน ณ จุดนี้การเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริงจะเกิดขึ้นภายในสังคม เทคนิคการพัฒนาเยาวชนจะมีอยู่หลายแบบ แต่ที่ถูกนำมาใช้กันแพร่หลายมากที่สุด คือ เทคนิคการพัฒนาเยาวชนระดับบุคคล และ เทคนิคการพัฒนาเยาวชนระดับกระบวนการ เทคนิคระดับบุคคลจะถูกนำมาใช้เมื่อการวิเคราะห์ปัญหาสรุปได้ว่า ปัญหาของสังคมเกิดจากการขาดความสามารถและ/หรือแรงจูงใจของสมาชิกในครอบครัว ส่วนเทคนิคระดับกระบวนการจะถูกนำมาใช้เมื่อ ปัญหาของสังคมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เกี่ยวข้องพัวพันระหว่างกันของบุคคลและกลุ่มภายในสังคม

เครื่องมือสอดแทรกการพัฒนาเยาวชน วัตถุประสงค์อย่างหนึ่งของการพัฒนาเยาวชนก็คือ การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยการวางแผนอย่างเป็นระบบ สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางเอาไว้ก็คือ การนำเอาเทคนิคหรือเครื่องมือสอดแทรกเข้ามาใช้ในการแก้ไขปัญหาของสังคม อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเครื่องมือสอดแทรกหรือเทคนิคแต่ละประเภทนั้น ต่างก็มีลักษณะในทางปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น จึงสมควรที่จะได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจในเครื่องมือแต่ละประเภท ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้ช่วยให้การนำไปใช้ในการพัฒนาเยาวชนเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

การประเมินผล (Evaluation) ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการพัฒนาเยาวชน คือ การประเมินผลกระทบบของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในสังคม ภายหลังจากการดำเนินการ

เปลี่ยนแปลงภายในสังคมแล้ว ข้อมูลจะต้องถูกเก็บรวบรวมเพิ่มเติม เพื่อการประเมินผลว่า ปัญหาภายในสังคมได้ถูกแก้ไขหรือถูกปรับปรุงให้ดีขึ้นแล้วหรือไม่ ถ้ายังไม่ดีขึ้นก็ต้องกลับไปวิเคราะห์ปัญหากันใหม่ ดังนั้น นอกจากการประเมินผลจะถูกมองว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการพัฒนาเยาวชนแล้ว การประเมินผลจะถูกมองว่าเป็นการหมุนรอบกระบวนการพัฒนาเยาวชนกลับไปยังขั้นตอนของการวิเคราะห์ปัญหาด้วย ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันกับการวิเคราะห์ปัญหาแบบ QC นั่นเอง

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดรูปแบบการพัฒนาด้านทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี และความพร้อมในการทำงาน

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Gomez, Balkin and Cardy	การพัฒนาทักษะในด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงานเพื่อให้เยาวชนมีผล การปฏิบัติที่ดีขึ้น
Gregory G. and Joseph C. Picken	การทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งประกอบอยู่ใน ความสามารถของบุคคล ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ การทำงานของผู้ปฏิบัติงานของสังคมและผู้จัดการ
G. Roos and J. Roos	ความพร้อมของเยาวชนประกอบด้วย ๑) ความสามารถ (Competency) ๒) ทักษะ (Skill) ๓) ทศนคติ (Attitude) ๔) ความสามารถทางสติปัญญา
Leslie A. Weatherly	เยาวชนในฐานะที่เป็นสินทรัพย์ของสังคม หมายถึง ส่วนประกอบต่างๆ ที่สะสมมาตลอดช่วงชีวิตของบุคคล ทั้งด้านความรู้ ความคิดในการประดิษฐ์สิ่งต่างๆ พลังงาน และความกระตือรือร้นอย่างแรงกล้าที่บุคคลเลือกที่จะ นำมาใช้ในการทำงานของตนเอง
Leonard Nadler	การฝึกอบรม (Training) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และ ทศนคติที่จะเป็น ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน โดยคาดว่าผู้ที่ผ่านการ ฝึกอบรมไปแล้วจะสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ทันที
P.N. Rastogi	ความรู้และการเรียนรู้ การสร้างสรรค์และนวัตกรรม สมรรถนะและความรู้ ความสามารถ และบริบทด้าน สิ่งแวดล้อมของสังคมที่พร้อมจะเข้าสู่การแข่งขันที่จะมีขึ้น

ตารางที่ ๒.๔ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พิพัฒน์ ก้องกิจกุล	แผนการอบรมเพื่อปรับปรุงด้านคุณภาพจะให้ผลกระทบที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของสังคม การดำเนินกลยุทธ์ของสังคม จะมีมูลค่ามากกว่าสินทรัพย์ที่ไม่สนับสนุนต่อกลยุทธ์
ปราชญา กล้าผจญ และพอลา บุตรสุทิวังค์	เยาวชนถือเป็นตัวบุคคลผู้มีพลังกาย พลังจิต มีกำลังแรงงานที่เข้มแข็ง มีแรงใจที่สูงส่ง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดมีทักษะสูงในหน้าที่ การงานที่ปฏิบัติในสาขาวิชาชีพตน มีความคิดอ่านที่ล้ำเลิศ คิดการณ์ไกลมีวิสัยทัศน์คิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่างๆ ที่ใหม่ๆ หรือปรับปรุงสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่แล้วให้มีสมรรถนะที่สูงส่งยิ่งขึ้น
นิสตาร์ เวชยานนท์	การเสริมสร้างเยาวชน เป็นการลงทุนเช่นเดียวกับการลงทุนปกติ เพื่อให้ได้คืนมาทีหลัง และการได้คืนมาไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในรูปตัวเงินอย่างเดียว เงินเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น จากการศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์ พบว่าคนที่จบปริญญาตรีหรือสูงกว่า มักจะมีรายได้ในชีวิตสูงกว่า นอกจากนี้ยังพบอีกว่าการศึกษเป็นการลงทุนที่ทำให้เกิดผลกำไรเช่นเดียวกับการลงทุนด้านสุขภาพ เพราะทำให้คนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒.๔ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

พระพุทธศาสนามีหลักธรรมคำสอนมากมายที่ล้วนแต่เป็นประโยชน์ ต่อผู้ที่ศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้และปฏิบัติตามความเหมาะสม ซึ่งจะเกิดเป็นทั้งประโยชน์ตนและประโยชน์ต่อผู้อื่น หลักพุทธธรรมเพื่อให้เยาวชนมีการพัฒนาให้เกิดความเจริญงอกงาม ได้แก่

สังคหัตถุ ๔ หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเพื่อเกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ของครูอาจารย์ที่มีต่อศิษย์ซึ่งเป็นเยาวชน มีอยู่ ๔ ประการ ได้แก่

๑) ทาน คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของครูอาจารย์ต่อเยาวชนที่เป็นศิษย์ การให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิชาการเพื่อพัฒนาการสอนของตนเอง เช่น การจัดโครงการอบรม ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ทำให้ครูเกิดคุณธรรมในจิตใจมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้น โดยเฉพาะการมีจิตอาสา การรู้จักช่วยเหลืองานส่วนรวมและที่สำคัญคือตั้งใจทำงาน

มากขึ้น ถือว่าค่านิยม ทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมเกิดขึ้นในตัวครู สะท้อนให้เห็นผลการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่เน้นให้ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเอง จากการทำหน้าที่เป็นผู้สอน ผู้ให้ความรู้ จัดการสอน โดยใช้ตนเองเป็นแหล่งความรู้ สอนเน้นเนื้อหา ยึดตำรา และแบบฝึกหัดเป็นหลัก มาเป็นบทบาทของผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนจากประสบการณ์ของครู เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเกิดคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นอกจากนี้การบริจาค หรือการแบ่งปันวัสดุสิ่งของ รวมถึงอุปกรณ์ในการทำงานหรือเอกสารที่ใช้ในการทำงาน เช่น หากเพื่อนร่วมงานขาดอุปกรณ์สิ่งของ ก็นำมาแบ่งปันกันใช้ การเริ่มต้นด้วยการแบ่งปันวัสดุสิ่งของ ภายนอก จะช่วยสร้างนิสัยในให้ บุคลากรในหน่วยงานมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน มีการให้และรับ เพราะนอกเหนือจากการแบ่งปันเรื่องของความรู้ ประสบการณ์ อันเป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคนแล้ว การแบ่งปันเอกสารต่างๆ ที่ใช้ในการทำงาน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้งจรของความรู้มีการขับเคลื่อน โดยเป็นการแบ่งปันความรู้ที่เป็นความรู้ที่ชัดเจนให้กับผู้เป็นศิษย์ด้วย

๒) ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานของครูอาจารย์ต่อเยาวชนที่เป็นศิษย์ ในทางจิตวิทยาที่ดีครูรู้จักช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนมีความพึงพอใจในการเรียน อยากเรียนด้วยความพอใจไม่ใช่เป็นการบังคับ ผู้สอนต้องมีความละมุนละม่อม ซึ่งเรียกว่า “การเสริมกำลังใจ” ความสามารถในการใช้วิธีการที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาจเป็นการให้รางวัลหรือคำชมเชยหลังจากที่บุคคลประพฤติปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมตามที่เรากำลังต้องการ นอกจากนี้การที่ครูจะเสริมกำลังใจเด็กด้วยวาจาเป็นการเสริมกำลังใจด้วยคำพูดของครู โดยการ ใช้คำพูดชมเชยทันทีหลังจากผู้เรียนตอบสนองในสิ่งที่ครูต้องการ เช่น ทำการบ้านมาส่ง การตอบคำถามถูกต้อง เป็นต้น โดยการใช้คำว่า ดี ดีมาก ถูกต้อง เก่ง เก่งมาก เป็นคำถามที่ดีมาก เป็นความคิดที่ดีมาก เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถชมเชยแบบแนะนำ ซึ่งในบางครั้งครูถามปัญหาหรือให้งานนักเรียนทำ นักเรียนจะตอบถูกหรือทำถูกเป็นเพียงบางส่วน ครูอาจจะชมเชยด้วยการชักจูงให้นักเรียนหาคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์ เช่น กล่าวว่เกือบจะถูกจุดแล้วยังมีอีกนิดหนึ่ง ลองพยายามใหม่อีกสักครั้ง เป็นต้น ในขณะที่ครูก็สามารถชมเชยย้อนหลังได้ ซึ่งบางครั้งคำตอบของนักเรียนที่ตอบมาแล้ว อาจจะมีประโยชน์สำหรับนักเรียนคนอื่นๆ ครูอาจจะให้นักเรียนคนเดิมทวนคำตอบของเขาอีกทีหนึ่งเพื่อจะได้เป็นแนวทางสำหรับคนอื่นจะตอบได้ถูกต้อง เช่น คำตอบของสมศรีดีมากลองตอบให้ดังๆอีกครั้ง เป็นต้น ทั้งนี้การพูดให้กำลังใจเด็กนักเรียนจึงเป็นลักษณะของการใช้ปิยวาจาที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดีระหว่างครูกับลูกศิษย์

๓) อุตถจริยา คือ การสงเคราะห์ต่อศิษย์หรือการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อศิษย์ การบำเพ็ญประโยชน์ ธรรมะข้อนี้มุ่งถึงการปรับปรุงตัวเอง ๒ ประเด็นคือ ๑) การทำตนให้เป็นคนมีประโยชน์ ๒) การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ในประเด็นแรกที่ว่า ทำตนให้เป็นคนมีประโยชน์ หมายความว่า

ว่า ทำให้ตัวเรามีค่า มีราคา มีความดีที่พอจะเป็นประโยชน์แก่คนอื่นได้ด้วยวิธีทำตัวให้เป็นคนมีประโยชน์อาจทำได้หลายวิธี เช่น การศึกษาอบรมและการฝึกฝนตน ให้เป็นคนมีสมรรถภาพพอที่จะช่วยคนอื่นได้ เมื่อรวมความแล้วคนมีประโยชน์ก็คือคนมีกำลังในตัวคือ มีกำลังกาย มีกำลังความคิด มีกำลังปัญญา มีกำลังทรัพย์ ฯลฯ ในประเด็นที่ ๒ คือ การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เรื่องนี้เป็นเรื่องง่าย กำลังออกไปช่วยคนอื่น คนใจกว้างจึงทำได้คนใจแคบเป็นแก่ตัวทำไม่ได้การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่คนอื่นนั้นโปรดอย่าเข้าใจว่า ต้องถึงกับยอมตัวลงเป็นคนใช้ของคนอื่น ไม่ใช่อย่างนั้น ความมุ่งหมายเพียงเพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่คนอื่น แสดงอหยาศัย อันนารักน่านับถือเท่านั้นการบำเพ็ญประโยชน์ดังกล่าวนี้ เช่น ช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ในคราวมีกิจ ช่วยบอกกล่าว สั่งสอนวิชาความรู้ ช่วยหา งาน ช่วยแนะทางอาชีพให้ คนที่บำเพ็ญประโยชน์จะต้องปฏิบัติตนอีกอย่างหนึ่งคือ เว้นจากการกระทำที่จะเป็นภัยแก่ผู้อื่นเสียทั้งสิ้น แม้แต่ของเล็กน้อย เช่น ทิ้งเศษแก้วตามถนนหนทางหรือทำลาย สิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์ให้เสียหาย นอกจากนี้การประพฤติประโยชน์นั้น เป็นการแปลตามตัวอักษรถือเอาความหมายว่า การบำเพ็ญประโยชน์ การทำตนให้เป็นประโยชน์ ต่อตนเองและต่อคนทั้งหลาย คนเราเกิดมามีอวัยวะเหมือนกัน ใครจะมีค่าตัวมากหรือน้อยเพียงไร จะเป็นคนสูงหรือต่ำอย่างไร ก็สุดแล้วแต่เขาทำตัวให้มีประโยชน์มากน้อยเพียงไร บุคคลผู้บรรลุประโยชน์ตนแล้วก็ควรทำประโยชน์แก่ผู้อื่นบ้างตามกำลังสามารถ พุทธิอีกอย่างหนึ่งก็คือ ช่วยตนเองได้ แล้วก็ควรช่วยผู้อื่นด้วยในการดำเนินชีวิตนั้น ควรให้ประโยชน์ตน และประโยชน์ผู้อื่นประสานกันคือให้ได้รับประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย อันที่จริงไม่มีประโยชน์ตนที่ประกอบด้วยธรรม (คือถูกต้อง) อันใดที่ไม่เป็นประโยชน์ผู้อื่น และในทำนองเดียวกัน ไม่มีประโยชน์ผู้อื่นอันใดที่ถูกต้องจะไม่เป็นประโยชน์ตนด้วย ประโยชน์ทั้งสองย่อมอาศัยซึ่งกันและกันดำเนินไป

๔) สมานัตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย ด้วยเหตุที่เด็กแต่ละคนมีปัญหาที่แตกต่างกัน การเปิดรับในห้องเรียนของแต่ละคนจึงไม่เท่ากัน ทำให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดความไม่เท่ากันไม่ทันกันในห้องเรียน การที่ครูรับฟัง ด้วยความเข้าใจ เข้าใจ ไม่ไปตัดสินเขาเป็นการดูแลเรื่องจิตใจที่เขาขาดไป สำคัญคือการฟัง “เด็กทุกคน” ต้องให้ความใส่ใจอย่างทั่วถึง ครูควรสร้างความเข้าใจในความแตกต่างโดยการปลูกความเท่าเทียมให้แก่เด็ก ๆ ด้วยการสอนให้เข้าใจว่า “ความแตกต่าง” การสอนให้เด็กเรียนรู้ที่อยู่ร่วมกับเพื่อนที่มีความแตกต่าง จะทำให้เด็กไม่รู้สึกว่าเป็นแปลกแยกจากตัวเอง และครูควรมีความเชื่อมั่นในตัวเด็ก และสนับสนุนให้เด็กเชื่อมั่นในตัวผู้อื่นโดยการแสดงความเชื่อมั่นในตัวเด็กโดยการให้โอกาสเด็กได้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง เพราะการที่เขาได้ทำอะไรด้วยตัวเอง ได้ลองผิดลองถูก ได้ทดลองแก้ปัญหาด้วยตัวเอง จะทำให้เขาเกิดความมั่นใจ และเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตัวเอง ให้ความสำคัญกับความสามารถของตัวเอง และเมื่อเขาได้อยู่กับเพื่อน ๆ หรือคนอื่น ๆ ในสังคม เขาจะเลียนแบบวิธีการที่เราสอนเขา คือ

เขาจะให้โอกาสคนอื่น และเชื่อว่าคนทุกคนสามารถเรียนรู้ที่จะฝึกฝนตัวเอง เด็กจะสามารถรับมือและหาทางเอาตัวรอดจากสถานการณ์นั้นได้

อิทธิบาท ๔

พระธรรมคำสอนที่สอดคล้องกับตัวเยาวชนเอง ได้แก่ หลักอิทธิบาท ๔ ที่เป็นคุณธรรม เครื่องให้ลุถึงความสำเร็จตามที่ประสงค์ คำว่า อิทธิบาท^{๒๘} แปลว่า บาทฐานแห่งความสำเร็จ หมายถึง สิ่งซึ่งมีคุณธรรม เครื่องให้ลุถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใด ต้องทำตนให้สมบูรณ์ ด้วยสิ่งที่เรียกว่า อิทธิบาท^{๒๙} ซึ่งจำแนกไว้เป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑) ฉันทะ คือความพอใจ ในบริบทของการพัฒนาศักยภาพนักเรียน หมายถึงการที่ครูมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับเด็ก ซึ่งในการเรียนการสอนนั้น สิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือ ส่งเสริมให้เด็กเกิดมีแรงจูงใจขึ้น ถ้าสามารถทำได้ควรส่งเสริมให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายใน แต่แรงจูงใจภายในนั้นปลูกฝังได้ยาก ครูทั่วไปจึงมักใช้แรงจูงใจภายนอกเข้าช่วย แรงจูงใจภายนอกที่ครูใช้อยู่เป็นประจำ ได้แก่ ๑) การให้รางวัล เช่น ให้รางวัลเป็นของ การให้เครื่องหมายอันเป็นสัญลักษณ์แห่งความดี เช่น ให้ดาว หรือให้เกียรติบางอย่าง หรือให้สิทธิพิเศษบางอย่าง การให้รางวัลนี้ครูแทบทุกคนปฏิบัติกันอยู่ และเมื่อให้รางวัลไปแล้ว เด็กรู้สึกตื่นเต้นและเรียนดีขึ้น แต่การให้รางวัลนั้นมีทางทำให้เด็กเรียนเพื่อเอารางวัล มากกว่าเรียนเพื่อให้เกิดความรู้จริง ๆ ถ้าครูให้รางวัลบ่อยเกินไป นอกจากนี้เมื่อเด็กได้รับรางวัลไปแล้ว จะไม่ทำให้เด็กกระตือรือร้นอย่างเดิมอีก ๒) การยกย่องชมเชย คำชมที่เหมาะสมกับโอกาสและเหมาะสมกับการกระทำของนักเรียนย่อมเป็นแรงจูงใจให้แก่เด็กเป็นอย่างดี แต่ถ้าครูชมอย่างไม่จริงใจ และเด็กรู้กันทั่วไปว่า คำชมเชยของครูไม่มีความหมายพิเศษเด็กจะไม่เอาใจใส่ต่อคำชมเชยนั้น ครูไม่ควรใช้คำชมพร่ำเพรื่อสำหรับเด็กที่เรียนอ่อนนั้น แม้เรียนดีขึ้นเพียงเล็กน้อย เราก็ควรชมเชย ส่วนเด็กเรียนเก่ง จะชมก็ต่อเมื่อทำงานยากๆ ได้สำเร็จ คำชมของครูจึงจะมีค่าสำหรับเด็กทุกคน ในแง่ของจิตวิทยามีผู้พบแล้วว่า การชมเชยเด็กที่เก็บตัวมักได้ผลดีในการจูงใจกว่าการชมเด็กเปิดเผย และการชมเด็กเก่งมากๆ มักได้ผลน้อยกว่าการชมเด็กอ่อน

๒) วิริยะ คือความพากเพียร หมายถึง ในบริบทของการพัฒนาศักยภาพเด็กทำให้เกิดความขยันหมั่นเพียรในการเรียน มีความตั้งอกตั้งใจในการเรียน โดยการที่ครูต้องแสดงออกถึงพลังและความกระตือรือร้นอยู่เสมอในเวลาที่อยู่กับเด็ก อาทิเช่น อย่าเอาแต่ยืนนิ่งๆ อยู่กับที่ ให้เดินไปเดินมาบ้างและคอยพูดคุยสื่อสารกับเด็กอยู่เสมอ ครูควรปฏิบัติทั้งสองเรื่องนี้ควบคู่กันไป พร้อมกับหากิจกรรมที่สนุกสนานให้เด็กทำ การเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมด้วย ไม่ควรยืนพูด

^{๒๘} ส.ม. (ไทย) ๑๙/๓๘๔/๔๓๘.

^{๒๙} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ป ยุตโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๘๔๒.

หน้าชั้นอย่างเดียว และครูควรตั้งคำถามบ่อยๆ ทั้งคำถามที่ต้องการคำตอบและไม่ต้องการคำตอบ ในการสาธิตอะไรต่างๆ ให้เด็กดู ครูอาจเป็นคนเริ่มต้นคำถามโดยให้เด็กเป็นคนต่อจนจบ ครูอาจจะทำอะไรบางอย่างให้เด็กดู ให้ครูชี้ตัวเด็กเมื่อต้องการให้เด็กตอบคำถาม แทนที่จะใช้วิธีเรียกชื่อ เนื่องจากเด็กจะไม่สนใจเรียนจนกว่าจะได้ยินครูเรียกชื่อตนเอง การใช้วิธีชี้ตัวจะทำให้เด็กๆ ทุกคนในห้องตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา และมีสมาธิจดจ่ออยู่กับเรื่องที่กำลังเรียน ในกิจกรรมที่ครูเคยเรียกเด็กให้ร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ครูเรียกเด็กคนนั้นซ้ำอีก มิเช่นนั้นเด็กที่ถูกเรียกให้ตอบหรือครูขอความเห็นแล้ว จะหมดความสนใจในการเรียนทันที การเรียกซ้ำจะช่วยให้เด็กตั้งใจเรียนต่อไป

๓) จิตตะ หมายถึง การเอาใจใส่ ในบริบทของการพัฒนาศักยภาพเด็ก คือ ครูเอาใจใส่ช่วยเหลือผู้เรียนและผู้รับบริการเต็มความสามารถตามหลักวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอเท่าเทียมกัน ให้ความรัก ความเมตตากรุณาต่อนักเรียน เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่นักเรียนทุกคนด้วยความบริสุทธิ์ใจ มีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน พบปะ พูดคุยกับผู้ปกครอง ในการช่วยเหลือและส่งเสริมนักเรียน จัดทำข้อมูลนักเรียนเรียนในที่ปรึกษาอย่างครบถ้วนทุกด้าน และทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อเกิดปัญหาจะแก้ไขทันที ไม่ล่าเอียง มีความยุติธรรมให้แก่ผู้เรียนทุกคน ตั้งใจดูแลอบรมให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความประพฤติที่ดีงามและรู้จักปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองไปในแนวทางที่ดีเพื่อ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ครูยังควรเป็นผู้มีจิตอาสา จิตสาธารณะ และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในกิจกรรม งานโครงการที่โรงเรียนจัดอย่างเต็มใจ ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ให้การช่วยเหลือผู้ร่วมงาน ตามความเหมาะสมที่เราจะช่วยให้ โดยไม่ต้องคอยให้เขาขอความช่วยเหลือ เห็นประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ อำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานราชการอื่นๆ ที่มาความร่วมมือ

๔) วิมังสา หมายถึง ความละเอียดรอบคอบ ในบริบทของการพัฒนาศักยภาพนักเรียน ได้แก่การเอาใจใส่ ถ่ายทอดความรู้ หรือส่งเสริมการแสวงหาความรู้โดยไม่ปิดป้อง ปิดบังหวังสิ่งตอบแทนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การสอนอย่างเต็มความสามารถ เต็มเวลา เต็มหลักสูตร โดยมาปฏิบัติงานก่อนเวลาและกลับหลังเวลาเลิกทำงาน จัดวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ จัดทำการวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากหลายสถานการณ์ หลากหลายวิธีการเรียนรู้ตามความแตกต่างของผู้เรียน ให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ ทักษะประสบการณ์ ทักษะการแก้ปัญหา ตามความสามารถและเสริมสร้างคุณลักษณะนิสัยที่ดีงามให้แก่ศิษย์ไปพร้อมๆกัน นอกจากนั้น ยังจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองได้ถูกต้อง จัดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้กำลังใจในการ

เรียนรู้ และจัดสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้อบอุ่น น่าเรียน รวมทั้งจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล^{๓๐}

หลักภาวนา ๔

พระพุทธศาสนามีหลักพุทธธรรมเพื่อให้เยาวชนมีการพัฒนาเกิดความเจริญงอกงาม ซึ่งได้แก่หลักภาวนา ๔^{๓๑} (การเจริญ, การทำให้เป็นให้มีขึ้น, การฝึกอบรม, การพัฒนา : cultivation; training; development) ได้แก่

๑. กายภาวนา (การเจริญกาย, พัฒนากาย, การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อกันเกี่ยวข้องกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรีย์ทั้งห้าด้วยดี และปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณ มิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมงอกงาม ให้อกุศลธรรมเสื่อมสูญ, การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ : physical development) ทั้งนี้ในบริบทของการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนคือการจัดทำโครงการส่งเสริมทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย ทำให้นักเรียนรักการออกกำลังกาย และมีทักษะทางด้านกีฬามีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง สอนให้นักเรียนได้ตระหนักต่อการพัฒนาทางด้านสุขภาพอนามัย ทางด้านการออกกำลังกายให้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน เพราะจะทำให้เกิดสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง ส่งเสริมสมรรถภาพร่างกายให้มีความคล่องแคล่วยิ่งขึ้น มีคุณธรรมจริยธรรม และ ลึกเลี้ยวอบายมุข อีกทั้งเป็นประสบการณ์หนึ่งที่นักเรียนควรได้รับและเป็นการฝึกความสามัคคี ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ทั้งนี้เป็นการสร้างแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวนักเรียนเอง ก็คือความรู้สึภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ว่าคุณมีความสามารถที่จะประสบผลสำเร็จ มีความก้าวหน้าในกิจกรรมกีฬาที่ตนเองกระทำอยู่ ความต้องการหรือความพยายามที่จะเอาชนะกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถหรือ บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

๒. สีสภาวนา (การเจริญศีล, พัฒนาความประพฤติ, การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี เกื้อกูลแก่กัน : moral development) ในบริบทของการพัฒนาศักยภาพเด็กนักเรียนนั้น หมายถึง การปลูกฝังให้เด็กมีวินัยในตนเอง ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ได้รับการยอมรับ นับถือชื่นชมจากบุคคลอื่น ๆ ที่รู้จักแล้ว ยังส่งผลให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ มีความสงบสุขเจริญก้าวหน้า เป็นสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งในการพัฒนาให้เกิดวินัยในตนเองต้องอาศัยสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ๆ โรงเรียน ศาสนา สถาบันอาชีพต่าง ๆ สถาบันการเมือง เป็นต้น สถาบันครอบครัวประกอบด้วยบิดามารดา พี่น้องญาติ สถาบัน ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะ อันทรงคุณธรรมและจริยธรรม และระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งต้อง

^{๓๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **ธรรมบุญชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๔๖, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา, ๒๕๔๕), หน้า ๔๐.

^{๓๑} ชุ.ป.(ไทย) ๓๑/๒๕๕/๓๐๔.

เริ่มตั้งแต่วัยทารก การพัฒนา วินัยในตนเองกระทำทางตรงด้วยการอบรมสั่งสอนและโดยทางอ้อมซึ่งอาศัย การสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ

๓. จิตภาวนา (การเจริญจิต, พัฒนาจิต, การฝึกอบรมจิตใจ ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงาม ด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตากรุณา ขยันหมั่นเพียร อดทนมีสมาธิ และสดชื่น เบิกบาน เป็นสุข ผ่องใส เป็นต้น : cultivation of the heart; emotional development) ในบริบทของการพัฒนาศักยภาพเด็กนักเรียนนั้น หมายถึง การเสริมสร้างสมาธิให้กับเด็ก โดยเริ่มต้นจากการฝึกฝนให้เด็กนักเรียนทำกิจกรรมง่าย ๆ ให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้วิธีแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองเสียก่อน แล้วค่อย ๆ เพิ่มระดับความยากของกิจกรรม เช่น การทำงานบ้าน เพื่อเป็นการกระตุ้นพัฒนาการในเรื่องการตัดสินใจ และช่วยให้เด็กรู้จักหน้าที่ของตนเอง จากนั้นจึงเตรียมฝึกสมาธิเด็กนักเรียนด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ๑) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ๒) จัดกิจกรรมฟัง-เล่นดนตรีดีต่อสมาธิ เพื่อเป็นการช่วยให้จิตใจของเด็กนักเรียนสงบ ลดความตึงเครียดก่อนเข้าเรียนและหลังเลิกเรียน อาจเปิดเพลงที่ทำนองเบา ๆ สบาย ๆ เช่น เพลงคลาสสิก เพลงบรรเลง จะช่วยเสริมสร้างความจำและการเรียนรู้ของเด็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ๓) จัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ เพราะศิลปะคือหนึ่งในกิจกรรมที่ช่วยทำให้เกิดสมาธิ และการฝึกทักษะการใช้มือและสายตาทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เด็กนักเรียนได้ใช้ศิลปะในการฝึกสมาธิ สร้างความเพลิดเพลินไปกับจินตนาการของตนเอง ๔) กิจกรรมธรรมชาติสร้างสมาธิ ไม่ว่าจะเป็นต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ที่อยู่ในสวนหลังบ้าน หรือแม้กระทั่งตามสวนสาธารณะ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ครูสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้ให้เด็กนักเรียนได้ตลอดเวลา อาจเริ่มต้นจากเรียนรู้ขั้นตอนการปลูกต้นไม้ รดน้ำ ใส่ปุ๋ย จวบจนกระทั่งรอจนถึงวันที่ต้นไม้ผลิดอกออกผล เป็นการฝึกสมาธิในการเฝ้าสังเกต และการติดตามการเจริญเติบโตของต้นไม้ในแต่ละวัน ๕) กิจกรรมฝึกสมาธิเวลาว่าง จากสิ่งของใกล้ตัว เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ หรือการท่องบทสวดมนต์ก่อนนอน นอกจากนี้ จะช่วยให้เด็กนักเรียนสงบนิ่งมีจิตใจจดจ่อกับกิจกรรมที่ทำแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้เด็กนักเรียนได้อีกด้วย

๔. ปัญญาภาวนา (การเจริญปัญญา, พัฒนาปัญญา, การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นโลกและชีวิตตามสภาวะ สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ ทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสและปลดปล่อยจากความทุกข์ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา : cultivation of wisdom; intellectual development) ในบริบทของการพัฒนาศักยภาพนักเรียนนั้น โดยการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนประกอบด้วย ๑) ความสามารถพิเศษหรือทักษะที่เกิดขึ้นตามทฤษฎีพหุปัญญา มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เสริมสร้างให้เป็น ผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์

ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมา ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถ ความเก่งหรือปัญญาที่หลากหลายหรือพหุปัญญา นี้ จะพบในทุกวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต โดยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การค้นคว้า การทดลอง การแก้ปัญหา การปฏิบัติจริง การเล่นเกม การละเล่น การเล่า นิทาน การแสดงบทบาทสมมติ การไปทัศนศึกษา ฯลฯ ที่เรียกว่าการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดย ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นมีการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ และ การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัด เพชรบูรณ์มี ๒ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องคือ ๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด เพชรบูรณ์ และ ๒) กรมกิจการเด็กและเยาวชน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งนี้โดยโครงสร้างและอำนาจในการดำเนินการมีลักษณะความเชื่อมโยงกัน โดย กรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นผู้แปลงนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติโดยส่งเสริมกิจกรรมในการ พัฒนาเยาวชนคู่ขนานกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์^{๓๒}

ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้มี เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นั้น อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๕ และมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และมาตรา ๘ และมาตรา ๓๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษาเมื่อคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๓

^{๓๒} สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพชรบูรณ์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: [http://web.๒๕๖๔.sec๔๐.go.th/\(๑ มีนาคม ๒๕๖๔\)](http://web.๒๕๖๔.sec๔๐.go.th/(๑ มีนาคม ๒๕๖๔)).

วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพื่อบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษามัธยมศึกษา สู่ระดับสากล

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ เป็นหน่วยงานการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.๒๕๔๖ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาดังนี้

๑. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

๒. วิเคราะห์จัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ ของหน่วยงานดังกล่าว

๓. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

๔. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา

๕. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

๖. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

๗. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

๘. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

๙. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

๑๐. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

๑๑. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไต่บองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่ การศึกษา

๑๒. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ ของหน่วยงานใด

นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของ สพม.พช

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ได้นำนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนด เป็นนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัด การศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติโดยมีพันธกิจ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างรอบด้านเพื่อให้มีความรู้ ทักษะ วิชาการ ทักษะวิชาชีพ ทักษะชีวิต ทศนคติที่ดีต่อชาติบ้านเมืองและคุณลักษณะในศตวรรษที่ ๒๑

๒. ส่งเสริม สร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำให้นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับ การศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

๓. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพอย่างมี คุณภาพ

๕. ส่งเสริม พัฒนาระบบบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน แบบบูรณาการตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

นักเรียนมีความรู้ ทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ ทักษะชีวิตและคุณลักษณะในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้คิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมและปรับตัวต่อการเป็นพลเมืองที่ดี

นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ใน พื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

ครูมีความเชี่ยวชาญตามสมรรถนะ และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ พัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความแม่นยำทางวิชาการ และมี ทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

บุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้เรียนรู้ มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่ง
สร้างสรรค์นวัตกรรม และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี

ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นเลิศส่วนบุคคล คิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม มีภาวะผู้นำ
ทางวิชาการ มีสำนึกความรับผิดชอบ และการบริหารแบบร่วมมือ

โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนบริหารงานและจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ความร่วมมือของทุก
ภาคส่วนมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาพแวดล้อมเหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ในทุกมิติ และวิจัย
สร้างนวัตกรรมประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

นโยบาย/จุดเน้น/ตัวชี้วัดความสำเร็จ

จุดเน้นที่ ๑ ส่งเสริมการพัฒนางานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงาน
บริหารทั่วไป สู่ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็ง

ประเด็นการพิจารณาที่ ๑ ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ประเด็นการพิจารณาที่ ๒ ส่งเสริมการพัฒนางานวิชาการ สู่ระบบประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาที่เข้มแข็ง

ประเด็นการพิจารณาที่ ๓ ส่งเสริมการพัฒนางานงบประมาณ สู่ระบบประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็ง

ประเด็นการพิจารณาที่ ๔ ส่งเสริมการพัฒนางานบริหารบุคคล สู่ระบบประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็ง

ประเด็นการพิจารณาที่ ๕ ส่งเสริมการพัฒนางานบริหารงานทั่วไป สู่ระบบประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็ง

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน มีการดำเนินการพัฒนางานวิชาการงาน
งบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารงานทั่วไป สู่ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่
เข้มแข็ง

ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน มีการดำเนินการพัฒนางานวิชาการงานงบประมาณ
งานบริหารบุคคล และงานบริหารงานทั่วไป สู่ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็ง
ระดับคุณภาพดีขึ้น

จุดเน้นที่ ๒ ส่งเสริมให้โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และ
ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม

ประเด็นการพิจารณา โรงเรียนมีการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่
ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๓ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง และบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม

ตัวชี้วัดที่ ๔ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียนดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตร
สถานศึกษาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ระดับ
คุณภาพดีขึ้น

จุดเน้นที่ ๓ ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการบริหาร “๑ โรงเรียน ๑ นวัตกรรมการ
บริหารงาน”

ประเด็นการพิจารณา การสร้างหรือประยุกต์ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี รูปแบบในการ
บริหารและการจัดการศึกษา

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๕ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน มีการส่งเสริมการสร้างหรือประยุกต์ใช้นวัตกรรม
เทคโนโลยี รูปแบบในการบริหารและการจัดการศึกษา

ตัวชี้วัดที่ ๖ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน มีการส่งเสริมการสร้างหรือประยุกต์ใช้นวัตกรรม
เทคโนโลยี รูปแบบในการบริหารและการจัดการศึกษาระดับคุณภาพดีขึ้น

จุดเน้นที่ ๔ ส่งเสริมการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาด้วยเครือข่ายความร่วมมือการ
บริหารจัดการศึกษา

ประเด็นการพิจารณา โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนคุณภาพ
การศึกษาอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๗ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน ดำเนินการส่งเสริมการขับเคลื่อนคุณภาพ
การศึกษาด้วยเครือข่ายความร่วมมือการบริหารจัดการศึกษา

ตัวชี้วัดที่ ๘ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ดำเนินการส่งเสริมการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา
ด้วยเครือข่ายความร่วมมือการบริหารจัดการศึกษาระดับคุณภาพดีขึ้น

จุดเน้นที่ ๕ ส่งเสริมโรงเรียนให้บริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง

ประเด็นการพิจารณา โรงเรียนมีการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๙ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ ๑๐ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียนดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับคุณภาพดีขึ้น

จุดเน้นที่ ๖ ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ

ประเด็นการพิจารณาที่ ๑ มีการพัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ที่ทันสมัย สอดคล้องความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นการพิจารณาที่ ๒ มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๑๑ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ

ตัวชี้วัดที่ ๑๒ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ ระดับคุณภาพดีขึ้น

จุดเน้นที่ ๗ ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญตามสมรรถนะ มาตรฐาน และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

ประเด็นการพิจารณาที่ ๑ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจรรยาบรรณในวิชาชีพและ จิตวิญญาณความเป็นครู

ประเด็นการพิจารณาที่ ๒ มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๑๓ ร้อยละ ๑๐๐ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพและจิตวิญญาณความเป็นครู

ตัวชี้วัดที่ ๑๔ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ดำเนินการส่งเสริมพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ที่ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพระดับคุณภาพดีขึ้น

จุดเน้นที่ ๘ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีระบบบริหารจัดการการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประเด็นการพิจารณาที่ ๑ มีระบบบริหารจัดการตามมาตรฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประเด็นการพิจารณาที่ ๒ กลุ่ม/หน่วย ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุน คุณภาพการศึกษา

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๑๕ ร้อยละ ๙๐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีระบบบริหารจัดการตามมาตรฐาน สำนักงานเขตพื้นที่

ตัวชี้วัดที่ ๑๖ ร้อยละ ๑๐๐ ของกลุ่มงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีระดับคุณภาพดีขึ้น

นโยบายที่ ๒ ส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จุดเน้นที่ ๙ ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning

ประเด็นการพิจารณาที่ ๑ มีการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning

ประเด็นการพิจารณาที่ ๒ ครูจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๑๗ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน มีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning ของครูและจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning

ตัวชี้วัดที่ ๑๘ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning ของครูและจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning ระดับคุณภาพดีขึ้น

จุดเน้นที่ ๑๐ ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ “๑ ครู ๑ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้”

ประเด็นการพิจารณาที่ ๑ มีการส่งเสริมและพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ประเด็นการพิจารณาที่ ๒ มีการส่งเสริมและพัฒนาให้ครู นวัตกรรมจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๑๙ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ “๑ ครู ๑ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้”

ตัวชี้วัดที่ ๒๐ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ “๑ ครู ๑ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้” ระดับคุณภาพดีขึ้น

จุดเน้นที่ ๑๑ ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ประเด็นการพิจารณาที่ ๑ มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้

ประเด็นการพิจารณาที่ ๒ มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

ประเด็นการพิจารณาที่ ๓ สร้างโอกาสให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย

ประเด็นการพิจารณาที่ ๔ มีการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์พิเศษ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๒๑ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ ๒๒ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระดับคุณภาพดีขึ้น

นโยบายที่ ๓ เพิ่มและยกระดับคุณภาพนักเรียนทุกระดับ

จุดเน้นที่ ๑๒ เพิ่มและยกระดับคุณภาพของนักเรียนทุกระดับชั้น

ประเด็นการพิจารณาที่ ๑ นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีขึ้น

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๒๓ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน ดำเนินการเพิ่มและยกระดับให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัดที่ ๒๔ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนเฉลี่ย ๒.๕๐ ขึ้นไป

ตัวชี้วัดที่ ๒๕ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ดำเนินการเพิ่มและยกระดับให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้นระดับคุณภาพดีขึ้น

ประเด็นการพิจารณาที่ ๒ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๒๖ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน ดำเนินการเพิ่มและยกระดับให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัดที่ ๒๗ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ที่นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) กำหนดในระดับดีขึ้น

ตัวชี้วัดที่ ๒๘ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ดำเนินการเพิ่มและยกระดับให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้นระดับคุณภาพดีขึ้น

ประเด็นการพิจารณาที่ ๓ นักเรียนมีการอ่าน คิดวิเคราะห์และการเขียนเป็นไปตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๒๙ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน ดำเนินการเพิ่มและยกระดับการอ่านการคิด
วิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

ตัวชี้วัดที่ ๓๐ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ที่มีนักเรียนมีผลการอ่าน การคิดวิเคราะห์และ
เขียนเป็นไปตามมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับ
ปรับปรุงพ.ศ. ๒๕๖๐) ในระดับดีขึ้น

ตัวชี้วัดที่ ๓๑ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ดำเนินการเพิ่มและยกระดับการอ่าน การคิด
วิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
๒๕๕๑(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ระดับคุณภาพดีขึ้น

ประเด็นการพิจารณาที่ ๔ นักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน
(O-NET) ในแต่ละวิชาเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๓๒ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียนมีการดำเนินการเพิ่มและยกระดับผลการทดสอบ
ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และ ๖

ตัวชี้วัดที่ ๓๓ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียนมีนักเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษา
ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มากกว่าร้อยละ ๕๐ ในแต่ละรายวิชาเพิ่มขึ้น มีจ านวนเพิ่มขึ้นร้อยละ
๑ จาก

ปีการศึกษาที่ผ่านมา

ตัวชี้วัดที่ ๓๔ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียนมีการดำเนินการเพิ่มและยกระดับผลการทดสอบ
ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และ ๖ ระดับ
คุณภาพดีขึ้น

ประเด็นการพิจารณาที่ ๕ นักเรียนมีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และสื่อสารภาษาที่ ๓

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๓๕ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน มีการดำเนินการเพิ่มและยกระดับทักษะสื่อสาร
ภาษาอังกฤษ และสื่อสารภาษาที่ ๓ ของนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ ๓๖ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ที่มีนักเรียนมีการสื่อสารภาษาอังกฤษ และสื่อสาร
ภาษา ที่ ๓ ในระดับดีขึ้น

ตัวชี้วัดที่ ๓๗ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน มีการดำเนินการเพิ่มและยกระดับทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และสื่อสารภาษาที่ ๓ ของนักเรียนระดับคุณภาพดีขึ้น

ประเด็นการพิจารณาที่ ๖ นักเรียนที่มีทักษะด้าน Digital Literacy ที่มีการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๓๘ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียนมีการดำเนินการเพิ่มและยกระดับทักษะด้าน Digital Literacy ที่มีการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ ๓๙ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียนที่มีนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มรายวิชา วิทยาการคำนวณของนักเรียนเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๐๐ ขึ้นไป

ตัวชี้วัดที่ ๔๐ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียนมีการดำเนินการเพิ่มและยกระดับทักษะด้าน Digital Literacy ที่มีการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของนักเรียน ระดับคุณภาพดีขึ้น

จุดเน้นที่ ๑๓ เพิ่มศักยภาพนักเรียนให้เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพิจารณาที่ ๑ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถขับเคลื่อนคุณภาพชีวิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพิจารณาที่ ๒ สร้างนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้

ประเด็นการพิจารณาที่ ๓ นักเรียนทุกคนมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของตนเองให้มีสุขภาวะ ที่ดีสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๔๑ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน พัฒนาศักยภาพนักเรียนให้เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดที่ ๔๒ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน มีการดำเนินการพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จุดเน้นที่ ๑๔ เพิ่มศักยภาพนักเรียนให้สามารถค้นพบตนเอง มีทักษะพื้นฐานอาชีพ และการมีงานทำมีความพร้อมในการแข่งขัน

ประเด็นการพิจารณาที่ ๑ นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร สมรรถนะที่จำเป็น การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematic Literacy) การรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ตามแนวทางการประเมิน PISA มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (๓R๘C) และมีความพร้อมในการเข้าสู่เวทีการแข่งขัน

ประเด็นการพิจารณาที่ ๒ นักเรียนมีความสามารถในการค้นพบตนเอง มีทักษะพื้นฐานอาชีพและการมีงานทำ

ประเด็นการพิจารณาที่ ๓ นักเรียนมี ID Plan และ Portfolio เพื่อการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๔๓ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียนดำเนินการเพิ่มศักยภาพนักเรียนให้สามารถค้นพบตนเอง มีทักษะพื้นฐานอาชีพ และการมีงานทำมีความพร้อมในการแข่งขัน

ตัวชี้วัดที่ ๔๔ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียนดำเนินการเพิ่มศักยภาพนักเรียนให้สามารถค้นพบตนเองมีทักษะพื้นฐานอาชีพ และการมีงานทำมีความพร้อมในการแข่งขันระดับคุณภาพดีขึ้น

จุดเน้นที่ ๑๕ เพิ่มศักยภาพนักเรียนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต

ประเด็นการพิจารณาที่ ๑ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติและพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม

ประเด็นการพิจารณาที่ ๒ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อม สามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๔๕ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียน ดำเนินการให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้องเป็นพลเมืองดีของชาติและพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม

ตัวชี้วัดที่ ๔๖ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ดำเนินการให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้องเป็นพลเมืองดีของชาติและพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ระดับคุณภาพดีขึ้น

ตัวชี้วัดที่ ๔๗ ร้อยละ ๑๐๐ โรงเรียน พัฒนาศักยภาพนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงได้แก่ภัยจาก ยาเสพติด ความรุนแรง การคุกคาม ในชีวิตและทรัพย์สินการค้ำมนุษย์อาชญากรรมไซเบอร์และภัยพิบัติต่างๆ

ตัวชี้วัดที่ ๔๘ ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียน ดำเนินการพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงได้แก่ ภัยจากยาเสพติด ความรุนแรงการคุกคาม ในชีวิตและทรัพย์สินการค้ำมนุษย์อาชญากรรมไซเบอร์และภัยพิบัติต่างๆระดับคุณภาพดีขึ้น

๒. กรมกิจการเด็กและเยาวชน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์^{๓๓}

กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้กำหนดภารกิจในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ และการส่งเสริมสวัสดิการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต

แผนกลยุทธ์ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ได้ดำเนินการผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผ่านการวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมโดยทั่วไป สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัด สมัชชาเด็กและเยาวชน และสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ รวมถึงหลักการและแนวทางตามกฎหมายแม่บท แผนยุทธศาสตร์ระดับชาติและระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ อันถือเป็น กรอบทิศทางของประเทศที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ที่สำคัญของกลุ่มเด็ก และเยาวชน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้กรอบทิศทางของแผนกลยุทธ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน สอดคล้องประเด็นและหลักการข้างต้น และ สนับสนุนการดำเนินการกิจอย่างบูรณาการในภาพรวมของประเทศ

กรมกิจการเด็กและเยาวชน ประารถนาให้แผนกลยุทธ์ดังกล่าวอันเป็น เสมือนเข็มทิศชี้เป้าหมายที่บุคลากรของ อย. และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คาดหวังร่วมกันให้กรมดำเนินการให้สำเร็จ ซึ่งการเติมเต็มให้เกิด ความสมบูรณ์ตามที่คาดหวังนั้นได้ ไม่อาจขาดพ้นเพียงจากทุกส่วน ที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน

ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ดำเนินภารกิจด้านเด็กและเยาวชน ภายใต้โครงสร้างที่ ส่วนราชการระดับกรม แบ่งหน้าที่ บทบาทและความ รับผิดชอบทางด้านการกำหนดนโยบายและวิชาการออกจากรับน่านโยบายไปปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความ พิเชียวชาญในงานเฉพาะด้าน แต่ด้วยข้อจำกัดในการ ปฏิบัติจริงไม่อาจแยกงานด้านการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติออกจากกันอย่างสมบูรณ์ เป็นผลให้เกิดความซ้ำซ้อน และไม่มีประสิทธิภาพในการ ขับเคลื่อนภารกิจในภาพรวมต่อกลุ่มเป้าหมายด้านเด็ก และเยาวชนอย่างเชื่อมโยงและบูรณาการกัน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการกิจยึดเด็กและ เยาวชนเป็นศูนย์กลาง พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับลง

^{๓๓} สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบูรณ์, [ออนไลน์],แหล่งที่มา : <http://phetchabun.m-society.go.th/> มีนาคม ๒๕๖๔.

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘ เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๕ ก หน้า ๔๙ จึงได้ปรับปรุงการแบ่งส่วน ราชการของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (พม.) โดยตัดโอนภารกิจด้านเด็กและ เยาวชน จัดตั้งเป็น กรมกิจการเด็กและเยาวชน เพื่อให้การกำหนดนโยบายและมาตรฐาน การวิจัยและ พัฒนา การกำกับดูแลและติดตามประเมินผล การ ส่งเสริมสนับสนุนในเชิงวิชาการและการปฏิบัติในมิติ พื้นที่ เกิดการบูรณาการกลไก การทำงานอย่างเป็น องค์กรรวมโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางอย่างมีประสิทธิภาพ กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้กำหนดภารกิจใน การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและ พิทักษ์สิทธิ และการส่งเสริมสวัสดิการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อให้ เด็ก และเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในการ ดำรงชีวิต สอดคล้องตามกฎกระทรวงแบ่ง ส่วนราชการ กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ได้กำหนด ภารกิจของกรมใน ๑๒ ด้าน กล่าวคือ ให้กรมกิจการเด็กและเยาวชน มีภารกิจ เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของ เด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ เด็กและ เยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการเด็ก และ ครอบครัว โดยการกำหนดนโยบาย มาตรการ กลไก ส่งเสริม และสนับสนุนภาครัฐ และภาคเอกชน ติดตามและประเมินผลการ ดำเนินการตามนโยบายและ มาตรการที่ กำหนด เพื่อให้เด็กและเยาวชน มีคุณภาพชีวิต ที่ดีและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดย ให้ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบาย แนวทาง เสริม สร้างมาตรการและกลไกในการส่งเสริมและ พัฒนา ศักยภาพการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ เด็กและเยาวชน และการส่งเสริมสวัสดิการ เด็กและครอบครัว

(๒) กำหนดมาตรฐานการส่งเสริมและ พัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเด็ก และ เยาวชน และการส่งเสริมสวัสดิการเด็ก และครอบครัว ให้สอดคล้องกับกระแสการ เปลี่ยนแปลงทาง สังคมโลก พันธกรณี ความ ตกลง และความร่วมมือระหว่างประเทศ กำกับดูแล ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนิน งานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

(๓) พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและ พิทักษ์ สิทธิ เด็กและเยาวชน และการส่งเสริม สวัสดิการเด็กและครอบครัว

(๔) ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการ จัดกิจกรรม เพื่อการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและ เยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและ ครอบครัว และบทบาททางสังคมของเด็กและ เยาวชน

(๕) บริหารจัดการและพัฒนาระบบงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นศูนย์กลาง ข้อมูล ด้านเด็กและเยาวชน รวมทั้งที่เป็นกลุ่ม เสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหาทางสังคม กลุ่มที่ประสบ ภัยสังคม กลุ่มที่ พึ่งได้รับการช่วยเหลือ คุ้มครอง สงเคราะห์ พัฒนาและฟื้นฟู และการ รับผิดชอบเป็นบุตรบุญธรรม

(๖) จัดบริการสวัสดิการสังคม การ สังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษาแนะนำ การ ให้ความช่วยเหลือ และการแก้ไขปัญหาแก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่ ประสบภัยสังคม และกลุ่มที่มีปัญหา ทาง สังคม รวมทั้งประสานส่งต่อหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง

(๗) พัฒนารูปแบบ วิธีการบริการ สวัสดิการสังคม และการสังคมสงเคราะห์เด็ก เยาวชน และครอบครัว ให้สอดคล้องกับ มาตรฐานที่กำหนด

(B) จัดให้มีบ้านพักเด็กและครอบครัว สถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็ก สถานแรกรับ สถาน สงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูในการบริการและ ให้ความช่วยเหลือ สงเคราะห์ คุ้มครอง สวัสดิภาพ พัฒนา ฟื้นฟู และจัดบริการสังคม แก่เด็กและครอบครัวที่ประสบ ปัญหา

(๘) เป็นศูนย์กลางในการให้ความช่วยเหลือ คุ้มครองและดำเนินการในการรับเด็ก เป็น บุตรบุญธรรม

(๑๐) ติดตามและประเมินผลการดำเนิน งานด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของ เด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ เด็กและเยาวชน และการส่งเสริมสวัสดิการ เด็กและ ครอบครัว

(๑๑) ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนทางวิชาการ ข้อมูล เทคโนโลยี การให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการดำเนินการของเครือข่าย ที่ เกี่ยวข้อง เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน ตาม กฎหมาย และการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว

(๑๒) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่ รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กรมกิจการเด็กและเยาวชนดำเนินการกิจภายใต้โครงสร้างตามกฎหมายและจัดตั้ง ภายใน ประกอบด้วย ๕ กอง/ศูนย์/สำนักงาน ๒ กลุ่มขึ้นตรงต่อผู้บริหาร มีหน่วยงานที่จัดตั้งอยู่ใน ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ได้แก่ สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถาบันพัฒนาและฟื้นฟู และ สถาบันเพาะกล้า คุณธรรม จำนวนทั้งสิ้น ๓๐ แห่งใน ๒๐ จังหวัด และบ้านพักเด็กและครอบครัว จำนวน ๗๗ แห่ง ใน กรุงเทพมหานครและ ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพ

ในบริบทของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพนั้นได้มีนักวิจัยศึกษาไว้หลาย เรื่อง ซึ่งแต่ละเรื่องมีผลการวิจัยที่ได้อธิบายถึงการพัฒนาในหลากหลายมิติได้แก่ การพัฒนาคนและ การพัฒนาองค์กร แต่ละเรื่องมีรายละเอียด ดังนี้

พัศมา แผนสมบูรณ ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพองค์กรธุรกิจบริการสู่องค์กร ประสิทธิภาพสูง” การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. ศึกษาและวิเคราะห์สภาพทั่วไปขององค์กรธุรกิจบริการ และคุณลักษณะองค์กรประสิทธิภาพสูง ๒. วิเคราะห์การจัดการความรู้และการประยุกต์หลักธรรมเพื่อพัฒนาองค์กรประสิทธิภาพสูงและ ๓. บูรณาการหลักการจัดการความรู้เข้ากับหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาองค์กรประสิทธิภาพสูง ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปของธุรกิจบริการมีปัญหาสำคัญของการจัดการคือ การปรับตัวใหม่ของธุรกิจ ต้องมีระบบการบริหารที่ทันสมัย องค์กรขาดสภาพคล่องการบริหารการเงิน มีต้นทุนการบริการที่สูงขึ้น พนักงานขาดคุณภาพและความอดทน ลูกค้ามีความคาดหวังในคุณภาพการบริการที่สูงขึ้น

๒. คุณลักษณะองค์กรประสิทธิภาพสูงคือต้องมีการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กร ต้องสร้างบุคลากรให้มีประสิทธิภาพสูง (HPP) สร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) สร้างระบบงานให้มีคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) และสร้างวัฒนธรรมให้เป็นวัฒนธรรมประสิทธิภาพสูง (HPC) หลักการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรประสิทธิภาพสูงมีกระบวนการ ๖ ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดประเด็นความรู้ การแสวงหาความรู้ การรวบรวมความรู้ การแบ่งปันความรู้ การนำความรู้สู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลที่สามารถสร้างคุณลักษณะความเป็นองค์กรประสิทธิภาพสูง (HPO) ได้ทุกองค์ประกอบ ทั้งยังสามารถบูรณาการหลักธรรม อิทธิบาท ๔ และ สปัจริยธรรม ๗ ได้ทุกขั้นตอน ๓. การบูรณาการหลักการจัดการความรู้กับหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพองค์กรพบว่า กรอบแนวทางการปฏิบัติเชิงกระบวนการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นองค์กรประสิทธิภาพสูงมีสาระสำคัญที่ผสมผสานการปฏิบัติในรูปแบบของ Matrix กระบวนการจัดการความรู้ ๖ ขั้นตอนต้องดำเนินการกับองค์ประกอบความเป็น HPO ๔ มิติด้วยการบูรณาการหลักธรรมทั้ง ๒ หลักธรรม ทำให้ได้ข้อค้นพบใหม่จากการวิจัยในรูปแบบของระบบการจัดการความรู้เชิงกระบวนการพัฒนา HPO ตามที่กล่าวแล้ว ภูมิปัญญาตะวันตกเกี่ยวกับวิทยาการจัดการสมัยใหม่ สามารถประยุกต์เข้ากับหลักพุทธธรรมได้อย่างสมดุลและลงตัว^{๓๔}

ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุทธญาณ์ โอบอ้อม ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา” งานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์คือ ๑) ศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ๓) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กร

^{๓๔} พัศมา แผนสมบูรณ, “การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพองค์กรธุรกิจบริการสู่องค์กร ประสิทธิภาพสูง”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ก.

ปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ จะต้องเริ่มจากกระบวนการหรือวิธีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ใน ๓ ด้าน คือ T (training) การฝึกอบรม, E (education) การศึกษา และ D (development) การพัฒนานำมาบูรณาการกับหลักพระพุทธศาสนา คือ หลัก ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา จะก่อให้เกิดศักยภาพของบุคลากร ใน ๓ ด้าน คือ ทางด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น แนวทางการพัฒนานี้สามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะได้แนวทางจากการสังเคราะห์ (Synthesis Model) คือ $TED + SSP = KSA$ ^{๓๔}

ดาบตำรวจไทยมณี ไชยฤทธิ์ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรมเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” การวิจัยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ๒) เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรมเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรมเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรมเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ด้านกาย จะต้องมีการฝึกฝนการรับรู้ทางอายตนะทั้ง ๖ ประการ การดูแลระบบของธาตุ การตรวจสอบร่างกายทุก ๆ เดือน และการทดสอบสมรรถนะทางด้านร่างกาย ให้เกิดความพร้อมต่อสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ด้านศีลธรรม พยายามที่มุ่งส่งเสริมความพร้อมทาง ด้านการรักษากฎ กติกา กฎเกณฑ์ระเบียบวินัย ความเป็นจรรยาบรรณ ค่านิยมที่ต้งามในความเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การส่งเสริมการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง ด้านจิต พบว่าการฝึกฝนอบรมกรรมฐานทางพระพุทธศาสนาสามารถจะปรับเปลี่ยนจิตใจให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี และความมั่นคงทางอุดมการณ์ที่หนักแน่น การฝึกสมาธิทำให้เกิดคุณภาพทางจิต เมื่อจิตมีความหนักแน่น มีความมั่นคงในกุศลธรรมทั้งหลายไม่ก่อให้เกิดความชั่วร้ายในจิตใจ และด้านปัญญา มุ่งส่งเสริมให้กับเจ้าหน้าที่ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การรู้จักการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะ หรือรู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้านั้นเอง ลักษณะทางการพัฒนาศักยภาพมิได้เกิดขึ้นโดยความรู้สึกรู้จักคิดแต่จะต้องอาศัยการการศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการศึกษาตามหลักวิชาการ

^{๓๔} ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุทธัญญาณ์ โอบอ้อม, “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา” ,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ก.

และการศึกษาทางประสบการณ์ที่เกิดขึ้น หรืออาจจะจัดโครงการตามหลักสูตรฝึก ฝึกอบรมศักยภาพ ในแต่ละปีมีการทบทวนองค์ความรู้ที่อยู่ตลอดเวลารวมทั้งการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้นอกระบบหรือการเรียนรู้ในเชิงของพื้นที่เป้าหมาย^{๓๖}

พลตรี อนุรักษ์ สวาสดีรัตน์ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามหลักพุทธธรรม” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒) เพื่อศึกษาหลักธรรม และทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานและ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานที่เหมาะสมที่สุดให้กับกองกำลังทหารพรานจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาศักยภาพตามหลักพุทธธรรมนั้น พบว่า การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพราน จะต้องพิจารณาเป็นกรณีๆไปเพราะบุคคลมีศักยภาพภาพทางร่างกาย, จิตใจและปัญญาไม่เท่ากัน การพัฒนาศักยภาพนอกจากจะพิจารณากำหนดมาตรฐานแล้ว จึงต้องพิจารณาถึงห้วงระยะเวลา การสนับสนุน ขวัญ กำลังใจและไหวพริบปฏิภาณของแต่ละคนด้วย การพัฒนาศักยภาพที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือการพัฒนาไปพร้อมๆกันทั้ง ๔ ด้าน สำหรับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพตามหลักพุทธธรรมนั้น เป็นรูปแบบที่สามารถประกันได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาจะออกมาในรูปแบบของการมีคุณธรรม มีจริยธรรม มีความเจริญงอกงามไปในทางที่ดีแก่ตัวผู้รับการพัฒนาและเป็นคุณแก่สังคมส่วนรวม ซึ่งจะส่งผลถึงการยุติความรุนแรงที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สงบเบาบางลง สังคมมีการเอื้อเพื่อเกื้อกูลกันและเกิดความสงบสุข ความสามัคคีในประเทศชาติได้ในที่สุด^{๓๗}

^{๓๖} ดาบตำรวจไทยมณี ไชยฤทธิ์, “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรมเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๘), หน้า ก.

^{๓๗} พลตรี อนุรักษ์ สวาสดีรัตน์,รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามหลักพุทธธรรม,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๘), หน้า ก.

ตารางที่ ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พัศมา แผนสมบูรณ์	กระบวนการจัดการความรู้ ๖ ขั้นตอนต้องดำเนินการกับองค์ประกอบความเป็น HPO ๔ มิติด้วยการบูรณาการหลักธรรมทั้ง ๒หลักธรรม ทำให้ได้ข้อค้นพบใหม่จากการวิจัยในรูปแบบของระบบการจัดการความรู้เชิงกระบวนการพัฒนา HPO สามารถบูรณาการหลักธรรม อิทธิบาท ๔ และ สปัจริยธรรม ๗ ได้ทุกขั้นตอน
ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุทธยาณ์ โอบอ้อม	กระบวนการหรือวิธีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลใน ๓ ด้าน คือ T (training) การฝึกอบรม, E (education) การศึกษา และ D (development) การพัฒนานำมา บูรณาการกับหลักพระพุทธศาสนา คือ หลัก ไตรสิกขา
ดาบตำรวจไทยมณี ไชยฤทธิ์	การฝึกฝนอบรมกรรมฐานทางพระพุทธศาสนาสามารถจะปรับเปลี่ยนจิตใจให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี และความมั่นคงทางอุดมการณ์ที่หนักแน่น การฝึกสมาธิทำให้เกิดคุณภาพทางจิต เมื่อจิตมีความหนักแน่น มีความมั่นคงในกุศลธรรมทั้งหลายไม่ก่อเกิดความชั่วร้ายในจิตใจ และดำเนินปัญญา มุ่งส่งเสริมให้กับเจ้าหน้าที่ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

ตารางที่ ๒.๕ (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พลตรี อนุรักษ์ สวาสดิ์รัตน์	การนำหลักภวนา ๔ มาใช้เป็นแนวทางหลัก จะทำให้การพัฒนาศักยภาพสามารถดำเนินการได้แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวยก็ตาม นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาได้ครบทุกด้านทั้งร่างกาย ระเบียบวินัย จิตใจและปัญญาปฏิบัติ ไหวพริบ

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

การพัฒนามนุษย์ในปัจจุบันถือเป็นนโยบายสำคัญที่หลายสังคมทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้ความสนใจในการที่จะหาแนวทางหรือวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งเยาวชนที่ทรงประสิทธิภาพและเปี่ยมด้วยคุณภาพ ซึ่งจะเห็นได้จากความพยายามที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังรายละเอียดส่วนหนึ่งต่อไปนี้

ตลใจ ถาวรวงศ์ ตันเจริญ ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนต้นแบบจังหวัดฉะเชิงเทรา” การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มีผลต่อคุณธรรมจริยธรรม ของเยาวชนต้นแบบจังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้วิธีดำเนินการวิจัยจากการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) และการสังเกต (Observation) โดยศึกษาจาก นักเรียนรางวัลพระราชทานของจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวนทั้งสิ้น ๗ คน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗๐ คน ผลการวิจัย พบว่า

๑. สถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชนและสื่อมวลชนมีผลกระทบของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม คือ การมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีเหตุผล

๒. สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

๓. เยาวชนต้นแบบต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การเห็นคุณค่าของความดีงาม และการมีบุคคลเป็นหลักยึดทางจิตใจ

๔. สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชนและสื่อมวลชน ส่งผล ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ๓ ลำดับแรก ได้แก่ ความขยัน ความประหยัดและความมีน้ำใจ^{๓๘}

มนทกานต์ รอดคล้าย ได้วิจัยเรื่อง "อิทธิพลของความรักความเข้าใจในครอบครัวต่อคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนไทย" การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรักความเข้าใจในครอบครัวที่เกิดขึ้นระหว่างเด็กและเยาวชนกับครอบครัวของตนต่อคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน โดยศึกษาสถานการณ์ความรักความเข้าใจในครอบครัวและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาวิธีการและแนวทางการเลี้ยงดูลูกของพ่อแม่ผู้ปกครอง แบบแผนการวิจัยเป็นแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้นำมาจากข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการสำรวจสถานการณ์เด็กและเยาวชนไทย พ.ศ.๒๕๕๘ ตามกรอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ได้รับการอนุเคราะห์จากวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิเคราะห์ข้อมูลรวมถึงเปรียบเทียบผลการศึกษาด้วยสถิติการถดถอยพหุคูณ ในขณะที่การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ทราบมุมมองและแนวทางการเลี้ยงดูลูกของพ่อแม่ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน ผลการศึกษาพบว่า ความรักความเข้าใจในครอบครัวมีอิทธิพลต่อคุณธรรมจริยธรรมของเด็กเป็นอย่างมากและเป็นไปในทางบวก โดยหากเด็กและเยาวชนได้รับความรักความเข้าใจในครอบครัวมากจะมีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมจริยธรรมส่วนตนให้ไปในทางบวกเช่นกัน นอกจากนี้ปัจจัยลักษณะประชากรของเด็กและเยาวชนบางประการมีอิทธิพลต่อคุณธรรมจริยธรรมของเด็กเช่นกัน ประกอบด้วย ภาคที่อยู่อาศัย เพศ อายุ และการศึกษา ในขณะที่มีปัจจัยลักษณะครัวเรือนเพียงบางประการเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับคุณธรรมจริยธรรม และปัจจัยลักษณะผู้ปกครองเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณธรรมจริยธรรม นอกจากนี้ผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า พ่อแม่เลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่และพร้อมที่จะให้ความรักความเข้าใจแก่ลูกอยู่เสมอ อีกทั้งยังตระหนักและมุ่งเน้นที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานแก่ลูกของตนโดยคุณธรรมหลักที่เน้นปลูกฝังได้แก่ ความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อหน้าที่โดยมุ่งหวังให้ลูกเป็นคนดีของครอบครัวและสังคม การศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์

^{๓๘} ดลใจ ถาวรวงศ์ ตันเจริญ, "กระบวนการขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนต้นแบบจังหวัดฉะเชิงเทรา", วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๓), หน้า ก.

ในการพัฒนาครอบครัวอย่างถูกวิธี เพื่อส่งเสริมการให้ความรักความเข้าใจในครอบครัวอันจะช่วยเสริมสร้างผลผลิตหรือเด็กและเยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรมอันเป็นสมาชิกของสังคมที่มีคุณภาพ^{๓๙}

สุนีย์ ชัยสุขสังข์ ได้วิจัยเรื่อง "กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก" วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ๒) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ๓) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ผลการวิจัยพบว่า ๑) สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาทางวิชาชีพ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินผล สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาทางวิชาชีพ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินผล จุดแข็งของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ได้แก่ การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หลักสูตรและการเรียนการสอน และมาตรฐานการเรียนรู้ ส่วนจุดอ่อน คือ การประเมินผล โอกาสของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของโรงเรียนเอกชนทางเลือก คือ สภาพเทคโนโลยี ส่วนภาวะคุกคาม คือ นโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคม กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของโรงเรียนเอกชนทางเลือกที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์หลัก ๑) ปฏิรูปการประเมินผลเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ๒) ยกกระดานจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ๓) สร้างความเป็นเลิศด้านการพัฒนาทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาครูให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ๔) ปรับกระบวนการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ๕) ปรับกระบวนการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑^{๔๐}

^{๓๙} มณฑานต์ รอดคล้าย, "อิทธิพลของความรักความเข้าใจในครอบครัวต่อคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนไทย", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศาสตร์, (วิทยาลัยประชากรศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ก.

^{๔๐} สุนีย์ ชัยสุขสังข์, "กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก", วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, (คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ก.

พรพรรณ ธรรมธาดา ได้วิจัยเรื่อง "กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ๑) ศึกษากรอบแนวคิดของการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่การเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ๓) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ๑) กรอบแนวคิดของการบริหารงานวิชาการมุ่งสู่การเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย (๑) การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล (๒) คุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้แก่ การคิดขั้นสูงและการแก้ปัญหา การเป็นผู้นำและการปรับตัว การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร (๓) การพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านสังคม ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านการคิดเชิงระบบ ๒) สภาพปัจจุบันพบว่าอยู่ในระดับ มาก และสภาพที่พึงประสงค์พบว่าอยู่ในระดับ มากที่สุด ๓) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์หลัก ๘ กลยุทธ์รอง กลยุทธ์หลักคือ (๑) กลยุทธ์ปฏิรูปการวัดและประเมินผลมุ่งสู่การเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (๒) กลยุทธ์พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนมุ่งสู่การเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ (๓) กลยุทธ์ยกระดับการพัฒนาหลักสูตรมุ่งสู่การเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน^{๔๑}

^{๔๑} พรพรรณ ธรรมธาดา, "กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน", *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา*, (คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ก.

ตารางที่ ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ดลใจ ถาวรวงศ์ ตันเจริญ	กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์หลัก ๑) ปฏิรูปการประเมินผล ๒) ยกระดับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ๓) สร้างความเป็นเลิศด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ๔) ปรับกระบวนการทัศน์ด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ๕) ปรับกระบวนการทัศน์ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน
มนทกานต์ รอดคล้าย	การส่งเสริมการให้ความรักความเข้าใจในครอบครัวอันจะช่วยเสริมสร้างผลผลิตหรือเด็กและเยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรมอันเป็นสมาชิกของสังคมที่มีคุณภาพ
สุนีย์ ชัยสุขสังข์	จุดแข็งของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ได้แก่ การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หลักสูตรและการเรียนการสอน และมาตรฐานการเรียนรู้ ส่วนจุดอ่อน คือ การประเมินผล
พรพรรณ ธรรมธาดา	การบริหารงานวิชาการมุ่งสู่การเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม

การพัฒนาเยาวชนเชิงพุทธในปัจจุบันถือเป็นนโยบายสำคัญ ที่หลายสังคมทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้ความสนใจในการที่จะหาแนวทางหรือวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งเยาวชนที่ทรงประสิทธิภาพและเปี่ยมด้วยคุณภาพ ซึ่งจะเห็นได้จากความพยายามที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ดังรายละเอียดส่วนหนึ่งต่อไปนี้

พระมหาบุญรอด มหาวีโร ได้วิจัยเรื่อง "การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ (๒) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓

(๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะ บุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ พบว่า ขั้นตอนการบูรณาการกับอธิบาท ๔ ผลที่ได้คือ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจที่ ถูกต้อง ถูกวิธี มีประโยชน์ และถูกธรรม ขั้นการฝึกอบรม บูรณาการกับอธิบาท ๔ ผลที่ได้คือ บุคลากรจะได้รับการปรับพฤติกรรม เพิ่มความมั่นใจ มีความละเอียดรอบคอบมากขึ้น และขั้นการ พัฒนาบูรณาการกับอธิบาท ๔ บุคลากรจะได้รับการพัฒนา พฤติกรรม พัฒนาจิตใจ พัฒนาความคิด หรือสติปัญญาในระดับที่สูงขึ้น เมื่อบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ผ่านรูปแบบการบูรณาการตามหลักอธิบาท ๔ แล้ว บุคลากรจะเป็นผู้ประกอบไปด้วย E เป็นผู้มีการศึกษา M เป็นผู้มีความรู้ E เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ ในระดับที่สูงขึ้น บรรลุตามแนวทางการบูรณา การหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ทุกประการ^๒

วิจัย ศรีหาพล ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยใช้แนวพุทธธรรม” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ๒ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ๒) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยใช้แนวพุทธธรรม ซึ่งพื้นที่ การวิจัย เป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๒ จำนวน ๓ แห่ง จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาด ใหญ่ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร และครูโรงเรียนละ ๓ คน รวมทั้งหมด ๙ คน กลุ่มผู้รับ การพัฒนา ได้แก่ นักเรียนที่ครูในแต่ละโรงเรียนพิจารณาคัดเลือก โรงเรียนละ ๓๐ คน รวมทั้งหมด ๙๐ คน ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยกำหนดในปีการศึกษา ๒๕๕๔ ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีดังนี้

๑.๑ สภาพปัจจุบัน พบว่า กลุ่มครู มีความเห็นว่า สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต มีความสำคัญมากที่สุด กลุ่มผู้บริหาร มีความเห็นว่า สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสำคัญมากที่สุด

^๒ พระมหาบุญรอด มหาวิโร, "การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓",วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ก.

๑.๒ ปัญหาที่พบจากประสบการณ์ตรงของครู ผู้บริหาร และค้ำบอกเล่าจาก ผู้ปกครอง คือเด็กส่วนใหญ่ขาดทักษะการทำงานบ้านที่เป็นกิจวัตรประจำวัน ซึ่งเด็กในสมัยก่อน เคยทำ เช่น การกวาดบ้าน ล้างจาน ซักผ้า หุงข้าว เป็นต้น

๑.๓ ความต้องการของครูและผู้บริหาร คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถใน ด้านการใช้ทักษะชีวิตมาเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาความสามารถใน การคิด ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ตามลำดับ

๒. การเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยใช้แนวพุทธธรรม ผลการวิจัยมีดังนี้

๒.๑ กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเชิงประจักษ์ มี ๗ ขั้นตอน คือ

๒.๑.๑ ศึกษาแนวคิดทฤษฎี

๒.๑.๒ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

๒.๑.๓ กำหนดจุดเน้นในการพัฒนา

๒.๑.๔ เลือกเฟ้นพุทธธรรม

๒.๑.๕ กำหนดกิจกรรม

๒.๑.๖ นำไปปฏิบัติ

๒.๑.๗ วัดและประเมินผลเชิงประจักษ์

๒.๒ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการสะท้อนผลจากมุมมองของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน พบว่า การนำพุทธธรรมมาประยุกต์เป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยผ่านชุดกิจกรรมมีศีลวัตรขจัดกุศล และชุดกิจกรรมปฏิบัติตนให้งานประณีต สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าของความเป็นท้องถิ่น จากวิถีธรรมชาติ เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ มีมุมมองชีวิตที่เป็นสัมมาทิฐิ อยู่ร่วมกันอย่างสามัคคี ^{๔๓}

ณัฐพงษ์ศักดิ์ หงส์สุวพัชร ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาบุคลากรตามหลักพุทธธรรม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก” การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการพัฒนาบุคลากรตามหลัก พุทธธรรมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต ๒ โดยดำเนินการ ๓ ขั้นตอน ขั้นตอนที่ ๑ เป็นการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและศึกษาสภาพการ พัฒนาบุคลากรตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียนขนาดเล็กในปัจจุบัน ขั้นตอนที่ ๒ เป็นการยกร่างรูปแบบ การพัฒนาบุคลากรตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

^{๔๓} วีรชัย ศรีหาพล, “การเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยใช้แนวพุทธธรรม”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๖), หน้า ก.

และขั้นตอนที่ ๓ เป็นการประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาบุคลากรตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียน ขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า

๑. โรงเรียนขนาดเล็กมีการพัฒนาบุคลากรตามหลักพุทธธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเมตตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านอุเบกขา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

๒. วิธีการที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่าวิธีการ ประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นวิธีปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็น วิธีการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

๓. กระบวนการพัฒนาบุคลากรตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๒ มีดังนี้

๓.๑ เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนา คือ หลักพุทธธรรม ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา

๓.๒ วิธีการพัฒนา ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการฝึกอบรม

๓.๓ กระบวนการพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย การกำหนดความจำเป็นในการพัฒนา การวางแผนพัฒนาบุคลากร การนำแผนพัฒนาบุคลากรไปปฏิบัติ และการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

๔. จากการประเมินรูปแบบการพัฒนาบุคลากรตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๑๒ คน มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ โดยความเห็นมีความสอดคล้องกันทุกประการ^{๔๔}

สรุปเสกข์ ผลบุญ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพุทธธรรม” การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการจัดรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๒) ศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ ๓) นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า ๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความร่วมมือ สนับสนุนจากประชาชนในการจัดรูปแบบการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดกิจกรรมประจำวัน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมความเป็นกัลยาณมิตร และการ บริหารทรัพยากร โดยมีเป้าหมายตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก

^{๔๔} ณิชฐพงษ์ศัตต หงส์สุวพัชร, "รูปแบบการพัฒนาบุคลากรตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก", วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนอร์ธกรุงเทพ, ๒๕๕๗), หน้า ก.

เล็ก และการประกันคุณภาพตามแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งมีปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ งบประมาณไม่เพียงพอ โดยปัญหาอุปสรรคดังกล่าวจะได้รับการสนับสนุน การแก้ไขจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความร่วมมือสนับสนุนจากประชาชนเพื่อจัดรูปแบบการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ขับเคลื่อนไปยังเป้าหมายที่วางไว้ ๒) แนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี การวางแผน การจัดการองค์การและบุคลากร ความเป็นผู้นำ หลักการประเมินผล สามารถนำมาบูรณาการกับหลักไตรสิกขา ที่ประกอบด้วย หลักศีล หลักสมาธิ และหลักปัญญา นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานชีวิต ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการจัดการ จะเกิดการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีพฤติกรรมที่ดี จิตใจที่ดีงาม และปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ อย่างมีเหตุผลตามหลักพุทธธรรม ๓) ผู้เชี่ยวชาญเตลพายมีความเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลัก พุทธธรรมว่า ควรยกระดับคุณภาพการวางแผนแบบมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง สามารถรับรู้ สัมผัส ปฏิบัติจริง ครอบคลุมกับพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งควรเพิ่มสมรรถนะการจัดการองค์การและบุคลากรด้วยนวัตกรรมที่ทันสมัยให้มีประสิทธิภาพ สร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมด้วยเทคนิควิธีที่ทันสมัย อย่างเป็นระบบ และพัฒนาระบบการประเมินผลให้มีประสิทธิภาพอย่างสมดุล มั่นคง ยั่งยืน และแก้ปัญหาได้จริงตามหลักพุทธธรรม^{๔๕}

ณัฐนันตร์ อยู่สีมารักษ์ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธธรรมของสถานศึกษาของรัฐสังกัดกรุงเทพมหานคร” การวิจัยมีวัตถุประสงค์ไว้ ๓ ประการได้แก่ ๑) ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถานศึกษาของรัฐสังกัดกรุงเทพมหานคร ๒) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และหลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมต่อสถานศึกษาของรัฐสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมต่อสถานศึกษาของรัฐสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า

๑. รูปแบบการฝึกอบรม พบว่า ครูจะมีพฤติกรรมที่ดีอยู่ที่ภาคนโยบายของฝ่ายผู้บริหารระดับสูงระดับกลาง และระดับล่างสุดที่มีบทบาทสำคัญ ด้านสมาธิ พบว่า การรู้จักการนำสถานการณ์ที่มีความเหมาะสมของคุณธรรมในการสอนนักเรียน มีการแทรกหลักธรรมให้เด็กเกิด

^{๔๕} สุรเสกข์ ผลบุญ, “รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพุทธธรรม”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ก.

จิตสำนึกเกิดความตระหนักต่อพฤติกรรมที่ไม่ดี และ ด้านปัญญา พบว่า การสร้างสถาบันที่ดี ควรที่จะระบุหลักสูตรที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยทั่วไปจะต้องมีแรงบันดาลใจอย่างมากและเกิดก่อนจะมาเป็นนักศึกษาครู เน้นที่องค์ความรู้ด้านวิชาการแบบครบวงจร

๒. รูปแบบการศึกษา พบว่า การส่งเสริมการศึกษาด้านศีลธรรมของทรัพยากรมนุษย์ กรุงเทพมหานครอยู่ที่ระดับนโยบายของผู้บริหารทุกระดับที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาพระพุทธศาสนา ด้านสมาธิ พบว่า การส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสฟังเทศน์ ฟังธรรมบรรยายบ่อย ๆ และการจัดโครงการฝึกอบรมสมาธิ การสัมมนา การศึกษาดูงานในตามสถานที่ต่าง ๆ และการส่งเสริมการศึกษาตามหลักสูตรธรรมศึกษาตรี โท และเอก และด้านปัญญา พบว่า ต้องผูกโยงไปด้วยระบบการศึกษาแบบพระสงฆ์เพื่อให้เกิดลักษณะทางปัญญาในทางที่ถูกโดยเฉพาะการใช้โสตประสาททั้ง ๕ ในการรับฟังธรรม การใช้ความคิดในการวิเคราะห์ และการใช้อรรถธรรมมาภาวนาในรูปแบบการปฏิบัติธรรม

๓. รูปแบบการพัฒนา พบว่า ข้าราชการครูจะมีความรู้ดีจะต้องใช้ทั้งหลักปรัชญา ศาสตร์ และศิลป์ที่ผนวกกับองค์ความรู้ในทางพุทธศาสนา ด้านสมาธิ พบว่า การพัฒนาสมาธิเพื่อการเป็นผู้มีจิตใจที่ดีเป็นต้นแบบที่ดีให้กับสังคม มีจิตใจที่มั่นคง มีอารมณ์คงที่ มีอุดมการณ์ และมีจิตวิญญาณ ความเป็นครู และด้านปัญญา พบว่า การพัฒนาบทบาทในการทำหน้าที่ความเป็นครูให้สมบูรณ์แบบ โดยเฉพาะองค์ความรู้ที่เกิดจากการศึกษา และเกิดจากประสบการณ์ผ่านการทำงาน บวกกับจิตวิญญาณในแง่บวกที่มองเพื่อร่วมสายอาชีพเดียวกัน ^{๔๖}

พัฒนสรณ์ เกียรติฐิติคุณ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ กรุงเทพมหานคร” วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้ คือ ๑) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ กรุงเทพมหานคร ๒) เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ กรุงเทพมหานคร และ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดระเบียบ จัดระเบียบตามนโยบายของกรุงเทพมหานครในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทั่วไปที่ใช้ทางเท้า ให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎ ลดปัญหาทางอ้อม ซึ่งนโยบายของกรุงเทพมหานครมีความชัดเจนในการใช้พื้นที่สาธารณะ ด้านการดูแลความปลอดภัย เป็นการเสริมกำลังตำรวจโดยการออกตรวจพื้นที่ การดูแลความปลอดภัยในลักษณะงานบริการและอำนวยความสะดวก ซึ่งต้องเสี่ยงภัยกับเหตุร้ายในการออกตรวจพื้นที่ทั้งในเวลา

^{๔๖} ณัฐชนันตร์ อยู่สีมารักษ์, “รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธธรรมของสถานศึกษาของรัฐสังกัดกรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ก.

กลางวันและเวลากลางคืน ด้านการดูแลด้านการจราจร การอำนวยความสะดวกด้านการจราจร เจ้าหน้าที่เทศกิจเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานจราจร ไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานจราจร เพราะฉะนั้นในการปฏิบัติงานจะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะไม่มีกฎหมายรองรับในการปฏิบัติหน้าที่และควรจัดหาเครื่องมือที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ด้านการดูแลการท่องเที่ยว เพื่อการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและเป็นตัวแทนในการประชาสัมพันธ์ควบคู่กับการดูแลความปลอดภัยและการจัดระเบียบไปพร้อม ๆ กัน ด้านภารกิจพิเศษอื่น ๆ เป็นกำลังเสริมและช่วยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ดับเพลิง หน่วยกู้ชีพ การไฟฟ้า การประปา เป็นต้น^{๔๗}

จิตติมา พักเพียง ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง” วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษารูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง ๒. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และ หลักพุทธธรรมาภิบาลที่เหมาะสมสำหรับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และ ๓. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง ทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านงานนโยบาย ด้านงานบุคคล ด้านงานการเงิน และงบประมาณ ประกอบด้วย ๔ รูปแบบ คือ ๑) รูปแบบในการบริหารตนตามหลักสัปปริสรธรรม ๗ ของผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการกำหนดนโยบายของผู้บริหาร ๒) รูปแบบในการบริหารคนตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ของผู้บริหารและบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการอยู่ร่วมกันและการให้บริการที่ดี ๓) รูปแบบในการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการบริหารงานด้านการเงินและงบประมาณ และ ๔) รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาพรวม ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงระหว่างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยใช้หลักสัปปริสรธรรม ๗ ในการบริหารตน หลักสังคหัตถ์ ๔ ในการบริหารคน และหลักอิทธิบาท ๔ ในการ

^{๔๗} พัฒนสรณ์ เกียรติวิจิตรคุณ, “รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ก.

บริหารงานต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหารงาน และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างสูงสุด^{๔๘}

ณัด ไชยพันธ์ ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิผลในการ บริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี” งานวิจัยฉบับนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี ๒) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี และ ๓) เพื่อเสนอการพัฒนาการส่งเสริมประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำหลักสี่ปฐิสรธรรม ๗ และพละ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานจะส่งผลและก่อให้เกิดหลักการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ คือ ในการทำงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะมีหลักการ กฎเกณฑ์ในการทำงาน รู้ถึงสถานภาพความรู้ ความถนัดความสามารถ ทั้งของตนเอง และบุคคลอื่น ตลอดจนในการสั่งการหรือมอบหมายงานหรือการบริหารงานต่าง ๆ จะมีความเหมาะสมและสมกับงานนั้น ๆ ตลอดจนมีความคุ้มค่า พอประมาณ และสอดคล้องกับความการของประชาชนเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำหลักการเหล่านี้ไปเป็นแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักพุทธธรรม จะทำให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีประสิทธิภาพและเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะสร้างคนให้มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบกิจการงานอาชีพและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับชีวิตของประชาชนอีกด้วย^{๔๙}

ศิริพร ไชยชนะ ได้วิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมของการปราบปรามคหหลวง” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการของ การปราบปรามคหหลวง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึงปัจจุบัน ๒. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการ บริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมของการปราบปรามคหหลวง ๓. เพื่อ

^{๔๘} จิตติมา พักเพียง, “รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ก.

^{๔๙} ณัด ไชยพันธ์, การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิผลในการ บริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ก.

นำเสนอการส่งเสริมค่านิยมการบริหารจัดการของการประปานครหลวงโดยการนำหลักพุทธธรรมเข้ามาบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า

๑. การบริหารจัดการของการประปานครหลวง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึงปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกที่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ระดับกลุ่มผู้บริหารเป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารและการจัดการในระดับมาก ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเห็นประโยชน์ส่วนรวม พัฒนา ปรับปรุง คุณภาพน้ำประปาให้มีเสถียรภาพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อให้ประชาชนได้มีการอุปโภคบริโภค น้ำประปาอย่างสะอาดบริสุทธิ์ มีจิตสำนึกการบริการเพื่อสังคม ที่ซื่อสัตย์ โปร่งใส และปฏิบัติด้วยความเต็มใจ นำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างความมั่นคงยั่งยืนให้เกิดแก่องค์กร การส่งเสริมค่านิยมการบริหารจัดการของการประปานครหลวงโดยการบูรณาการตาม หลักพุทธธรรม ให้มีความสำคัญใน ๓ ด้าน ๑. มุ่งมั่นพัฒนาตนตามหลักพุทธธรรม ด้วยการบริหารอย่าง เข้าใจ เน้นในเรื่องของบุคคล ให้มีความเข้าใจในบริบทของภาระหน้าที่ ยึดถือบนฐานหลักพรหมวิหาร ๔ และสัปปริสธรรม คืออหิงสา อภัย อุเบกขา อธิษฐาน ความรู้จักประมาณคือ ความพอดีไม่เกินกำลังทราบขีดความสามารถ ๒. มุ่งมั่นพัฒนางานตามหลักพุทธธรรม ด้วยการบริหาร อย่างเข้าถึง ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม คุณงามความดี ตามกรอบหลักธรรมพัฒนา ด้านจิตใจและ ภาคปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยนำหลักสัปปริสธรรม คือปริสญญา รู้จักที่จะประพฤติต่อชุมชน และบุคคลัญญา รู้วิธีที่จะปฏิบัติต่อบุคคล ๓. มุ่งมั่นบริการสังคมตามหลักพุทธธรรม ด้วยการบริหาร อย่างมุ่งเป้า สร้างความเข้าใจและเข้าถึงให้แก่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความตระหนักรู้ ต่อตนเอง มอบการให้บริการที่ดี โดยการยึดมั่นในหลักสัปปริสธรรม คืออัมมัญญา รู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ รู้กฎแห่งเหตุผล เข้าใจกฎระเบียบข้อบังคับ อัถัญญา รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ ประสงค์ กาลัญญา รู้เวลาอันเหมาะสมที่จะใช้ในการกระทำหน้าที่สรุปเป็น EAG Model^{๕๐}

สุตาภรณ์ อรุณดี ได้วิจัยเรื่อง "ยุทธศาสตร์การพัฒนาเยาวชนสู่ระดับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ กรณีศึกษา การพัฒนาสมรรถนะเยาวชนตามหลักพุทธญาณวิทยา และรูปแบบการจัดการทักษะความรู้(รูปแบบ KSM Model)" พบว่า การพัฒนาสมรรถนะเยาวชนจะต้องสร้างที่จิตใจ รู้จักตัวเอง รู้จักศักยภาพของตัวเองด้วยความรักความเมตตาที่มีออกมาจากภายใน ปัญญาสูงสุดจะเกิดขึ้นจากภายในตนเอง ไม่ได้เกิดขึ้นจากภายนอก หรือการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมภายนอกใดๆ มนุษย์จะ

^{๕๐} ศิริพร ไชยชนะ,การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยม ของการประปานครหลวง, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ก.

สามารถที่จะรู้อะไรต่ออะไรที่คนอื่นไม่รู้ถ้าหากมนุษย์รู้จักหันเข้ามาศึกษาตัวเองด้วยการฝึกสมาธิซึ่งจะช่วยให้มนุษย์หันกลับเข้าไปข้างในตัวตนของตนเอง ฝึกการอบรมจิตใจตนเองเป็นวิธีการที่จะช่วยให้มนุษย์ได้ปัญญาได้ความรู้สูงสุด ผ่านสมองซึ่งเป็นเครื่องมือมนุษย์ที่เป็นนามธรรม ดังนั้นปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาสมรรถนะเยาวชนในระดับโลก คือ ศิล สมาธิ ปัญญา ไม่มีทางอื่น ถ้าเราจะใช้แต่วิธีการที่จะทำให้มนุษย์เก่งอย่างเดียว โดยขาดศิลป สมาธิ ในที่สุด มนุษย์ก็จะหลงอยู่ในโลกนี้ แล้วในที่สุดก็จะทำลายโลก เกิดเป็นสงครามเกิดปัญหาในโลกของเรากิเลสมีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเราฝึกจิตอยู่ที่วัตถุสิ่งของทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคมากมาย เพราะธรรมชาติคนเก่งจะไม่ชอบให้ใครเก่งกว่า จะเกิดการแข่งขันหรือต้องการเอาชนะ และทำเพื่อเอาชนะเอาเปรียบผู้อื่นทุกวิถีทาง เก่งหากไม่ดีก็จะทำลายคนอื่น ในขณะที่คนดีจะไม่ทำลายผู้อื่นและจะกลายเป็นคนเก่งเพราะบริหารจัดการจิตใจตัวเองและบังคับพฤติกรรมตัวเองเรียนรู้ให้เกิดได้จากปัญญาที่มีพื้นฐานมาจากศิลป ก่อให้เกิดเป็นสมาธิ ปัญญาสูงสุดก็จะเกิดขึ้น^{๕๑}

สุปรียา ธีรสิรานนท์ ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” พบว่า พระพุทธศาสนามีแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดจากองค์ประกอบ คือ อายุตนะภายใน ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ อายุตนะภายนอก ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สิ่งที่ถูกตองภายใน (โณภูฏัพพะ) อารมณ์ที่เกิดกับใจ (ธรรมารมณ์) และวิญญาน คือ ความรู้ที่เกิดขึ้น เมื่ออายุตนะภายในและอายุตนะภายนอกกระทบกัน เมื่อองค์ประกอบทั้ง ๓ ประจวบพร้อมกันจึงเกิดผัสสะ ผัสสะจึงเป็นจุดเริ่มต้นการเรียนรู้ของมนุษย์ ข้อมูลต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาทางอายตนะจะเป็นข้อมูลหรือความรู้ได้ต้องผ่านการแปลความหมายด้วยจิต โดยประมวลผลจนเกิดเป็นความรู้และสื่อสารกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว พระพุทธศาสนาจึงให้ความสำคัญกับจิตและการรับรู้ทางอารมณ์ต่างๆ อันเป็นสภาวะเฉพาะของจิตที่ไม่สามารถทดลองได้ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ เช่น ความดีใจ พอใจ เสียใจ เป็นต้น พฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาท มีขั้นตอนเบื้องต้น โดยเริ่มจากศรัทธาหรือความเชื่อมั่นที่มีปัญญาประกอบ เช่น ได้ฟังบุคคลใดแสดงสาระที่น่าเชื่อถือจนเห็นหรือมั่นใจว่านำไปสู่ความจริงได้ ก็เริ่มศึกษาเรียนรู้จากแหล่งนั้น ศรัทธากับปัญญาจึงต้องประกอบด้วยกันจนกลายเป็นสัมมาทิฐิที่มีคุณภาพ ปัจจัยที่ทำให้เกิดสัมมาทิฐิ คือ กัลยาณมิตร ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก โดยการแสวงหามิตรที่ดีเพื่อขอความรู้ คำแนะนำ เพื่อให้ได้ความรู้ จากนั้นจึงนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้ยินได้ฟังมาถ้อยแถลง วิเคราะห์ พิจารณาด้วยโยนิโสมนสิการ อันเป็นปัจจัยภายในของตัวผู้ปฏิบัติเอง ในขั้นตอนนี้อาจกล่าวได้ว่า เมื่อบุคคลมีโยนิโสมนสิการแล้ว สัมมาทิฐิก็จะเกิดขึ้น

^{๕๑}สุดาการณ์ อรุณดี, "ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนมนุษย์สู่ระดับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ กรณีศึกษา การพัฒนาสมรรถนะทุนมนุษย์ตามหลักพุทธญาณวิทยาและรูปแบบการจัดการทักษะความรู้(รูปแบบ KSM Model)", **วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต(สาขาวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๑), หน้า ก.

ตามมา จากนั้นจึงนำตนเองเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติตามอริยมรรคมีองค์ ๘ หรือกระบวนการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในมีความสำคัญเท่าๆ กัน หรือกล่าวได้ว่ามนุษย์จะมีความสมบูรณ์เมื่อชีวิตของมนุษย์มีความสัมพันธ์ครบ ๓ ด้าน คือ พฤติกรรม จิต และปัญญา^{๕๒}

วเรช มีแสงอรุทกุล ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาผลการคิดวิเคราะห์และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยอาศัยหลักการคิดแบบโยนิโสมนสิการ กรณีศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์” การศึกษานี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการใช้หลักโยนิโสมนสิการในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย โดยมุ่งเน้นการศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่เรียนวิชาสำนวนไทยในชั้นปีที่ ๓ ผล การศึกษาพบว่า การสอดแทรกความคิดเกี่ยวกับกลวิธีการใช้หลักโยนิโสมนสิการในการศึกษาสำนวน ไทย เช่น สำนวนสุภาษิต โดยผ่านวรรณกรรมคำสอน และสุภาษิตที่มีที่มาจากวรรณคดีไทยนั้นทำให้นักศึกษามีโอกาสใช้ระบบความคิด การค้นหาความจริงตามหลักโยนิโสมนสิการมากที่สุด สำหรับสำนวนภาษาปัจจุบันจำเป็นต้องใช้ทฤษฎีการสร้างวาทกรรมเข้ามาเชื่อมโยงกับระบบการคิดแบบโยนิโสมนสิการจึงจะทำให้เกิดประสิทธิผลขึ้นสำหรับการพัฒนาความคิดของนักศึกษา ระบบโยนิโสมนสิการสามารถใช้พัฒนาร่วมกับทฤษฎีการศึกษาและจิตวิทยาการสอนต่าง ๆ เนื่องจากเป็นกระบวนการค้นหาและตรวจสอบความจริงที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง ทำให้นักศึกษาในรายวิชาสำนวน ไทยมีการพัฒนาเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ การวิจารณ์ และการคิดสังเคราะห์ด้วยระบบความคิดในระบบโยนิโสมนสิการ

๑. ความสามารถในการคิดแบบโยนิโสมนสิการของนักศึกษาโดยใช้ชุดการเรียนสำนวนไทยเพื่อฝึกทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

๒. ผลการเปรียบเทียบเทียบความสามารถในการคิดแบบโยนิโสมนสิการของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า พบว่า ความสามารถของนักศึกษาใช้แบบฝึกทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการใน ชุดการเรียนรู้อาสาสมัครไทยด้วยระบบการคิดแบบโยนิโสมนสิการในรายวิชาสำนวนไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ค่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ คุณลักษณะที่ได้จากแบบทดสอบ ค่ากระบวนการคิดแบบวิจารณ์ญาณร้อยละ ๖๘ กระบวนการ แก้ปัญหาร้อยละ ๗๗.๒ การคิดแบบอริยสัจ (๔) ร้อยละ ๗๙.๒ การคิดเผชิญสถานการณ์ร้อยละ 78 แนวคิดกัลยาณมิตร ร้อยละ ๗๙.๒ โดยที่ค่าพัฒนาการทางความคิดจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนที่ไม่สูง นักคือ การคิดเผชิญสถานการณ์ร้อยละ ๘๘ แนวคิดกัลยาณมิตรร้อยละ ๘๘ โดยค่าเฉลี่ยของ กระบวนการคิดแบบ

^{๕๒}สุปรียา อีร์ลีรานนท์, “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๖.

โยนิโสมนสิการคือร้อยละ ๗๖.๓๒ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัยนั้น เนื่องมาจากการใช้แบบฝึกทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการในชั้นเรียนปีที่ ๒ หลักสูตรครุศาสตร์ บัณฑิตสาขาภาษาไทย กลุ่ม P๑ ได้ใช้ชุดการเรียนรู้วิชาสำนวนไทยด้วยระบบการคิดแบบโยนิโส มนสิการที่กำหนดช่วยส่งเสริมความสามารถในกระบวนการคิดแบบโยนิโสมนสิการให้กับนักศึกษา ส่งเสริมในนักศึกษาประเมินความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้การสอนดังกล่าวในระดับดีมาก^{๕๓}

ตารางที่ ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระมหาบุญรอด มหาวีโร	การบูรณาการกับอิทธิบาท ๔ ผลที่ได้คือ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจที่ ถูกต้อง ถูกวิธี มี ประโยชน์ และถูกต้อง
วีรชัย ศรีหาพล	การนำพุทธธรรมมาประยุกต์เป็นแนวทางการ เสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยผ่าน ชุดกิจกรรมมีศีลวัตรขจัดกุศล และชุดกิจกรรม ปฏิบัติตนให้งานประณีต
ณัฐพงษ์ศักดิ์ หงส์สุวพัชร	กระบวนการพัฒนาบุคลากรตามหลักพุทธธรรม ในโรงเรียนขนาดเล็ก คือ หลักพุทธธรรม ได้แก่ แก้ว เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา
สุรเสกข์ ผลบุญ (๒๕๕๘)	การบูรณาการหลักไตรสิกขาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านกายภาพ ด้าน กิจกรรมพื้นฐานชีวิต ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการ จัดการ
ณัฐชนันตร์ อยู่สีมารักษ์	ข้าราชการจะมีความรู้ดีจะต้องใช้ทั้งหลักปรัชญา ศาสตร์และศิลป์ที่ผนวกกับองค์ความรู้ในทาง พุทธศาสนา

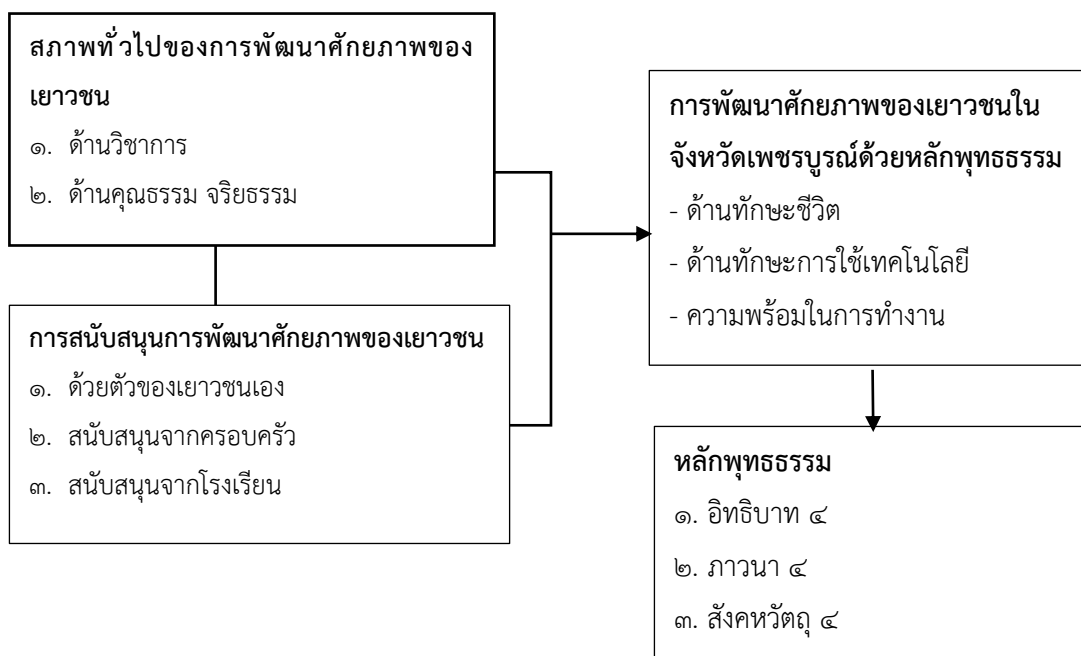
^{๕๓} วรเดช มีแสงอรุณกุล, “การศึกษาผลการคิดวิเคราะห์และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยอาศัยหลักการคิดแบบโยนิโสมนสิการ กรณีศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์”, รายงานการวิจัย, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๖๑), หน้า ๖.

ตารางที่ ๒.๗ (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พัฒนสรณ์ เกียรติรัฐดิคุณ	รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ กรุงเทพมหานคร รูปแบบ “Big.CAMP Model”
จิตติมา พักเพียง	รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง ทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านงานนโยบาย ด้านงานบุคคล ด้านงานการเงิน และงบประมาณ
ถนัด ไชยพันธ์	หลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า หลักสัพปุริสธรรม ๗ และพละ ๔
ศิริพร ไชยชนะ	หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมของการประปา นครหลวง พบว่าหลักพรหมวิหาร ๔ หลักสังคหวัตถุ ๔ และหลักสัพปุริสธรรม ๗
สุดาภรณ์ อรุณดี	ปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาสมรรถนะเยาวชนในระดับโลก คือ ศील สมาธิ ปัญญา
สุปรียา อีร์สิรานนท์	มนุษย์จะมีความสมบูรณ์เมื่อชีวิตของมนุษย์มีความสัมพันธ์ครบ ๓ ด้าน คือ พฤติกรรม จิต และปัญญา
วรเดช มีแสงรุทรกุล	ระบบการคิดแบบโยนิโสมนสิการทำให้เกิดประสิทธิผลขึ้นสำหรับการพัฒนาความคิดของนักศึกษา

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและแผนการพัฒนาแลคั่มครองเด็กและเยาวชน ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ปีและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และยังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ โดยมีจุดเน้นและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ได้แก่การเตรียมความพร้อมให้เยาวชนเป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูงตั้งแต่การมีสุขภาพและจิตใจที่ดี มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และทักษะทางสังคมเพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการพัฒนาเยาวชนด้วยหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรสภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน คือ ด้านวิชาการและด้านคุณธรรม จริยธรรม ตัวแปรด้านการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ประกอบด้วย การสนับสนุนจากครอบครัว, การสนับสนุนจากโรงเรียนและจากตัวของเยาวชน และการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม ดังภาพที่ ๒.๓

แผนภาพที่ ๒.๓ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” โดยภาพรวมของวิธีการวิจัย (Methodology) ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อันประกอบไปด้วย

๑) การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อเก็บข้อมูล

๒) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยนั้นมี ๕ ตอน คือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตอนที่ ๓ คำถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตอนที่ ๔ คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ ตอนที่ ๕ คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

จากนั้น จึงนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อตอบโจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อเวทีการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรมให้สมบูรณ์ก่อนนำเข้าสู่การทำดุขฎิพิจารณ์ (Dissertation Hearing) เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรมให้เป็นมาตรฐาน ก่อนที่จะเสนอผลงานวิจัยต่อสาธารณะในลำดับต่อไป

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการพัฒนา ศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม จำนวน ๓๖ รูป/คน ประกอบด้วย

๑) กลุ่มผู้นำทางพระพุทธศาสนา	จำนวน ๘ รูป
๒) กลุ่มตัวแทนนักวิชาการ	จำนวน ๖ คน
๓) กลุ่มกลุ่มผู้บริหารการศึกษา	จำนวน ๕ คน
๔) กลุ่มตัวแทนครู	จำนวน ๖ คน
๕) กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการ	จำนวน ๔ คน
๖) กลุ่มตัวแทนนักเรียนเยาวชน	จำนวน ๙ คน

ตารางที่ ๓.๑ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๑ ผู้นำทางพระพุทธศาสนา

ลำดับ	ชื่อนายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระครูสันติพัชรสาร	เจ้าคณะอำเภอเมืองเพชรบูรณ์
๒	พระครูสาทรพัชรเขต	รองเจ้าคณะอำเภอชนแดน
๓	พระครูสารวชิราภรณ์	รองเจ้าคณะอำเภอลำสัก
๔	พระมหาสุนทร ธีรโร	รองเจ้าคณะอำเภอลำทะเมนชัย
๕	พระครูกิตติพัชโรภาส	รองเจ้าคณะอำเภอน้ำหนาว
๖	พระสมุห์ณัฐพงษ์ กิตติสาโร	เจ้าคณะตำบลระวิง ตำบลระวิง
๗	พระอธิการชัยวัช สิริจินโท	เจ้าอาวาสวัดผดุงราษฎร์
๘	พระครูขันติพัชรานุกิจ	รองเจ้าอาวาสวัดหนองไผ่พิทยาราม

ตารางที่ ๓.๒ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๒ ตัวแทนนักวิชาการ

ลำดับ	ชื่อ/นามสกุล	ตำแหน่ง
๙	นายอัครชัย ได้ผลธัญญา	ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเพชรบูรณ์
๑๐	นายบรรพต อิมสุขศรี	วัฒนธรรมจังหวัด
๑๑	นายไพฑูริช ไชยอัครกัลป์	สาธารณสุขอำเภอชนแดน
๑๒	ดร. สุวัฒน์ อินทรประไพ	รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
๑๓	นายประทาน หาดยาว	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
๑๔	นางอุทัยวรรณ สุวรรณผิว	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ตารางที่ ๓.๓ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๓ กลุ่มผู้บริหารการศึกษา

ลำดับ	ชื่อ/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑๕	ว่าที่ พต. ดร. สุชิน ชาญสูงเนิน	ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าดั่งพิทยาคม
๑๖	นายวุฒิ ศรีศรตวงศ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนชนแดนพิทยาคม
๑๗	นายคำภาสน์ บุญเต็ม	ผู้อำนวยการโรงเรียนวังโป่งพิทยาคม
๑๘	นายสงกรานต์ มาสีจันทร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนหล่มสักพิทยาคม
๑๙	นายพิพัฒน์ ศรีบุรินทร์	รองผู้อำนวยการโรงเรียนหล่มเก่าพิทยาคม

ตารางที่ ๓.๔ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๔ ตัวแทนครู

ลำดับ	ชื่อ/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑๘	นางนาคยา อินทิวาพร	ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนหล่มสักพิทยาคม
๑๙	นางพรสมัย กาวน	ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนหล่มสักพิทยาคม
๒๐	นางไพบรียะ ทัทภมาน	ครูโรงเรียนหล่มสักพิทยาคม
๒๑	นางพัชนี ตรีศรี	ครูโรงเรียนหล่มสักพิทยาคม
๒๒	นายสำราญ เวียงวิเศษ	ครูโรงเรียนหล่มสักพิทยาคม
๒๓	นายจรัญ ใจวงศ์	ครูโรงเรียนหล่มสักพิทยาคม

ตารางที่ ๓.๕ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๕ ตัวแทนผู้ปกครอง

ลำดับ	ชื่อ/นามสกุล	ตำแหน่ง
๒๔	นายทรงศักดิ์ สุดตา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
๒๕	นายประจักษ์ ส้านมา	ผู้ปกครอง
๒๖	นายวิชาญ สว่างกล้า	ผู้ปกครอง
๒๗	นางธนกมล ยศปัญญา	ผู้ปกครอง

ตารางที่ ๓.๖ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๖ ตัวแทนนักเรียนเยาวชน

ลำดับ	ชื่อ/นามสกุล	ตำแหน่ง
๒๘	นายคริสต์มาส หุ่นไธสง	นักเรียน รร.หล่มเก่าพิทยาคม
๒๙	น.ส. จันทรกานต์ แก้วกัน	นักเรียน รร. อบจ.พช.วังชมภูวิทยาคม
๓๐	น.ส. ศศิภา กิโนน	นักเรียน รร. อบจ.พช. วังชมภูวิทยาคม
๓๑	น.ส. ศรัญญา ดวงอุปะ	นักเรียน รร. อบจ.พช. วังชมภูวิทยาคม
๓๒	น.ส. เสาวลักษณ์ อยู่เพชร	นักเรียน รร.หล่มสักวิทยาคม
๓๓	น.ส. วริศรา ช้างคำ	นักเรียน รร.หล่มสักวิทยาคม
๓๔	น.ส.รัตนภรณ์ เอ็นทพง	นักเรียน รร.หล่มสักวิทยาคม
๓๕	น.ส. ณัฐนิชา วงษ์หิรัญ	นักเรียน รร. วิทยานุกูลนารี
๓๖	น.ส. สิริรัตน์ อภิภาภรณ์	นักเรียน รร. วิทยานุกูลนารี

๒. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้จัดการประชุม การสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยได้เชิญบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม จำนวน ๘ คน

- ๑) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน ๑ คน
- ๒) นักวิชาการ จำนวน ๗ คน

ตารางที่ ๓.๗ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ลำดับ	ชื่อยา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	นายวัชรินทร์ ตีตาร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนพัชรวิทยาคม จ.เพชรบูรณ์
๒	รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	รองคณบดี คณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	รศ.ดร.สมาน งามสนิท	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	ผศ.ดร. รัฐพล เย็นใจมา	หัวหน้าภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	ดร.สุรียา รักษาเมือง	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	ดร.เอนก ไยอินทร์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	ผศ.ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี ผู้ดำเนินการ (Moderator) และผู้สังเกตการณ์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้ แบบสัมภาษณ์ (Interview Questions) เป็นคำถามแบบมีโครงสร้าง (Structured interview questions) เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม เป็นแบบสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคน กล่าวคือคำถามต่างๆเป็นคำถามปลายเปิดที่ได้ถูกกำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์นั้นเป็นข้อคำถามที่แน่นอนเพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน (Standardized Questionnaire) ที่มีลำดับขั้นตอนเหมือนกัน

การสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม และนำมาร่างข้อคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ ร่างแบบสัมภาษณ์แล้วไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ ท่านตรวจเครื่องมือเพื่อความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ ในส่วนของความสอดคล้องกับเนื้อหาและทฤษฎี และนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๓๘ รูปหรือคน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่เป็นคำถามแบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยจะส่งหนังสืออย่างเป็นทางการโดยคำรับรองของ ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการสำรวจเชิงประจักษ์และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง พร้อมกับส่งบริบทเนื้อหาต่างๆ ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า และกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ส่วนในขณะการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขออนุญาตจากผู้เชี่ยวชาญใช้เครื่องบันทึกเสียง อนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi-formal interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จึงมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑) **ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์** ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรฯ ส่งถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์พร้อมกับเอกสารสรุปเนื้อหาตามหัวข้อการวิจัย ทำการนัดหมายวัน เวลา ที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ และไปดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น

๒) **ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์** ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุผลและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูป เพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์จะให้บันทึกเสียงในช่วงใดผู้วิจัยก็จะไม่บันทึกเสียงเลย

๓) **การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)** จำนวน ๘ รูปหรือคน จะใช้การสนทนากลุ่มแบบที่ไม่มีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยจะส่งหนังสืออย่างเป็นทางการโดยคำรับรองของผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอให้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม ณ วัน เวลาที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ พร้อมกับส่งบริบทเนื้อหาต่างๆ ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า และกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ส่วนในขณะการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขออนุญาตจากผู้เชี่ยวชาญใช้เครื่องบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพนิ่ง และเคลื่อนไหว รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ ห้อง B ๕๐๘ - B ๕๐๙ ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนปี คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

๑) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

๒) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมานำมาวิเคราะห์ ตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่างๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้ว ไม่มีความชัดเจน ก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๓) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาต่างๆ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือการวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (major themes) ที่พบในข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลักมาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย (sub-themes) และหัวข้อย่อย (categories) อันเป็นกระบวนการวิเคราะห์โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาซึ่งเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่มีรายละเอียดและมีการอ้างอิงโดยตรงเกี่ยวกับที่มาของข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าหรือข้อมูลทางเอกสาร

๔) นำเสนอข้อมูลและข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรีด้วยหลักพุทธธรรม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิโดยทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อนำมาพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ที่เป็นบทสรุป

ดังนั้น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบประเด็นสัมภาษณ์ (Interview Research) รวมถึงข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และข้อมูลจากเอกสารต่างๆ (Document Research) จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่างๆ ตามข้อเท็จจริง ทั้งในเชิงเหตุและผลซึ่งการวิเคราะห์จะออกมาในลักษณะของการพรรณานำไปสู่คำตอบในการวิจัยและสรุปตามหลักวิชาการ เพื่อชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรีด้วยหลักพุทธธรรม

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงซึ่งจะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ประกอบด้วย กลุ่มตัวแทนของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ๕ ท่าน กลุ่มตัวแทนครูพระสอนศีลธรรม ๘ รูป กลุ่มตัวแทนนักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๖ ท่าน กลุ่มตัวแทนครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ๖ ท่าน กลุ่มตัวแทนผู้ปกครอง ๔ ท่าน กลุ่มตัวแทนเยาวชนที่เป็นเยาวชน ๙ ท่าน แล้วนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มานำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- ๔.๑ สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๔.๒ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๔.๓ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม
- ๔.๔ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group discussion)
- ๔.๕ องค์กรความรู้

๔.๑ สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ ๑ สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านวิชาการ

ประเด็นที่สัมภาษณ์ สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์
ด้านวิชาการ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๓๖ รูปหรือคน พบว่า

๑) ในด้านวิชาการ การพัฒนาการด้านสติปัญญาเป็นพัฒนาการที่สำคัญอีกด้านหนึ่งที่ต้องสร้างและพัฒนาคือ ทักษะความสามารถเกี่ยวกับความคิดความเข้าใจ การวิเคราะห์ เจตคติ ประกอบด้วยความรู้ด้านวิชาการ และคุณธรรมในการดำรงชีวิต เช่น ที่บ้าน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ^๑

๒) ด้านสติปัญญา / ทักษะการเรียนรู้ เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาในแต่ละระดับ พัฒนาด้านวิชาการและความสามารถได้แก่ครู ซึ่งถือเป็นผู้ที่มีความสำคัญรองลงมาจากผู้ปกครอง เพราะเป็นผู้ที่ให้ความรู้ที่ใกล้ชิดที่สุด อีกทั้งเป็นผู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านทักษะต่างๆ ปลูกฝังความมี

^๑ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ระเบียบวินัย สร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และพัฒนาเยาวชนให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ผู้ปกครองเป็นผู้ให้ความรู้เบื้องต้นในด้านวิชาการ อบรมความประพฤติ^๒

๓) การส่งเสริม IQ ของเยาวชน (IQ คือจะเป็นตัวกำหนดการคิดเชิงคุณธรรมด้วย) ๑. สถาบันครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครอง มีการเลี้ยงดูอบรมบ่มนิสัย และปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างในทางที่ดีเป็น Model ๒. ครูอาจารย์ในสถานศึกษา มีการอบรมจัดกิจกรรมให้ความรู้ ฝึกให้เยาวชนปฏิบัติ และเห็นคุณค่าของการศึกษา และสร้างแรงจูงใจให้ได้กทำความดี ๓. ชุมชนในสังคม การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ส่งเสริมเยาวชนด้วยการจัดสถานที่ กิจกรรมที่ดี เวทีสาธารณะที่เป็นประโยชน์ให้เยาวชนมีโอกาสได้แสดงออก ๔. รัฐบาล ควรส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม โครงการ ที่มีประโยชน์ต่างๆ ด้วยงบประมาณ เพื่อพัฒนาเยาวชนทุกวัย ทุกด้าน ด้านวิชาความรู้ที่เป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิดแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต^๓

๔) การศึกษา บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมในด้านการศึกษ การเรียนและอาชีพ ได้ตามศักยภาพของเยาวชน ตามความชอบความถนัด และความเป็นไปได้ ทำให้เยาวชนมีความพอใจต่อตนเอง ผู้ปกครองให้ขวัญและกำลังใจ และให้โอกาสเยาวชนทำในสิ่งที่ดีงาม^๔

๕) ปัจจุบันโลกของเราเกิดการแข่งขันมากยิ่งขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ได้ให้ความสำคัญทางด้านการศึกษามากยิ่งขึ้น มีการส่งเสริมการศึกษาด้วยวิธีการต่างๆ การทำให้เยาวชนมีความรู้ความสามารถ รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ^๕

๖) ด้านการศึกษา สถาบันการศึกษาโดยครูมีหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ให้มีความรู้และปลูกฝังเรื่องระเบียบวินัย ด้านวิชาการ ในเรื่องการเรียนรู้ เรื่องขององค์ความรู้ต่างๆ เรื่องของศาสตร์ต่างๆในด้านวิชาการ ครูจะเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด ครูต้องอุทิศกายใจและสติปัญญาอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเยาวชน สำหรับเยาวชน ต้องมีความกระตือรือร้นและเอาใจใส่ในการศึกษาหาความรู้อย่างจริงจังโดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก และชุมชนควรสนับสนุนให้โอกาสเยาวชนได้ร่วมทำกิจกรรมที่ดีในทุกๆด้าน^๖

๗) ครูเป็นผู้มีบทบาทในด้านการสอนวิชาการต่างๆ นอกจากนี้เหนือไปจากสอนให้อ่านเขียน ปลูกฝังค่านิยม และชี้แนะแนวทางการปฏิบัติตลอดจนอบรม สั่งสอน ชี้แนะ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถแล้ว ครูสมัยใหม่ยังมีบทบาทในการเป็นผู้แนะนำประสบการณ์ทางการศึกษาอีกด้วย^๗

^๒ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๓ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔, วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๔ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๕ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗, วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๖ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓, วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๗ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๘) ครูอาจารย์เป็นผู้ที่ใกล้ชิดเยาวชนเป็นอันดับสองรองจากพ่อแม่ แต่ครูอาจารย์มีบทบาทมากกว่าพ่อแม่เวลาอยู่ในสถานศึกษา ครูที่เป็นพระสงฆ์ สามารถให้วิชาความรู้แก่เยาวชนถือได้ว่าเป็นครูนอกห้องเรียนได้^๘

๙) ส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพซึ่งครูและพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการให้การศึกษาแก่บุตรหลานของตน เนื่องจากพ่อแม่เป็นครูตลอดชีวิต ที่ให้การอบรมสั่งสอนลูกได้ตลอดเวลา トラบเท่าที่พ่อแม่ยังมีชีวิตอยู่ เป็นครู ๒๔ ชั่วโมง คือ ไม่ได้เป็นครูเฉพาะในเวลาราชการเหมือนครูอาชีพต้องให้ความสนใจต่อเยาวชน^๙

๑๐) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กรหน่วยงานต่างๆ ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และพัฒนาทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนทุกๆ ฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ โดยทุกฝ่ายในสังคมเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนา โรงเรียน วัด บ้าน ต้องช่วยกันสอดส่องการดูแลเยาวชนมิให้มีการแสดงความซนซมและตำหนิ พร้อมให้คำแนะนำต่อพฤติกรรมต่างๆ^{๑๐}

๑๑) ด้านการศึกษา โรงเรียนมีบรรยากาศการเรียนที่เหมาะสมและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน คุณครู ถ่ายทอดความรู้แก่ลูกศิษย์เต็มที่ ครูประจำชั้น ให้คำแนะนำ สามารถปรึกษาปัญหาได้ เช่น เรื่องทุนการศึกษา, การศึกษาต่อ^{๑๑}

๑๒) ส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เช่น การแบ่งเวลาการเรียนรู้ในแต่ละวัน หรือในสัปดาห์ เพียงแค่เรียนรู้โดยจัดลำดับความสำคัญ และ กำหนดเป้าหมาย เพียงเท่านี้ การเรียนรู้ที่ต้องใช้เวลานาน จะเป็นเรื่องง่าย หากฝึกสมองให้เรียนรู้ในช่วงเวลาที่กำหนดเป็นประจำ^{๑๒}

๑๓) ในเรื่องการเรียนรู้สุขภาพและโภชนาการมีส่วนสำคัญ ดังนั้นควรมีที่ปรึกษาด้านสุขภาพจิต สุขภาพกาย อาหารและโภชนาการของโรงเรียน พัฒนานโยบายด้านสุขภาพจิต สุขภาพกายอย่างครอบคลุม บูรณาการกิจกรรมพลศึกษา และโภชนาการเข้าไปในชีวิตประจำวันของเยาวชนและโรงเรียน บูรณาการโภชนาการศึกษา บริการอาหารที่มีประโยชน์ และกิจกรรมการเคลื่อนไหวเข้าไปในกิจกรรมของโรงเรียน กล่าวคือเมื่อร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ การเจริญเติบโตตามวัยจะเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติได้เต็มที่^{๑๓}

^๘ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๙ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๕, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

^{๑๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑

^{๑๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒

^{๑๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๔) พร้อมรับการเรียนรู้ตลอดเวลา ด้านสุขภาพ ให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รักการออกกำลังกาย ให้ห่างไกลจากสิ่งเสพติด และควรพัฒนาด้านการศึกษาทั้ง ๓ รูปแบบเพื่อนำเอาความรู้ความสามารถมาประกอบอาชีพ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านอาชีพ เยาวชนควรได้เรียนรู้ในเรื่องของการประกอบอาชีพเพื่อเตรียมการสำหรับการดำรงชีพในอนาคต^{๑๔}

๑๕) มีการพัฒนาควบคู่ไปกับทางด้านร่างกาย การพัฒนาด้านร่างกาย โดยเฉพาะครอบครัวมีส่วนอย่างยิ่ง ถ้าร่างกายไม่สมบูรณ์ ส่งผลต่อการพัฒนาในทุกๆด้านที่กล่าวมา ควรพัฒนาให้แข็งแรงให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ด้านจิตสำนึกการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย มีจิตสาธารณะอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้านสังคม สถาบันครอบครัวโดยผู้ปกครองจึงได้แก่พ่อแม่ มีหน้าที่ในการพัฒนาโดยเป็นผู้ให้ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ ความปลอดภัยภายในบ้านรวมทั้งการดำรงชีวิต ดำรงตนอยู่ในสังคม และเป็นแบบอย่างแก่บุตรในการใช้ชีวิต ด้านสังคม ฝึกให้เยาวชนเข้าใจถึงความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคมว่าเราต้องทำอะไร และเมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขเฉพาะหน้าได้^{๑๕}

๑๖) เยาวชนในช่วงมัธยมปลายนั้นอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งวัยนี้มักจะมีความรู้สึกที่เปิดเผยเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนมีความสุข แต่ในบางครั้งอาจจะหดหู่ มีความสงสัยอยู่ตลอดเวลาได้ รู้สึกชอบและไม่ชอบรุนแรง ไม่ค่อยจะยอมใครง่ายๆ แต่บางครั้งจะโอ้อ้อมอารี บางครั้งเป็นคนเห็นแก่ตัวแบบเด็กๆ มักจะมีความรู้สึกนึกคิดขัดแย้งกับผู้ใหญ่อยู่เสมอ ถ้าพ่อแม่ให้โอกาสเด็กวัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็น จะช่วยให้เด็กเรียนรู้วิธีการขึ้นทีละน้อย เช่น การมีจิตที่พร้อมจะช่วยเหลือผู้อื่นกัน การแบ่งปันกัน และมีน้ำใจต่อกัน^{๑๖}

๑๗) การเรียนรู้สังคมจะช่วยให้ตนเองหาแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง เลือกวิชาชีพที่เหมาะสมกับตน และมีสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อตนเองในอนาคตต่อไป คือการพัฒนาความสามารถในการแสดงออกของพฤติกรรมให้เหมาะสมในการดำเนินชีวิต^{๑๗}

๑๘) ด้านสังคม คือการพัฒนาความสามารถในการแสดงออก และพฤติกรรมที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตอาสา ด้านสติปัญญา ต้องมีการพัฒนาในด้านความรู้ ให้แก่เยาวชนซึ่งเป็นรากฐานของชาติ ผู้ที่จะสร้างความเจริญมั่นคงทางสังคมเศรษฐกิจและพัฒนาชาติต่อไป

^{๑๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ด้านจิตใจและอารมณ์ ซึ่งจะส่งผลเป็นลักษณะเฉพาะตนที่เรียกว่าบุคลิกภาพ ซึ่งมาจากปัจจัยหลักคือ สภาพแวดล้อม ด้านจิตใจ ควรพัฒนาจิตใจให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด^{๑๘}

๑๙) ด้านชุมชนและสังคม มีผู้ปกครอง/ครอบครัว ครู/สถานศึกษา และชุมชน/สังคม เป็นองค์ประกอบ ๓ ประการที่มีอิทธิพลต่อและทำให้เด็กเยาวชนมีคุณภาพ กล่าวคือครอบครัว โรงเรียน และชุมชน แบ่งปันความรับผิดชอบกันเพื่อเด็กและเยาวชนให้ความสำคัญกับจิตอาสามากขึ้น^{๑๙}

๒๐) ด้านสังคม ควรส่งเสริมให้เยาวชนมีบทบาทในการทำงานในสังคมที่เป็นประโยชน์ ให้มากขึ้นและส่งเสริมให้เยาวชนได้พัฒนาตนเองตลอดเวลา^{๒๐}

๒๑) ด้านสังคมเพื่อน ในการดำรงชีวิตประจำวันการคบเพื่อนถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในวัยที่กำลังศึกษานั้นย่อมมีการส่งผลกระทบต่อตนเอง เนื่องจากชีวิตส่วนมากจะคลุกคลีอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ หากขาดการคิดวิเคราะห์ที่ดีแล้วอาจส่งผลถึงเป้าหมายในชีวิตที่ล้มเหลวได้เพื่อน มีส่วนช่วยเราในการให้กำลังใจผลักดันให้ประสบความสำเร็จไปด้วยกันเพื่อนที่สามารถให้การแนะนำ^{๒๑}

๒๒) ด้านนันทนาการ การจัดกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษาจะช่วยให้ผู้เข้าร่วมได้มีแนวคิดทางกิจกรรมนันทนาการใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้นำไปปฏิบัติ ได้นำจินตนาการและปลดปล่อยอารมณ์สร้างสรรค์ออกมาอย่างเต็มที่ เพื่อทุกคนจะได้ต่อยอดความสำเร็จจากกิจกรรมที่จัดขึ้นด้วย เช่น กีฬา, ดนตรี, วิชาการ , การเรียน, ความสามัคคี^{๒๒}

สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านวิชาการ มีสาระสำคัญอยู่ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสติปัญญา ด้านกายภาพ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านนันทนาการ ซึ่งการให้ทรศนะแต่ละด้านนั้น มีจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ให้ทรศนะไว้สอดคล้องกัน สรุปไว้ดังตารางที่ ๔.๑

^{๑๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗, วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘, วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

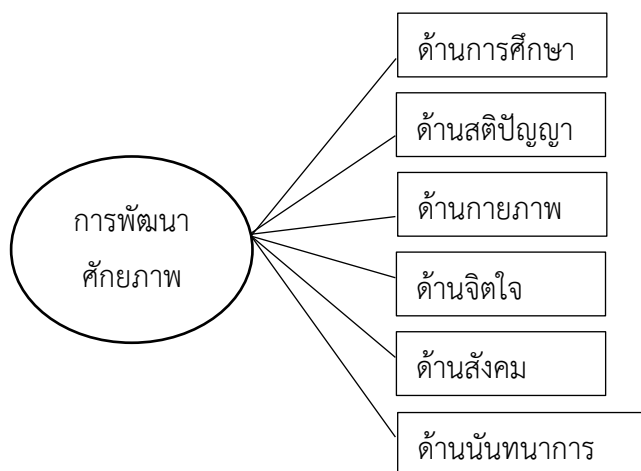
^{๒๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๘, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๑ การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านวิชาการ

การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านวิชาการ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	จำนวน (รูปหรือคน)	ผู้ให้ข้อมูล สำคัญ ลำดับที่
ด้านการศึกษา	๓	๑๓,๑๗,๑๗
ด้านสติปัญญา	๓	๑๑,๑๔
ด้านกายภาพ	๓	๖,๒,๒๕
ด้านจิตใจ	๓	๔,๓๖,๑๖
ด้านสังคม	๒	๑๘,๑๙
ด้านนันทนาการ	๓	๓๒,๒๔,๒๘

สรุปได้ว่า การศึกษาในแต่ละระดับพัฒนาด้านวิชาการและความสามารถได้แก่ครู ซึ่งถือเป็นผู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านทักษะต่างๆ เพื่อไปปลูกฝังความมีระเบียบวินัย สร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และพัฒนาเยาวชนให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยด้านวิชาการของเยาวชน จะเรียนรู้ที่สถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่โดยครูผู้สอนมีบทบาทในการให้ความรู้แก่เยาวชนมากที่สุดเป็นผู้อบรม สั่งสอน ชี้แนะ และพัฒนาความรู้ความสามารถให้แก่เยาวชนนำไปพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่อมเกล่าให้เยาวชนมีความพร้อมในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทั้งด้านสุขภาพ สติปัญญา ความสามารถ และมีจิตอาสา การให้การสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาของเยาวชน และการปูพื้นฐานด้านจิตใจและอารมณ์อันเป็นส่วนสำคัญในการแสดงออกและพฤติกรรมของเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาด้านสังคม

สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านวิชาการ มีสาระสำคัญอยู่ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสติปัญญา ด้านกายภาพ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านนันทนาการ สรุปไว้ดังแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ ภาพรวมการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านวิชาการ

จากแผนภาพที่ ๔.๑ การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์หากเน้นเฉพาะด้านวิชาการย่อมไม่ครอบคลุมต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นเยาวชนของชาติ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนด้านอื่นๆไปพร้อมกัน ประกอบด้วย การพัฒนาด้านกายภาพคือ สุขภาพพลานามัยที่เป็นไปตามเกณฑ์ การพัฒนาด้านสติปัญญา เช่น การวิเคราะห์ เจตคติ ความรู้ด้านวิชาการและคุณธรรมในการดำรงชีวิต การพัฒนาด้านจิตใจ เช่น การมีจิตที่พร้อมจะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การแบ่งปันกัน และมีน้ำใจต่อกัน การพัฒนาด้านสังคม/การอยู่ร่วมในสังคม คือ การดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีคุณภาพมีคุณธรรม มีหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต คำนึงถึงส่วนรวม การพัฒนาด้านการศึกษาโรงเรียนมีบรรยากาศการเรียนที่เหมาะสมและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน คุณครูถ่ายทอดความรู้แก่ลูกศิษย์เต็มที่ ครูประจำชั้น ให้คำแนะนำและส่งเสริมในด้านการศึกษารเรียนและอาชีพ ได้ตามศักยภาพของเยาวชน การพัฒนาด้านนันทนาการที่มีลักษณะส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างแรงจูงใจให้กับเยาวชน

ตอนที่ ๒ สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ประเด็นที่สัมภาษณ์ ผู้ที่มีส่วนหรือมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๓๖ รูปหรือคน พบว่า

๑) การพัฒนาเยาวชนด้านคุณธรรมและจริยธรรม อันดับแรกควรเริ่มจากบ้านเพราะครอบครัวเป็นหน่วยกำเนิดที่จะเพาะบ่มปลูกฝังเยาวชน พ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ดีมีคุณภาพ ให้ความรักความเข้าใจ และคอยแนะนำให้คำปรึกษาเมื่อเยาวชนมีปัญหา ลำดับที่สอง คือวัด ให้ความรักใกล้ชิด

พระพุทธศาสนา เรียนรู้หลักธรรมคำสอนเพื่อขัดเกลาจิตใจให้เป็นคนดี รู้ผิดรู้ถูก ลำดับต่อมาคือ **โรงเรียน** ที่ซึ่งให้ความรู้ด้านวิชาการ สร้างแรงบันดาลใจ ฝึกให้รู้จักคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเอง อาจารย์ผู้สอนทุกระดับชั้น สามารถนำความรู้ทางคุณธรรมและจริยธรรมสอดแทรกในการสอน

๒) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมเป็นความร่วมมือระหว่าง ๓ สถาบันคือ บ้าน วัด และโรงเรียน (บวร) ทุกฝ่ายมีบทบาทหน้าที่ต่างกัน โดยพ่อแม่ต้องประพฤติให้เป็นตัวอย่างเช่น ไม่อยากได้ทุกระดับชั้นตามมาตราฐานของ มคอ.๓ หรือ มคอ.๕ ครูต้องให้ความรู้ ทุ่มเทศการสอนอย่างเต็มความสามารถและเป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรมและจริยธรรม^{๒๓} ไม่ให้ลูกกินเหล้าสูบบุหรี่เล่นการพนัน พ่อต้องไม่กินเหล้าสูบบุหรี่ เล่นการพนัน และฝึกให้ลูกมีความขยัน ประหยัด อุดออม พ่อแม่ต้องทำเป็นตัวอย่างก่อน^{๒๔}

๓) เยาวชนคือเยาวชนชั้น ม. ๑ - ๖ ได้จัดแผนการเรียนรู้ในหลักสูตร กศ. ๒๕๕๑ และแก้ไขเพิ่มเติมวิชาสังคมในหลักสูตรใหม่ การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพจำเป็นต้องมีโครงการ กิจกรรม เพื่อปลูกฝังค่านิยม ทศนคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น กิจกรรมโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนสุจริต มีการปลูกฝังแบบยั่งยืน ให้มีพฤติกรรม การกระทำซ้ำเป็นอาจิดิน ติดตัวไปตลอด เช่น ชันติ โสรจจะ หิริโศตปปะ เบญจศีลเบญจธรรม ทั้งความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ และความกตัญญู เพื่อการพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืน^{๒๕}

๔) ควรส่งเสริมให้ครบทั้ง ๓ ด้านคือ ด้านสติปัญญา IQ ความฉลาดปราดเปรื่องแต่ข้อเสียของคนที่มี IQ สูงนี้มักมีปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์และด้านมนุษยสัมพันธ์,ด้านอารมณ์ EQ คนที่มี EQ สูง จะเป็นคนที่มีความเข้าใจตนเองดี รู้เท่าทันอารมณ์ของตน รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนมีความสามารถในการควบคุม และจัดการกับอารมณ์ตัวเองได้มีความเข้าใจผู้อื่นสามารถเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านสังคม ควบคู่กับ MQ คุณธรรมจริยธรรม^{๒๖}

๕) ผู้มีส่วนร่วมคือ ผู้ปกครอง มีบทบาทในการเลี้ยงดูเอาใจใส่ ครูมีบทบาทในการอบรมสั่งสอนให้ความรู้ ให้รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ ส่วนพระสงฆ์ มีบทบาทในการขัดเกลาจิตใจ^{๒๗}

๖) ทั้ง “บวร” อยู่ในบทบาทหน้าที่เดียวกัน เพียงแต่ต่างกันในเรื่องของการจัดการ บ้านคือสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยทางสังคมที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดหน่วยหนึ่งของสังคมไทย วัดเป็นองค์กรสถาบันทางศาสนาปัจจุบันพระมีบทบาทน้อยในด้านการจัดการศึกษา โรงเรียนเป็นสถาบันซึ่งการศึกษาการใช้หลัก “บวร” ต้องมีความก้าวหน้า ทันสมัยและพัฒนาบางคนเข้าใจว่า บวร นี้มี

^{๒๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒, วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ความสำคัญเฉพาะตอนเป็นเด็กเท่านั้นแต่ความเป็นจริง บ้านวัดโรงเรียนมีความสำคัญสำหรับทุกคน และทุกวัย ตั้งแต่เกิด โต แก่ เจ็บและตาย^{๒๘}

๗) “บวร” มีความสำคัญ คือ “การเป็นผู้ให้ ผู้เสียสละ มิใช่ผู้เอาและเอาเปรียบ ซึ่งเราจะต้องจดจำใส่ใจและนำไปปฏิบัติ ที่จะทำให้เกิดผลดีต่อตัวเอง ครอบครัว เพื่อนมิตร ชุมชนและสังคม จากนอกการเป็นผู้ให้แล้ว ต้องมีการถ่ายทอดชีวิต ความรู้ จิตวิญญาณ ประเพณีวัฒนธรรม ของบ้าน วัดโรงเรียนบ้านวัดโรงเรียน เป็นเป้าหมายชีวิตของผู้คนในสังคมนั้น คือ คนจะเป็นตามเป้าหมาย คือ บ้านวัดโรงเรียนพ่อแม่ ครูอาจารย์และกรรมการสถานศึกษา พระสงฆ์ ผู้นำชุมชนและสังคม มีบทบาท เพื่อให้เยาวชนมีพฤติกรรมบวก คือรู้จักตระหนัก ตริ่กรอง เพื่อให้เกิดความสงบสุขอย่างยั่งยืน^{๒๙}

๘) ผู้ปกครองมีบทบาทเนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเยาวชนมากที่สุด นอกจากนี้มีผู้นำทางด้านต่างๆเช่น ผู้นำทางด้านศาสนา ดารา สื่อสารมวลชนบิดามารดาต้องเป็นแบบอย่างที่ดี คอยให้คำแนะนำที่ดี สนับสนุนส่งเสริม และให้กำลังใจ ชุมชนควรสนับสนุนส่งเสริมให้เยาวชนร่วมกิจกรรมที่สำคัญต่างๆ ของชุมชน เพื่อให้เกิดความรักสามัคคีในชุมชน ตัวเยาวชนต้องมีความสนใจและเป็นคนดี มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ^{๓๐}

๙) เยาวชนบางคนยังขาดคุณธรรม มีการแสดงอาการก้าวร้าวต่อพ่อแม่และขาดความเคารพอ่อนน้อม ด้านจริยธรรม เยาวชนมีความแข็งกระด้าง ไม่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนและสำหรับปัญหาคุณธรรมของเยาวชนไทยในด้านครอบครัว ได้แก่ การที่ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน พ่อแม่ไม่มีเวลาให้บุตรหลาน การใช้ความรุนแรงในครอบครัว^{๓๑}

๑๐) เพื่อให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกที่ดี รู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดด้านจิตใจ บุคคลที่มีอิทธิพลและเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนเป็นคนดี มีคุณธรรมมากที่สุด ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังมีครู อาจารย์ สื่อต่างๆ รวมทั้งสถานศึกษา^{๓๒}

๑๑) ปกติพระสงฆ์มักสอนให้เยาวชนรักคุณพ่อคุณแม่หรือรักตัวของเขาเอง ซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่การสอนและปลูกฝังให้รู้จักรักผู้อื่นและสิ่งต่างๆ รอบตัวด้วยนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากไม่น้อยไปกว่ากันเลย ควรส่งเสริมด้านการมีจิตสำนึกร่วมกันในเชิงวัฒนธรรมของสังคมด้วยเช่น การไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ หรือการรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพกฎกติกาของสังคม^{๓๓}

^{๒๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓, วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗, วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

๑๒) พระสงฆ์มีบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนพระสงฆ์ทั้งหลายในสมัยโบราณ เป็นผู้รอบรู้ ตามหลักความเป็นจริง ตามหลักความเป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์ และการสังคมเป็นอยู่ร่วมกัน ตามยุค ตามสมัย ดังนั้น บุตรหลาน ของประชาชนทุกระดับชั้น ที่ได้เข้าเล่าเรียนวิทยาการต่างๆ ในวัด^{๓๔}

๑๓) เนื่องด้วยพระสงฆ์เป็นผู้มีระเบียบวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดี มีการนำหลักพุทธธรรมมาอบรมสั่งสอนที่น่าเชื่อถือ มีบทบาทในการสอนคุณธรรมจริยธรรมและสร้างวัฒนธรรมที่ดีร่วมกัน เป็นผู้ชี้แนะแนวทางในด้านนี้ ให้ละโลกิภทร หลง และสิ่งไม่ดีทั้งหลาย ให้ประพฤติตนเป็นคนดี มีการสำรวม กายวาจาใจ^{๓๕}

๑๔) อบรมสั่งสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยพระสงฆ์เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นสุข พุทธศาสนาไม่ได้สอนให้ผู้คนทั้งหลายหลีกเลี่ยงหรือหลบหลีกให้ห่างไกลจากอบายมุขทั้งหลายแต่เพียงอย่างเดียว^{๓๖}

๑๕) พุทธศาสนาสอนให้ผู้คนทั้งหลาย ได้รู้ ได้เข้าใจถึงธรรมชาติของมนุษย์ธรรมชาติของสรรพสิ่งทั้งหลายและยังสอนให้ผู้คนทั้งหลายได้เข้าใจในการสังคมเป็นอยู่ร่วมกัน เช่น สอนให้รู้จักคิด รู้จักใช้ประสบการณ์ รู้จักคุณ รู้จักพูด รู้จักการทำมาหากิน รู้จักการกระทำในการทำมาหากิน รู้จักความเป็นพ่อแม่ บุตร รู้จักหน้าที่ รู้จักการให้ตามหน้าที่^{๓๗}

๑๖) พระพุทธศาสนาจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาและทำให้สังคมของเราอยู่ดีขึ้น คนในสังคมมีความสุขขึ้น แต่เยาวชนที่จะสนใจเข้าถึงสื่อธรรมะจริงๆมีน้อยมากเนื่องจากเยาวชนไทยไม่เห็นประโยชน์ของธรรมะและเห็นเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย เช่น หากเปิดสื่อต่างๆไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์หรืออินเทอร์เน็ตขึ้นมาแล้วพบเรื่องธรรมะหรือเกี่ยวกับพระสงฆ์จะปิดหรือเลื่อนไปช่องสัญญาณอื่นแทนเป็นต้น^{๓๘}

๑๗) “บวร” คือบ้าน วัด และโรงเรียน บ้าน คือสถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้น วัด คือสถาบันทางศาสนาที่คอยอบรมตักเตือนเยาวชนให้ประพฤติไปในทางที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียน คือสถาบันการศึกษา ครูให้ความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างสติปัญญาให้กับเยาวชน พระสงฆ์ มีบทบาทในการอบรมสั่งสอน ในด้านศีลธรรม ให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม ให้รู้จักผิดชอบชั่วดี^{๓๙}

^{๓๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๘) พระสงฆ์หรืออดีตนักบวชที่ผ่านการอบรม เป็นผู้ที่มีความรู้มีทักษะในการเผยแพร่ เพื่อชักนำสั่งสอนเยาวชนให้มีคุณธรรมและจริยธรรมส่งเสริมให้มีการศึกษาพระธรรม และร่วมมือกับวัดในบ้านเกิดช่วยเหลืองานของวัดเช่นการจัดบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน บวชพรหมจารีณี ๑๕-๓๐ วัน มีแรงจูงใจ เช่นการแจกทุน หรืออุปัชฌ์^{๔๐}

๑๙) การพัฒนาจิตใจด้วยหลักธรรมคำสอนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยเป็นผู้อบรมสั่งสอนโดยใช้หลักธรรมผ่านกระบวนการกิจกรรมต่างๆเช่น การฝึกอบรมสมาธิ อบรมธรรมะ การเข้าค่ายคุณธรรม โครงการครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์^{๔๑}

๒๐) การพัฒนาเยาวชนด้านคุณธรรมจริยธรรมมีดังนี้ ๑. พ่อแม่ผู้ปกครอง มีบทบาทสอนให้เด็กมีความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นและสำคัญในสังคม ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างและชี้แนะ ส่งเสริมให้เยาวชนทำความดีทั้งด้านการปฏิบัติตัว การวางตัว การสื่อสาร ซึ่งผู้ปกครอง ต้องมีการดูแลเอาใจใส่ พยายาม และรับฟังความคิดเห็น ๒. ครูอาจารย์ มีหน้าที่ให้ความรู้เพิ่มพูนทักษะสอนจริยธรรมด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริม สร้างค่านิยม “เป็นคนดีมีคุณธรรม” สร้างแรงจูงใจ รวมทั้งเป็นแบบอย่างและให้รางวัลเมื่อเยาวชนทำความดี ๓. ส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม มีกิจกรรมสอนในหลักสูตร บูรณาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ๔. สังคม มีช่องทางให้ทำดี ส่งเสริมค่านิยมคนดีมีคุณธรรม โดยผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม นำเข้าไปในหลักสูตร มีชั่วโมงสอนประจำสัปดาห์^{๔๒}

๒๑) ครูอาจารย์ซึ่งเข้ามารับช่วงในระยะเวลาของการศึกษาเล่าเรียน จะต้องมียุทธศาสตร์ในการอบรมสั่งสอนตั้งใจที่จะยกจิตวิญญาณของเยาวชนอย่างแน่วแน่โดยวางเป็นแนวนโยบายและปฏิบัติให้ได้ผล ต้องชี้ชัดให้เยาวชนเห็นคุณของการมีคุณธรรมและเห็นโทษของการขาดคุณธรรม^{๔๓}

๒๒) ผู้นำศาสนา คือพระสงฆ์ เป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตัวฝึกอบรมทางด้านจิตใจให้มีความเข้มแข็ง และสามารถแก้ไขปัญหาได้ สถาบันครอบครัว สำคัญที่สุดเพราะอยู่ใกล้ชิดและได้สัมผัสกับเยาวชนอยู่ตลอดเวลา สถาบันการศึกษา มีบทบาทในการให้ความรู้ และเพิ่มทักษะ^{๔๔}

๒๓) การพัฒนาความรู้คู่กับคุณธรรมจริยธรรม ควรเริ่มจากบ้านเพราะครอบครัวเป็นหน่วยกำเนิดที่จะเพาะบ่มปลูกฝังเยาวชน พ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ดีมีคุณภาพ เริ่มจากคนในบ้าน พ่อแม่

^{๔๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๔๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๔๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔, วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๔๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๔๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ญาติพี่น้อง และนอกบ้านที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โรงเรียน ครู วัด สังคม สื่อต่างๆ ต้องช่วยพัฒนาเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เยาวชน ฝึกให้รู้จักแก้ปัญหา รู้จักการตัดสินใจที่ถูกต้องด้วยตัวเอง^{๔๕}

๒๔) บ้าน วัด โรงเรียน ทุกฝ่ายมีบทบาทหน้าที่ต่างๆกันแต่ต้องร่วมกัน คนในครอบครัวทำตัวเป็นแบบอย่างเช่นพ่อแม่ไม่ยอมให้ลูกตีแม่เหล้าสูบบุหรี่ พ่อแม่ไม่ควรทำให้เป็นแบบอย่างแก่ลูก ดังนั้นจึงเป็นความร่วมมือระหว่าง ๓ สถาบันคือ บ้าน วัด และโรงเรียน (บวร)^{๔๖}

๒๕) ในฝ่ายบิดามารดาหรือผู้ปกครอง คำกล่าวที่ว่าลูกไม่หล่นไม้ไผ่กลัดต้น คือ พ่อแม่เป็นคนเช่นไรลูกมักเป็นเช่นนั้น เช่นพ่อแม่เป็นคนชอบในทางอบายมุขลูกจะถ่ายทอดแบบของพ่อแม่เป็นเช่นนั้น แต่ถ้าพ่อแม่เป็นคนมีศีลธรรมลูกจะเป็นคนดีด้วย พ่อแม่จึงเป็นแบบพิมพ์ของลูกทุกเวลาและโอกาส บิดามารดาควรส่งเสริมด้านคุณธรรมให้ลูกเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริต^{๔๗}

๒๖) ด้านการพัฒนาจริยธรรม ผู้ปกครองและพระสงฆ์ โดยที่ผู้ปกครอง ดูแลเอาใจใส่เยาวชนไว้ในสิ่งที่ควรเว้นรู้จักทำในสิ่งที่ควรทำโดยให้เข้าใจโดยถ่องแท้พร้อมกันให้หลีกเลี่ยงหรือไกลเสียจากอบายมุขทุกประการ^{๔๘}

๒๗) ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ผู้ปกครองพาเยาวชนร่วมกิจกรรมทางศาสนาถึงเทศกาลงานบุญทาน การกุศลหาโอกาสให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมนั้น เช่น กิจกรรมใส่บาตร ทำบุญวันพระ ฝึกการถือศีลเยาวชนให้ความสนใจและร่วมช่วยเหลืองานวัดงานประเพณีมากขึ้น^{๔๙}

๒๘) ปัจจุบันนี้เยาวชนจะประสบกับอันตรายที่ทำให้เป็นผลเสียหายต่อชีวิตอนาคตของตนเองและผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญ เช่น ภาพลามกอนาจาร คลิป วิดีโอ ที่มีอยู่มากมาย เป็นสิ่งพิมพ์ที่ไม่ก่อประโยชน์สร้างสรรค์เลยมีแต่จะทำลายจิตวิญญาณให้ตกต่ำ และสถานบันเทิงบางประเภท^{๕๐}

๒๙) ด้านคุณธรรม จะต้องมีจิตใจมั่นคงแน่วแน่มุ่งตรงต่อความดี ความงามและกล้าหาญในทางจริยธรรม ตั้งใจศึกษาหาความรู้ทำความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระศาสนา ความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมประจำใจ^{๕๑}

^{๔๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๕, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๔๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘, วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๓, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

๓๐) ศาสนา เป็นส่วนที่ช่วยขัดเกลาจิตใจ เป็นเครื่องแก้ไขปรับปรุงทั้งสิ้น เยาวชนซึ่งถือเป็นอนาคตของชาติจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม ไม่กระทำความชั่วและกระทำแต่ความดี เยาวชนจึงต้องใช้หลักของศาสนาเป็นหนทางดำเนินชีวิตให้รู้จักเป็นคนดีที่มีความสุข^{๕๒}

๓๑) ด้านจริยธรรม สถาบันพุทธศาสนา เป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจ กล่อมเกลาให้รู้ผิดชอบชั่วดีและแนวทางปฏิบัติตนเพื่อให้ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม^{๕๓}

๓๒) พระสงฆ์เป็นผู้ที่มีบทบาทโดดเด่นในการกล่อมเกลาจิตใจ ให้คิดดี ทำดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชน เช่น การส่งเสริมการเรียน การสอบธรรมศึกษา หรือพระที่มีชื่อเสียงผลิตสื่อธรรมะที่ดูแล้วสนุกน่าติดตาม เช่น คลิปพระมหาสมปอง^{๕๔}

๓๓) เยาวชนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและการใช้ชีวิตท่ามกลางความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ เพื่อให้เห็นคุณค่าของตนเอง และประพฤติตนตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเยาวชนห่างเหินและมองว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญเป็นเรื่องไกลตัวและมีความเข้าใจน้อย ด้วยหลักธรรมคำสอนทางศาสนา โดยร่วมมือกันทั้งโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษาควรบรรจุวิชาพระพุทธศาสนาไว้ในหลักสูตรหรือวิชาเรียน รัฐบาลต้องพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นอย่างเป็นจริงจังและเป็นรูปธรรม ครูอาจารย์ และพระสงฆ์ ควรร่วมมือกันจัดทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนตามหลักพระพุทธศาสนาจัดตั้งชมรมโดยให้มีคณะกรรมการ รุ่นพี่เป็นพี่เลี้ยง ให้ความรู้ทางวิชาการด้านการพัฒนาเชิงพุทธอาจารย์ให้ความรู้โดยสอดแทรกความรู้ทางวิชาการเชิงศาสนา^{๕๕}

สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในด้านคุณธรรมจริยธรรม มีสาระสำคัญอยู่ ๔ ด้าน ได้แก่ สอนหลักธรรม บ้าน/วัด/โรงเรียน (Intelligence Quotient: IQ) (Emotional Quotient :EQ) (Moral Quotient :MQ) และสื่อ ซึ่งการให้ทรศนะแต่ละด้านนั้น มีจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ให้ทรศนะไว้สอดคล้องกัน สรุปไว้ดังตารางที่ ๔.๒

^{๕๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒, วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๒ การพัฒนาศักยภาพด้านคุณธรรม จริยธรรม

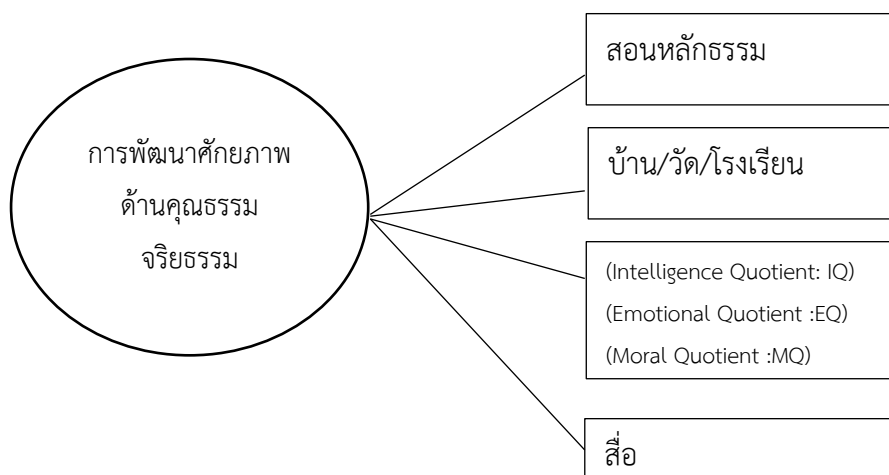
การพัฒนาศักยภาพด้านคุณธรรม จริยธรรม	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	จำนวน (รูปหรือคน)	ผู้ให้ข้อมูล สำคัญ ลำดับที่
สอนหลักธรรม	๓	๑๒,๑๑,๑๗
บ้าน/วัด/โรงเรียน	๓	๒,๑๓,๓๑
(Intelligence Quotient: IQ) (Emotional Quotient :EQ) (Moral Quotient :MQ)	๕	๓,๗,๔,๙,๘
สื่อ	๕	๕,๖,๑๖,๒๕,๒๒

สรุปได้ว่า ภาพรวมการพัฒนาศักยภาพในด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ประกอบด้วย การร่วมมือกันของ ๓ สถาบัน คือ บ้าน วัด โรงเรียน โดยผู้ถ่ายทอดหลักธรรมให้แก่เยาวชนต้องมีการบูรณาการสื่อและวิธีการสอนต่างๆ เพื่อพัฒนาเยาวชนไปพร้อมๆกันทั้งด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ต้องเป็นความร่วมมือระหว่างกันทั้งบ้าน วัดและโรงเรียน บ้าน คือสถาบันครอบครัว เป็นจุดเริ่มต้น วัด คือสถาบันทางศาสนาที่คอยอบรมตักเตือนเยาวชนให้ประพฤติไปในทางที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียน คือสถาบันการศึกษา ครูให้ความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างสติปัญญาให้กับเยาวชน พระสงฆ์ มีบทบาทในการอบรมสั่งสอน ในด้านศีลธรรม ให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักผิดชอบชั่วดี ควรส่งเสริมให้ครบทั้ง ๓ ด้านคือ ด้านสติปัญญา IQ ความฉลาดปราดเปรื่องแต่ข้อเสียของคนที่มี IQ สูงนี้มักมีปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์และด้านมนุษยสัมพันธ์,ด้านอารมณ์ EQ คนที่มี EQ สูง จะเป็นคนที่มีความเข้าใจตนเองดี รู้เท่าทันอารมณ์ของตน รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง มีความสามารถในการควบคุม และจัดการกับอารมณ์ตัวเองได้มีความเข้าใจผู้อื่นสามารถเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านสังคม ควบคู่กับ MQ คุณธรรมจริยธรรม สื่อที่มีหลักธรรมคำสอนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยเป็นผู้อบรมสั่งสอนโดยใช้หลักธรรม ผ่านกระบวนการกิจกรรมต่างๆเช่น การฝึกอบรมสมาธิ อบรมธรรมะ การเข้าค่ายคุณธรรม โครงการครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

ดังนั้น การพัฒนาเยาวชนด้านคุณธรรมจริยธรรมมีดังนี้ ๑. พ่อแม่ผู้ปกครอง มีบทบาทสอนให้เด็กมีความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นและสำคัญในสังคม ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่าง และชี้แนะ ส่งเสริมให้เยาวชนทำความดีทั้งด้านการปฏิบัติตัว การวางตัว การสื่อสาร ซึ่งผู้ปกครอง

ต้องมีการดูแลเอาใจใส่ พร่ำสอน และรับฟังความคิดเห็น ๒. ครูอาจารย์ มีหน้าที่ให้ความรู้เพิ่มพูนทักษะ สอนจริยธรรมด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริม สร้างค่านิยม “เป็นคนดีมีคุณธรรม” สร้างแรงจูงใจรวมทั้งเป็นแบบอย่างและให้รางวัลเมื่อเยาวชนทำความดี ๓. ส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม มีกิจกรรมสอนในหลักสูตร บูรณาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ๔. สังคม มีช่องทางให้ทำดี ส่งเสริมค่านิยมคนดีมีคุณธรรม โดยผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม นำเข้าไปในหลักสูตร มีชั่วโมงสอนประจำสัปดาห์

สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในด้านคุณธรรม จริยธรรม มีสาระสำคัญอยู่ ๔ ด้าน ได้แก่ สอนหลักธรรม บ้าน/วัด/โรงเรียน (Intelligence Quotient: IQ) (Emotional Quotient :EQ)(Moral Quotient :MQ) และสื่อ สรุปไว้ดังแผนภาพที่ ๔.๒

แผนภาพที่ ๔.๒ ภาพรวมสภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ใน
ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๔.๒ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นมีการสนับสนุนจาก ๓ ปัจจัยหลักได้แก่ ๑) การสนับสนุนการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง ๒) การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว ๓) การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียน

ตอนที่ ๑ การสนับสนุนการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง

ประเด็นที่สัมภาษณ์ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยตัวของเยาวชนเอง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๓๖ รูปหรือคน พบว่า

๑) มีความขยัน อดทน เอาใจใส่ในสิ่งที่ทำ และมีความรับผิดชอบ มีความรู้มีการศึกษาที่ดี สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ มีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว และสามารถนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีต้นแบบที่ดี มีสิ่งแวดล้อมที่ดี^{๕๖}

๒) การพัฒนาตนเองให้มีความสามารถ เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยเริ่มจากการศึกษาเล่าเรียน ฝึกหัดการทำงาน เพื่อนำวิชาความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพต่างๆ^{๕๗}

๓) เยาวชนควรมองทุกอย่างรอบตัวและรอบด้านโดยการนำข้อแนะนำของโค้ช คือพ่อแม่ ครูอาจารย์ ไปเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณา ปรับตัว เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี^{๕๘}

๔) ตัวเยาวชนควรพัฒนาด้านความรู้ พัฒนาด้านความรับผิดชอบ พัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังต้องรู้จักวิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ^{๕๙}

๕) เยาวชนเองนั้นต้องเป็นคนที่มีความขยันอดทน มุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียน และมีความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพ ด้วยคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต กตัญญูกตเวทิต่อผู้ที่มีพระคุณ และรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีน้ำใจต่อผู้อื่น^{๖๐}

๖) เยาวชนควรพัฒนาในด้าน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยมีภูมิคุ้มกันตนเองต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้าน ไม่หลงเชื่อคำโฆษณาชวนเชื่อจากสื่อออนไลน์ ไม่ใช้เวลากับโซเชียลมากเกินไป มีจิตสำนึกที่ดีพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม^{๖๑}

^{๕๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓, วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

๗) ตัวเยาวชนควรมีความขยัน มีความอดทน มีความคิดริเริ่ม มีความกระตือรือร้น ฝึกฝนในการเรียนรู้ให้มากขึ้น เพื่อทำงานให้ทันตามหน้าที่ในทางการเรียน และควรช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้านเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่^{๖๒}

๘) ตัวเยาวชนเองควรฝึกให้เป็นคนมีจิตอาสา ช่วยงานของส่วนรวม รู้จักทำตนให้เป็นประโยชน์ เช่น มาวัดช่วยเบกवादใบไม้หรือขยะ ช่วยเช็ดถูพื้น ช่วยล้างจาน ไม่นิ่งดูตาย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ^{๖๓}

๙) มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา รู้จักปรับตัว และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีคุณธรรมควบคู่กันไป รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ คือมีความรู้คู่คุณธรรม^{๖๔}

๑๐) ตัวเยาวชนเองควรมองทุกอย่างรอบๆตัวอย่างรอบด้าน และควรประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมายของบ้านเมือง รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้วยคุณธรรมและจริยธรรม^{๖๕}

๑๑) เยาวชนเองควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ที่นอกเหนือจากตำราเรียน เพื่อเพิ่มพูนทักษะให้มีความชำนาญและความสามารถตามที่ตนเองมีความสนใจ และมีคุณธรรมจริยธรรมคู่ความรู้ด้วย^{๖๖}

๑๒) เยาวชนต้องฝึกให้มีความขยัน ซื่อสัตย์และอดทน รู้จักให้อภัยเพื่อนๆ รู้จักรับผิดชอบในภาระหน้าที่ สามารถพึ่งพาตนเองได้^{๖๗}

๑๓) ปล่อยใจจากเพื่อนๆและสื่อเทคโนโลยี โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือ ควรมีการแนะนำการใช้ให้เกิดประโยชน์ มีกิจกรรมนำพาเยาวชนไปดูนิทรรศการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา^{๖๘}

๑๔) เยาวชนควรพัฒนาตนเอง ด้วยการดูแลสุขภาพของตนเอง รู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว พัฒนาตนเองทางด้านการศึกษา วิชาการต่างๆอย่างต่อเนื่อง ควรให้ความสนใจในการใฝ่เรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพ และเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม^{๖๙}

^{๖๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗, วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๕) ปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม หากมีปัญหาสามารถแก้ไขได้ มีการพัฒนาโดยนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือปรึกษาครูหรือผู้ปกครองเพื่อขอคำแนะนำในการแก้ปัญหา^{๗๐}

๑๖) สภาพด้านจิตใจ โดยเยาวชนต้องมีจิตใจที่ตั้งงาม ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ตระหนักรู้ในตน สร้างแรงจูงใจให้ตนเองในการทำมาดีและพัฒนาตนเองให้เป็นคนใฝ่ดี ควบคุม กำกับ จัดการตนเอง (Self-management) ให้เป็นไปตามค่านิยมและพฤติกรรมที่เหมาะสม ใฝ่เรียนรู้ อดทน มีจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ชัดเจน หมั่นพัฒนาจิตใจ ควบคู่ไปกับการใช้ชีวิตในสังคม^{๗๑}

๑๗) เห็นว่าเยาวชนควรพัฒนาในด้านการมีจิตสำนึกที่ดี รู้จักหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคมโดยไม่ทำความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้อื่น ไม่ทำผิดกฎหมาย ไม่เสพยาเสพติด^{๗๒}

๑๘) เยาวชนต้องรู้จักหน้าที่ของตนเองคือการเรียน และทำหน้าที่ให้ดีด้วยการตั้งใจเล่าเรียนในห้องเรียน ทำการบ้านตามที่ครูสั่ง และฝึกหัดอ่านหนังสือเพิ่มเติมในวันหยุดเพื่อการสอบ มีการช่วยเหลืองานบ้างตามที่พ่อแม่มอบหมายให้ช่วยเพื่อแบ่งเบาภาระ^{๗๓}

๑๙) เยาวชนมีการศึกษาหาความรู้อยู่เสมอและนำความรู้มาใช้พร้อมทั้งเสนอว่าเยาวชนควรใช้หลักธรรม อิทธิบาท ๔ คือรักการเรียน อดทนขยันเรียน ใส่ใจในการเรียน และมีการวางแผนในการเรียน^{๗๔}

๒๐) ให้ความคิดเห็นว่าเยาวชนควรมีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ดังนี้ การแบ่งเบาภาระงานพ่อแม่ เช่น ช่วยทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีหรือช่วยงานที่บ้านตามกำลัง มีความซื่อสัตย์ , เชื่อฟังพ่อแม่, ไม่ประพฤติผิด^{๗๕}

๒๑) ส่งเสริมเยาวชนให้มีนิสัยเบอบม มีความพอเพียง อดทน ช่วยเหลือผู้อื่น, ไม่เกเร, ไม่ดื่มสุรายาเสพติด ไม่ทำผิดกฎหมาย หรือเป็นปัญหาของสังคม ระมัดระวังไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในกลุ่มคนที่เกเรพวกมิจฉาชีพ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้พ่อแม่^{๗๖}

^{๗๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔, วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๓, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๕, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๘, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๒๒) เยาวชนมีความคิดเห็นถูกต้องสามารถแยกถูกผิด, เอื้อเฟื้อเกื้อกูลกัน คบเพื่อนดีชวกรกันอ่านหนังสือหากไม่เข้าใจส่วนไหนช่วยติวในกลุ่มเพื่อน, มีวินัยในตนเอง, ^{๗๗}

๒๓) เยาวชนเป็นผู้มีเหตุผล ไม่ใช้อารมณ์และรู้จักแนวทางแก้ไขปัญหอย่างถูกวิธี ใช้สติปัญญาและวิจารณ์ญาณ^{๗๘}

๒๔) ตั้งใจเรียนและหมั่นหาความรู้ให้ตนเอง มีความขยัน เอาใจใส่ รู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความกระตือรือร้น วิริยะอุตสาหะ อดทน มุ่งมั่น ยึดมั่นในหลักคุณธรรมความดี มีสติ-ปัญญา, ความรอบคอบ (หมั่นศึกษาหาความรู้)^{๗๙}

๒๕) พยายามเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ มีการฝึกฝนจนชำนาญและเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มศักยภาพให้เรียนเก่งแข่งขันในด้านการเรียนกับตนเองและเพื่อนๆ เพื่อการแข่งขันในการเรียนที่สูงขึ้น^{๘๐}

๒๖) พัฒนาศักยภาพให้เป็นคนเรียนดี มีคุณธรรม มีจิตใจโอบอ้อมอารีช่วยเหลือเพื่อนฝูง ไม่เอาัดเอาเปรียบ มีความเสียสละ เป็นที่ยอมรับแก่ครอบครัวและเพื่อนคนรอบข้าง^{๘๑}

๒๗) เยาวชนควรรู้จักยอมรับเหตุผลของคนอื่น มีจิตสำนึกที่ดี พิจารณาใช้เหตุผลไม่ใช่ทำตามตัวเองพอใจอยู่ฝ่ายเดียวโดยไม่สนใจผู้อื่น รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการติดตาม รับรู้ข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ^{๘๒}

๒๘) เยาวชนควรตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท, รักษาศีล ๕ (เน้นข้อ ๓ ชู้สาว ข้อ ๑ การฆ่าสัตว์ ข้อ ๕ สุราทำให้ขาดสติ ทะเลาะวิวาท) อริยสัจ ๔ อิทธิบาท ๔ ^{๘๓}

การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง มีสาระสำคัญอยู่ ๔ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาด้านอุปนิสัย การพัฒนาด้านจิตใจการพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย และการพัฒนาการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ซึ่งการให้ทรศนะแต่ละด้านนั้น มีจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ให้ทรศนะไว้สอดคล้องกันสรุปไว้ดังตารางที่ ๔.๓

^{๗๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๘๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๘๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๘๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๘๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๓ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง

การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของ เยาวชนเอง	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	จำนวน (รูปหรือคน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่
การพัฒนาด้านอุปนิสัย	๔	๕,๒,๑๖,๑๓
การพัฒนาด้านจิตใจ	๕	๑๑,๙,๗,๖,๑๔
การพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย	๔	๓๓,๒๕,๒๖,๓๖
การพัฒนาการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์	๕	๓๑,๓๒,๒๒,๑๙,๒๔

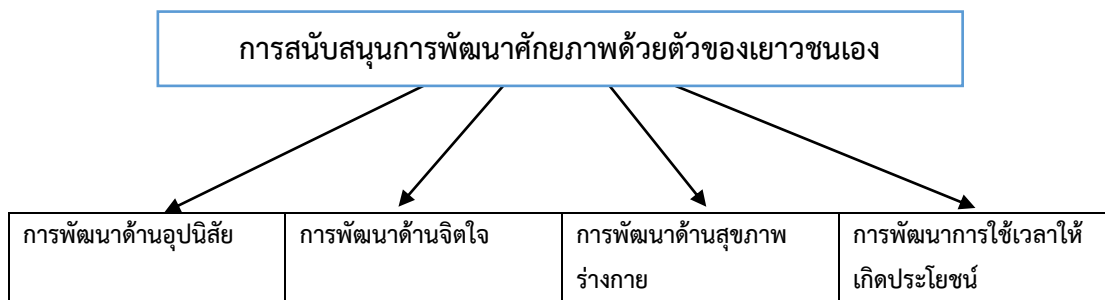
สรุปได้ว่า การพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง ตั้งใจเรียนและหมั่นหาความรู้ให้ตนเอง มีความขยัน เอาใจใส่ ตั้งใจเรียน รู้จักหน้าที่ของตนเองมีความรับผิดชอบต่อตนเองต่อครอบครัว ปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยหลักคุณธรรม/จริยธรรม หากมีปัญหาสามารถแก้ไขได้มีการพัฒนาโดยนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือปรึกษาครูหรือผู้ปกครองเพื่อขอคำแนะนำในการแก้ปัญหาและคบมิตรที่ดี

การพัฒนาด้านจิตใจ โดยเยาวชนต้องมีจิตใจที่ดีงาม ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ตระหนักรู้ในตนรู้จักการให้อภัยตนเองและเพื่อน, มองทุกอย่างรอบตัวอย่างรอบด้าน, มีความสามารถในการจัดการความเครียด, มีความกระตือรือร้น, สร้างแรงจูงใจให้ตนเองในการทำมาความดีและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

การพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย เยาวชนต้องการดูแลสุขภาพของตนเองให้สมบูรณ์แข็งแรง เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มสุรา สารเสพติด การพนัน ที่เป็นการบั่นทอนสุขภาพร่างกาย

การใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ เช่น การแบ่งเบาภาระงานในบ้านของพ่อแม่, ศึกษาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องต่างๆ เช่น การศึกษาต่อ, อาชีพในฝัน, ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ซึ่งการพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง มีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง มีสาระสำคัญอยู่ ๔ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาด้านอุปนิสัย การพัฒนาด้านจิตใจการพัฒนาสุขภาพร่างกาย และการพัฒนาการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ สรุปผังแผนภาพที่ ๔.๓

แผนภาพที่ ๔.๓ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านการพัฒนา
ศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง

ตอนที่ ๒ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน จากครอบครัว

ประเด็นที่สัมภาษณ์ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน จากครอบครัว
จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๓๖ รูปหรือคน พบว่า

๑) การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ต้องให้ความรัก ความเข้าใจ เอาใจใส่ และเป็น
ต้นแบบที่ดีเยาวชนเป็นวัยที่กำลังเติบโตและมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกายและนิสัยใจ
คอ โดยพื้นฐานจิตใจเยาวชนเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกและการดำเนิน
ชีวิตขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบครัวเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลโดยตรง^{๔๔}

๒) ผู้ปกครองเป็นสถาบันหลัก ควรเริ่มการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา
เพื่อหล่อหลอมเด็กให้มีพื้นฐานจิตใจ มีนิสัยที่อ่อนโยนมีเมตตากรุณาต่อผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตอยู่ใน
สังคมได้อย่างปกติสุขร่วมกับผู้อื่น และไม่ก่อความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น^{๔๕}

๓) ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อตัวเด็กอย่างมาก พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ต้อง
ได้ ใกล้ตัวที่สุด เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพื้นฐานนิสัยที่อ่อนโยนมีเมตตากรุณาต่อผู้อื่นและเป็นผู้จัด
สภาพแวดล้อมของเยาวชน^{๔๖}

๔) ผู้ปกครอง ควรสอนวินัยที่ดี หากต้องการให้เด็กเยาวชนมีลักษณะนิสัยเป็นแบบไหน
ต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรก เด็กจะมีการจดจำพฤติกรรมต่างๆจากพ่อแม่ และต่อมาจะ
ได้รับจากสังคมโรงเรียน หากเริ่มสังเกตเห็นว่าเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อาจแสดงพฤติกรรม
ก้าวร้าวรุนแรง หรือมีรายงานมาจากทางโรงเรียนว่าเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวกับเพื่อนหรือกับครูบา

^{๔๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๔๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๔๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

อาจารย์ พ่อแม่ควรดูแลเอาใจใส่ให้มากๆ และรีบแก้ไขในส่วนนั้นโดยเร็ว เพื่อไม่ให้เด็กติดนิสัยนี้ไปใช้ในอนาคต ^{๘๗}

๕) ผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีเวลาอยู่กับเยาวชนมากที่สุด เยาวชนจะซึมซับรับเอาพฤติกรรมต่างๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงควรเป็นแบบอย่างที่ดี และให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ และสามารถประกอบวิชาชีพเลี้ยงตนให้ประสบความสำเร็จในชีวิตต่อไป ^{๘๘}

๖) ครอบครัวมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อตัวเด็ก จัดว่าสถาบันครอบครัวมีความสำคัญมากที่สุด ที่จะหล่อหลอมให้เยาวชนเป็นคนแบบไหน ประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร ดังนั้นควรให้ความใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึก ให้ความรักความอบอุ่น ให้กำลังใจและให้คำแนะนำเพื่อแก้ปัญหา ชัดเกล้าอบรมบ่มนิสัยให้เป็นคนดี ^{๘๙}

๗) ผู้ปกครองของเยาวชนมีความสำคัญแน่นอน เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ ผู้ปกครองไม่สนับสนุนเยาวชนก้าวเดินต่อไม่ได้ ^{๙๐}

๘) ผู้ปกครองควรให้ความใกล้ชิดแบบเป็นกันเอง ให้ความอบอุ่นคือการกอดบ้าง บีบจับจากครอบครัวที่อบอุ่นคือมีพ่อแม่ที่ดูแลเยาวชนใกล้ชิดไม่ทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง คอยสังเกตไม่มีความเครียด ให้งานวัลเป็นสิ่งของบ้าง ให้คำชมด้วยวาจาที่ไพเราะสุภาพนุ่มนวล (เน้น ความใกล้ชิดสนิทสนมและการซึมซับในสิ่งที่ดีๆ) ^{๙๑}

๙) ผู้ปกครองต้องมีความพร้อมที่จะรับภาระในการอบรมดูแลเยาวชน เพราะปัญหาส่วนมากมักเริ่มจากปัญหาภายในครอบครัว เยาวชนจะเกิดการเรียนรู้ ซึมซับ และเลียนแบบ หากพ่อแม่แก้ไขปัญหาด้วยวิธีไหน เด็กจะจดจำวิธีนั้นไว้ เช่น เมื่อพ่อแม่ทะเลาะกันหากแก้ปัญหาด้วยการใช้ความรุนแรง เด็กจะซึมซับและมองเป็นเรื่องธรรมดา หากเด็กมีปัญหาก็แก้ปัญหาด้วยวิธีเดียวกัน ^{๙๒}

๑๐) การสนับสนุนจากผู้ปกครองมีความสำคัญให้ความสนใจและเอาใจใส่ มีการให้คำแนะนำและนำพาทำกิจกรรมอันเป็นสาธารณะประโยชน์ การสนับสนุนและการให้กำลังใจ ด้วยคำพูดยกย่องชมเชย และให้งานวัลเป็นสิ่งของ ^{๙๓}

^{๘๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๘๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๘๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๙๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๙๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๙๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๑) ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นผู้จัดหาสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับเยาวชน พ่อแม่ควรสร้างค่านิยมที่ดีในครอบครัวขึ้นมา และเป็นທີ່ปรึกษาที่ใกล้ชิดให้กับเยาวชน^{๙๔}

๑๒) ไม่ว่าจะกรณีใดก็ตาม สิ่งที่คุณแม่ควรทำคือการให้ความรักความเห็นใจ พยายามแสดงตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีของลูก อยากรู้อยากเห็นให้ลูกเป็นคนแบบไหนต้องเป็นคนแบบนั้นให้เด็กดูก่อน พ่อแม่เป็นผู้ให้คำแนะนำแนวทางที่เป็นพื้นฐานได้เป็นอย่างดี^{๙๕}

๑๓) เป็นแบบอย่างที่ดีงาม เป็นตัวอย่างที่ดีของลูก ให้ความรู้เบื้องต้นตั้งแต่เด็กจนเติบโตใหญ่ ให้ความอบอุ่น ให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจ เพื่อให้ผ่านพ้นอุปสรรคและปัญหาต่างๆไปได้^{๙๖}

๑๔) ผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างมาก ในการแนะนำ และนำพาบุตรหลานเข้าวัดฟังธรรม ควรแนะนำในเรื่องการพึ่งพาตนเอง การประกอบอาชีพ การอยู่ร่วมกันในชุมชน สอนให้มีความอดทน ความขยันและความเสียสละเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม^{๙๗}

๑๕) ครอบครัวเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับเยาวชน ครอบครัวมีความสำคัญที่ส่งผลและให้การสนับสนุนปัจจัยทางด้านทุนทรัพย์ในการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นผู้สร้างปัจจัยทางด้านโอกาสและเวลาให้กับเยาวชน^{๙๘}

๑๖) สภาพแวดล้อมของเยาวชนซึ่งมีครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่อยู่ใกล้ชิดที่สุดต้องสร้างความรักความอบอุ่น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อความรู้สึก ความคิด และบุคลิกภาพของเยาวชนสร้างความรักความอบอุ่น และปลูกฝังความคิดค่านิยมต่างๆ เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ในสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตน สร้างขวัญกำลังใจให้แก่เยาวชน เป็นที่ปรึกษารับฟังความคิดเห็น และคอยช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆดูแลเอาใจใส่สุขภาพและความเป็นอยู่^{๙๙}

๑๗) ผู้ปกครองควรเลี้ยงดูอย่างถูกหลัก ตั้งแต่วัยเด็กปฐมวัย ส่งเสริม IQ มีโภชนาการที่ถูกต้องเหมาะสม ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่าง สร้างแรงจูงใจให้ทำความดี ส่งเสริมสุขภาพจิต ลดความเครียดครอบครัวสำคัญที่สุด ควรสอน บ่มเพาะ ค่านิยม คุณธรรม หลักธรรม สร้างขวัญและกำลังใจ และเป็นแบบอย่างที่ดี^{๑๐๐}

^{๙๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗, วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔, วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๘) หากพ่อแม่ทำไม่ได้ เช่น ขาดความรู้หรือประพฤติกรรมไม่เหมาะสม จะไม่สามารถสอนให้ลูกเป็นคนดีมีคุณธรรมได้^{๑๐๑}

๑๙) ผู้ปกครองต้องให้ความเข้าใจ ใกล้ชิด กำชับดูแลและให้แนวทางการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง รักลูกอย่างเท่าเทียมกันเพื่อให้ความรักใคร่ปรองดองในหมู่พี่น้อง จะได้คอยช่วยเหลือกัน^{๑๐๒}

๒๐) ส่งเสริมความสามารถของเยาวชน กำกับดูแล แก้ไขพฤติกรรม ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้อุจฉัยช่วยอย่างประหยัด เยาวชนจะเชื่อฟังและมีการเลียนแบบคนที่ตนศรัทธา^{๑๐๓}

๒๑) มีความคิดเห็นว่าคุณปกครองผู้ปกครองมีความสำคัญคือ ให้ความรักความอบอุ่น ให้อุจฉัยและให้คำแนะนำเพื่อแก้ปัญหา ที่สำคัญคือพ่อแม่จะต้องมีกรอบที่ชัดเจนด้วย ควบคู่ไปกับการให้ความรัก เพื่อการอบรมสั่งสอนเด็กที่มีประสิทธิภาพ^{๑๐๔}

๒๒) การจะจัดการกับเด็กวัยนี้ได้ต้องใช้เทคนิคที่เหมาะสม ไม่สามารถห้ามปรามในทุกเรื่องได้ เพราะเยาวชนจะไม่ยอมฟังเด็ดขาด พ่อแม่ผู้ปกครองควรห้ามเฉพาะเรื่องที่ร้ายแรงจริงๆ ต้องมีเหตุผล และเป็นที่ยอมรับที่ดีให้กับเยาวชนได้^{๑๐๕}

๒๓) มีความคิดเห็นในด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ดังนี้ ผู้ปกครองเป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาและคอยแนะนำการเรียนรู้ การใช้ชีวิตที่เหมาะสม รับรู้ความต้องการและคอยเป็นกำลังใจ^{๑๐๖}

๒๔) พ่อ แม่ เป็นผู้ปลูกฝังนิสัยตั้งแต่เด็กเพื่อให้เติบโตและสอนการใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (ผู้ปกครองสำคัญากเพราะเป็นคนแรกที่ทำให้ความรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ผู้ปกครองดีเยี่ยมส่งผลให้เยาวชนมีศักยภาพและอนาคตที่ดี)^{๑๐๗}

๒๕) เป็นที่ยอมรับที่ดี, ให้อุจฉัย, ชัดเกลานิสัย เพราะจะดูพ่อแม่เป็นตัวอย่าง เลียนแบบพ่อแม่^{๑๐๘}

๒๖) พ่อแม่คือคนสำคัญของลูก ถ้าพ่อแม่เอาใจใส่ใกล้ชิดลูก ลูกจะรู้สึกอบอุ่นกล้าพูดคุยกถามปัญหา พ่อแม่สามารถควบคุมลูกได้โดยอัตโนมัติ เป็นจุดเริ่มต้นของการหล่อหลอมเยาวชนดัดนิสัยให้เป็นคนดี,^{๑๐๙}

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒, วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓, วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๕, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

๒๓) ผู้ปกครองต้องรู้จักชี้แนะชี้แจงสิ่งใดควรไม่ควร ใช้เหตุผล เพราะเยาวชนกำลังเป็นวัยที่เริ่มรู้สึกว่าตัวเองโตขึ้น มีความคิดเป็นของตัวเอง จะไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้าหากไม่มีเหตุผล^{๑๑๐}

๒๔) พ่อแม่เป็นผู้มีความสำคัญที่สุดต่อเยาวชน ให้ความรัก ความเข้าใจ สั่งสอนให้ลูกของตนเป็นคนดี, เป็นตัวอย่างที่ดี, ชี้แนะแนวทางที่ดี, แนะนำในสิ่งที่ดี^{๑๑๑}

๒๕) พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่น, ให้กำลังใจ, ให้คำปรึกษาช่วยแก้ปัญหาที่ดีและเหมาะสมเมื่อเกิดปัญหาในแต่ละครั้ง อย่าตำหนิติเตียนว่ากล่าวเพราะไม่ใช่การแก้ปัญหาแต่จะเป็นการซ้ำเติมให้เกิดความเครียดและทำให้เยาวชนหาทางออกด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง^{๑๑๒}

๓๐) พ่อแม่และคนในครอบครัวมีส่วนส่งเสริมให้เยาวชนมีการเรียนที่ดี ครอบครัวคอยช่วยสนับสนุนการเรียน, คำแนะนำ, การใช้ชีวิต และเป็นตัวอย่างให้แก่เยาวชน การที่พ่อแม่ผู้ปกครองคอยสนับสนุนส่งเสริมเยาวชน เช่น ให้กำลังใจด้วยคำพูด ให้รางวัล การกอด เหล่านี้ทำให้ลดความเครียดในเยาวชนได้^{๑๑๓}

๓๑) พ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด การส่งเสริมให้ครอบครัวให้ความสำคัญกับเยาวชน เช่น ให้ความอบอุ่นกับเยาวชน การทำกิจกรรมร่วมกันอาทิ กิจกรรมสวดมนต์ ไหว้พระ และฝึกอบรมปฏิบัติธรรมเบื้องต้นย่อมเป็นการปลูกฝังจริยธรรม^{๑๑๔}

๓๒) สถาบันครอบครัว ที่มีการพูดคุย ปรึกษาและรับฟังปัญหาและดูแลอย่างใกล้ชิด จะส่งผลให้เยาวชนเติบโตเป็นคนที่ดีของสังคม ปัจจุบันทุกคนต่างขนขวาย ทำงานทั้งครอบครัว ทั้งลูกไว้กับสถานเลี้ยงเด็กและสถานศึกษา ตลอดจนภาวะแวดล้อมที่เต็มไปด้วย บุคคลอื่น ที่ไม่ใช่ญาติมิตร เป็นภาวะล่อแหลมหรือสุ่มเสี่ยงต่อการก้าวสู่ทางที่ผิด^{๑๑๕}

๓๓) พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู และชุมชน ล้วนเป็นผู้มีส่วนในการพัฒนา โดยมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันไป การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ตัวเยาวชนเอง โรงเรียน (ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อนๆ และ ะรุ่มพี่น้องน้องในโรงเรียน) สถาบันการศึกษาทุกระดับ มีบทบาทในการสร้างแรงบันดาลใจ แนะนำ และแนะแนว ในด้านการศึกษาการดำรงชีวิตในสังคม^{๑๑๖}

๓๔) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาจะทำให้สังคมมีแหล่งการเรียนรู้เกิดขึ้นมากมายเพื่อทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้หรือสังคมแห่งปัญญา ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหา

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๘, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา ผู้ปกครองส่งเสริมให้เยาวชนได้ศึกษาวิชาและครูให้ความรู้และชี้แนวทางในการค้นหาความสามารถของเยาวชน^{๑๑๗}

การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว มีสาระสำคัญอยู่ ๔ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาด้านอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย การให้คำปรึกษาแก่เยาวชน การพัฒนาด้านจิตใจ ซึ่งการให้ทรศนะแต่ละด้านนั้น มีจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ให้ทรศนะไว้สอดคล้องกัน สรุปไว้ดังตารางที่ ๔.๔

ตารางที่ ๔.๔ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว

การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	จำนวน (รูปหรือคน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่
การพัฒนาด้านอบรมเลี้ยงดู	๔	๔,๒,๕,๓๑
การพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย	๖	๑๖,๑๑,๒,๓,๗,๙
การให้คำปรึกษาแก่เยาวชน	๔	๖,๑๒,๑๓,๒๕
การพัฒนาด้านจิตใจ	๖	๓๖,๒๒,๑๙,๓๑,๘,๑๘

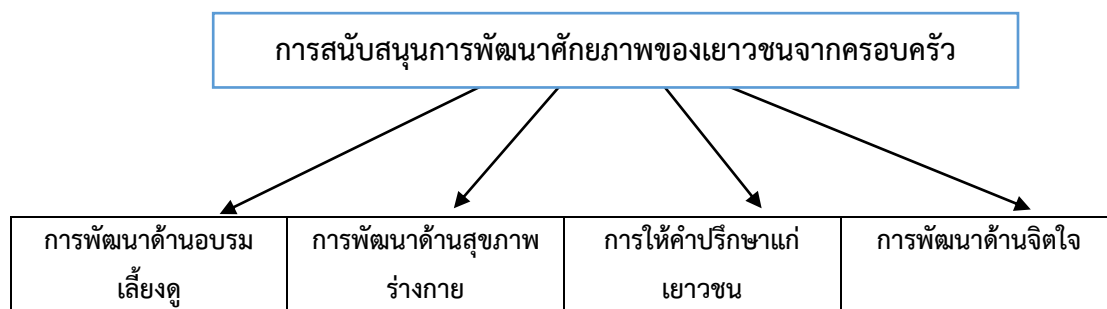
สรุปได้ว่า การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัวเป็นอันดับแรกในการสนับสนุนการศึกษาและความสามารถของเยาวชน เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและมีเวลาอยู่กับเยาวชนมากที่สุด เป็นผู้เลี้ยงดูเยาวชนตั้งแต่วัยเด็ก ส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษาการเรียนรู้ตามวัยที่เติบโต อีกทั้งเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและปลูกฝังความคิดค่านิยมต่างๆกับเยาวชน

ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนผู้ปกครองควรให้ความสนใจสอนบ่มเพาะ ค่านิยม, คุณธรรม, หลักธรรม รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชน ดังคำของฝรั่งที่ว่า “Monkey see – Monkey do” คือเมื่อเยาวชนเห็นพ่อแม่เป็นแบบใด จะประพฤติตนแบบเดียวกัน และสิ่งสำคัญที่ผู้ปกครองให้เยาวชนแล้วยังจะไปช่วยสร้างเสริมให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ สิ่งเหล่านั้นคือ ความรัก ความอบอุ่นด้วยการกอด ให้คำชื่นชม ให้กำลังใจ ไม่ทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังคอยเป็นที่ปรึกษาที่ดี ซึ่งการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัวมีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของ

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

เยาวชน การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว การพัฒนาด้านอบรมเลี้ยงดู จึงประกอบด้วย การเป็นต้นแบบที่ดีเพราะพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ต้องได้ ใกล้ตัวที่สุด การขัดเกลาอบรมบ่มนิสัย มีการจัดหาสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับเยาวชน ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ในสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ส่วนการพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย ประกอบด้วย การดูแลเอาใจใส่สุขภาพและความเป็นอยู่ของเยาวชนให้สมบูรณ์แข็งแรง การจัดหาอาหารที่มีประโยชน์ การไม่ดื่มสุรา สารเสพติด การพั่น ที่เป็นการบั่นทอนสุขภาพร่างกาย และการให้คำปรึกษาแก่เยาวชน ประกอบด้วย คอยแนะนำการเรียนรู้ การใช้ชีวิตที่เหมาะสม ชี้แนะชี้แจงสิ่งใดควรไม่ควร ใช้เหตุผล และให้คำปรึกษาช่วยแก้ปัญหาที่ดี

การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว มีสาระสำคัญอยู่ ๔ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาด้านอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย การให้คำปรึกษาแก่เยาวชน และการพัฒนาด้านจิตใจ สรุปดังแผนภาพที่ ๔.๔

แผนภาพที่ ๔.๔ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว

ตอนที่ ๓ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียน

ประเด็นที่สัมภาษณ์ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๓๖ รูปหรือคน พบว่า

๑) การอบรมสั่งสอนของครู อาจารย์ ต้องให้ความรู้อย่างเต็มที่ ไม่ปิดบัง และหวังดีด้วยความจริงใจ มีเมตตากรุณาครูผู้สอน ควรถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็น เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความสามารถ แตะฉานในวิชา โดยไม่ปิดบังและอุทิศเวลา แรงกาย จนประสบความสำเร็จดังคำพังเพยที่ว่าศิษย์ดีเพราะมีครู^{๑๑๘}

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๒) บทบาทและหน้าที่การให้วิชาความรู้ครูเป็นแม่พิมพ์ เป็นกระจกเงา เป็นประทีปส่องทาง และเป็นวิศวกรสังคม สามารถหล่อหลอมให้เยาวชนเป็นคนดีของสังคม ตามขนบธรรมเนียมประเพณีและค่านิยมที่ดีของสังคม^{๑๑๙}

๓) ครูเป็นแบบอย่าง สอนคุณธรรมจริยธรรม สอนวินัย ให้เยาวชนมีความรู้คู่คุณธรรม เป็นตัวอย่างให้เยาวชน ช่วยเหลือดูแลเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เข้าใจในความแตกต่างหลากหลายของเด็กที่มีพื้นฐานไม่เหมือนกัน^{๑๒๐}

๔) ครูผู้สอนมีความสำคัญคือ ให้การสั่งสอน เป็นแบบอย่างที่ดี ให้คำชี้แนะความสามารถ และวิชาความรู้ ส่งเสริมในการคุณภาพ เยาวชนได้รับความรู้ มีการศึกษาระดับที่สูงขึ้นให้แก่เยาวชน เพื่อเยาวชนนำไปประกอบอาชีพได้^{๑๒๑}

๕) ระบบการศึกษาที่โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้เยาวชนแสดงความคิดเห็น และให้เยาวชนวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม เป็นการทำความเข้าใจถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อเป็นการช่วยยับยั้งสิ่งที่ไม่ดีที่จะเกิดมากขึ้นในสังคมได้ ให้เยาวชนตระหนักรู้ภาระหน้าที่ต่อสังคมและประเทศ มีหน้าที่ปลูกฝัง ให้ความรู้ความคิด จิตใจ เพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตขึ้น เป็นพลเมือง

๖) ครูนอกจากจะเป็นผู้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ เพื่อให้เยาวชนปฏิบัติอยู่ในกรอบที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม สอนให้มีความรู้ทางวิชาการ และมีสติปัญญาแล้ว ควรมีความเมตตากรุณา ความยืดหยุ่นและเปิดใจกว้างต่อพฤติกรรมของเด็กบางคนที่อาจจะก้าวร้าวบ้าง ต้องค่อยอบรมสั่งสอนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเหล่านั้นด้วยความอดทน^{๑๒๒}

๗) ครูผู้สอนเป็นผู้อบรมให้ความรู้ เพื่อเพิ่มพูนทักษะในด้านต่างๆ เพิ่มศักยภาพและความสามารถ และคอยแนะนำตักเตือนให้ปฏิบัติไปในทางที่ดีที่ถูกต้องตามความเป็นจริง^{๑๒๓}

๘) ปัจจัยจากครูอาจารย์ของโรงเรียนที่เยาวชนศึกษาอยู่มีความสำคัญคือครูต้องคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมเยาวชนอย่างใกล้ชิด คอยสอดส่องไม่ให้เยาวชนประพฤติออกนอกกรอบนอกทาง เพราะเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ^{๑๒๔}

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗, วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๙) ครูควรชี้แนะให้เห็นเหตุที่เจริญและเหตุที่เสื่อม เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้แนะนำที่ดีแก่เยาวชน สอนให้เด็กมีความขยันหมั่นเพียร ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน รู้จักคิด มีเหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความสามัคคี^{๑๒๕}

๑๐) ครูควรทำตัวเป็นมิตรกับเยาวชน ใกล้ชิดกับเยาวชน เช่นเป็นตัวอย่างจิตอาสาให้เยาวชนเห็นการทำประโยชน์ส่วนรวมให้มากกว่าส่วนตน มีกิจกรรมที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมให้แก่ชุมชน^{๑๒๖}

๑๑) ครูมีความสำคัญรองจากผู้ปกครอง เนื่องจากเมื่อเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษา ครูควรให้วิชาความรู้เป็นแม่พิมพ์ที่ดีแก่เยาวชน และสอนให้รู้จักหน้าที่ การมีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบ^{๑๒๗}

๑๒) ครูผู้สอนมีความสำคัญเป็นผู้จุดประกายเป็นผู้นำพาเยาวชนเดินไปข้างหน้าเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เยาวชนรู้จักบทบาทหน้าที่และความสำคัญของตัวเยาวชนต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อส่วนรวม และต่อประเทศชาติ^{๑๒๘}

๑๓) สภาพการเรียนรู้วิชาความรู้ของสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังและถ่ายทอดวิชาให้ความรู้ สร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่เยาวชน^{๑๒๙}

๑๔) ครูในสถาบันการศึกษา มีการสอนอย่างจริงจัง มีหลักการ มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจ ส่งเสริมให้เยาวชนกล้าถามเมื่อไม่เข้าใจ ให้เยาวชนมีการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยการทำรายงานในช่วงปิดภาคเรียน^{๑๓๐}

๑๕) ครูผู้สอนมีความสำคัญคือ สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้น่าเรียน สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม สร้างขวัญและกำลังใจ สร้างระเบียบวินัยให้แก่เยาวชน เป็นผู้จัดการเรียนรู้และฝึกทักษะวิชาการในด้านต่างๆ ให้รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม^{๑๓๑}

๑๖) ครูต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอนการฝึกอบรมสั่งสอนให้ชัดเจน มีการกำกับและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ให้โอกาสอย่างเสมอภาคทางความคิดและการแสดงออก และส่งเสริมให้

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔, วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

มีการทำงานเป็นทีม เช่น การมอบหมายให้เยาวชนทำกิจกรรมร่วมกันหรืองานกลุ่ม เพื่อให้เยาวชนรู้จักรับผิดชอบต่องานและต่อเพื่อนในกลุ่ม^{๑๓๒}

๑๓) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สร้างแรงจูงใจให้ทำความดี ให้รางวัล ควบคุมดูแล กำกับ พฤติกรรมของเยาวชน เช่น จัดกิจกรรมเข้าค่ายอาสาในช่วงปิดเทอม หรือกิจกรรมการเข้าวัดถือศีลปฏิบัติธรรม^{๑๓๓}

๑๔) ครูควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สอนให้รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ครูควรให้เวลาการสอนอย่างเต็มที่ มีการพัฒนาตนเองด้วยการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์ในโลกปัจจุบัน^{๑๓๔}

๑๕) มีความคิดเห็นว่าเป็นสถานศึกษาผู้ที่มีบทบาทและใกล้ชิดกับเยาวชน คือ ครู อาจารย์ และกลุ่มเพื่อน เยาวชนมีเพื่อนในรุ่นราวคราวเดียวกันที่เรียนและเล่นด้วยกันและใช้เวลาในโรงเรียนด้วยกันจึงเกิดความสนิทสนมและมักจะคล้อยตามกัน ครูจึงต้องคอยระมัดระวังสอดส่องกำกับดูแลอย่างสม่ำเสมอ^{๑๓๕}

๑๖) ครูผู้สอนมีความสำคัญคือ ให้การสั่งสอน อบรมวิชาความรู้ เพื่อให้เยาวชนนำไปประกอบอาชีพ ใช้จิตวิทยาสั่งสอนให้คำชี้แนะตามความรู้ความสามารถ และตามประสบการณ์^{๑๓๖}

๑๗) ปัจจัยที่มีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ในการปลูกฝังให้เยาวชนมีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม มีครูเป็นผู้นำที่สอน ฝึกอบรม กำกับสอดส่องดูแล และคอยให้คำปรึกษาในเรื่องวิชาการและการวางตัวในสังคม^{๑๓๗}

๑๘) มีความคิดเห็นว่าเป็นควรมีปัจจัยด้านการสนับสนุนจากโรงเรียน ดังนี้คือ โรงเรียนเป็นสถานที่ให้ความรู้ ควรมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเรียน ไม่มีเสียงดังรบกวน โดยมีครูเป็นผู้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ สอนให้เป็นคนดี, บอกรู้และชี้แนะแนวทางที่ดี^{๑๓๘}

๑๙) ครูเปรียบเหมือนพ่อแม่คนที่สองที่คอยเอาใจใส่ให้เยาวชนประพฤติดี ครูเป็นผู้สอนให้มีความรู้ในวิชาต่างๆ และยังคอยแนะนำให้คำปรึกษาชี้แนะการแก้ปัญหาต่างๆ ให้แนวทาง

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔, วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒, วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๘, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๕, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

การศึกษาต่อเพื่อให้เยาวชนมีความรู้สามารถสำเร็จการศึกษาและประกอบอาชีพต่อไปในภายภาคหน้าได้^{๑๓๙}

๒๔) ครูจะคอยตักเตือนเมื่อมีใครทำไม่ถูกต้องเพื่อให้เพื่อนคนอื่นๆ ได้เรียนรู้ผิดรู้ชอบว่าสิ่งใดไม่ควรทำ ทำให้มีระเบียบวินัย นำไปใช้ในการปฏิบัติตนในสังคม^{๑๔๐}

๒๕) ปลูกฝังให้เยาวชนเป็นคนดี, เป็นแบบอย่างที่ดี, ชี้นำแนวทาง ให้ข้อคิด สร้างแรงบันดาลใจให้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะสามารถนำวิชาความรู้ไปทำงานหรือประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ต่อไปในอนาคต^{๑๔๑}

๒๖) โรงเรียนช่วยส่งเสริมศักยภาพของเยาวชนต่อจากครอบครัว โดยมีผู้อำนวยการ ครู บุคคลากร สภากวาดล้อม วิชาที่สอนและกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมการแสดงออกของเยาวชน เป็นปัจจัยในการช่วยเพิ่มศักยภาพ^{๑๔๒}

๒๗) โดยเฉพาะครูวิชาสังคม ปลูกฝังคุณธรรมให้ความรู้ การเข้าสังคม การวางตัว สิ่งที่ต้องทำและไม่ควรทำ มารยาทในสังคม และการพัฒนาตนเองให้อยู่ร่วมกับคนอื่น^{๑๔๓}

๒๘) ครูแนะนำการปฏิบัติตนในการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้น แนะนำการศึกษาต่อและแนะนำการเรียนเพื่อให้สำเร็จการศึกษาและสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพในอนาคต^{๑๔๔}

๒๙) บุคลิกพิเศษของครูที่เยาวชนต้องการ เช่น ความรู้ลึกซึ้งเป็นที่ยอมรับได้ ให้คำแนะนำการปฏิบัติตัว ส่งเสริมการเรียน ส่งเสริมการกีฬา^{๑๔๕}

การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียนโดยครู มีสาระสำคัญอยู่ ๔ ด้าน ได้แก่ การอบรมสั่งสอนของครู การพัฒนาด้านทักษะให้แก่เยาวชน การให้คำปรึกษาแก่เยาวชน และการพัฒนาด้านจิตใจ ซึ่งการให้ทรศนะแต่ละด้านนั้น มีจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ให้ทรศนะไว้สอดคล้องกันสรุปไว้ดังตารางที่ ๔.๕

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๘, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๕ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียนโดยครู

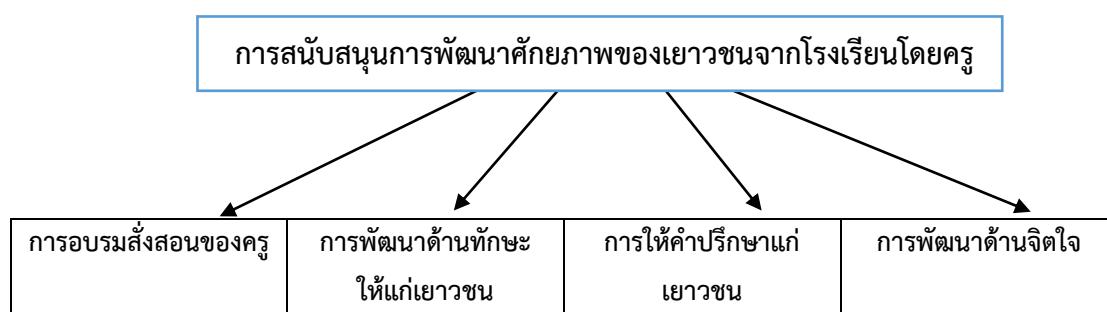
การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน จากโรงเรียนโดยครู	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	จำนวน (รูปหรือคน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่
การอบรมสั่งสอนของครู	๔	๕,๓,๑๑,๓๑
การพัฒนาด้านทักษะให้แก่เยาวชน	๕	๙,๗,๕,๔,๖
การให้คำปรึกษาแก่เยาวชน	๔	๒,๑๖,๑๔,๑๒
การพัฒนาด้านจิตใจ	๗	๒๕,๒๖,๒๒,๓๖,๑๙,๒๔,๒๘

สรุปได้ว่า การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียนโดยครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญรองจากผู้ปกครอง เปรียบเหมือนพ่อแม่คนที่สองคือ ครู มีบทบาทและหน้าที่การถ่ายทอดความรู้สอนให้เยาวชนมีความรู้ทางวิชาการ และมีสติปัญญา ครูผู้สอนในระดับไฮยมปลายมีความสำคัญเป็นผู้จุดประกาย เป็นผู้นำพาเยาวชนเดินไปข้างหน้า ปลุกฝัง ความรู้ความคิด จิตใจ เพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตขึ้น เป็นพลเมืองที่ดีและมีประสิทธิภาพของประเทศ

การศึกษาที่โรงเรียนควรสนับสนุนการเปิดโอกาสให้เยาวชนแสดงความคิดเห็น รวมถึงมีโอกาสลงมือปฏิบัติและให้เยาวชนวิเคราะห์สถานการณ์ เช่น เริ่มจากในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนแต่ละวิชา จนถึงระดับนโยบายของโรงเรียนผ่านประธานเยาวชน ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างเยาวชนและครู สำหรับบุคลิกพิเศษของครูที่เยาวชนต้องการ เช่น ความรู้สึกอ่อนใจเป็นที่พึ่งได้ ให้คำแนะนำการปฏิบัติตัว การส่งเสริมการเรียนรู้ การส่งเสริมการกีฬา การสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชน เช่น การเชิญรุ่นพี่ที่ประสบผลสำเร็จจากการทำงานมาเล่าให้ฟัง หรือแม้แต่การพาไปเยี่ยมผู้ป่วยเอดส์และเยี่ยมสถานดูแลเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวี ส่วนกลุ่มที่ติดสารเสพติดจะพาไปเรือนจำ การได้พูดคุยจากผู้ที่ประสบการณ์ชีวิตจริง อาจจะทำให้เยาวชน เข้าใจรับรู้เรื่องนี้ได้ง่ายกว่า ซึ่งมีใช้ให้รับรู้แต่ด้านมืด ในด้านที่ดีมีอนาคตเช่นเข้าไปทัศนศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำด้วยจะได้เห็นว่าถ้ามุ่งมั่นตั้งใจเรียนสามารถมาอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัยได้มีอาชีพตามที่เยาวชนใฝ่ฝัน เป็นการให้เยาวชนได้เห็นชีวิตทั้งสองด้าน ดังนั้น การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียนโดยครู จึงประกอบด้วย การอบรมสั่งสอนของครู ได้แก่ การปลุกฝังและถ่ายทอดวิชาให้ความรู้ สร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่เยาวชน ฝึกทักษะวิชาการในด้านต่างๆ เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์ ให้เยาวชนรู้จักบทบาทหน้าที่และความสำคัญของตัวเยาวชนต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อส่วนรวม และต่อประเทศชาติ การเชิญรุ่นพี่ที่ประสบผลสำเร็จจากการทำงานพบปะรุ่นน้อง กิจกรรมนันทนาการ เช่น ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ การพัฒนาด้านทักษะให้แก่เยาวชน ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม การจัด

กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สอนให้รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ปลูกฝังให้เยาวชนมีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม การเข้าสังคม การวางตัว มารยาทในสังคม ส่วนการให้คำปรึกษาแก่เยาวชน เป็นผู้จุดประกายเป็นผู้นำพาเยาวชนเดินไปข้างหน้า ให้โอกาสอย่างเสมอภาคทางความคิดและการแสดงออก สร้างแรงบันดาลใจให้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน การพัฒนาด้านจิตใจ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม สร้างขวัญและกำลังใจ ความรู้สึกภูมิใจเป็นที่พึงได้ ชี้

การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ในประเด็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียนโดยครู มีสาระสำคัญอยู่ ๔ ด้าน ได้แก่ การอบรมสั่งสอนของครู การพัฒนาด้านทักษะให้แก่เยาวชน การให้คำปรึกษาแก่เยาวชน และการพัฒนาจิตใจ ดังแผนภาพที่ ๔.๕

แผนภาพที่ ๔.๕ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้านการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียนโดยครู

๔.๓ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม

ประเด็นที่สัมภาษณ์ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๓๖ รูปหรือคน พบว่า

ตอนที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๑) หลักสูตรฯ ๒๕๕๑ สู่ศตวรรษที่ ๒๑ ๓R x ๘C เพิ่มคุณธรรมจริยธรรม ๓R คือ ทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) ได้แก่ (R)EADING : การที่เด็กมีความสามารถในการอ่านออก เขียนหนังสือได้ อ่านจับใจความของหนังสือได้ มีใจรักในการอ่านอย่างมาก, W(R)ITING : เด็กมีศักยภาพในการเขียนหนังสือได้ สื่อสารให้คนรอบข้างเข้าใจได้ สรุปใจความเป็น, A(R)ITHEMETICS : เด็กมีความสามารถในการคิดเลขเป็น คิดเร็วเป็น นอกจากนี้ ยังต้องมีทักษะในการคิดแบบนามธรรม ๘C คือ ทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) ได้แก่ Critical Thinking and Problem Solving : คือ การมีทักษะความสามารถในด้านการคิดได้อย่างมีวิจารณญาณรวมทั้งการแก้ปัญหา, Creativity and

Innovation : การมีทักษะความสามารถในด้านการสร้างสรรค์, Cross-cultural Understanding : การมีทักษะความสามารถในด้านในการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม, Collaboration, Teamwork and Leadership : การมีทักษะความสามารถในด้านการทำงานเป็นทีมและมีความเป็นผู้นำสูง, Communications, Information, and Media Literacy : การมีทักษะความสามารถในด้านการสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศยุคสมัยใหม่, Computing and ICT Literacy : การมีทักษะความสามารถในด้านการใช้คอมพิวเตอร์, Career and Learning Skills : การมีทักษะความสามารถในด้านทักษะการประกอบอาชีพ, Compassion : การได้รับการปลูกฝังที่ดี^{๑๕๖}

๒) ควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ สามารถนำเอาความรู้นั้นไปประกอบอาชีพได้ ควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความขยัน อดทนและมีความรับผิดชอบ พัฒนาอาชีพของตนให้ประสบผลสำเร็จ ควรพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดีต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักเลือกและรับเอาแต่สิ่งที่ดีเข้ามาในชีวิต ควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มองตนเองด้วยความที่เป็นจริง มีเหตุผล มีความพอประมาณ มีความพอเพียงไม่ฟุ้งเฟ้อเกินความจำเป็น^{๑๕๗}

๓) ต้องมีความรู้เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์งาน ทำการบ้าน นำเสนอเรื่องราว หรือใช้ในการค้นคว้าหาความรู้^{๑๕๘}

๔) การใช้เทคโนโลยีค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการในการดำเนินชีวิต และรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ด้วยความรู้และสติปัญญาเพื่อไตร่ตรองพิจารณาถึงประโยชน์และโทษของสิ่งต่างๆรอบตัว และนำแต่สิ่งที่มีประโยชน์มาใช้ รวมทั้งการมีสติในการแก้ไขปัญหาต่างๆ^{๑๕๙}

๕) การพัฒนาความสามารถด้านทักษะชีวิต ในอันดับแรกต้องมีภูมิคุ้มกัน เพราะเด็กสมัยใหม่จะถูกเลี้ยงแบบขาดทักษะในการดำเนินชีวิต แนวทางทักษะชีวิตเพื่อการอยู่รอดอย่างมีความสุขในสังคมยุคใหม่ ที่มีภัยรอบตัว ส่งเสริมและพัฒนาควบคู่กันไปในด้านบุคลากรและอุปกรณ์ซึ่งยังไม่พร้อม ควรมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือให้มากกว่านี้^{๑๕๐}

๖) เป็นผู้ไม่ประมาท คิดทำสิ่งใดด้วยความรอบคอบ ฝึกฝนการมีสติ ใช้ปัญญาไตร่ตรองในการแก้ไขปัญหาต่างๆ^{๑๕๑}

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๗) ควรมีหลักการที่จะทำให้เป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรมมีความรับผิดชอบตัวเองมากที่สุด โดยนำหลักของธรรมะ ที่จะนำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง คือ ๑. อยู่ถิ่นที่เหมาะสม ๒. อยู่ในหมู่กับบุคคลผู้รู้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓. ตั้งตนไว้ถูกวิถี ๔. มีสติปัญญาดี (เก่งต้องมีคุณธรรม)^{๑๕๒}

๘) หากเยาวชนมีจิตสำนึกที่ปลูกฝังดีมาแล้ว จิตจะมีความเข้มแข็งไม่อ่อนไหวเมื่อมีสิ่งใดมากระทบทำให้เกิดความเศร้าโศกเสียใจหรือผิดหวังจะปรับตัวได้ไม่ยากต่อเรื่องดังกล่าวที่อาจทำให้ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต^{๑๕๓}

๙) ควรเพิ่มทักษะด้วยกิจกรรมการเข้าค่ายฝึกอบรม เช่น ฝึกอบรมการปฏิบัติธรรม ฝึกอบรมอาชีพเสริมรายได้ให้กับครอบครัว ฝึกการมีส่วนร่วมในเรื่องประชาธิปไตยด้วยการไปเลือกตั้ง เป็นต้น^{๑๕๔}

๑๐) ทักษะชีวิตถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำรงชีวิต องค์การอนามัยโลก กำหนดไว้ ๑๐ ทักษะได้แก่ ๑ ทักษะการตัดสินใจ ๒ ทักษะการแก้ไขปัญหา ๓ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ๔ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๕ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ๖ ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ๗ ทักษะการตระหนักรู้ในตน ๘ ทักษะการเข้าใจผู้อื่น ๙ ทักษะการจัดการกับอารมณ์ และ ๑๐ ทักษะการจัดการกับความเครียด^{๑๕๕}

๑๑) การพัฒนาตนเองเริ่มจากการฝึกฝนความสามารถทำสิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง เช่น งานบ้าน และสามารถเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ ฝึกฝน ปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมมีการคิดวิเคราะห์ และรู้ว่าสิ่งใดดีไม่ดี เลือกทำแต่ในสิ่งที่ดีอย่างเหมาะสม^{๑๕๖}

๑๒) การตระหนักรู้ในตัวของตนเอง รู้จักศักยภาพและความสามารถ รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง และสามารถพัฒนาปรับปรุงตนเองต่อไปได้ ความสามารถในการสื่อสาร คำพูด การแสดงออก เพื่อสื่อสารให้บุคคลอื่นเข้าใจจะต้องมีความคิดแบบสร้างสรรค์ทันสมัย สามารถแก้ไขปัญหาได้ มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและ สร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ มีความตั้งมั่นในจุดยืนของตนเอง มีสติรู้ตัวในการกระทำต่างๆ^{๑๕๗}

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔, วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๓) ทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต คือ การปรับตัว (Adapt to Change) ความสามารถปรับตามบทบาทการทำงาน และสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลง มีความรับผิดชอบ^{๑๕๘}

๑๔) ปัจจัยสำคัญคือ การมีทัศนคติเชิงบวกต่อทั้งค่ายก่อง คำวิจารณ์ และคำติเตียน สามารถรับได้เมื่อเกิดความล้มเหลว ความผิดหวัง ความเสียใจ รู้จักปรับบทความพ่ายแพ้ที่ต้องเกิดขึ้นจากการแข่งขัน รู้จักแพ้รู้จักชนะ^{๑๕๙}

๑๕) เยาวชนต้องรู้จักปรับตัวพัฒนาตนเองให้ทำงานเป็นทีม ให้ความร่วมมือกับทุกคน เนื่องจากทุกคนไม่ได้เก่งเท่ากันหรือเก่งในด้านเดียวกันทั้งหมด จึงต้องมีความสามัคคีเพื่อทำงานให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย ไม่ถือโทษโกรธกันเมื่อมีการถกเถียงกันบ้างในระหว่างการทำงาน รู้จักการอะลุ่มอะล่วย ให้อภัยกัน^{๑๖๐}

๑๖) นำความรู้ที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง พัฒนาให้เรียนเก่ง ทำคะแนนสอบให้ตั้งใจเล่าเรียนดูหนังสือทั้งเพื่อการเตรียมสอบไล่และเพื่อการสอบแข่งขันในการเรียนต่อไปให้สูงขึ้น จะได้มีความรู้สามารถทำงานเลี้ยงตัวเองได้^{๑๖๑}

๑๗) ต้องมีการศึกษา เพราะต่อไปเยาวชนต้องมีความพร้อมในการรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต หากหยุดการเรียนรู้อยู่กับที่ในขณะที่คนอื่นเดินไปข้างหน้าจะกลายเป็นคนล้าหลัง ที่ตกยุคตกสมัย ต้องมีการพัฒนาตัวเองให้มีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา^{๑๖๒}

๑๘) ศึกษาข้อมูลเหตุการณ์ปัจจุบัน, แนวโน้มเชิงสถานการณ์ในอนาคต เพื่อเตรียมตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลง พยายามปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม^{๑๖๓}

๑๙) เยาวชนต้องมีการวางแผนอนาคต รู้ขีดความสามารถและความสนใจของตัวเอง, มีความรอบคอบ, รู้จักระมัดระวัง, มีอาจารย์ที่ปรึกษาและเพื่อนที่ดีคอยให้คำแนะนำได้^{๑๖๔}

๒๐) ขยัน อดทน มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ รู้จักการแบ่งเวลาว่าเวลาใดควรทำอะไรเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และแบ่งเวลาในการช่วยงานพ่อแม่ ช่วยงานโรงเรียนและส่วนรวม^{๑๖๕}

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๐, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๖๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๕, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๘, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

๒๑) เยาวชนต้องมีสติ มีปัญญา มีความรอบคอบ ไม่ฉุนเฉียวหุนหัน ไม่เพ้อฝัน เอาแต่ใจตัวเอง รู้จักระงับอารมณ์เมื่อเกิดความโกรธ รู้จักใช้เหตุผล รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่เอาใจเอาเปรียบเพื่อน^{๑๖๖}

๒๒) นำความรู้ที่ได้เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ในการต่อยอดเพื่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นหรือเพื่อการประกอบอาชีพ^{๑๖๗}

๒๓) เยาวชนมีการติดตามข้อมูลข่าวสารของชุมชน ของชาติบ้านเมือง และของโลกอยู่เสมอ มีภูมิคุ้มกัน ไม่อยากได้ของที่ไม่เหมาะสมกับวัยหรือฐานะของตัวเอง, มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีการพัฒนาก้าวหน้า^{๑๖๘}

๒๔) ตั้งใจเรียนเพื่อสั่งสมความรู้ และร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการดำรงชีวิต และหลักการทำงานหรือการประกอบอาชีพ^{๑๖๙}

๒๕) เยาวชนต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อาจไม่ชอบแต่ต้องอยู่ให้ได้ รู้จักความพอดีพอเหมาะในบางเรื่องที่ไม่สามารถทำได้ต้องเข้าใจว่าความสามารถของตัวเองมีเท่าใดและใช้เวลาในการฝึกฝนเพิ่มเติมทักษะให้ดีขึ้น^{๑๗๐}

๒๖) เยาวชนบางคนรู้สึกกลัวอนาคตที่ยังมาไม่ถึง แต่พยายามทำวันนี้ให้ดีที่สุด เพราะเชื่อว่าหากทำวันนี้ให้ดีแล้วจะเป็นการสะสมความรู้และประสบการณ์ให้มีพื้นฐานที่ดี สามารถต่อยอดไปได้^{๑๗๑}

๒๗) ด้านวิชาชีวิต การเรียนรู้ในยุคใหม่นั้น มิได้เกิดขึ้นที่โรงเรียนหรือห้องเรียนเท่านั้น แต่เกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวางในสถานที่ต่างๆ แม้แต่ในบ้านจัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ เพราะความรู้ต่างๆ สามารถเรียนรู้ได้เองในเวลารวดเร็ว เข้าใจง่าย โดยผ่านทางสื่อทันสมัยต่างๆ เช่นคอมพิวเตอร์ สื่อมวลชน ฯลฯ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น น่าสนใจมากขึ้น และเกิดประสิทธิภาพได้มากขึ้นด้วย ควรส่งเสริมให้ครบทั้ง ๓ ด้านคือ IQ คือ Intelligence Quotient หรือระดับสติปัญญาด้านความรู้ความสามารถ ส่วน EQ หรือ Emotional Quotient คือ ระดับความฉลาดด้านอารมณ์ ซึ่งเกี่ยวกับบุคลิกภาพและการควบคุมตนเองเป็นส่วนใหญ่ สำหรับ MQ หรือ Moral Quotient คือระดับความคิดด้านศีลธรรมหรือระดับของศีลธรรมในใจคน การที่บุคคลคนหนึ่งจะมี

^{๑๖๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๖๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๖๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๗๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

MQ ระดับดี ต้องเริ่มปลูกฝังในวัยเด็กจึงจะได้ผล อาศัยปัจจัย ๓ อย่างด้วยกันคือ ๑. การสอนศีลธรรมโดยตรงให้กับเด็ก ๒. การถ่ายทอดทางศีลธรรมจากผู้ใหญ่ให้กับเด็ก ๓. ความรักและวินัย^{๑๗๒}

๒๘) การส่งเสริมด้านการมีจิตอาสา จะเป็นการสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นเป็นความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนรู้จัก การ เสียสละ การร่วมแรงร่วมใจร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม อีกทั้งจะช่วยลด ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม การช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต การให้ทาน การเสียสละ ปลูกฝังไม่ให้เป็นคนเห็นแก่ตัว^{๑๗๓}

๒๙) การทำประโยชน์ให้ส่วนรวมในทุกโรงเรียน ในสังคม ชุมชน เพื่อปลูกกระตมจิตวิญญาณอาสาสมัครให้เกิดขึ้นในวงกว้างอย่างยั่งยืน ทั้งในและนอกระบบ ต้องมีบุคคลตัวอย่างที่ดี เช่น บิดา มารดา ครู ผู้นำประเทศ นักกีฬา นักดนตรี นักแสดง ฯลฯ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมจิตอาสาดีๆ ต่างๆ ให้ประชาชน เด็ก เยาวชนเห็น^{๑๗๔}

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม ในบริบทนี้เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในด้านการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะชีวิตเยาวชนเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีสาระสำคัญอยู่ ๓ ประเด็น คือ การปรับตัว การวางแผน การมีทัศนคติเชิงบวก และตระหนักรู้ในตนเอง ซึ่งแต่ละด้านนั้น มีจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ให้ทรรศนะไว้สอดคล้องกัน สรุปไว้ดังตารางที่ ๔.๖

ตารางที่ ๔.๖ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะชีวิตเยาวชนเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะชีวิตเยาวชนเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	จำนวน (รูปหรือคน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่
การปรับตัว	๔	๓๑,๑๗,๑๑,๖
การวางแผน	๔	๒,๙,๓,๘
การมีทัศนคติเชิงบวก	๕	๕,๑๔,๑๖,๒๕,๒๖
ตระหนักรู้ในตนเอง	๔	๓๒,๑๙,๒๒,๒๔

^{๑๗๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๗๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

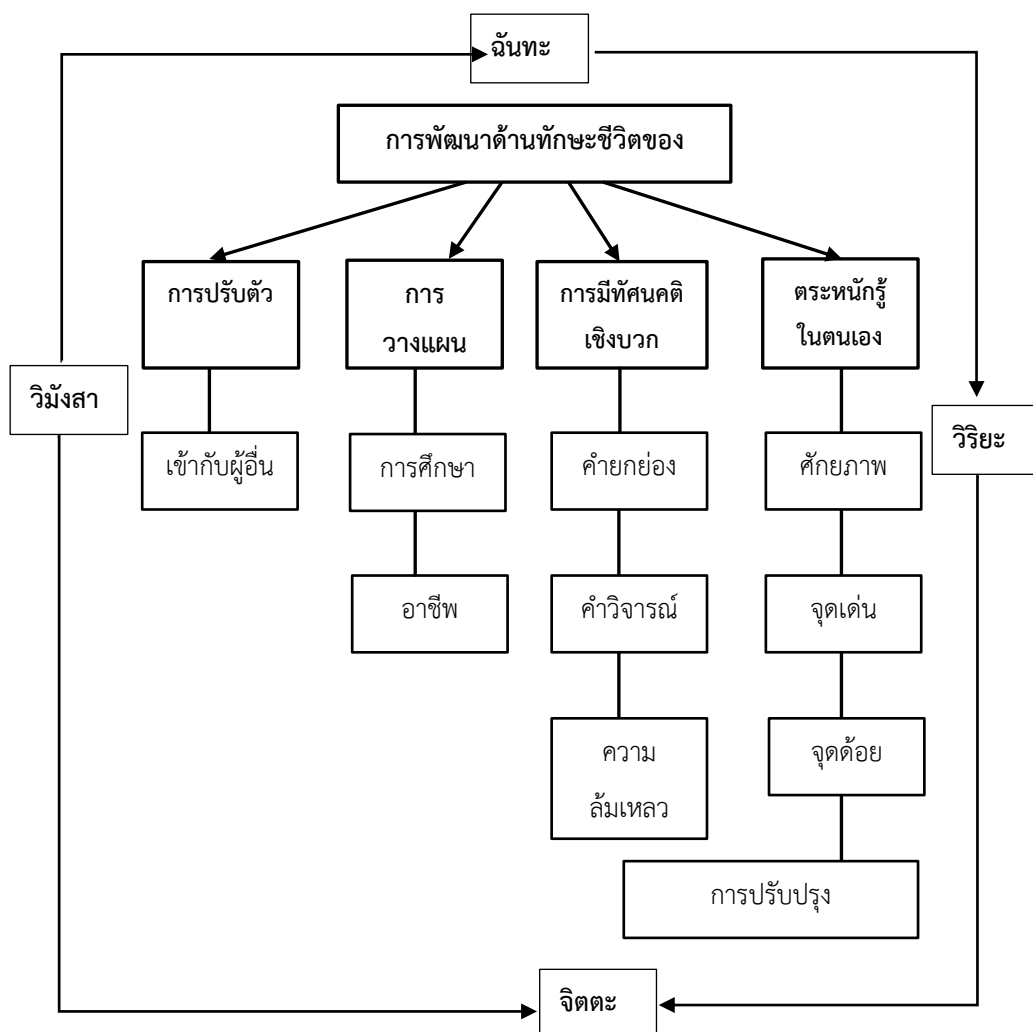
^{๑๗๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

สรุปได้ว่า การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในบริบทด้านทักษะชีวิตเยาวชนเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีสาระสำคัญ ดังนี้

การพัฒนาทักษะชีวิตที่เยาวชนต้องมีเพื่อรับมือต่อการการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ได้แก่

๑. ทักษะการปรับตัวเข้ากับสังคม สภาพแวดล้อม สถานการณ์
๒. การรู้จักวางแผนอนาคตทั้งด้านการศึกษาและอาชีพ
๓. การมีทัศนคติเชิงบวกต่อค้ายกย่อง, คำวิจารณ์ และความล้มเหลว
๔. การตระหนักรู้ในตนเองถึงศักยภาพ, จุดแข็ง-จุดอ่อน และการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอโดยการพัฒนาแบบองค์รวมร่วมกันทั้งด้านครอบครัว, โรงเรียน และตัวของเยาวชนเอง ในการสร้างความสามารถในการปรับตัว ด้านทาน มีภูมิคุ้มกัน สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการแสดงออกของเยาวชนในการแก้ปัญหา แม้ว่าสิ่งที่เยาวชนคิดหรือมีแนวโน้มที่กระทำอาจไม่สอดคล้องกับความคิดความเชื่อเดิมที่ผู้ใหญ่มีอยู่หรือไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ต้องการของผู้ใหญ่แต่จำเป็นต้องเปิดใจกว้างเพื่อรับฟัง และยอมรับในความคิดนั้นจึงจะเป็นการส่งเสริมศักยภาพของเยาวชน การร่วมกันมือกันจากที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งสถาบันการศึกษา(โรงเรียน) ให้ความรู้กับผู้ปกครองผ่านการประชุมผู้ปกครองเช่น การดูแลเยาวชนท่ามกลางกระแสสังคมในปัจจุบัน, แนวทางการสนับสนุนส่งเสริมเยาวชนให้มีบทบาทในโรงเรียนและชุมชน(รวมทั้งศูนย์รวมของชุมชนคือ วัด) ชัดเจนจิตใจผ่านกิจกรรมที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนจะพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ต้องประกอบด้วยพฤติกรรม เช่น การขยันหมั่นเพียร อดทน มีวินัย มีความรอบคอบและรับผิดชอบ ซึ่งตรงกับหลักอิทธิบาท ๔ คือ หนทางแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย **ฉันทะ** (ความพอใจ) คือ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ ได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป **วิริยะ** (ความเพียร) คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง **จิตตะ** (ความคิด) คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป **วิมังสา** (ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง) คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม ในบริบทนี้เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในด้านการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะชีวิตเยาวชนเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีสาระสำคัญอยู่ ๓ ประเด็น คือ การปรับตัว การวางแผน การมีทัศนคติเชิงบวก และตระหนักรู้ในตนเอง สรุปสาระสำคัญไว้ดังแผนภาพที่ ๔.๖

แผนภาพที่ ๔.๖ รูปแบบการพัฒนาด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ตอนที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีของเยาวชน

ประเด็นที่สัมภาษณ์ การพัฒนาศักยภาพด้านทักษะการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชนจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๓๖ รูปหรือคน พบว่า

๑) ความสามารถด้านเทคโนโลยี เป็นสิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นเพื่อเสริมสมรรถนะของเยาวชน โดยการสนับสนุนของรัฐในด้านอุปกรณ์ให้เพียงพอกับความต้งการ ตลอดจนต้องพัฒนาทักษะของครูให้รองรับเพื่อให้มีความรู้ที่จะสามารถนำมาสอนเยาวชนได้^{๑๗๕}

^{๑๗๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๒) มีการเสริมเพิ่มเติมการสอนวิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีในโรงเรียน เช่น วิชาคอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม วิชาสถิติประยุกต์ เป็นต้น^{๑๗๖}

๓) โรงเรียนต้องมีความพร้อมเพื่อรองรับ โดยมีครูที่มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสื่อ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยเหมาะสม มีบริการเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีคุณภาพ และการเข้าถึงได้ง่าย^{๑๗๗}

๔) เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นความรู้ใหม่ๆที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา เยาวชนควรพัฒนาให้เป็นผู้ที่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ใช้เพื่อการค้นคว้าข้อมูลวิชาการ และข้อมูลข่าวสารต่างๆได้จาก การอ่านข่าว การดู YouTube ช่องทีวี และการอ่านหนังสือออนไลน์ จากโทรศัพท์มือถือ เพื่อให้ทันโลก, ทันข่าวสาร และสามารถเลือกใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่อยู่เสมอ^{๑๗๘}

๕) ใช้เทคโนโลยีให้เกิดความคุ้มค่ากับเวลาและค่าใช้จ่าย โดยมีข้อควรปฏิบัติคือศึกษาเทคโนโลยีนั้นด้วยการศึกษาข้อมูลให้ครบถ้วนก่อนนำไปปฏิบัติเพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีไปในทางที่ดีมีประโยชน์อย่างสร้างสรรค์^{๑๗๙}

๖) เยาวชนควรมีการพัฒนาโดยฝึกฝนการใช้งานและทำการประเมินและปรับปรุงการใช้งานเทคโนโลยีและนำทักษะที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดกับการเรียนการศึกษาและการประกอบอาชีพของตนเองในอนาคต^{๑๘๐}

๗) ครูควรชี้แจงให้ความรู้การใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องเหมาะสม และชี้ให้เห็นประโยชน์และโทษจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาหาความรู้ ไม่ใช่เพื่อการค้นหาความรื่นเริงบันเทิงใจแต่เพียงอย่างเดียว^{๑๘๑}

๘) มีการส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักการใช้เทคโนโลยี รู้เท่าทันถึงคุณประโยชน์ ตลอดจนการใช้งานเพื่อให้รู้ทันเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมได้^{๑๘๒}

๙) ใช้เทคโนโลยีด้วยความระมัดระวัง รู้ถึงประโยชน์และโทษ และนำประโยชน์มาใช้ให้คุ้มค่า ไม่นำมาใช้ในทางที่ผิดหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น^{๑๘๓}

^{๑๗๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒, วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓, วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๘๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗, วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๐) ควรช่วยกันแนะนำให้รู้จักการใช้ที่เกิดประโยชน์ พ่อแม่คอยดูแลไม่ปล่อยให้ลูกติดเกมส์ จะเสียทั้งเงินและเวลา และโอกาสที่จพใช้เวลาไปอ่านหนังสือเพื่อให้ได้ความรู้^{๑๘๔}

๑๑) ควรเตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อมและวางแผนการดำเนินชีวิต ใช้หลักของศีล ๕ และหลักธรรมาภิบาล เพราะจะทำให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความบริสุทธิ์สะอาด มีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสตรวจสอบได้ และมีสติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม^{๑๘๕}

๑๒) ควรมีการพัฒนาให้เยาวชนมีทัศนคติที่ดี มีความกระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ ไม่เป็นคนล้าหลังไม่ทันการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของโลก^{๑๘๖}

๑๓) ควรมีการฝึกฝนให้เยาวชนรู้จักการลดความเครียด ลดการแข่งขันเกินงาม ไปสู่การช่วยกัน แบ่งปันกัน เพื่อความสุขร่วมกันในสังคมของทุกฝ่าย ควรรู้เท่าทันเทคโนโลยี แต่ไม่หลงระเหิงไปกับมันควรเน้นให้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ^{๑๘๗}

๑๔) เน้นการใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์ มีจิตสำนึกที่ดี รู้เท่าทัน อยากรับมีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้ดูตัวอย่างจากคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตและเอาอย่างคนเหล่านั้น^{๑๘๘}

๑๕) ตัวเยาวชนเองควรมีการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อประโยชน์ในการศึกษาให้มากขึ้น ควรใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารที่เป็นประโยชน์มากขึ้น การใช้เทคโนโลยีควรมีแนวทางสอนให้รู้จักการใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น การใช้โทรศัพท์เพื่อขายของออนไลน์ การใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อการศึกษา^{๑๘๙}

๑๖) เยาวชนควรมีการใช้การคิดวิเคราะห์ รู้ถึงประโยชน์ และโทษ เพื่อสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม มีการพัฒนาการสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ เพื่อถ่ายทอดแนวคิดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ควรเรียนรู้ content เกี่ยวกับเทคโนโลยีสามารถใช้งานได้อย่างเหมาะสม^{๑๙๐}

๑๗) ควรมีหลักการในการเรียนรู้ ให้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี และเลือกบริโภคอย่างเหมาะสม ควรศึกษาเทคโนโลยีมีของแท้เพื่อความปลอดภัยจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทางเทคโนโลยี^{๑๙๑}

^{๑๘๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๘๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔, วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๘) ควรมีการศึกษาข้อมูลให้รอบด้าน รวมไปถึงกระบวนการในการดำเนินงาน มีความตั้งใจทุ่มเท หาความรู้เพิ่มเติม ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำประโยชน์จะเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน^{๑๙๒}

๑๙) ต้องรู้จักเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อการปรับตัวพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี ทำงานเป็นทีม พัฒนาต่อยอดโดยประเมินและปรับปรุงจากการใช้งานเทคโนโลยีและนำทักษะที่ได้ไปสอนเยาวชนให้เกิดการพัฒนาทั้งการศึกษาและอาชีพในอนาคต^{๑๙๓}

๒๐) เยาวชนเรียนรู้และทำความเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ๆโดยผู้ปกครองต้องให้การสนับสนุน แต่ต้องคอยสอดส่องกำกับดูแลไม่ให้นำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือเป็นการผิดกฎหมาย^{๑๙๔}

๒๑) ผู้ปกครองเองต้องมีการปรับตัวปรับใช้เทคโนโลยีตามยุคสมัยเพื่อให้รู้เท่าทันความคิดของเยาวชนว่าสนใจอะไรและจะได้คอยดูแลให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมที่ดีงาม ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง ไม่ติดเกมส์ หรือพวกการพนันออนไลน์^{๑๙๕}

๒๒) เยาวชนมีความสนใจอยากเรียนรู้เทคโนโลยีให้ทัน เช่น คอมพิวเตอร์ Application (App.) ต่างๆที่ใช้ในการทำงาน แต่เทคโนโลยีมีด้านลบคือ ปัญหาเด็กติดเกมส์ เล่นเกมส์มากทำให้ติดนิสัยเป็นเด็กขี้โมโห ชอบใช้ความรุนแรง พยายามจะเอาชนะคนอื่น^{๑๙๖}

๒๓) มีการศึกษาข้อมูลในการใช้เทคโนโลยีแล้วใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพราะเป็นเหมือนห้องสมุดของโลกที่สามารถเข้าถึงข้อมูลทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว ไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปห้องสมุดและเสียเวลาในการสืบค้นหาหนังสือที่มีข้อมูลเรื่องที่ต้องการรู้^{๑๙๗}

๒๔) เทคโนโลยีช่วยในการค้นหาความรู้, ติดตามข้อมูลข่าวสารของโลกได้ทันที ทำให้โลกเล็กลง ทุกคนบนโลกสามารถรับข่าวสารได้รวดเร็วเท่าเทียมกัน และเกิดการแข่งขันสูงขึ้น^{๑๙๘}

๒๕) เยาวชนจำเป็นต้องเรียนรู้ และฝึกทักษะใหม่ๆในการใช้เทคโนโลยี, มีการฝึกฝนให้เข้าใจชำนาญ ใช้งานเป็น วิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อยอดในการคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน และต่อการประกอบอาชีพ^{๑๙๙}

^{๑๙๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๐, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๙๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๕, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๙๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๘, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๙๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

๒๖) การรู้จักใช้เทคโนโลยี วิธีการเข้าถึง ประโยชน์และโทษ รู้จักวิธีป้องกันปัญหาที่จะตามมา ค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อเทียบกับประโยชน์ที่จะได้รับว่าคุ้มค่ากันหรือไม่^{๒๐๐}

๒๗) ศึกษาความรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ เพราะจะมีผู้พัฒนา App ใหม่ๆ แต่ไม่ควรเสียเวลามากจนเกินไป สามารถเรียนรู้วิชาต่างๆ เพิ่มเติมจาก App เช่น วิชาภาษาอังกฤษ^{๒๐๑}

๒๘) ศึกษาข้อมูลจากเทคโนโลยีอยู่เสมอ เพื่อนำมาประยุกต์ปรับใช้สำหรับการเรียน หรือนำไปใช้พัฒนาอาชีพ^{๒๐๒}

๒๙) เยาวชนมีศึกษาและพัฒนาต่อยอดความรู้และการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพให้มากขึ้น เช่น การเรียนภาษาอังกฤษจาก App ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้พ่อแม่ประหยัดเงินที่ต้องใช้ในการเรียนพิเศษ^{๒๐๓}

๓๐) เทคโนโลยีมีความจำเป็นเพื่อความก้าวหน้าต่อไป เพื่อการเพิ่มมิตรภาพไปสู่สากลแต่ต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้นด้วย เพราะเป็นภาษากลางที่ใช้ในการสื่อสารทั่วโลก^{๒๐๔}

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม ในบริบทนี้เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในด้านการพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชน มีสาระสำคัญอยู่ ๓ ประเด็น คือ ความทันสมัย ทักษะคิด และความรู้ ซึ่งแต่ละประเด็นนั้น มีจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ให้ทรรศนะไว้สอดคล้องกัน สรุปไว้ดังตารางที่ ๔.๗

ตารางที่ ๔.๗ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชน

การพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	จำนวน (รูปหรือคน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่
ความทันสมัย	๖	๑๗, ๑๒, ๑๓, ๒, ๑๘, ๓๖
ทักษะคิด	๗	๑๑, ๙, ๗, ๖, ๘, ๓, ๔
ความรู้	๕	๓, ๕, ๑๖, ๑๔, ๓๐

^{๒๐๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๐๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๐๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๐๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

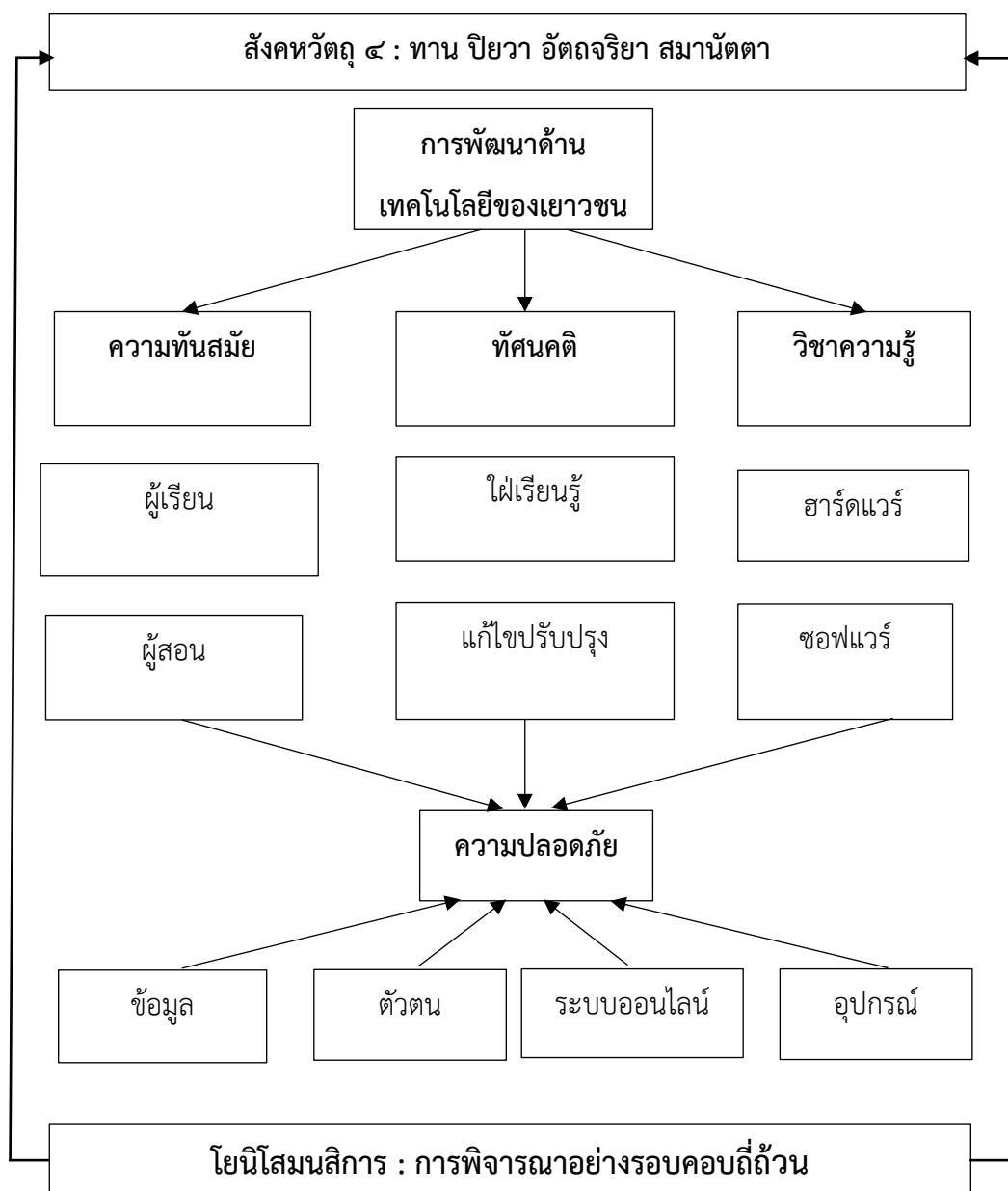
^{๒๐๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

สรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชน ควรมีการส่งเสริมพัฒนาใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านความทันสมัย ผ่านการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ ต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสื่อ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยเหมาะสม มีบริการเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีคุณภาพ และเข้าถึงได้ง่าย มีข้อควรแนะนำคือศึกษาเทคโนโลยีด้วยการศึกษาข้อมูลให้ครบถ้วนก่อนนำไปปฏิบัติ ๒) ด้านทัศนคติ ต้องรู้จักเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อการปรับตัวพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี ทำงานเป็นทีม พัฒนาต่อยอดโดยประเมินและปรับปรุงจากการใช้งานเทคโนโลยีและนำทักษะที่ได้ไปสอนเยาวชนให้เกิดการพัฒนาทั้งการศึกษาและอาชีพในอนาคต ควรมีการใช้การคิดวิเคราะห์ รู้ถึงประโยชน์ และโทษ เพื่อสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม มีการพัฒนาการสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ เพื่อถ่ายทอดแนวคิดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ควรเรียนรู้ content เกี่ยวกับเทคโนโลยีสามารถใช้งานได้อย่างเหมาะสม และ ๓) ด้านวิชาความรู้ เยาวชนเรียนรู้และทำความรู้จักเทคโนโลยีใหม่ๆโดยผู้ปกครองต้องให้การสนับสนุนแต่ต้องคอยสอดส่องกำกับดูแลไม่ให้นำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือเป็นการผิดกฎหมาย เยาวชนจำเป็นต้องเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รู้เท่าทันเทคโนโลยี เน้นการใช้ให้เป็นประโยชน์ มีจิตสำนึกที่ดี และใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ มีศึกษาข้อมูลอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้พัฒนาต่อยอดความรู้ เพิ่มพูนศักยภาพให้มากขึ้น และไม่ตกเป็นเหยื่อหรือกับดักของเทคโนโลยี

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชนนั้นนั้น ควรใช้หลัก สังคหวัตถุ ๔ ของครูหรือผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาเยาวชน โดยมุ่งเน้นในหลัก ๔ ประการ ได้แก่ ๑) **ทาน** คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของครูอาจารย์ต่อเยาวชนที่เป็นศิษย์ การให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิชาการเพื่อพัฒนาการสอนของตนเอง เช่น การจัดโครงการอบรม ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จากการทำหน้าที่เป็นผู้สอน ผู้ให้ความรู้ จัดการสอนโดยใช้ตนเองเป็นแหล่งความรู้ สอนเน้นเนื้อหา ยึดตำรา และแบบฝึกหัดเป็นหลัก มาเป็นบทบาทของผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนจากประสบการณ์ของครู เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเกิดคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๒) **ปิยวาจา** คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานของครูอาจารย์ต่อเยาวชนที่เป็นศิษย์ ในทางจิตวิทยาที่ดีครูรู้จักช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนมีความพึงพอใจในการเรียน อยากเรียนด้วยความพอใจไม่ใช่เป็นการบังคับ ผู้สอนต้องมีความละมุนละม่อม ซึ่งเรียกว่า “การเสริมกำลังใจ” ความสามารถในการใช้วิธีการที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาจเป็นการให้รางวัลหรือคำชมเชยหลังจากที่บุคคลประพฤติปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมตามที่เรากำลังต้องการ นอกจากนี้การที่ครูจะเสริมกำลังใจเด็กด้วยวาจา เป็นการเสริมกำลังใจด้วยคำพูดของครู โดยการใช้คำพูดชมเชยทันทีหลังจากผู้เรียนตอบสนองในสิ่งที่ครูต้องการ ทั้งนี้การพูดให้กำลังใจเด็กนักเรียนจึงเป็นลักษณะของการใช้ปิยวาจาที่เป็นกัลยาณมิตรที่ตีระหว่างครูกับลูกศิษย์ ๓) **อถกจริยา** คือ การ

สงเคราะห์ต่อศิษย์หรือการประพาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อศิษย์การบำเพ็ญประโยชน์ คือ ๑) การทำตนให้เป็นคนมีประโยชน์ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ ๒) การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ๔) **สมานัตตา** คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอด้านเสมอปลาย ด้วยเหตุที่เด็กแต่ละคนมีปัญหาที่แตกต่างกัน การเปิดรับในห้องเรียนของแต่ละคนจึงไม่เท่ากัน ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างต่างกันจึงทำให้เกิดความไม่เท่ากันไม่ทันกันในห้องเรียน การที่ครูรับฟัง ด้วยความเข้าใจ เข้าใจ ไม่ไปตัดสินเขาเป็นการดูแลเรื่องจิตใจที่เขาขาดไป สำคัญคือการฟัง “เด็กทุกคน” ต้องให้ความใส่ใจอย่างทั่วถึง ครูควรสร้างความเข้าใจในความแตกต่างโดยการปลูกความเท่าเทียมให้แก่เด็ก ๆ ด้วยการสอนให้เข้าใจว่า “ความแตกต่าง” นอกจากนี้ควรบูรณาการกับหลักโยนิโสมนสิการ ใน ๔ หลัก ได้แก่ ๑) อุบายมนสิการ สอนให้เด็กรู้จักผลกระทบของเทคโนโลยีทั้งทางบวกและทางลบที่เกิดขึ้นกับการใช้งานในบริบทต่าง ๆ ๒) ปถมนสิการ มุ่งเน้นการปลูกฝังการคิดเป็นระเบียบ,คิดเป็นทาง,คิดถูกทาง, คิดได้หลายทาง, นอกจากคิดให้เป็นทางแล้ว ต้องให้ถูกทางด้วย ถ้าหากคิดไม่ถูกทางเป็นการคิดฟุ้งซ่านไม่เป็นระเบียบมีจิตใจวอกแวก จะสังเกตเห็นได้ว่า เมื่อจิตเป็นสมาธิ ความคิดจะเป็นระเบียบแล้วสามารถมองได้หลายทาง ๓) การณมนสิการ การมุ่งเน้นให้เด็กรู้จักการคิดตามเหตุผล หรือคิดอย่างมีเหตุผล อาจเป็นการคิดโยงจากเหตุไปหาผลหรือโยงจากผลไปหาเหตุได้ คำสอนที่เน้นเรื่องความคิดเห็นเหตุเป็นผลในพระพุทธศาสนา คือ อริยสัจ และ ปฏิจจสมุปบาท หรือ อิทัปปัจจยตา สอนให้สอบสาวถึงเหตุปัจจัยว่าสิ่งทั้งหลายเกิดเพราะมีเหตุปัจจัยอะไรบ้าง จะดับเพราะดับเหตุปัจจัยอะไรบ้าง ทำให้เป็นคนรอบคอบ สายตากว้างไกลเป็นคนมีเหตุมีผล และ ๔) อุปาทมมนสิการ การมุ่งเน้นให้เด็กรู้จักคิดให้เกิดผล คิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ หรือสร้างสรรค์ในทางดี อุปาทมมนสิการจะต้องมีลักษณะใหญ่ ๒ ประการ คือ (๑) คิดแล้วเกิดความรู้สึกรักอยากทำ ๒) การกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำในแง่บวก คือเป็นกุศล และไม่ไปเพื่อยึดเบียนตนเอง เยียดเบียนคนอื่น และเยียดเบียนสังคม เป็นการกระทำที่สุจริต ถูกกฎหมายและศีลธรรม ดังนั้น เขาชวนจำเป็นต้องเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รู้เท่าทันเทคโนโลยี เน้นการใช้ให้เป็นประโยชน์ มีจิตสำนึกที่ดี และใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ มีศึกษาข้อมูลอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้พัฒนาต่อยอดความรู้เพิ่มพูนศักยภาพให้มากขึ้น และไม่ตกเป็นเหยื่อหรือกับดักของเทคโนโลยี

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม ในบริบทนี้เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในด้านการพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชน มีสาระสำคัญอยู่ ๓ ประเด็น คือ ความทันสมัย ทักษะคิด และความรู้ สรุปไว้ดังแผนภาพที่ ๔.๗

แผนภาพที่ ๔.๗ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีของเยาวชน

ตอนที่ ๓ การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่สัมภาษณ์ การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๓๖ รูปหรือคน พบว่า

๑) เริ่มจากเยาวชนมีใจรักในการเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ๆ มีการศึกษาข้อมูลขั้นตอน มีการวางแผน เพื่อประสิทธิภาพของการใช้งาน และศึกษาวิธีการทำงานให้ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม^{๒๐๕}

๒) มีการฝึกฝนการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนและต่อมาใช้ในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพให้มีรายได้ โดยต้องมีความขยันขันแข็ง อดทน อดออม ประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต ไม่ฉ้อโกง ไม่เอาเปรียบ ไม่คอร์รัปชัน^{๒๐๖}

๓) มีการจัดการอบรมหลักสูตรที่เยาวชนมีความต้องการเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ มีการฝึกงานในวิชาชีพ เพื่อให้มีประสบการณ์สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ มีการจัดทัศนศึกษาดูงานกับองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง^{๒๐๗}

๔) การมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรมีความขยันหมั่นเพียรอดทนในการเรียนรู้ ไม่ทิ้งไปกลางคันเมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรค พยายามนำมาใช้ปรับปรุงงานที่ทำให้ดียิ่งขึ้นโดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อเทคโนโลยีต่างๆและผู้รู้ มีความมุ่งมั่นในการทำงานไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหาต่างๆ และต้องตั้งใจทำได้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้^{๒๐๘}

๕) มีความรู้ และองค์ความรู้ในงานที่ทำ มีประสบการณ์ รอบรู้รอบด้าน มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมใหม่ๆจากเทคโนโลยี^{๒๐๙}

๖) ต้องเข้าใจว่าเยาวชนแต่ละคนไม่เหมือนกัน มีพื้นฐานต่างกัน จึงต้องเข้าใจความต้องการของเยาวชนที่ต่างกันด้วย เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาต่างๆหลากหลายรูปแบบที่เหมาะสมกับเยาวชนแต่ละคนต่อไป^{๒๑๐}

๗) มีการฝึกฝนพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพเพื่อให้เกิดความชำนาญงาน เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการมีสัมมาคารวะต่อผู้บังคับบัญชา อ่อนน้อมต่อเพื่อนร่วมงานที่อาวุโสกว่า และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน^{๒๑๑}

^{๒๐๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๐๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๐๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒, วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๐๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๐๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๑๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗, วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๘) รู้จักงาน เข้าใจในเนื้อหาของงาน เรียนรู้วิธีการทำงาน รู้จักการแก้ปัญหา หาแนวทาง และวิธีแก้ไข ทำการแก้ไข ติดตามผล วิเคราะห์และสรุปผล นำบทเรียนที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการต่อไป^{๒๑๒}

๙) มีการฝึกฝนทางด้านจิตใจใช้คุณธรรมนำการทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รู้สึกยินดีเมื่อประสบความสำเร็จและไม่เสียใจมากเกินไปเมื่อผิดหวังจากงานที่ล้มเหลว มีความเข้มแข็ง มุมานะทำงานต่อไปให้ดีขึ้น^{๒๑๓}

๑๐) ควรจัดฝึกอบรมในด้านต่างๆที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานโดยพาไปทัศนศึกษาดูงานตามสถานที่จริงเพื่อเป็นแนวทางและให้เยาวชนได้เห็นภาพที่แท้จริง^{๒๑๔}

๑๑) มีเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาการทำงาน การดำรงชีวิตด้วยสติ ด้วยปัญญา เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทั้งส่วนตน และส่วนรวม ส่วนที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน^{๒๑๕}

๑๒) ควรให้โอกาสแก่เยาวชนได้แสดงความสามารถแม้จะยังไม่มีประสบการณ์ อย่าปิดกั้นในเรื่องของความคิด ในการแสดงความสามารถของเยาวชนในระดับจังหวัด^{๒๑๖}

๑๓) ในการพัฒนาต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาวะจิตที่ละเอียดอ่อนของเยาวชนเพราะจิตอ่อนไหวไปตามกระแสสังคมปัจจุบันได้ง่ายมาก การส่งเสริมต้องเริ่มจากครอบครัวเพราะเป็นสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเยาวชนมากที่สุด^{๒๑๗}

๑๔) ควรส่งเสริมในด้านคุณธรรมสากลและการมีความรับผิดชอบ มีพัฒนาท้องถิ่น มีจิตสำนึกสุจริตที่ช่วยน้อง มุ่งเน้นศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งความรู้ที่พัฒนาอยู่เสมออย่างรู้เท่าทันและใช้ให้เป็นประโยชน์ ไม่ใช่เพื่อความบันเทิงเท่านั้น^{๒๑๘}

๑๕) เยาวชนต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองต่อองค์กรที่ตนจะเข้าไปทำงาน รู้จักวัฒนธรรมขององค์กรนั้นๆ ค่านิยมต่างๆ ต้องมีความรู้ในหน้าที่ที่ต้องทำและความรับผิดชอบ มีการฝึกทักษะในการดำรงตน เพื่อประกอบอาชีพ ให้พึ่งตนเองได้และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม^{๒๑๙}

^{๒๑๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓, วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๑๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๖) หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ และอิทธิบาท ๔ ส่งเสริมความเข้มแข็งในสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา มีเป้าหมาย / กิจกรรมที่ชัดเจน และวิธีการโน้มน้าวให้เยาวชนเกิดคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีอย่างแท้จริง ทุกภาคส่วนมีการร่วมมือ เพื่อส่งเสริมเยาวชน โดยที่คุณธรรม จริยธรรมเป็นเรื่องที่พัฒนายาก ซับซ้อน ต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจังด้วยวิธีการที่จะส่งผลให้เกิด ประโยชน์อย่างแท้จริงและต่อเนื่อง ผู้ที่จะพัฒนาคุณธรรมผู้อื่นนั้น ตนเองต้องเป็นผู้มีคุณธรรม ก่อน^{๒๒๐}

๑๗) เมื่อเข้าสู่วัยทำงานต้องมีความอดทนในการทำงาน มีทัศนคติที่ดีต่องานและเพื่อนร่วมงาน มีแรงจูงใจในการทำงาน อุทิศตนให้การทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ต้องมีการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง^{๒๒๑}

๑๘) มีความถนัด รักในงานที่ทำ มีความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ มีทักษะในการปฏิบัติงาน มีจิตวิทยาพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการปฏิบัติงานเป็นทีม มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ควรมีการวางแผนก่อนการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม มีการวิเคราะห์ปัญหา สรุปปัญหา เพื่อปรับเปลี่ยนแผนงาน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรูปแบบการบูรณาการร่วมกัน มีการประชุมเพื่อสรุปความคิดเห็นและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน^{๒๒๒}

๑๙) ครูให้คำแนะนำกับเยาวชน ให้มีความขยัน ฉับไวรวดเร็วในการทำงาน ทำงานด้วยความถูกต้อง แม่นยำ ผิดพลาดน้อย ใช้ความรู้ และองค์ความรู้ในงานที่ทำ เรียนรู้ให้มีประสบการณ์ รอบรู้รอบด้าน มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ^{๒๒๓}

๒๐) มีการอบรมเตรียมตัวที่ดีเตรียมความพร้อม เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น, การมีบุคลิกภาพเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เมื่อเข้าหาใครให้มีความอ่อนน้อม จะได้มีแต่คนเอ็นดู การทำงานร่วมกับผู้อื่นจะง่ายขึ้น ^{๒๒๔}

๒๑) ต้องมีความรวดเร็วในการทำงาน มีความถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เน้นให้เยาวชนเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเองและพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพที่ตนเองสนใจ^{๒๒๕}

^{๒๒๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔, วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑, วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๐, วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๒๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๕, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

๒๒) จัดฝึกอบรมด้านอาชีพ ฝึกฝนความรู้ความสามารถในหลายๆด้านเพื่อเป็นทางเลือก ให้เลือกอาชีพที่เยาวชนมีความสนใจและมีความถนัด เหมาะในการที่จะประกอบเป็นสัมมาอาชีพต่อไป^{๒๒๖}

๒๓) การปรับตัว เตรียมความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ต้องมีพื้นฐานความรู้มีพื้นฐานจิตใจที่มั่นคง ไม่หวั่นปัญหาเฉพาะหน้า ไม่กังวลกับงานที่ตนยังไม่เคยทำมาก่อน แต่ให้เตรียมใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ แม้บางคนจะเปรียบเทียบว่าการเรียนในโรงเรียนต่างจากการทำงานในชีวิตจริงที่เหมือนเป็นสนามรบตาม^{๒๒๗}

๒๔) เพิ่มความมั่นใจในตนเอง ในงานที่จะทำ สอบถามจากรุ่นพี่เพื่อเตรียมความพร้อม เช่น เรียนรู้การใช้เครื่องใช้สำนักงาน โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานต่างๆ การวางตัวอย่างเหมาะสมในที่ทำงาน^{๒๒๘}

๒๕) ควรมีการศึกษางานและการทำงานให้ละเอียดเพื่อให้งานออกมาดี-ยึดหลักการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น-มีอิทธิบาท ๔- มีความเห็นอกเห็นใจกัน^{๒๒๙}

๒๖) ฝึกทักษะฝีมือให้มีความพร้อมในการทำงานอยู่ตลอดเวลา, รู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ หาข้อมูลใหม่ๆที่จะนำมาปรับใช้ในการพัฒนาตนเอง^{๒๓๐}

๒๗) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม หลักสิทธิ, ศักดิ์ศรี, มนุษยสัมพันธ์, การพัฒนาตนเองอยู่เสมอ, ความรอบคอบ, สติ-ปัญญา, ค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม^{๒๓๑}

๒๘) มีความรับผิดชอบ ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและทำให้ดีที่สุด การขอคำแนะนำหากมีความไม่แน่ใจหรือไม่รู้ ขอความร่วมมือ ช่วยทำงานกันด้วยความสามัคคี ไม่นิ่งดูเฉยหากทำงานที่ตนรับผิดชอบเสร็จแล้วควรไปช่วยเพื่อนร่วมงานคนอื่น^{๒๓๒}

๒๙) ด้านความพร้อมทั้งกายและใจ มีความกระฉับกระเฉง ไม่เฉื่อยชาหรือเกียจคร้าน มีความตั้งใจ, เตรียมความพร้อมอยู่ตลอดเวลา^{๒๓๓}

๓๐) มีความรู้ มีความมั่นใจ มีความซื่อสัตย์สุจริต เตรียมความพร้อมในการรับมือกับทุกสถานการณ์^{๒๓๔}

^{๒๒๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๓, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๔, วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๒๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๓๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๓๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๓๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๑, ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๓๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๘, วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๓๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓๒, วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม ในบริบทนี้เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในด้านการพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีสาระสำคัญอยู่ ๔ ประเด็น คือ การปรับตัว คุณลักษณะ ทักษะ และการติดตามข้อมูลข่าวสาร ซึ่งแต่ละประเด็นนั้น มีจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ให้ทรรศนะไว้สอดคล้องกัน สรุปไว้ดังตารางที่ ๔.๘

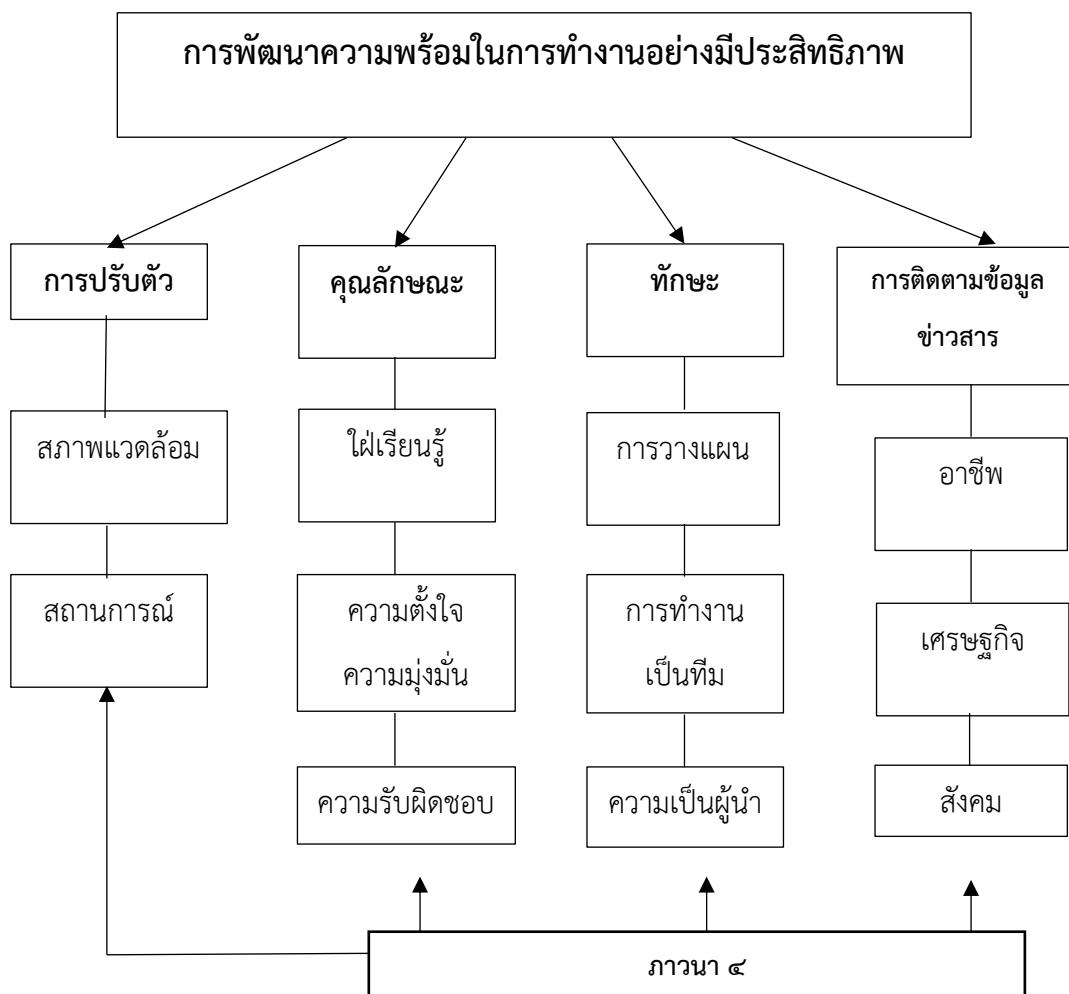
ตารางที่ ๔.๘ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรมด้านการพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	จำนวน (รูปหรือคน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่
การปรับตัว	๖	๒,๓๑,๑๒,๑๗,๑๑,๗
คุณลักษณะ	๗	๙,๖,๕,๘,๒,๓,๔
ทักษะ	๗	๑๖,๑๔,๓๐,๒๕,๑๘,๓๓,๒๖
การติดตามข้อมูลข่าวสาร	๖	๒๒,๑๙,๖,๓๑,๒๘,๓๒

สรุปว่า การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น โดยพื้นฐานการทำงานเริ่มส่งเสริมให้เยาวชนมีความรักงานที่จะทำก่อน ศึกษาขั้นตอนข้อมูล มีการวางแผน มีความรู้และองค์ความรู้ในงานที่ทำ หากยังไม่มีประสบการณ์ทำงานสามารถเริ่มจากการขอฝึกงาน และศึกษาการทำงานพร้อมกับพยายามปรับปรุงงานที่ทำให้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากผู้รู้และสื่อเทคโนโลยีต่างๆหาข้อมูลใหม่ๆที่จะนำมาปรับใช้ในการพัฒนาตนเอง ควรมีการวางแผนก่อนการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม มีการวิเคราะห์ปัญหา สรุปปัญหา เพื่อปรับเปลี่ยนแผนงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความอดทน มีความรวดเร็วในการทำงาน มีความถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยึดหลักการทำงานร่วมกับผู้อื่นพร้อมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่องานและเพื่อนร่วมงาน รูปแบบการพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากหลักการข้างต้นควรมีการบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ ภาวนา ๔ ในการพัฒนาความพร้อมในการทำงาน ได้แก่ ๑) กายภาวนา การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีการจัดทำโครงการส่งเสริมทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง สอนให้ตระหนักต่อสุขภาพอนามัย ให้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ๒) สีสภาวนา การปลูกฝังให้เด็กมีวินัยในตนเอง ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ได้รับการยอมรับ นับถือ ชื่นชมจากบุคคลอื่น ๆ ที่รู้จัก

แล้ว ยังส่งผลให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ มีความสงบสุขเจริญก้าวหน้า เป็นสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งในการพัฒนาให้เกิดวินัยในตนเองต้องอาศัยสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ๆ โรงเรียน ศาสนา สถาบันอาชีพต่าง ๆ สถาบันการเมือง เป็นต้น สถาบันครอบครัวประกอบด้วยบิดามารดา พี่น้อง ญาติ สถาบัน ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะ อันทรงคุณธรรมและจริยธรรม และระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งต้องเริ่มตั้งแต่วัยทารก การพัฒนา วินัยในตนเองกระทำทางตรงด้วยการอบรมสั่งสอนและโดยทางอ้อมซึ่งอาศัยการสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ๓. จิตภาวนา การฝึกอบรมจิตใจ การเสริมสร้างสมาธิให้กับเด็ก เพื่อเป็นการกระตุ้นพัฒนาการในเรื่องการตัดสินใจ และช่วยให้เด็กรู้จักหน้าที่ของตนเอง ได้แก่ (๑) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (๒) จัดกิจกรรมฟัง-เล่นดนตรี (๓) จัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ (๔) กิจกรรมธรรมชาติสร้างสมาธิ โดยการปลูกต้นไม้ รดน้ำ ใส่ปุ๋ย จวบจนกระทั่งรอจนถึงวันที่ต้นไม้ผลิดอกออกผล เป็นการฝึกสมาธิในการเฝ้าสังเกต และการติดตามการเจริญเติบโตของต้นไม้ในแต่ละวัน (๕) กิจกรรมฝึกสมาธิเวลาว่าง เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ หรือการท่องเที่ยวชมสวนมาก่อนนอน ๔) ปัญญาภาวนา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นโลกและชีวิตตามสภาวะ ส่งเสริมพหุปัญญาของเยาวชน ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม ในบริบทนี้เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในด้านการพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีสาระสำคัญอยู่ ๔ ประเด็น คือ การปรับตัว คุณลักษณะ ทักษะ และการติดตามข้อมูลข่าวสาร สรุปลงไว้ดังแผนภาพที่ ๔.๘

แผนภาพที่ ๔.๘ รูปแบบการพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group discussion)

สำหรับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม เพื่อให้การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรมมีความสมบูรณ์ ซึ่งผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group discussion) ได้มีการเสนอแนะ ดังนี้

๑) การสนับสนุนจากครอบครัวในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันสำคัญเพราะพ่อแม่เป็นครูคนแรกที่จะอบรมสั่งสอนลูกให้อยู่ในกรอบของการเป็นคนดี สถาบันการศึกษามีครูเป็นส่วนสำคัญถือเป็นพ่อแม่คนที่สองให้การสอนและอบรมให้เยาวชนประพฤติและดำรงตนอยู่ในระเบียบวินัย และสถาบันวัดจะมีพระสงฆ์คอยช่วยสอนให้เด็กๆ และเยาวชนอยู่ในศีลธรรมละชั่วกลัวบาปและหาทางชกแจงเด็กและเยาวชนเข้าวัด ฟังธรรม ร่วมกิจกรรมวันสำคัญ^{๒๓๕} อีกทั้งเยาวชนต้องการความร่วมมือจากบิดามารดาให้การเลี้ยงดูด้วยความรัก ใช้เหตุผล ให้ความรักและความเข้าใจในการเลี้ยงดู เป็นผู้ฟังที่ดีแลกเปลี่ยนทัศนคติที่ดีในการเข้าถึงอุปสรรคและปัญหาของเยาวชน เพื่อให้ทัศนคติที่ดีกลับมาสู่ตัวเยาวชนเองให้มีพลังบวกในตัวเอง ด้วยการมองเห็นคุณค่าและศรัทธาในตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตัวเองและมีทักษะชีวิตที่ดี เพราะครอบครัวเป็นที่ปลูกฝังแบบอย่างในการใช้ชีวิต เป็นแบบอย่างการมีวินัยทั้งวินัยในตนเองและวินัยในกลุ่มเพื่อน ตลอดจนวินัยต่อสังคมที่อาศัยอยู่ร่วมกัน^{๒๓๖}

๒) การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาศักยภาพความสามารถในการทำงาน เยาวชนต้องเรียนรู้ที่จะแสวงหาข้อมูลในการรู้จักคิด ตัดสินใจในการเลือกสารสนเทศที่ดีมีประโยชน์และเหมาะสมกับตนเอง และเสริมสร้างการทำงานที่เน้นความร่วมมือเพื่อฝึกการวางแผนการทำงานให้เยาวชน เช่นการแบ่งหน้าที่ในการทำงานตามความถนัดของแต่ละคน การส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในชุมชน เช่น ผ่านกิจกรรมเยาวชนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งปัจจุบันชุมชนต้องยิ่งหันกลับมาให้ความสำคัญ^{๒๓๗}

การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์และความเชื่อมั่นในตนเอง ในกิจกรรมที่เหมาะสมซึ่งควรปฏิบัติ เช่น กิจกรรมของชุมชนหรือชมรมต่างๆ ภายในโรงเรียน กิจกรรมกีฬา กิจกรรมนันทนาการ การจัดงานเลี้ยงรื่นเริงที่อยู่ในสายตาผู้ใหญ่ย่อมมีประโยชน์มาก ช่วยให้ผู้รู้จักกับและสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ กิจกรรมพัฒนาจิตใจตามวันสำคัญทางศาสนา การทำบุญตักบาตรและสืบสานวัฒนธรรมไทย กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ โดยผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง วัด โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น กิจกรรมพัฒนาจิตใจตามวันสำคัญทางศาสนา การทำบุญตักบาตร

^{๒๓๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๓๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๘, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๓๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๒, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓.

และสืบสานวัฒนธรรมไทย กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ โดยผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง วัด โรงเรียนมีส่วนร่วม
ในกิจกรรม^{๒๓๘}

๓) การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงใน อนาคต

การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนเพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นกำลังคนสำคัญในอนาคตต้องมี
มุมมองที่เน้นการพัฒนาทักษะสองประการคือ การพัฒนาทักษะที่มีอยู่(reskill) และการเสริมทักษะ
ใหม่ขึ้นมา (upskill) ที่มีคุณลักษณะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (lifelong learning) ตรงนี้เมื่อพัฒนาทักษะ
เดิมจนเกิดการพัฒนาทักษะใหม่ขึ้นมาแล้วย่อมมีความสามารถในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะสาขาอาชีพ
ใดย่อมยกระดับความรู้ความสามารถเป็นกำลังคนที่สำคัญของชาติ^{๒๓๙}

๔) การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี

เยาวชนพัฒนาการประยุกต์ทักษะต่างๆเพื่อความสามารถในการทำงานที่หลากหลาย
เพราะมีทักษะความรู้ด้านเดียวไม่พอ ต้องหาความรู้แขนงอื่นๆเพิ่มเติมด้วย และหัวใจสำคัญของการ
พัฒนาทักษะของตนเอง คือ รู้จักการนำความรู้ด้านต่างๆ มาประยุกต์ใช้ได้จริง โดยการฝึกและลงมือ
ทำทีละเล็กทีละน้อยค่อยๆเชี่ยวชาญมากขึ้น เช่นการฝึกคิด ช่างสังเกต มุ่งมั่นในการหาคำตอบ การมี
ความคิดสร้างสรรค์ ไอเดียต่างๆเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาศักยภาพตนเองในเยาวชน การ
เรียนรู้ตนเอง จุดเด่น จุดอ่อนและสิ่งที่ควรปรับปรุง ซึ่งการรู้จักและเข้าใจตนเองของเยาวชนจะทำให้
เยาวชนเข้าใจคนอื่นด้วย กล่าวคือที่เราและเข้าใจตรงนี้จะสามารถปรับปรุงจุดอ่อนของตนนำไปสู่
การพัฒนาตนเองและความสัมพันธ์อันดีต่อการเข้าสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย^{๒๔๐}

๕) การสนับสนุนจากรัฐในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

การมีส่วนร่วม ภาครัฐ ภาคสังคม ภาควิชาการ และเครือข่ายเยาวชนในระดับจังหวัดและ
ระดับประเทศสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างช่องทางให้การพัฒนาศักยภาพเยาวชนมากยิ่งขึ้นผ่าน
โครงการต่างๆที่มุ่งพัฒนาด้านจิตใจ เช่น โครงการอาสาทำความดีเพื่อสังคม กิจกรรมต้านยาเสพติด
กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะจิตอาสา^{๒๔๑} รัฐบาลควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนก้าวไปสู่การเป็นกำลัง
สำคัญต่ออนาคตของชาติที่มีคุณภาพและศักยภาพโดยดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ขัดขวาง
ความก้าวหน้าในอนาคตของเยาวชน เช่น สถานอโคจรต่างๆ การพนัน ผับ บาร์เหล้า ปัญหาเสพติด
ติดเกมส์ ปัญหาความรุนแรง รวมทั้งสื่อลามกที่ระบาดทั่วเว็บไซต์และอินเทอร์เน็ตต่างด้วยการใช้

^{๒๓๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๓ , ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๓๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๔ , ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓.

^{๒๔๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๕ , ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓.

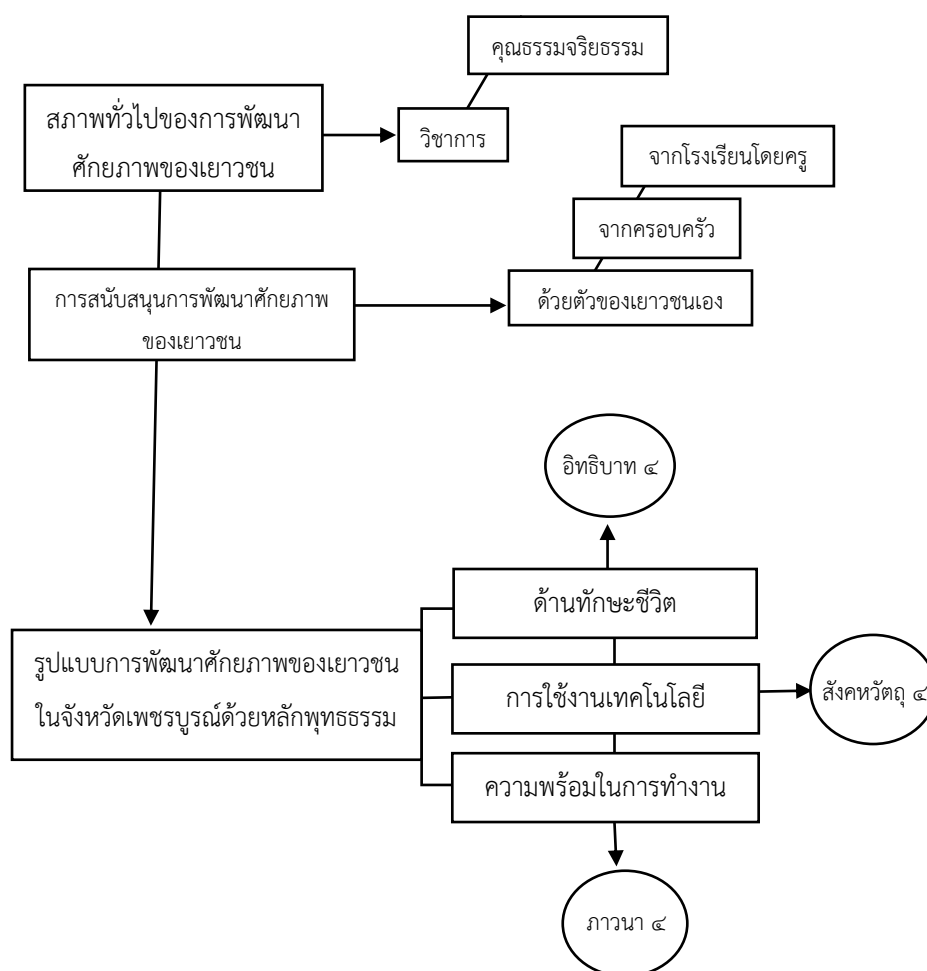
^{๒๔๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๖ , ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓.

กฎหมายปราบปรามที่เด็ดขาดเพื่อช่วยสร้างรากฐานเยาวชนปัจจุบันก้าวไปเป็นอนาคตที่ของชาติ
สืบไป^{๒๔๒}

๔.๕ องค์ความรู้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธ
ธรรม” โดยผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ดังเสนอในแผนภาพที่ ๔.๙

แผนภาพที่ ๔.๙ องค์ความรู้ที่ได้รู้จากการวิจัย

^{๒๔๒} สทนทากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๗, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓.

การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรมสรุปลงสาระสำคัญขององค์ความรู้เป็นประเด็นได้ ดังนี้

๑. สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์โดยสภาพทั่วไปมีการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนใน ๒ ด้าน คือ ๑) ด้านวิชาการ ด้านการศึกษาโรงเรียนมีบรรยากาศการเรียนที่เหมาะสมและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน คุณครู ถ่ายทอดความรู้แก่ลูกศิษย์เต็มที่ ครูประจำชั้น ให้คำแนะนำและส่งเสริมในด้านการศึกษาการเรียนและอาชีพ ได้ตามศักยภาพของเยาวชน การพัฒนาด้านนันทนาการที่มีลักษณะส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างแรงจูงใจให้กับเยาวชน ๒) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ต้องเป็นความร่วมมือระหว่างกันทั้งบ้าน วัดและโรงเรียน บ้าน คือสถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้น วัด คือสถาบันทางศาสนาที่คอยอบรมตักเตือนเยาวชนให้ประพฤติไปในทางที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียน คือสถาบันการศึกษา ครูให้ความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างสติปัญญาให้กับเยาวชน พระสงฆ์ มีบทบาทในการอบรมสั่งสอน ในด้านศีลธรรม ให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม ให้รู้จักผิดชอบชั่วดี ควรส่งเสริมให้ครบทั้ง ๓ ด้านคือ ด้านสติปัญญา IQ ความฉลาดปราดเปรื่องแต่ข้อเสียของคนที่มี IQ สูงนี้มักมีปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์และด้านมนุษยสัมพันธ์,ด้านอารมณ์ EQ คนที่มี EQ สูง จะเป็นคนที่มีความเข้าใจตนเองดี รู้เท่าทันอารมณ์ของตน รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนมีความสามารถในการควบคุม และจัดการกับอารมณ์ตัวเองได้ มีความเข้าใจผู้อื่นสามารถเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านสังคม ควบคู่กับMQคุณธรรมจริยธรรม สื่อที่มีหลักธรรมคำสอนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยเป็นผู้อบรมสั่งสอนโดยใช้หลักธรรม ผ่านกระบวนการกิจกรรมต่างๆเช่น การฝึกอบรมสมาธิ อบรมธรรมะ การเข้าค่ายคุณธรรม โครงการครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

๒. การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

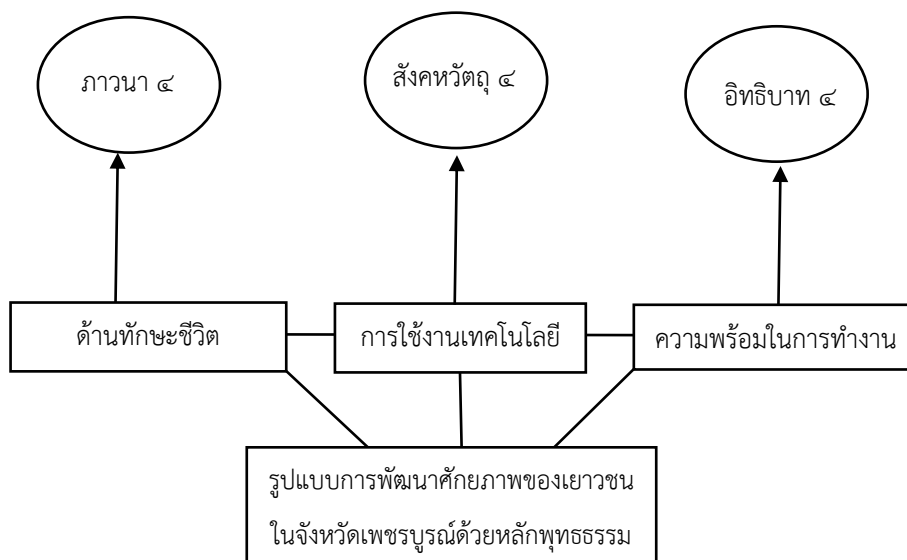
การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นมีการสนับสนุนจาก ๓ ปัจจัยหลักได้แก่ ๑) การสนับสนุนจากครอบครัว ในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนเป็นอันดับแรกในการสนับสนุนการศึกษาและความสามารถของเยาวชน เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและมีเวลาอยู่กับเยาวชนมากที่สุด เป็นผู้เลี้ยงดูเยาวชนตั้งแต่วัยเด็ก ส่งเสริมประสบการณ์การศึกษาการเรียนรู้อตามวัยที่เติบโต อีกทั้งเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและปลูกฝังความคิด ค่านิยมต่างๆกับเยาวชน ๒) การสนับสนุนจากโรงเรียน ในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน โดยครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญรองจากผู้ปกครอง เปรียบเหมือนพ่อแม่คนที่สองคือ ครู มีบทบาทและหน้าที่การถ่ายทอดความรู้สอนให้เยาวชนมีความรู้ทางวิชาการ และมีสติปัญญา ครูผู้สอนในระดับมัธยมปลายมีความสำคัญเป็นผู้จุดประกาย เป็นผู้นำพาเยาวชนเดินไปข้างหน้า ปลูกฝัง ความรู้ความคิด จิตใจ

เพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตขึ้น เป็นพลเมืองที่ดีและมีประสิทธิภาพของประเทศ ๓) **ตัวของเยาวชนเอง** ในการพัฒนาศักยภาพ ตั้งใจเรียนและหมั่นหาความรู้ให้ตนเอง มีความขยัน เอาใจใส่ ตั้งใจเรียน รู้จักหน้าที่ของตนเองมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัวปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยหลักคุณธรรม/จริยธรรม หากมีปัญหาสามารถแก้ไขได้มีการพัฒนาโดยนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือปรึกษาครูหรือผู้ปกครองเพื่อขอคำแนะนำในการแก้ปัญหาและคบมิตรที่ดี

๓. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม

ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนโดยการบูรณาการกับหลักพุทธธรรม ได้แก่ อิทธิบาท ๔ สังคหัตถ์ ๔ โยนิโสมนสิการ และสัพปุริสธรรม ๗ โดยการพัฒนาใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) การพัฒนาทักษะชีวิตที่เยาวชนต้องมีเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีดังนี้ ๑. ทักษะการปรับตัวเข้ากับสังคม สภาพแวดล้อม สถานการณ์ ๒. การรู้จักวางแผนอนาคตทั้งด้าน การศึกษาและอาชีพ ๓. การมีทัศนคติเชิงบวกต่อค้ายกย่อง, คำวิจารณ์ และความล้มเหลว ๔. การตระหนักรู้ในตนเองถึงศักยภาพ สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการแสดงออกของเยาวชนในการแก้ปัญหา แม้ว่าสิ่งที่เยาวชนคิดหรือมีแนวโน้มที่กระทำอาจไม่สอดคล้องกับความคิดความเชื่อเดิมที่ผู้ใหญ่มีอยู่ หรือไม่ปฏิบัติตามสมมุติฐานที่ต้องการของผู้ใหญ่แต่จำเป็นต้องเปิดใจกว้างเพื่อรับฟัง และยอมรับในความคิดนั้นจึงจะเป็นการส่งเสริมศักยภาพของเยาวชน การร่วมกันมือกันจากที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งสถาบันการศึกษา(โรงเรียน) ให้ความรู้กับผู้ปกครองผ่านการประชุมผู้ปกครองเช่น การดูแลเยาวชนท่ามกลางกระแสสังคมในปัจจุบัน, แนวทางการสนับสนุนส่งเสริมเยาวชนให้มีบทบาทในโรงเรียนและชุมชน(รวมทั้งศูนย์รวมของชุมชนคือ วัด) ชัดเจนจิตใจผ่านกิจกรรมที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนจะพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ๒) การพัฒนาด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี การพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชนในสถานศึกษาโดยผ่านการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสื่ออุปกรณ์ ที่ทันสมัยเหมาะสม มีบริการเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีคุณภาพ และเข้าถึงได้ง่าย จากนั้นเยาวชนพัฒนาตนเองในเรื่องที่สนใจเพิ่มจากสื่อ โดยมีข้อควรแนะนำคือศึกษาเทคโนโลยีด้วยการศึกษาข้อมูลให้ครบถ้วนก่อนนำไปปฏิบัติ ๓) การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ พื้นฐานการทำงานเริ่มจากรักงานที่จะทำก่อน ศึกษาขั้นตอนข้อมูล มีการวางแผน มีความรู้ และองค์ความรู้ในงานที่ทำ หากยังไม่มีประสบการณ์ทำงานสามารถเริ่มจากการขอฝึกงาน และศึกษางานพร้อมกับพยายามปรับปรุงงานที่ทำให้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากผู้รู้และสื่อเทคโนโลยีต่างๆหาข้อมูลใหม่ๆที่จะนำมาปรับใช้ในการพัฒนาตนเอง ควรมีการวางแผนก่อนการทำงาน ฝึกการทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์ปัญหา สรุปปัญหา เพื่อปรับเปลี่ยนแผนงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความอดทน มีความรวดเร็วในการทำงาน มีความถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยึดหลักการทำงานร่วมกับผู้อื่นพร้อมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่องานและเพื่อนร่วมงาน

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๑๐ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑๐ นั้น การสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม มีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม ในการศึกษาเรื่องนี้ผู้วิจัยบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรม ประกอบด้วยอิทธิบาท ๔ สังคหัตถ์ ๔ และ ภavana ๔ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนใน ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีสาระสำคัญอยู่ ๓ ประเด็น คือ การปรับตัว การวางแผน การมีทัศนคติเชิงบวก และตระหนักรู้ในตนเอง การพัฒนาทักษะชีวิตที่เยาวชนต้องมีเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ได้แก่ ๑. ทักษะการปรับตัวเข้ากับสังคม สภาพแวดล้อม สถานการณ์ ๒. การรู้จักวางแผนอนาคตทั้งด้านการศึกษาและอาชีพ ๓. การมีทัศนคติเชิงบวกต่อค้ำยกย่อง, คำวิจารณ์ และความล้มเหลว ๔. การตระหนักรู้ในตนเองถึงศักยภาพ, จุดแข็ง-จุดอ่อน และการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอโดยการพัฒนาแบบองค์รวมร่วมกันทั้งด้านครอบครัว, โรงเรียน และตัวของเยาวชนเอง ในการสร้างความสามารถในการปรับตัว ต้านทาน มีภูมิคุ้มกัน สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการแสดงออกของเยาวชนในการแก้ปัญหา แม้ว่าสิ่งที่เยาวชนคิดหรือมีแนวโน้มที่กระทำอาจไม่สอดคล้องกับความคิดความเชื่อเดิมที่ผู้ใหญ่มีอยู่หรือไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ต้องการของผู้ใหญ่แต่จำเป็นต้องเปิดใจกว้างเพื่อรับฟัง และยอมรับในความคิดนั้นจึงจะเป็นการส่งเสริมศักยภาพของเยาวชน การร่วมกันมือกันจากที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่ง

สถาบันการศึกษา(โรงเรียน) ให้ความรู้กับผู้ปกครองผ่านการประชุมผู้ปกครองเช่น การดูแลเยาวชนท่ามกลางกระแสสังคมในปัจจุบัน, แนวทางการสนับสนุนส่งเสริมเยาวชนให้มีบทบาทในโรงเรียนและชุมชน(รวมทั้งศูนย์รวมของชุมชนคือ วัด) ชัดเจนจิตใจผ่านกิจกรรมที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนจะพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ต้องประกอบด้วยพฤติกรรม เช่น การขยันหมั่นเพียรอดทน มีวินัย มีความรอบคอบและรับผิดชอบ ซึ่งตรงกับหลักอิทธิบาท ๔ คือ หนทางแห่งความสำเร็จประกอบด้วย **ฉันทะ** (ความพอใจ) คือ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ ได้ผลดียิ่งขึ้นไป **วิริยะ** (ความเพียร) คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง **จิตตะ** (ความคิด) คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป **วิมังสา** (ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง) คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง

๒. ด้านการพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชน มีสาระสำคัญอยู่ ๓ ประเด็น คือ ความทันสมัย ทักษะคิด และความรู้ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชนนั้นนั้น ควรใช้หลัก สังคหวัตถุ ๔ ของครูหรือผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาเยาวชน โดยมุ่งเน้นในหลัก ๔ ประการ ได้แก่ ๑) **ทาน** คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของครูอาจารย์ต่อเยาวชนที่เป็นศิษย์ การให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิชาการเพื่อพัฒนาการสอนของตนเอง เช่น การจัดโครงการอบรม ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จากการทำหน้าที่เป็นผู้สอน ผู้ให้ความรู้ จัดการสอนโดยใช้ตนเองเป็นแหล่งความรู้ สอนเน้นเนื้อหา ยึดตำรา และแบบฝึกหัดเป็นหลัก มาเป็นบทบาทของผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนจากประสบการณ์ของครู เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเกิดคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๒) **ปิยวาจา** คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานของครูอาจารย์ต่อเยาวชนที่เป็นศิษย์ ในทางจิตวิทยาที่ดีครูรู้จักช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนมีความพึงพอใจในการเรียน อยากเรียนด้วยความพอใจไม่ใช่เป็นการบังคับ ผู้สอนต้องมีความละมุนละม่อม ซึ่งเรียกว่า “การเสริมกำลังใจ” ความสามารถในการใช้วิธีการที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาจเป็นการให้รางวัลหรือคำชมเชยหลังจากที่บุคคลประพฤติปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมตามที่เราต้องการ นอกจากนี้การที่ครูจะเสริมกำลังใจเด็กด้วยวาจา เป็นการเสริมกำลังใจด้วยคำพูดของครู โดยการใช้คำพูดชมเชยทันทีหลังจากผู้เรียนตอบสนองในสิ่งที่ครูต้องการ ทั้งนี้การพูดให้กำลังใจเด็กนักเรียนจึงเป็นลักษณะของการใช้ปิยวาจาที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดีระหว่างครูกับลูกศิษย์ ๓) **อติถจริยา** คือ การสงเคราะห์ต่อศิษย์หรือการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อศิษย์การบำเพ็ญประโยชน์ คือ ๑) การทำตนให้เป็นคนมีประโยชน์ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ ๒) การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ๔) **สมานัตตา** คือ การเป็นผู้มีความ

สม่ำเสมอ หรือมีความประพุดิเสมอต้นเสมอปลาย ด้วยเหตุที่เด็กแต่ละคนมีปัญหาที่แตกต่างกัน การเปิดรับในห้องเรียนของแต่ละคนจึงไม่เท่ากัน ทำให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดความไม่เท่ากันไม่ทันกันในห้องเรียน การที่ครูรับฟัง ด้วยความเข้าใจอกเข้าใจ ไม่ไปตัดสินเขาเป็นการดูแลเรื่องจิตใจที่เขาขาดไป สำคัญคือการฟัง “เด็กทุกคน” ต้องให้ความใส่ใจอย่างทั่วถึง ครูควรสร้างความเข้าใจในความแตกต่างโดยการปลูกความเท่าเทียมให้แก่เด็ก ๆ ด้วยการสอนให้เข้าใจว่า “ความแตกต่าง” นอกจากนี้ควรบูรณาการกับหลักโยนิโสมนสิการ ใน ๔ หลัก ได้แก่ ๑) อุบายมนสิการ สอนให้เด็กรู้จักผลกระทบของเทคโนโลยีทั้งทางบวกและทางลบที่เกิดขึ้นกับการใช้งานในบริบทต่าง ๆ ๒) ปถมนสิการ มุ่งเน้นการปลูกฝังการคิดเป็นระเบียบ,คิดเป็นทาง,คิดถูกทาง, คิดได้หลายทาง, นอกจากคิดให้เป็นทางแล้ว ต้องให้ถูกทางด้วย ถ้าหากคิดไม่ถูกทางเป็นการคิดฟุ้งซ่านไม่เป็นระเบียบมีจิตใจวอกแวก จะสังเกตเห็นได้ว่า เมื่อจิตเป็นสมาธิกร ความคิดจะเป็นระเบียบแล้วสามารถมองได้หลายทาง ๓) การณมนสิการ การมุ่งเน้นให้เด็กรู้จักการคิดตามเหตุผล หรือคิดอย่างมีเหตุผล อาจเป็นการคิดโยงจากเหตุไปหาผลหรือโยงจากผลไปหาเหตุได้ คำสอนที่เน้นเรื่องความคิดเห็นเหตุเป็นผลในพระพุทธศาสนา คือ อริยสัจ และ ปฏิจสุมุปาบท หรือ อิทัปปัจจยตา สอนให้สอบสาวถึงเหตุปัจจัยว่า สิ่งทั้งหลายเกิดเพราะมีเหตุปัจจัยอะไรบ้าง จะดับเพราะดับเหตุปัจจัยอะไรบ้าง ทำให้เป็นคนรอบคอบ สายตากว้างไกลเป็นคนมีเหตุมีผล และ ๔) อุปปาทมนสิการ การมุ่งเน้นให้เด็กรู้จักคิดให้เกิดผล คิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ หรือสร้างสรรค์ในทางดี อุปปาทมนสิการ จะต้องมึลักษณะใหญ่ ๒ ประการ คือ (๑) คิดแล้วเกิดความรู้สึกรอยากทำ ๒) การกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำในแง่บวก คือ เป็นกุศล และไม่เป็นไปเพื่อเบียดเบียนตนเอง เบียดเบียนคนอื่น และเบียดเบียนสังคม เป็นการกระทำที่สุจริต ถูกกฎหมายและศีลธรรม ดังนั้น เยาวชนจำเป็นต้องเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รู้เท่าทันเทคโนโลยี เน้นการใช้ให้เป็นประโยชน์ มีจิตสำนึกที่ดี และใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ มีศึกษาข้อมูลอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้พัฒนาต่อยอดความรู้เพิ่มพูนศักยภาพให้มากขึ้น และไม่ตกเป็นเหยื่อหรือกับดักของเทคโนโลยี

๓.ด้านการพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีสาระสำคัญอยู่ ๔ ประเด็น คือ การปรับตัว คุณลักษณะ ทักษะ และการติดตามข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น โดยพื้นฐานการทำงานเริ่มส่งเสริมให้เยาวชนมีความรักงานที่จะทำ ก่อน ศึกษาขั้นตอนข้อมูล มีการวางแผน มีความรู้ และองค์ความรู้ในงานที่ทำ หากยังไม่มีประสบการณ์ทำงานสามารถเริ่มจากการขอฝึกงาน และศึกษางานพร้อมกับพยายามปรับปรุงงานที่ทำให้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากผู้รู้และสื่อเทคโนโลยีต่างๆหาข้อมูลใหม่ๆที่จะนำมาปรับใช้ในการพัฒนาตนเอง ควรมีการวางแผนก่อนการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม มีการวิเคราะห์ปัญหา สรุปปัญหา เพื่อปรับเปลี่ยนแผนงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความอดทน มีความรวดเร็วในการทำงาน มีความถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยึดหลักการทำงานร่วมกับผู้อื่นพร้อม

ทั้งมีทัศนคติที่ดีต่องานและเพื่อนร่วมงาน รูปแบบการพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากหลักการข้างต้นควรมีการบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ ภาวนา ๔ ในการพัฒนาความพร้อมในการทำงาน ได้แก่ ๑) กายภาวนา การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีการจัดทำโครงการส่งเสริมทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง สอนให้ตระหนักต่อสุขภาพอนามัย ให้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ๒. สีสภาวนา การปลูกฝังให้เด็กมีวินัยในตนเอง ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ได้รับการยอมรับ นับถือ ชื่นชมจากบุคคลอื่น ๆ ที่รู้จักแล้ว ยังส่งผลให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ มีความสงบสุขเจริญก้าวหน้า เป็นสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งในการพัฒนาให้เกิดวินัยในตนเองต้องอาศัยสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ๆ โรงเรียน ศาสนา สถาบันอาชีพต่าง ๆ สถาบันการเมือง เป็นต้น สถาบันครอบครัวประกอบด้วยบิดามารดา พี่น้อง ญาติ สถาบัน ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะ อันทรงคุณธรรม และจริยธรรม และระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งต้องเริ่มตั้งแต่วัยทารก การพัฒนา วินัยในตนเองกระทำทางตรงด้วยการอบรมสั่งสอนและโดยทางอ้อมซึ่งอาศัยการสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ๓. จิตภาวนา การฝึกอบรมจิตใจ การเสริมสร้างสมาธิให้กับเด็ก เพื่อเป็นการกระตุ้นพัฒนาการในเรื่องการตัดสินใจ และช่วยให้เด็กรู้จักหน้าที่ของตนเอง ได้แก่ (๑) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (๒) จัดกิจกรรมฟัง-เล่นดนตรี (๓) จัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ (๔) กิจกรรมธรรมชาติ สร้างสมาธิ โดยการปลูกต้นไม้ รดน้ำ ใส่ปุ๋ย จวบจนกระทั่งรอจนถึงวันที่ต้นไม้ผลิดอกออกผล เป็นการฝึกสมาธิในการเฝ้าสังเกต และการติดตามการเจริญเติบโตของต้นไม้ในแต่ละวัน (๕) กิจกรรมฝึกสมาธิเวลาว่าง เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ หรือการท่องบทสวดมนต์ก่อนนอน ๔) ปัญญาภาวนา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นโลกและชีวิตตามสภาวะ ส่งเสริมพหุปัญญาของเยาวชน ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

บทที่ ๕

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) เพื่อศึกษาการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ ๓) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๓๖ รูป หรือคน ได้ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๘ คน ได้ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique) โดยมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๑.๑ สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์โดยสภาพทั่วไปมีการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนใน ๒ ด้าน คือ ๑) ด้านวิชาการ ด้านการศึกษาโรงเรียนมีบรรยากาศการเรียนที่เหมาะสมและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน คุณครู ถ่ายทอดความรู้แก่ลูกศิษย์เต็มที่ ครูประจำชั้น ให้คำแนะนำและส่งเสริมในด้านการศึกษาการเรียนและอาชีพ ได้ตามศักยภาพของเยาวชน การพัฒนาด้านนันทนาการที่มีลักษณะส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างแรงจูงใจให้กับเยาวชน

นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนด้านอื่นๆไปพร้อมกัน ประกอบด้วย การพัฒนาด้านกายภาพคือสุขภาพพลานามัยที่เป็นไปตามเกณฑ์ การพัฒนาด้านสติปัญญา ได้แก่ การวิเคราะห์ เจตคติ ความรู้ด้านวิชาการและคุณธรรมในการดำรงชีวิต การพัฒนาด้านจิตใจ ได้แก่ การมี

จิตที่พร้อมจะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การแบ่งปันกัน และมีน้ำใจต่อกัน การพัฒนาด้านสังคม/การอยู่ร่วมในสังคม คือ การดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีคุณภาพมีคุณธรรม มีหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต คำนึงถึงส่วนรวม การพัฒนาด้านการศึกษาโรงเรียนมีบรรยากาศการเรียนที่เหมาะสมและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน คุณครู ถ่ายทอดความรู้แก่ลูกศิษย์เต็มที่ ครูประจำชั้น ให้คำแนะนำ และส่งเสริมในด้านการศึกษาการเรียนและอาชีพ ได้ตามศักยภาพของเยาวชน การพัฒนาด้านนันทนาการที่มีลักษณะส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างแรงจูงใจให้กับเยาวชน ๒) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นความร่วมมือระหว่างกันทั้งบ้าน วัดและโรงเรียน บ้าน คือสถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้น วัด คือสถาบันทางศาสนาที่คอยอบรมตักเตือนเยาวชนให้ประพฤติไปในทางที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียน คือสถาบันการศึกษา ครูให้ความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างสติปัญญาให้กับเยาวชน พระสงฆ์ มีบทบาทในการอบรมสั่งสอน ในด้านศีลธรรม ให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม ให้รู้จักผิดชอบชั่วดี มีการส่งเสริมทั้ง ๓ ด้านคือ ๑) ด้านสติปัญญา (Intelligence Quotient: IQ) ๒) ด้านอารมณ์ (Emotional Quotient :EQ) และ ๓) ความฉลาดทางคุณธรรม จริยธรรม (Moral Quotient :MQ) ภาพรวมการพัฒนาศักยภาพในด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย การร่วมมือกันของ ๓ สถาบัน คือ บ้าน วัด โรงเรียน โดยผู้ถ่ายทอดหลักธรรมให้แก่เยาวชนต้องมีการบูรณาการสื่อและวิธีการสอนต่างๆ เพื่อพัฒนาเยาวชนไปพร้อมๆกันทั้งด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๕.๑.๒ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

ในการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนนั้น พบว่า มีการสนับสนุนใน ๓ ด้าน ประกอบด้วย

๑. การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง พบว่า มีการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาด้านอุปนิสัย ส่งเสริมให้เกิดความตั้งใจเรียนและหมั่นหาความรู้ให้ตนเอง มีความขยัน เอาใจใส่ ตั้งใจเรียน รู้จักหน้าที่ของตนเองมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัวปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยหลักคุณธรรม/จริยธรรม หากมีปัญหาที่สามารถแก้ไขได้มีการพัฒนาโดยนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือปรึกษาครูหรือผู้ปกครองเพื่อขอคำแนะนำในการแก้ปัญหาและคบมิตรที่ดี ๒) การพัฒนาด้านจิตใจ ส่งเสริมให้เยาวชนต้องมีจิตใจที่ติงาม ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ตระหนักรู้ในตนรู้จักการให้อภัยตนเองและเพื่อน, มองทุกอย่างรอบๆตัวอย่างรอบด้าน, มีความสามารถในการจัดการความเครียด, สร้างแรงจูงใจให้ตนเองในการทำมาความดีและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ๓) การพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย ส่งเสริมให้เยาวชนมีการดูแลสุขภาพของตนเองให้สมบูรณ์แข็งแรง เลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มสุรา สารเสพติด ไม่ข้องเกี่ยวกับการพนัน ๓) การการพัฒนาการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมให้

เยาวชนมีการแบ่งเบาภาระงานในบ้านของพ่อแม่ มีศึกษาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องต่างๆ เช่น การศึกษาต่อ อาชีพในฝัน ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

๒. การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัว ซึ่งเป็นพ่อ แม่ พี่ น้อง หรือผู้ปกครอง โดยมีการสนับสนุนใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมการเป็นต้นแบบที่ดีเพราะพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีที่ต้องได้ ใกล้ตัวที่สุด ชัดเกลอาบรมบ่มนิสัย จัดหาสภาพแวดล้อมที่ดี ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ในสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ๒) ด้านสุขภาพร่างกาย ดูแลเอาใจใส่สุขภาพและความเป็นอยู่ของเยาวชนให้สมบูรณ์แข็งแรง จัดอาหารที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มสุรา สารเสพติด การพนัน ที่เป็นการบั่นทอนสุขภาพร่างกาย ๓) ด้านการให้คำปรึกษา คอยแนะนำการเรียนรู้ การใช้ชีวิตที่เหมาะสม ชี้แนะชี้แจงสิ่งใดควรไม่ควร ใช้เหตุผล ให้คำปรึกษาช่วยแก้ปัญหาที่ดี ๔) ด้านการพัฒนาด้านจิตใจ รับรู้ความต้องการและคอยเป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษาที่ดี ให้กำลังใจ ชัดเกลานิสัยให้ความรักความเอาใจใส่ความอบอุ่น

๓. การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียน ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญรองจากผู้ปกครอง เปรียบเหมือนพ่อแม่คนที่สองคือ ครู มีบทบาทและหน้าที่การถ่ายทอดความรู้สอนให้เยาวชนมีความรู้ทางวิชาการและมีสติปัญญา ครูผู้สอนในระดับไฮมปลายมีความสำคัญเป็นผู้จุดประกาย เป็นผู้นำพาเยาวชนเดินไปข้างหน้า ปลุกฝัง ความรู้ความคิด จิตใจ เพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตขึ้น เป็นพลเมืองที่ดีและมีประสิทธิภาพของประเทศ พบว่า มีการสนับสนุนใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการอบรมสั่งสอนของครู มีการปลุกฝังและถ่ายทอดวิชาให้ความรู้ สร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่เยาวชน ฝึกทักษะวิชาการในด้านต่างๆ เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์ ให้เยาวชนรู้จักบทบาทหน้าที่และความสำคัญของตัวเยาวชนต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อส่วนรวม และต่อประเทศชาติ การเชิญรุ่นพี่ที่ประสบผลสำเร็จจากการทำงานพบปะรุ่นน้อง กิจกรรมนันทนาการ เช่น ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ ๒) ด้านการพัฒนาทักษะ มีการส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สอนให้รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ปลุกฝังให้มีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม การเข้าสังคม การวางตัว มารยาทในสังคม ๓) ด้านการให้คำปรึกษา เป็นผู้จุดประกายเป็นผู้นำพาเยาวชนเดินไปข้างหน้า ให้โอกาสอย่างเสมอภาคทางความคิดและการแสดงออก สร้างแรงบันดาลใจให้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และ ๔) ด้านการพัฒนาด้านจิตใจ มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในสื่อการสอนหรือในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท สร้างขวัญและกำลังใจ ความรู้สึกอุ่นใจเป็นที่พึ่งได้

๕.๑.๓ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธ

ธรรม

ในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนนั้นผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบการพัฒนาตามหลักพุทธธรรมใน ๓ ด้าน ประกอบด้วย

๑. การพัฒนาด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตที่เยาวชนต้องมีเพื่อรับมือต่อการการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ได้แก่ ๑) ทักษะการปรับตัว เข้ากับสังคม สภาพแวดล้อม สถานการณ์ ๒) การรู้จักวางแผนอนาคตทั้งด้านการศึกษาและอาชีพ ๓) การมีทัศนคติเชิงบวกต่อค่านิยม คำวิจารณ์ และความล้มเหลว ๔) การตระหนักรู้ในตนเองถึงศักยภาพ, จุดแข็ง-จุดอ่อน และการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอโดยการพัฒนาแบบองค์รวมร่วมกันทั้งด้านครอบครัว, โรงเรียน และตัวของเยาวชนเอง ในการสร้างความสามารถในการปรับตัว ด้านทาน ภูมิคุ้มกัน สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการแสดงออกของเยาวชนในการแก้ปัญหา แม้ว่าสิ่งที่เยาวชนคิดหรือมีแนวโน้มที่กระทำอาจไม่สอดคล้องกับความคิดความเชื่อเดิมที่ผู้ใหญ่มีอยู่ หรือไม่ปฏิบัติตามสมมุติฐานที่ต้องการของผู้ใหญ่แต่จำเป็นต้องเปิดใจกว้างเพื่อรับฟัง และยอมรับในความคิดนั้นจึงจะเป็นการส่งเสริมศักยภาพของเยาวชน การร่วมกันมือกันจากที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ให้ความรู้กับผู้ปกครองผ่านการประชุมผู้ปกครองเช่น การดูแลเยาวชนท่ามกลางกระแสสังคมในปัจจุบัน, แนวทางการสนับสนุนส่งเสริมเยาวชนให้มีบทบาทในโรงเรียนและชุมชน ชัดเจนจิตใจผ่านกิจกรรมที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนจะพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอต้องประกอบด้วยพฤติกรรม เช่น การขยันหมั่นเพียร อดทน มีวินัย มีความรอบคอบและรับผิดชอบ ซึ่งตรงกับหลักอิทธิบาท ๔ คือ หนทางแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย **ฉันทะ** (ความพอใจ) คือ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ ได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป **วิริยะ** (ความเพียร) คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง **จิตตะ** (ความคิด) คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลือนลหายไป **วิมังสา** (ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง) คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัตถุประสงค์ คัดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง

๒. การพัฒนาด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี การพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชนด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีควรมีการส่งเสริมพัฒนาใน ๓ ด้าน ได้แก่ **๑) ด้านความทันสมัย** ผ่านการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสื่อ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยเหมาะสม มีบริการเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีคุณภาพ และเข้าถึงได้ง่าย มีข้อควรแนะนำคือศึกษาเทคโนโลยีด้วยการศึกษาข้อมูลให้ครบถ้วนก่อนนำไปปฏิบัติ ควรบูรณาการกับหลักโยนิโสมนสิการ ใน ๔ หลัก ได้แก่ ๑) อุบายมนสิการ สอนให้เด็กรู้จักผลกระทบของเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ทั้งทางบวกและทางลบที่เกิดขึ้นกับการใช้งานในบริบทต่าง ๆ ๒) ปลูก

มนสิการ มุ่งเน้นการปลูกฝังการคิดเป็นระเบียบ,คิดเป็นทาง,คิดถูกทาง, คิดได้หลายทาง, นอกจากคิดให้เป็นทางแล้ว ต้องให้ถูกทางด้วย ถ้าหากคิดไม่ถูกทางก็เป็นการคิดฟุ้งซ่านไม่เป็นระเบียบมีจิตใจวอกแวก จะสังเกตเห็นได้ว่า เมื่อจิตเป็นสมาธิ ความคิดก็จะเป็นระเบียบแล้วสามารถมองได้หลายทาง ๓) การณมนสิการ การมุ่งเน้นให้เด็กรู้จักการคิดตามเหตุผล หรือคิดอย่างมีเหตุผล อาจเป็นการคิดโยงจากเหตุไปหาผลหรือโยงจากผลไปหาเหตุก็ได้ คำสอนที่เน้นเรื่องความคิดเห็นเหตุเป็นผลในพระพุทธศาสนา คือ อริยสัจ และ ปฏิจจสมุปบาท หรือ อิทัปปัจจยตา สอนให้สอบสาวถึงเหตุปัจจัยว่า สิ่งทั้งหลายเกิดเพราะมีเหตุปัจจัยอะไรบ้าง จะดับเพราะดับเหตุปัจจัยอะไรบ้าง ทำให้เป็นคนรอบคอบ สายตากว้างไกลเป็นคนมีเหตุมีผล และ ๔) อุปาทกมนสิการ การมุ่งเน้นให้เด็กรู้จักคิดให้เกิดผล คิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ หรือสร้างสรรค์ในทางดี อุปาทกมนสิการ จะต้องมึลักษณะใหญ่ ๒ ประการ คือ (๑) คิดแล้วเกิดความรู้สึ้อยากทำ (๒) การกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำในแง่บวก คือ เป็นกุศล และไม่เป็นไปเพื่อเบียดเบียนตนเอง เบียดเบียนคนอื่น และเบียดเบียนสังคม เป็นการกระทำที่สุจริต ถูกกฎหมายและศีลธรรม ดังนั้น เยาวชนจำเป็นต้องเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รู้เท่าทันเทคโนโลยี เน้นการใช้ให้เป็นประโยชน์ มีจิตสำนึกที่ดี และใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ มีศึกษาข้อมูลอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้พัฒนาต่อยอดความรู้เพิ่มพูนศักยภาพให้มากขึ้น และไม่ตกเป็นเหยื่อหรือกับดักของเทคโนโลยี **๒) ด้านทัศนคติ** ต้องรู้จักเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อการปรับตัวพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี ทำงานเป็นทีม พัฒนาต่อยอดโดยประเมินและปรับปรุงจากการใช้งานเทคโนโลยีและนำทักษะที่ได้ไปสอนเยาวชนให้เกิดการพัฒนาทั้งกับการศึกษาและอาชีพในอนาคต ควรมีการใช้การคิดวิเคราะห์ รู้ถึงประโยชน์ และโทษ เพื่อสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม มีการพัฒนาการสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ เพื่อถ่ายทอดแนวคิดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ควรเรียนรู้ content เกี่ยวกับเทคโนโลยีสามารถใช้งานได้เหมาะสม และ **๓) ด้านวิชาความรู้** เยาวชนเรียนรู้และทำความเข้าใจกับเทคโนโลยีใหม่ๆโดยผู้ปกครองต้องให้การสนับสนุนแต่ก็ต้องคอยสอดส่องกำกับดูแลไม่ให้นำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือเป็นการผิดกฎหมาย เยาวชนจำเป็นต้องเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รู้เท่าทันเทคโนโลยี เน้นการใช้ให้เป็นประโยชน์ มีจิตสำนึกที่ดี และใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ มีศึกษาข้อมูลอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้พัฒนาต่อยอดความรู้เพิ่มพูนศักยภาพให้มากขึ้น และไม่ตกเป็นเหยื่อหรือกับดักของเทคโนโลยี ในด้านทัศนคติและด้านวิชาความรู้นั้นควรบูรณาการหลักพุทธธรรมคือหลักสังคหัตถ์ ๔ ทั้งนี้ครูหรือผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาเยาวชน ควรมุ่งเน้นในหลัก ๔ ประการ ได้แก่ **๑) ทาน** คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของครูอาจารย์ต่อเยาวชนที่เป็นศิษย์ การให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิชาการเพื่อพัฒนาการสอนของตนเอง เช่น การจัดโครงการอบรม ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จากการทำหน้าที่เป็นผู้สอน ผู้ให้ความรู้ จัดการสอนโดยใช้ตนเองเป็นแหล่งความรู้ สอนเน้นเนื้อหา ยึดตำรา และแบบฝึกหัดเป็นหลัก มาเป็นบทบาทของผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนจาก

ประสบการณ์ของครู เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเกิดคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ **๒) ปิยวาจา** คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานของครูอาจารย์ต่อเยาวชนที่เป็นศิษย์ ในทางจิตวิทยาที่ดีครูรู้จักช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนมีความพึงพอใจในการเรียน อยากรเรียนด้วยความพอใจไม่ใช่เป็นการบังคับ ผู้สอนต้องมีความละมุนละม่อม ซึ่งเรียกว่า “การเสริมกำลังใจ” ความสามารถในการใช้วิธีการที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาจเป็นการให้รางวัลหรือคำชมเชยหลังจากที่บุคคลประพฤติปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมตามที่เรากำลังต้องการ นอกจากนี้การที่ครูจะเสริมกำลังใจเด็กด้วยวาจาเป็นการเสริมกำลังใจด้วยคำพูดของครู โดยการใช้คำพูดชมเชยทันทีหลังจากผู้เรียนตอบสนองในสิ่งที่ครูต้องการ ทั้งนี้การพูดให้กำลังใจเด็กนักเรียนจึงเป็นลักษณะของการใช้ปิยวาจาที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดีระหว่างครูกับลูกศิษย์ **๓) อัถถจริยา** คือ การสงเคราะห์ต่อศิษย์หรือการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อศิษย์การบำเพ็ญประโยชน์ คือ ๑) การทำตนให้เป็นคนมีประโยชน์ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ ๒) การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ **๔) สมานัตตา** คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย ด้วยเหตุที่เด็กแต่ละคนมีปัญหาที่แตกต่างกัน การเปิดรับในห้องเรียนของแต่ละคนจึงไม่เท่ากัน ทำให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดความไม่เท่ากันไม่ทันกันในห้องเรียน การที่ครูรับฟัง ด้วยความเข้าใจ เข้าใจ ไม่ไปตัดสินเขาเป็นการดูแลเรื่องจิตใจที่เขาขาดไปสำคัญคือการฟัง “เด็กทุกคน” ต้องให้ความใส่ใจอย่างทั่วถึง ครูควรสร้างความเข้าใจในความแตกต่าง โดยการปลูกความเท่าเทียมให้แก่เด็ก ๆ ด้วยการสอนให้เข้าใจว่า “ความแตกต่าง”

๓. การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพื้นฐานการทำงานเริ่มส่งเสริมให้เยาวชนมีความรักงานที่จะทำก่อน ศึกษาขั้นตอนข้อมูล มีการวางแผน มีความรู้ และองค์ความรู้ในงานที่ทำ หากยังไม่มีประสบการณ์ทำงานสามารถเริ่มจากการขอฝึกงาน และศึกษางานพร้อมกับพยายามปรับปรุงงานที่ทำให้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากผู้รู้และสื่อเทคโนโลยีต่างๆหาข้อมูลใหม่ๆที่จะนำมาปรับใช้ในการพัฒนาตนเอง ควรมีการวางแผนก่อนการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม มีการวิเคราะห์ปัญหา สรุปปัญหา เพื่อปรับเปลี่ยนแผนงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความอดทน มีความรวดเร็วในการทำงาน มีความถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยึดหลักการทำงานร่วมกับผู้อื่นพร้อมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่องานและเพื่อนร่วมงาน รูปแบบการพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากหลักการข้างต้นควรมีการบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ ภาวนา ๔ ในการพัฒนาความพร้อมในการทำงาน ได้แก่ ๑) กายภาวนา การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีการจัดทำโครงการส่งเสริมทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง สอนให้ตระหนักต่อสุขภาพอนามัย ให้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ๒. สีสภาวนา การปลูกฝังให้เด็กมีวินัยในตนเอง ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ได้รับการยอมรับ นับถือ ชื่นชมจากบุคคลอื่น ๆ ที่รู้จัก

แล้ว ยังส่งผลให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ มีความสงบสุขเจริญก้าวหน้า เป็นสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งในการพัฒนาให้เกิดวินัยในตนเองต้องอาศัยสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ๆ โรงเรียน ศาสนา สถาบันอาชีพต่าง ๆ สถาบันการเมือง เป็นต้น สถาบันครอบครัวประกอบด้วยบิดามารดา พี่น้อง ญาติ สถาบัน ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะ อันทรงคุณธรรมและจริยธรรม และระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งต้องเริ่มตั้งแต่วัยทารก การพัฒนา วินัยในตนเองกระทำทางตรงด้วยการอบรมสั่งสอนและโดยทางอ้อมซึ่งอาศัยการสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ๓. จิตภาวนา การฝึกอบรมจิตใจ การเสริมสร้างสมาธิให้กับเด็ก เพื่อเป็นการกระตุ้นพัฒนาการในเรื่องการตัดสินใจ และช่วยให้เด็กรู้จักหน้าที่ของตนเอง ได้แก่ (๑) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (๒) จัดกิจกรรมฟัง-เล่นดนตรี (๓) จัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ (๔) กิจกรรมธรรมชาติสร้างสมาธิ โดยการปลูกต้นไม้ รดน้ำ ใส่ปุ๋ย จวบจนกระทั่งรอจนถึงวันที่ต้นไม้ผลิดอกออกผล เป็นการฝึกสมาธิในการเฝ้าสังเกต และการติดตามการเจริญเติบโตของต้นไม้ในแต่ละวัน (๕) กิจกรรมฝึกสมาธิเวลาว่าง เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ หรือการท่องเที่ยวชมสวนมาก่อนนอน ๔) ปัญญาภาวนา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นโลกและชีวิตตามสภาวะ ส่งเสริมหุปัญญาของเยาวชน ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการสังเคราะห์และศึกษาข้อมูลการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยหลักพุทธธรรมสามารถอภิปรายได้ดังนี้

๕.๒.๑ สภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์โดยสภาพทั่วไปมีการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนใน ๒ ด้าน คือ ๑) ด้านวิชาการ ด้านการศึกษาโรงเรียนมีบรรยากาศการเรียนที่เหมาะสมและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน คุณครู ถ่ายทอดความรู้แก่ลูกศิษย์เต็มที่ ครูประจำชั้น ให้คำแนะนำและส่งเสริมในด้านการศึกษาการเรียนและอาชีพ ได้ตามศักยภาพของเยาวชน การพัฒนาด้านนันทนาการที่มีลักษณะส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างแรงจูงใจให้กับเยาวชน นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนด้านอื่นๆไปพร้อมกัน ประกอบด้วย การพัฒนาด้านกายภาพคือสุขภาพพลานามัยที่เป็นไปตามเกณฑ์ การพัฒนาด้านสติปัญญา ได้แก่ การวิเคราะห์ เจตคติ ความรู้ด้านวิชาการและคุณธรรมในการดำรงชีวิต การพัฒนาด้านจิตใจ ได้แก่ การมีจิตที่พร้อมจะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การแบ่งปันกัน และมีน้ำใจต่อกัน การพัฒนาด้านสังคม/การอยู่ร่วมในสังคม คือ การดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีคุณภาพมีคุณธรรม มีหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต คำนึงถึงส่วนรวม การพัฒนาด้านการศึกษาโรงเรียนมีบรรยากาศการเรียนที่เหมาะสมและเครื่อง

อำนวยความสะดวกในการเรียน คุณครู ถ่ายทอดความรู้แก่ลูกศิษย์เต็มที่ ครูประจำชั้น ให้คำแนะนำ และส่งเสริมในด้านการศึกษารเรียนและอาชีพ ได้ตามศักยภาพของเยาวชน การพัฒนาด้าน นันทนาการที่มีลักษณะส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างแรงจูงใจ ให้กับเยาวชน จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พรพรรณ ธรรมธาดา** ได้วิจัยเรื่อง "กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืน" ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการมุ่งสู่การเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่ มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล^๑ **๒) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม** เป็น ความร่วมมือระหว่างกันทั้งบ้าน วัดและโรงเรียน บ้าน คือสถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้น วัด คือ สถาบันทางศาสนาที่คอยอบรมตักเตือนเยาวชนให้ประพฤติไปในทางที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียน คือสถาบันการศึกษา ครูให้ความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างสติปัญญาให้กับเยาวชน พระสงฆ์ มีบทบาท ในการอบรมสั่งสอน ในด้านศีลธรรม ให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม ให้รู้จักผิดชอบชั่วดี มีการส่งเสริม ทั้ง ๓ ด้านคือ ๑) ด้านสติปัญญา (Intelligence Quotient: IQ) ๒) ด้านอารมณ์ (Emotional Quotient :EQ) และ ๓) ความลาดทางคุณธรรม จริยธรรม (Moral Quotient :MQ) ภาพรวมการ พัฒนาศักยภาพในด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ประกอบด้วย การร่วมมือ กันของ ๓ สถาบัน คือ บ้าน วัด โรงเรียน โดยผู้ถ่ายทอดหลักธรรมให้แก่เยาวชนต้องมีการบูรณาการ สื่อและวิธีการสอนต่างๆเพื่อพัฒนาเยาวชนไปพร้อมๆกันทั้งด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ดาบตำรวจไทยมณี ไชยฤทธิ์** ได้วิจัย เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรมเพื่อ สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ผลการวิจัยพบว่า การฝึกฝนอบรมกรรมฐานทาง พระพุทธศาสนาสามารถจะปรับเปลี่ยนจิตใจให้เกิดสุขภาวะจิตที่ดี และความมั่นคงทางอุดมการณ์ที่ หนักแน่น การฝึกสมาธิทำให้เกิดคุณภาพทางจิต เมื่อจิตมีความหนักแน่น มีความมั่นคงในกุศลธรรม ทั้งหลายไม่ก่อเกิดความชั่วร้ายในจิตใจ และด้านปัญญา มุ่งส่งเสริมให้กับเจ้าหน้าที่ให้รู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของโลก^๒

๕.๒.๒ การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

^๑ พรพรรณ ธรรมธาดา, "กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่ มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน", **ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา**, (คณะ ครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ก.

^๒ ดาบตำรวจไทยมณี ไชยฤทธิ์, “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ตามหลักพุทธธรรมเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” , **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ก.

ในการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนนั้น พบว่า มีการสนับสนุนใน ๓ ด้าน ประกอบด้วย

๑. การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้วยตัวของเยาวชนเอง พบว่า มีการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาด้านอุปนิสัย ส่งเสริมให้เกิดความตั้งใจเรียนและหมั่นหาความรู้ให้ตนเอง มีความขยัน เอาใจใส่ ตั้งใจเรียน รู้จักหน้าที่ของตนเองมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัวปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยหลักคุณธรรม/จริยธรรม หากมีปัญหาที่สามารถแก้ไขได้มีการพัฒนาโดยนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือปรึกษาครูหรือผู้ปกครองเพื่อขอคำแนะนำในการแก้ปัญหาและคบมิตรที่ดี ๒) การพัฒนาด้านจิตใจ ส่งเสริมให้เยาวชนต้องมีจิตใจที่ดีงาม ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ตระหนักถึงตนรู้จักการให้อภัยตนเองและเพื่อน มองทุกอย่างรอบๆตัวอย่างรอบด้าน มีความสามารถในการจัดการความเครียด, สร้างแรงจูงใจให้ตนเองในการทำมาความดีและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ๓) การพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย ส่งเสริมให้เยาวชนมีการดูแลสุขภาพของตนเองให้สมบูรณ์แข็งแรง เลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มสุรา สารเสพติด ไม่ข้องเกี่ยวกับการพนัน ๓) การพัฒนาการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมให้เยาวชนมีการแบ่งเบาภาระงานในบ้านของพ่อแม่ มีศึกษาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องต่างๆ เช่น การศึกษาต่อ อาชีพในฝัน ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เป็นต้น จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุดาภรณ์ อรุณดี** ได้วิจัยเรื่อง "ยุทธศาสตร์การพัฒนาเยาวชนสู่ระดับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ กรณีศึกษา การพัฒนาสมรรถนะเยาวชนตามหลักพุทธญาณวิทยา และรูปแบบการจัดการทักษะความรู้(รูปแบบ KSM Model)" ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะเยาวชนจะต้องสร้างที่จิตใจรู้จักตัวเอง รู้จักศักยภาพของตัวเองด้วยความรักความเมตตาที่มีออกมาจากภายใน ปัญญาสูงสุดจะเกิดขึ้นจากภายในตนเอง ไม่ได้เกิดขึ้นจากภายนอก หรือการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมภายนอกใดๆ^๓

๒. การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากครอบครัว พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัว ซึ่งเป็นพ่อ แม่ พี่ น้อง หรือผู้ปกครอง โดยมีการสนับสนุนใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมการเป็นต้นแบบที่ดีเพราะพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีที่ต้องได้ ใกล้ตัวที่สุด ชัดเกลอาบรมบ่มนิสัย จัดหาสภาพแวดล้อมที่ดี ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ในสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ๒) ด้านสุขภาพร่างกาย ดูแลเอาใจใส่สุขภาพและความเป็นอยู่ของเยาวชนให้สมบูรณ์แข็งแรง จัดอาหารที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มสุรา สารเสพติด การพนัน ที่เป็นการบั่นทอนสุขภาพร่างกาย ๓) ด้านการให้คำปรึกษา คอยแนะนำการเรียนรู้ การใช้ชีวิตที่เหมาะสม ชี้แนะชี้แจง

^๓ สุดาภรณ์ อรุณดี, "ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนมนุษย์สู่ระดับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ กรณีศึกษา การพัฒนาสมรรถนะทุนมนุษย์ตามหลักพุทธญาณวิทยาและรูปแบบการจัดการทักษะความรู้(รูปแบบ KSM Model)", **ดัชนีพิมพ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต**(สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์),(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์,๒๕๕๑), หน้า ก.

สิ่งใดควรไม่ควร ใช้เหตุผล ให้คำปรึกษาช่วยแก้ปัญหาที่ดี ๔) ด้านการพัฒนาด้านจิตใจ ได้รับความต้องการและคอยเป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษาที่ดี ให้กำลังใจ ชัดเกลานิสัยให้ความรักความเอาใจใส่ ความอบอุ่นจากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มนทกานต์ รอดคล้าย** ได้วิจัยเรื่อง "อิทธิพลของความรักความเข้าใจในครอบครัวต่อคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนไทย" การส่งเสริมการให้ความรักความเข้าใจในครอบครัวอันจะช่วยเสริมสร้างผลผลิตหรือเด็กและเยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรมอันเป็นสมาชิกของสังคมที่มีคุณภาพ^๔ ทั้งนี้ในบริบทการเลี้ยงดูบุตรของสังคมไทยนั้นบุคคลในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ พี่ น้อง หรือผู้ปกครอง ล้วนแล้วแต่มีส่วนสำคัญในการกล่อมเกลालีเลี้ยงดูทั้งสิ้น

๓. การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจากโรงเรียน ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญรองจากผู้ปกครอง เปรียบเหมือนพ่อแม่คนที่สองคือ ครู มีบทบาทและหน้าที่การถ่ายทอดความรู้สอนให้เยาวชนมีความรู้ทางวิชาการและมีสติปัญญา ครูผู้สอนในระดับไฮมปลายมีความสำคัญเป็นผู้จุดประกาย เป็นผู้นำพาเยาวชนเดินไปข้างหน้า ปลุกฝัง ความรู้ความคิด จิตใจ เพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตขึ้น เป็นพลเมืองที่ดีและมีประสิทธิภาพของประเทศ พบว่า มีการสนับสนุนใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการอบรมสั่งสอนของครู มีการปลุกฝังและถ่ายทอดวิชาให้ความรู้ สร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่เยาวชน ฝึกทักษะวิชาการในด้านต่างๆ เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์ ให้เยาวชนรู้จักบทบาทหน้าที่และความสำคัญของตัวเยาวชนต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อส่วนรวม และต่อประเทศชาติ การเชิญรุ่นพี่ที่ประสบผลสำเร็จจากการทำงานพบปะรุ่นน้อง กิจกรรมนันทนาการ เช่น ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ ๒) ด้านการพัฒนาทักษะ มีการส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สอนให้รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ปลุกฝังให้มีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม การเข้าสังคม การวางตัว มารยาทในสังคม ๓) ด้านการให้คำปรึกษา เป็นผู้จุดประกาย เป็นผู้นำพาเยาวชนเดินไปข้างหน้า ให้โอกาสอย่างเสมอภาคทางความคิด และการแสดงออก สร้างแรงบันดาลใจให้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และ ๔) ด้านการพัฒนาด้านจิตใจ มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในสื่อการสอนหรือในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท สร้างขวัญและกำลังใจ ความรู้สึกภูมิใจเป็นที่พึงได้จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุนีย์ ชัยสุขสังข์** ได้วิจัยเรื่อง "กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก" ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์หลัก ๑) ปฏิรูปการประเมินผล ๒) ยกระดับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ๓) สร้างความเป็นเลิศด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ๔) ปรับกระบวนการทัศน์

^๔ มนทกานต์ รอดคล้าย, "อิทธิพลของความรักความเข้าใจในครอบครัวต่อคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนไทย", *ดุสิตนิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศาสตร์*, (วิทยาลัยประชากรศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ก.

ด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ๕) ปรับกระบวนการทัศน์ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน^๕

๕.๑.๓ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม ในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนนั้นผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบการพัฒนาตามหลักพุทธธรรมใน ๓ ด้าน ประกอบด้วย

๑. การพัฒนาด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตที่เยาวชนต้องมีเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ได้แก่ ๑) ทักษะการปรับตัว เข้ากับสังคม สภาพแวดล้อม สถานการณ์ ๒) การรู้จักวางแผนอนาคตทั้งด้านการศึกษาและอาชีพ ๓) การมีทัศนคติเชิงบวกต่อค่านิยม คำวิจารณ์ และความล้มเหลว ๔) การตระหนักรู้ในตนเองถึงศักยภาพ, จุดแข็ง-จุดอ่อน และการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอโดยการพัฒนาแบบองค์รวมร่วมกันทั้งด้านครอบครัว, โรงเรียน และตัวของเยาวชนเอง ในการสร้างความสามารถในการปรับตัว ด้านทาน มีภูมิคุ้มกัน สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการแสดงออกของเยาวชนในการแก้ปัญหา แม้ว่าสิ่งที่เยาวชนคิดหรือมีแนวโน้มที่กระทำอาจไม่สอดคล้องกับความคิดความเชื่อเดิมที่ผู้ใหญ่มีอยู่ หรือไม่ปฏิบัติตามสมมุติฐานที่ต้องการของผู้ใหญ่แต่จำเป็นต้องเปิดใจกว้างเพื่อรับฟัง และยอมรับในความคิดนั้นจึงจะเป็นการส่งเสริมศักยภาพของเยาวชน การร่วมกันมือกันจากที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ให้ความรู้กับผู้ปกครองผ่านการประชุมผู้ปกครองเช่น การดูแลเยาวชนท่ามกลางกระแสสังคมในปัจจุบัน, แนวทางการสนับสนุนส่งเสริมเยาวชนให้มีบทบาทในโรงเรียนและชุมชน ชัดเจนจิตใจผ่านกิจกรรมที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนจะพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอต้องประกอบด้วยพฤติกรรม เช่น การขยันหมั่นเพียร อดทน มีวินัย มีความรอบคอบและรับผิดชอบ ซึ่งตรงกับหลักอิทธิบาท ๔ คือ หนทางแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย **ฉันทะ** (ความพอใจ) คือ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ ได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป **วิริยะ** (ความเพียร) คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง **จิตตะ** (ความคิด) คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป **วิมังสา** (ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง) คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ**พระมหาบุญรอด มหาวิโร** ได้วิจัยเรื่อง "การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓" ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการกับอิทธิบาท ๔ ผลที่ได้คือ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง

^๕ สุนีย์ ชัยสุขสังข์, "กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก", **ดุสิตนิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา**, (คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ก.

ถูกวิธี มีประโยชน์ และถูกธรรม^๖ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมา พักเพียง ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาพรวม ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงระหว่างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยใช้หลักสัปปุริสธรรม ๗ ในการบริหารตน หลักสังคหัตถ์ ๔ ในการบริหารคน และหลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารงานต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพในการบริหารงานและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างสูงสุด^๗ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งเสริมเพื่อให้เยาวชนมีทักษะชีวิตเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตนั้นมีความเชื่อมโยงระหว่างหลักอิทธิบาท ๔ ที่มุ่งเน้นความเอาใจใส่ ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และความมุ่งมั่น ละเอียดรอบคอบ

๒. การพัฒนาด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี การพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีของเยาวชนด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีควรมีการส่งเสริมพัฒนาใน ๓ ด้าน ได้แก่

๑) ด้านความทันสมัย ผ่านการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ ต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสื่อ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยเหมาะสม มีบริการเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีคุณภาพ และเข้าถึงได้ง่าย มีข้อควรแนะนำคือศึกษาเทคโนโลยีด้วยการศึกษาข้อมูลให้ครบถ้วนก่อนนำไปปฏิบัติ ควรบูรณาการกับหลักโยนิโสมนสิการ ใน ๔ หลัก ได้แก่ ๑) อุบายมนสิการ สอนให้เด็กรู้จักผลกระทบของเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ทั้งทางบวกและทางลบที่เกิดขึ้นกับการใช้งานในบริบทต่าง ๆ ๒) ปถมนสิการ มุ่งเน้นการปลูกฝังการคิดเป็นระเบียบ,คิดเป็นทาง,คิดถูกทาง, คิดได้หลายทาง, นอกจากคิดให้เป็นทางแล้ว ต้องให้ถูกทางด้วย ถ้าหากคิดไม่ถูกทางก็เป็นการคิดฟุ้งซ่านไม่เป็นระเบียบมีจิตใจวอกแวก จะสังเกตเห็นได้ว่า เมื่อจิตเป็นสมาธิก ความคิดก็จะเป็นระเบียบแล้วสามารถมองได้หลายทาง ๓) การณมนสิการ การมุ่งเน้นให้เด็กรู้จักการคิดตามเหตุผล หรือคิดอย่างมีเหตุผล อาจเป็นการคิดโยงจากเหตุไปหาผลหรือโยงจากผลไปหาเหตุก็ได้ คำสอนที่เน้นเรื่องความคิดเห็นเหตุเป็นผลในพระพุทธศาสนา คือ อริยสัจ และ ปฏิจจสมุปบาท หรือ อิทัปปัจจยตา สอนให้สอบสาวถึงเหตุปัจจัยว่าสิ่งทั้งหลายเกิดเพราะมีเหตุปัจจัยอะไรบ้าง จะดับเพราะดับเหตุปัจจัยอะไรบ้าง ทำให้เป็นคนรอบคอบ สายตากว้างไกลเป็นคนมีเหตุมีผล และ ๔) อุปาทกมนสิการ การมุ่งเน้นให้เด็กรู้จักคิดให้เกิดผล คิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ หรือสร้างสรรค์ในทางดี อุปาทกมนสิการ

^๖ พระมหาบุญรอด มหาวิโร, "การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓", *คุณวินิพนธ์พุทธศาสตร์คุณวินิพนธ์ิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ก.

^๗ จิตติมา พักเพียง, “รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง”, *คุณวินิพนธ์พุทธศาสตร์คุณวินิพนธ์ิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ก.

จะต้องมีลักษณะใหญ่ ๒ ประการ คือ (๑) คิดแล้วเกิดความรู้สึกรู้สึกอยากทำ (๒) การกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำในแง่บวก คือเป็นกุศล และไม่เกินไปเพื่อเบียดเบียนตนเอง เบียดเบียนคนอื่น และเบียดเบียนสังคม เป็นการกระทำที่สุจริต ถูกกฎหมายและศีลธรรม ดังนั้น เยาวชนจำเป็นต้องเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รู้เท่าทันเทคโนโลยี เน้นการใช้ให้เป็นประโยชน์ มีจิตสำนึกที่ดี และใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ มีศึกษาข้อมูลอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้พัฒนาต่อยอดความรู้ เพิ่มพูนศักยภาพให้มากขึ้น และไม่ตกเป็นเหยื่อหรือกับดักของเทคโนโลยี จากผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรเดช มีแสงรุทรกุล** ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาผลการคิดวิเคราะห์และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยอาศัยหลักการคิดแบบโยนิโสมนสิการ กรณีศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์” ผลการวิจัยพบว่า ระบบการคิดแบบโยนิโสมนสิการทำให้เกิดประสิทธิผลขึ้นสำหรับการพัฒนาความคิดของนักศึกษา **๒) ด้านทัศนคติ** ต้องรู้จักเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อการปรับตัวพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี ทำงานเป็นทีม พัฒนาต่อยอดโดยประเมินและปรับปรุงจากการใช้งานเทคโนโลยีและนำทักษะที่ได้ไปสอนเยาวชนให้เกิดการพัฒนาทั้งการศึกษาและอาชีพในอนาคต ควรมีการใช้การคิดวิเคราะห์ รู้ถึงประโยชน์ และโทษ เพื่อสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม มีการพัฒนาการสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ เพื่อถ่ายทอดแนวคิดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ควรเรียนรู้ content เกี่ยวกับเทคโนโลยีสามารถใช้งานได้อย่างเหมาะสม และ **๓) ด้านวิชาความรู้** เยาวชนเรียนรู้และทำความเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยผู้ปกครองต้องให้การสนับสนุนแต่ก็ต้องคอยสอดส่องกำกับดูแลไม่ให้นำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือเป็นการผิดกฎหมาย เยาวชนจำเป็นต้องเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รู้เท่าทันเทคโนโลยี เน้นการใช้ให้เป็นประโยชน์ มีจิตสำนึกที่ดี และใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ มีศึกษาข้อมูลอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้พัฒนาต่อยอดความรู้เพิ่มพูนศักยภาพให้มากขึ้น และไม่ตกเป็นเหยื่อหรือกับดักของเทคโนโลยี ในด้านทัศนคติและด้านวิชาความรู้ นั้นควรบูรณาการหลักพุทธธรรมคือหลักสังคหวัตถุ ๔ ทั้งนี้ครูหรือผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาเยาวชน ควรมุ่งเน้นในหลัก ๔ ประการ ได้แก่ **๑) ทาน** คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเพื่อแบ่งปันของครูอาจารย์ต่อเยาวชนที่เป็นศิษย์ การให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิชาการเพื่อพัฒนาการสอนของตนเอง เช่น การจัดโครงการอบรม ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จากการทำหน้าที่เป็นผู้สอน ผู้ให้ความรู้ จัดการสอนโดยใช้ตนเองเป็นแหล่งความรู้ สอนเน้นเนื้อหา ยืดตำรา และแบบฝึกหัดเป็นหลัก มาเป็นบทบาทของผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนจากประสบการณ์ของครู เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเกิดคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ **๒) ปิยวาจา** คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานของครูอาจารย์ต่อเยาวชนที่เป็น

^๑ วรเดช มีแสงรุทรกุล, “การศึกษาผลการคิดวิเคราะห์และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยอาศัยหลักการคิดแบบโยนิโสมนสิการ กรณีศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์”, รายงานการวิจัย, (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๖๑), หน้า ก.

ศิษย์ ในทางจิตวิทยาที่ดีครูรู้จักช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนมีความพึงพอใจในการเรียน อยากรเรียนด้วยความพอใจไม่ใช่เป็นการบังคับ ผู้สอนต้องมีความละมุนละม่อม ซึ่งเรียกว่า “การเสริมกำลังใจ” ความสามารถในการใช้วิธีการที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาจเป็นการให้รางวัลหรือคำชมเชยหลังจากที่บุคคลประพฤติปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมตามที่เรต้องการ นอกจากนี้การที่ครูจะเสริมกำลังใจเด็กด้วยวาจาเป็นการเสริมกำลังใจด้วยคำพูดของครู โดยการใช้คำพูดชมเชยทันทีหลังจากผู้เรียนตอบสนองในสิ่งที่ครูต้องการ ทั้งนี้การพูดให้กำลังใจเด็กนักเรียนจึงเป็นลักษณะของการใช้ปิยวาจาที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดีระหว่างครูกับลูกศิษย์ **๓) อັถถจริยา** คือ การสงเคราะห์ต่อศิษย์หรือการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อศิษย์การบำเพ็ญประโยชน์ คือ ๑) การทำตนให้เป็นคนมีประโยชน์ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ ๒) การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ **๔) สมานัตตา** คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอด้านเสมอปลาย ด้วยเหตุที่เด็กแต่ละคนมีปัญหาที่แตกต่างกัน การเปิดรับในห้องเรียนของแต่ละคนจึงไม่เท่ากัน ทำให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดความไม่เท่ากันไม่ทันกันในห้องเรียน การที่ครูรับฟัง ด้วยความเข้าอกเข้าใจ ไม่ไปตัดสินเขาเป็นการดูแลเรื่องจิตใจที่เขาขาดไปสำคัญคือการฟัง “เด็กทุกคน” ต้องให้ความใส่ใจอย่างทั่วถึง ครูควรสร้างความเข้าใจในความแตกต่าง โดยการปลูกความเท่าเทียมให้แก่เด็ก ๆ ด้วยการสอนให้เข้าใจว่า “ความแตกต่าง” จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศิริพร ไชยชนะ** ได้วิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยม ของการประปา นครหลวง” ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมของการประปา นครหลวง พบว่าหลักพรหมวิหาร ๔ หลักสังคหวัตถุ ๔ และหลักสัพปุริสธรรม ๗ มีความสอดคล้องกับ การพัฒนาตน พัฒนางานและ บริการสังคม ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานใช้หลักพุทธธรรมในการบริหาร จัดการร่วมกันอย่างลงตัว ให้ความสำคัญในเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ ปลูกจิตสำนึกด้านการบริการ ซึ่งตรงกับหลักธรรมพัฒนาด้านจิตใจ หลักพรหมวิหาร ๔ ซึ่งเป็นหลักที่ผู้บริหารมีไว้ประจำใจ หลักของความซื่อสัตย์สุจริต ในภาคปฏิบัติ หลักสังคหวัตถุ ๔ บูรณาการหลักธรรมในการบริหารทุก ภาคส่วน โดยผ่านกระบวนการตามหลักสัพปุริสธรรม ๗ เป็นฐานในการบริหารจัดการของการประปา นครหลวง ^๙

๓. การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพื้นฐานการทำงานเริ่มส่งเสริมให้เยาวชนมีความรักงานที่จะทำก่อน ศึกษาขั้นตอนข้อมูล มีการวางแผน มีความรู้ และองค์ความรู้ในงานที่ทำ หากยังไม่มีประสบการณ์ทำงานสามารถเริ่มจากการขอฝึกงาน และศึกษางานพร้อมกับพยายามปรับปรุงงานที่ทำให้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากผู้รู้และสื่อ

^๙ ศิริพร ไชยชนะ, “การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยม ของการประปา นครหลวง”, **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ก.

เทคโนโลยีต่างๆหาข้อมูลใหม่ๆที่จะนำมาปรับใช้ในการพัฒนาตนเอง ควรมีการวางแผนก่อนการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม มีการวิเคราะห์ปัญหา สรุปปัญหา เพื่อปรับเปลี่ยนแผนงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความอดทน มีความรวดเร็วในการทำงาน มีความถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยึดหลักการทำงานร่วมกับผู้อื่นพร้อมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่องานและเพื่อนร่วมงาน รูปแบบการพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากหลักการข้างต้นควรมีการบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ ภาวนา ๔ ในการพัฒนาความพร้อมในการทำงาน ได้แก่ ๑) กายภาวนา การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีการจัดทำโครงการส่งเสริมทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง สอนให้ตระหนักต่อสุขภาพอนามัย ให้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ๒. สีสภาวนา การปลูกฝังให้เด็กมีวินัยในตนเอง ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ได้รับการยอมรับ นับถือ ชื่นชมจากบุคคลอื่น ๆ ที่รู้จักแล้ว ยังส่งผลให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ มีความสงบสุขเจริญก้าวหน้า เป็นสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งในการพัฒนาให้เกิดวินัยในตนเองต้องอาศัยสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ๆ โรงเรียน ศาสนา สถาบันอาชีพต่าง ๆ สถาบันการเมือง เป็นต้น สถาบันครอบครัวประกอบด้วยบิดามารดา พี่น้อง ญาติ สถาบัน ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะ อันทรงคุณธรรมและจริยธรรม และระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งต้องเริ่มตั้งแต่วัยทารก การพัฒนา วินัยในตนเองกระทำทางตรงด้วยการอบรมสั่งสอนและโดยทางอ้อมซึ่งอาศัยการสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ๓. จิตภาวนา การฝึกอบรมจิตใจ การเสริมสร้างสมาธิให้กับเด็ก เพื่อเป็นการกระตุ้นพัฒนาการในเรื่องการตัดสินใจ และช่วยให้เด็กรู้จักหน้าที่ของตนเอง ได้แก่ (๑) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (๒) จัดกิจกรรมฟัง-เล่นดนตรี (๓) จัดกิจกรรมเรียนรู้ศิลปะ (๔) กิจกรรมธรรมชาติสร้างสมาธิ โดยการปลูกต้นไม้ รดน้ำ ใส่ปุ๋ย จวบจนกระทั่งรอจนถึงวันที่ต้นไม้ผลิดอกออกผล เป็นการฝึกสมาธิในการเฝ้าสังเกต และการติดตามการเจริญเติบโตของต้นไม้ในแต่ละวัน (๕) กิจกรรมฝึกสมาธิเวลาว่าง เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ หรือการท่องเที่ยวชมสวนก่อนนอน ๔) ปัญญาภาวนา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นโลกและชีวิตตามสภาวะ ส่งเสริมพหุปัญญาของเยาวชน ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วีรชัย ศรีหาพล** ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยใช้แนวพุทธ

ธรรม” ผลการวิจัยพบว่า การนำพุทธธรรมมาประยุกต์เป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยผ่านชุดกิจกรรมมีศีลวัตรขจัดกุศล และชุดกิจกรรมปฏิบัติตนในทางประณีต ^{๑๐}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๑.๑ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในนโยบายพัฒนาเยาวชนที่สร้างแรงจูงใจหรือเสริมสร้างความมั่นใจในการดำรงชีวิตให้กับเยาวชน เช่น โครงการพัฒนาบุคลิกภาพ โครงการพัฒนาทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์

๕.๓.๑.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายเร่งด่วนในการช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชน เช่น ปัญหายาเสพติดและปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ พร้อมกับการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการระบุไว้ในแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนของท้องถิ่น

๕.๓.๑.๓ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๕.๓.๒.๑ สถานศึกษาควรเพิ่มด้านการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเยาวชน เพื่อเป็นการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตท่ามกลางกระแสสังคมต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

๕.๓.๒.๒ สถานศึกษาควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะอาชีพให้แก่เยาวชนโดยสามารถทำการสำรวจความต้องการจากเยาวชน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๓.๓.๑ ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้อีกครั้งแต่นับศึกษาเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างของเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

๕.๓.๓.๒ ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

๕.๓.๓.๓ ควรมีการศึกษาวิจัยผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่อการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

^{๑๐} วีรชัย ศรีหาพล, “การเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยใช้แนวพุทธธรรม”, *ดัชนีนิพนธ์ครุศาสตร์ดุขบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๖), หน้า ก.

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๙.

_____. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาฯ ปี ๒๕๐๐. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๕.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. **เด็กและเยาวชน : จากอดีตถึงแนวคิดปัจจุบัน.** (แผนกลยุทธ์กรมกิจการเด็กและเยาวชน ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔).

กัลยาณี คุณมี. "การบริหารผลงานและการจัดสรรสิ่งจูงใจต่อการพัฒนาระบบราชการและข้าราชการไทย". **รายงานการวิจัย. คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.** ๒๕๕๒.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร : บิซิเนสอาร์แอนด์ดี. ๒๕๕๓.

นิภา เมธาวิชัย. **วิทยาการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี. ๒๕๓๕.

นิสดารค์ เวชยานนท์. **มิติใหม่ในการบริหารทุนมนุษย์.** กรุงเทพมหานคร : กราฟฟิซีสเต็มส์ จำกัด. ๒๕๕๑.

ปราชญา กล้าผจญ และพอลตา บุตรสุขธิวงศ์. **การบริหารทรัพยากรมนุษย์.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด. ๒๕๕๐.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **ทำอย่างไรจึงจะเรียนเก่ง.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๑.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม. ๒๕๔๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

_____ .การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมิก จำกัด.
๒๕๓๗.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๔๖.

พิพัฒน์ ก้องกิจกุล. **ทุนมนุษย์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ็กซ์สเปอร์เน็ท จำกัด.
๒๕๔๙).

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊ค.
๒๕๔๒.

รัชฎา อสิสนธิสกุล. “การบริหารทรัพยากรมนุษย์ยุคใหม่”. **ประชาชาติธุรกิจ**. (๓ ธันวาคม ๒๕๕๐).
รุ่งโรจน์ ถุงเป้า.พ.อ.. “การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโรงเรียนทหารม้า ศูนย์การทหาร
ม้า จังหวัดสระบุรี”. **เอกสารวิจัยส่วนบุคคล**. วิทยาลัยการทัพบก : สถาบันวิชาการทหารบก
ชั้นสูง. ๒๕๕๓.

(๒) วิทยานิพนธ์ :

จิตติมา พักเพียง. “รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
ในเขตภาคกลางตอนล่าง”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสน
ศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๘.

ณัฐชนันตร์ อยู่สีมารักษ์. “รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธธรรมของสถานศึกษา
ของรัฐสังกัดกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐ
ประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๘.

ณัฐชพงศทัต หงส์สุวัชร. “รูปแบบการพัฒนาคณากรตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก”.
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. ๒๕๕๗.

ดลใจ ถาวรวงศ์ ตันเจริญ. “กระบวนการขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนต้นแบบจังหวัด
ฉะเชิงเทรา”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม**.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา. ๒๕๕๓.

ดาบตำรวจไทยมณี ไชยฤทธิ์. “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเจ้าฟฟที่ตำรวจตระเวนชายแดนตาม
หลักพุทธธรรมเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” .**วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย. ๒๕๕๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ถนัด ไชยพันธ์. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิผลในการ บริหารงานของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี.. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย. ๒๕๖๑.

พรพรรณ ธรรมธาดา. "กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มี
ความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน". **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารการศึกษา**. คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๕๙.

พระมหาบุญรอด มหาวีโร. "การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย. ๒๕๕๘.

พลตรี ธีรรัฐ สวาสดิ์รัตน์. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามหลักพุทธธรรม. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย. ๒๕๕๘.

พัฒนสรณ์ เกียรติฐิติคุณ. "รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการพัฒนาประสิทธิภาพการ
ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ กรุงเทพมหานคร". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย. ๒๕๕๘.

พัศมา แผนสมบุรณ์. "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรธุรกิจบริการสู่องค์กร
ประสิทธิภาพสูง". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๗.

มนทกานต์ รอดคล้าย. "อิทธิพลของความรักความเข้าใจในครอบครัวต่อคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก
และเยาวชนไทย". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศาสตร์**.
วิทยาลัยประชากรศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๖๑.

ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุทธัญญา โอบอ้อม. "การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามแนวพระพุทธศาสนา". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสน
ศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

วีรชัย ศรีหาพล. “การเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยใช้แนวพุทธธรรม”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.๒๕๕๖.

ศิริพร ไชยชนะ.การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยม ของการประปานครหลวง. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.๒๕๖๐.**

สุดาภรณ์ อรุณดี. "ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนมนุษย์สู่ระดับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ กรณีศึกษา การพัฒนาสมรรถนะทุนมนุษย์ตามหลักพุทธญาณวิทยาและรูปแบบการจัดการทักษะความรู้ รูปแบบ KSM Model". **วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.๒๕๕๑.**

สุนีย์ ชัยสุขสังข์. "กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก". **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.๒๕๕๗.**

สุปรียา ธีรลีรานนท์.“การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาเถรวาท”.**วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๖.

สุรเสกข์ ผลบุญ. “รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพุทธธรรม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.๒๕๕๘.

(๓) รายงานการวิจัย :

คมกริช ทินกร ณ อยุธยา. “การพัฒนาเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ”. เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลการศึกษาหลักสูตรการทัพอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ปีการศึกษา ๒๕๕๕.

จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์. **รวมบทความการบริหารทรัพยากรมนุษย์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส. ๒๕๕๒.

ชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์. **รายงานการวิจัยเสริมหลักสูตรเรื่อง ทฤษฎีการเจริญเติบโตแนวใหม่ พรหมแดนแห่งความรู้**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๔๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

วรเดช มีแสงรุทรกุล. “การศึกษาผลการคิดวิเคราะห์และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยอาศัยหลักการคิดแบบโยนิโสมนสิการ กรณีศึกษาของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์”. รายงานการวิจัย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ๒๕๖๑.

(๔) วารสาร

สุรพงษ์ มาลี. “ส่องกระจกชะโงกดูเงา : การเทียบเคียงมาตรฐานการบริหารทรัพยากรบุคคล”. วารสารข้าราชการ. ปีที่ ๕๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙).

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

มูลนิธิทรูเนเจอร์. สถานการณ์เยาวชนไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://www.compassionth.com/สถานการณ์เยาวชนไทย/>. [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. วันเยาวชนแห่งชาติ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<https://th.wikipedia.org/wiki/วันเยาวชนแห่งชาติ>. [๑๐ ธ.ค. ๒๕๖๒].

สสส.. “มารู้จักสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย” วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔ . สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<https://www.thaihealth.or.th/Content/๑๗๗๕๘-มารู้จัก%๒๐'สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย!.html>. [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].

Thianthip Diawkee. สสำรวจพฤติกรรมวัยรุ่นไทย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.thaihealth.or.th/Content/๔๗๐๙๙-สำรวจพฤติกรรมวัยรุ่นไทย.html>. [๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒].

United Nation. International Youth Day. [online] from : <https://www.un.org/en/events/youthday/>. [Retrieved. December ๑๐. ๒๐๑๙]

๒. ภาษาอังกฤษ :

Angela Baron and Micael Armtrong. Human Capital Managemant : Achieving Added Value Through people. (London : Kogan page). 2007.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Becker. G. S.. **Human capital : A theoretical and empirical analysis. with special reference to education (3rd Edition)**. Chicago : The University of Chicago Press. 1994 : pp.15-25.
- G. Roos and J. Roos. “Measuring your company’s intellectual performance”. **Long Range Planning**. Vol.3 (1997) : pp.147-155.
- Gomez – Mejia. Luis R. Balkin David B. and Cardy Robert L.. **Managing Human Resources**.
- Gregory G. and Joseph C. Picken. **Beyond Productivity : How Leading Companies Achieve Superior Performance by Leveraging their Human Capital**. New York : American Management Association. 1999. p.8.
- Leslie A. Weatherly. “Human Capital-The Illusive Asset Measuring and Managing Human Capital :A Strategic Imperative for HR”. **SHRM Research Quatery**. (2003) : p.3.
- P.N. Rastogi. “Sustaining Enterprise Competitiveness-is Human Capital the Answer?”.**Human Systems Management** Vol.3 (2000) : pp.193-203.
- Schultz. T. W.. “Investment in human capital”. **The American Economic Review**. Vol.51 (1961) : pp.1-17.

๓. รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก

- สัมภาษณ์ พระครูกิตติพัชโรภาส. รองเจ้าคณะอำเภอวังโป่ง. ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ พระครูขันติพัชรานุกิจ. รองเจ้าอาวาสวัดหนองไผ่พิทยาราม. ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ พระครูสันติพัชรสาร. เจ้าคณะอำเภอเมืองเพชรบูรณ์. ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ พระครูสาทรพัชรเขต. รองเจ้าคณะอำเภอชนแดน. ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ พระครูสารวชิราภรณ์. รองเจ้าคณะอำเภอหล่มสัก. ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ พระมหาสุนทร ธีรธโร. รองเจ้าคณะอำเภอหล่มเก่า. ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ พระสมุห์ณัฐพงษ์ กิตติสาโร. เจ้าคณะตำบลระวิง ตำบลระวิง. ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ พระอธิการชัยวัช สิริจินโท. เจ้าอาวาสวัดผดุงราษฎร์. ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นางนาตยา อินทิวาพร. ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม. ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ นางโปรยทิพย์ ทัทภมาน. ครูโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม. ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ นางพรสมัย กาวน. ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม. ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สัมภาษณ์ นางพัชนี ตรีศร. ครูโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม. ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ นางอุทัยวรรณ สุวรรณผิว. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นายคำภาสน์ บุญเต็ม. ผู้อำนวยการโรงเรียนวังโป่งพิทยาคม. ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นายจรรย์ ใจวงศ์. ครูโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม. ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ นายพิพัฒน์ ศรีบุรินทร์. รองผู้อำนวยการโรงเรียนหล่มเก่าพิทยาคม. ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นายวุฒิ ศรีศรุตวงศ์. ผู้อำนวยการโรงเรียนชนแดนวิทยาคม. ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นายสงกรานต์ มาสีจันทร์. ผู้อำนวยการโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม. ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ ว่าที่ พต. ดร. สุชิน ชาญสูงเนิน. ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าดัวงพิทยาคม. ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นายสำราญ เวียงวิเศษ. ครูโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม. ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ ดร. สุวัฒน์ อินทรประไพ. รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นายประทาน หาดยาว. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๐. ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นายบรรฑุล อิมสุขศรี. วัฒนธรรมจังหวัด. ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นายไพไชยรัช ไชยอัครกัลป์. สาธารณสุขอำเภอชนแดน. ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นายอัครชัย ได้ผลธัญญา. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเพชรบูรณ์. ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นางธนกมล ยศปัญญา. ผู้ปกครอง. ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ นายทรงศักดิ์ สุดตา. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน. ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ นายประจักษ์ ส้านมา. ผู้ปกครอง. ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นายวิชาญ สว่างกัลป์. ผู้ปกครอง. ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ นายคริสตมาส หุ่นไธสง. นักเรียน รร.หล่มเก่าพิทยาคม. ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ น.ส. จันทรวงศ์ แก้วกัน. นักเรียน รร. อบจ.พช.วังชมภูวิทยาคม. ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ น.ส. ศศิภา กิขุน. นักเรียน รร. อบจ.พช. วังชมภูวิทยาคม. ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ น.ส. ศรัณญา ดวงอุปะ. นักเรียน รร. อบจ.พช. วังชมภูวิทยาคม. ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ น.ส. เสาวลักษณ์ อยู่เพชร. นักเรียน รร.หล่มสักวิทยาคม. ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- สัมภาษณ์ น.ส. วริศรา ช้างคำ. นักเรียน รร.หล่มสักวิทยาคม. ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมภาษณ์ น.ส.รัตนภรณ์ เอ็นทพง. นักเรียน รร.ห่มสั๊กวิทยาคม. ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

สัมภาษณ์ น.ส. ณัฐนิชา วงษ์ศิริญ. นักเรียน รร. วิทยานุกูลนารี. ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ น.ส. สิริรัตน์ อภิภรณ์. นักเรียน รร. วิทยานุกูลนารี. ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ภาคผนวก ก.

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม
โดย พระครูสุชัยพัชรมงค
นิติตปริญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเรื่อง "การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม" ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๕ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ ๓ คำถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ ๔ คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ ๕ คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านคำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับ และจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบภาพรวมเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อปฏิบัติงานของท่านและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณในความร่วมมือสัมภาษณ์ของท่าน

พระครูสุชัยพัชรมงค

นิติตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....

อายุ.....

ตำแหน่งหน้าที่.....

สังกัดองค์กร.....

วัน/เวลาที่สัมภาษณ์.....

สถานที่.....

ตอนที่ ๒ แนวคำถาม เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างไรบ้างในประเด็นดังต่อไปนี้

๒.๑ ในภาพรวมท่านเห็นว่าการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของเยาวชนประกอบด้วยด้านใด แต่ละด้านเป็นอย่างไร

.....

.....

๒.๒ ในภาพรวมท่านเห็นว่าการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของเยาวชนด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นอย่างไร

.....

.....

ตอนที่ ๓ แนวคำถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ในประเด็นดังต่อไปนี้

๓.๑ ผู้ปกครองของเยาวชน ควรใช้หลักธรรมใดประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมหรือพัฒนา ศักยภาพของเยาวชน

.....

.....

๓.๒ ครูผู้สอน ควรใช้หลักธรรมใดประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมหรือพัฒนา ศักยภาพของ เยาวชน

.....

.....

๓.๓ เยาวชน ควรใช้หลักธรรมใดประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมหรือพัฒนา ศักยภาพของตน

.....

.....

ตอนที่ ๔ แนวคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๑ ในภาพรวมท่านเห็นว่าการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ให้
ประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนหรือปัจจัยแวดล้อมอะไรบ้าง

.....
.....

๔.๒ ผู้ปกครองของเยาวชน มีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนได้อย่างไร

.....
.....

๔.๓ ครูผู้สอน มีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนได้อย่างไร

.....
.....

๔.๔ ตัวของเยาวชนเองควรมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไร

.....
.....

ตอนที่ ๕ แนวคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ในประเด็น
ดังต่อไปนี้

๕.๑ การพัฒนาความสามารถด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ควรมี
แนวทาง/หลักการอย่างไร

.....
.....

๕.๒ การพัฒนาความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี ควรมีแนวทาง/หลักการอย่างไร

.....
.....

๕.๓ การพัฒนาความพร้อมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีแนวทาง/หลักการ
อย่างไร

.....
.....

๕.๔ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ควรมีแนวทาง/
หลักการอย่างไร

.....
.....

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอสัมภาษณ์

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูสุชีพพรเขต รองเจ้าคณะอำเภอชนแดน
สิ่งส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูสุชีพพรมงคล ฉายา ตปสมฺปนฺโน นามสกุล กองเวิน รหัสประจำตัวนิสิต
๖๐๐๑๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักสูตร
ธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

นมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ขอความอนุเคราะห์!
เก็บข้อมูลในกรณี
ร.ย. ๒๕๖๑
๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑

ผู้ประสานงาน : พระครูสุชีพพรมงคล
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูสุทธาจารย์รังษิโรจน์ รองเจ้าคณะอำเภอหล่มสัก
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคณ ฉายา ตปสมฺปนฺโน นามสกุล กองเวิน รหัสประจำตัวนิสิต
๖๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธ
ธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

นมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

ยื่นขอให้สัมภาษณ์เก็บข้อมูล

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระครูสุชัยพัชรมงคณ
โทรติดต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นิตสาร พระมหาสุนทร อีร์โร รองเจ้าคณะอำเภอหล่มเก่า
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูสุขชัยพัชรมงคณ ฉายา ตปสมฺปนฺโน นามสกุล กองเวิน รหัสประจำตัวนิสิต
๖๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธ
ธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มี ความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

นิตสารมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ยินดี ให้สัมภาษณ์เก็บข้อมูล

พระมหาสุนทร อีร์โร
15 ต.ค. ๖๒

ผู้ประสานงาน : พระครูสุขชัยพัชรมงคณ
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 208061
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ท่อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชนแดนวิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคณ ญา ย ตปสมปนโน นามสกุล กองเงิน รหัสประจำตัวนิสิต
๖๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักสูตร
ธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณใน
ความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

วัน พ.ศ. ๖๑. ๖๐.

- พระครูสุชัยพัชรมงคณ รองคณบดี
ภาควิชาการศึกษาศาสตร์

เพื่อทราบ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระครูสุชัยพัชรมงคณ
โทรศัพท์ต่อ. ๐๔๔-๖๓๒-๑๔๘๔

- ON
- อ.ดร. 16/11/61
คุณ. 16/11/61
อ.ดร. 16/11/61

ที่ ศธ ๐๔๒๗๐.๐๗/๖๙๘

โรงเรียนชนแดนวิทยาคม ตำบลชนแดน
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์
๖๗๑๕๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง รายงานข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนชนแดนวิทยาคม

เรียน ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิต ภาคศึกษารัฐศาสตร์ คณะสังคมศึกษา

สิ่งที่แนบมาด้วย ๑. แบบเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ พระครูสุชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสม ปน.โน นามสกุล กองเวิน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักสูตรธรรม นั้น

โรงเรียนชนแดนวิทยาคม ได้ดำเนินการจัดส่งข้อมูลดังกล่าวฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว รายละเอียดดังแนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวุฒิ ศรีศรีตวงค์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนชนแดนวิทยาคม

งานธุรการ

โทรศัพท์ ๐๕๖-๗๖๑๒๖๒

โทรสาร. ๐๕๖-๗๖๑๒๖๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

โรงเรียนวังโป่งพิทยาคม	
เลขที่รับ	๐๕๖๗
วันที่รับ	๒๐ / ๑๒ / ๖๑
	ผู้รับ

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ท่อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังโป่งพิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปนโน นามสกุล กองเงิน รหัสประจำตัวนิสิต
๖๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักสูตร
ธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณใน
ความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

เสนอ ผู้อำนวยการ	
☐ เพื่อโปรดทราบ	☐ เพื่อโปรดพิจารณาสั่งการ
☒ ความมอบ/แจ้งฝ่าย.....	๗๐๐
☐ จำนวนกลุ่มสาระ.....	

Jee Suvaram

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

- ๒๓๓๖ / ๖๑๐๕.๒/๘๐๘ ของ
๑๖๑ / ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

ผู้ประสานงาน : พระครูสุชัยพัชรมงคล
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

(ลายเซ็น)

(นายทนายณัน บุญเต็ม)

ผู้อำนวยการโรงเรียนวังโป่งพิทยาคม

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website: gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

วันที่.....
วันที่..... ๑๗ ธ.ค. ๒๕๖๑
เวลา.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิติสดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน วัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูสุขชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปนโน นามสกุล กองเวิน รหัสประจำตัวนิติสด
๖๐๐๑๑๐๔๐๕๕ นิติสดหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักสูตร
ธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติสดดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณใน
ความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระครูสุขชัยพัชรมงคล

โทรติดต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิติสดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวอุทัยวรรณ สุวรรณผิว ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปนโน นามสกุล กองเงิน รหัสประจำตัวนิติสด
๖๐๐๑๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักสูตร
ธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติสดดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณใน
ความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

นางอุทัยวรรณ สุวรรณผิว
(นางอุทัยวรรณ สุวรรณผิว)
๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระครูสุชัยพัชรมงคล

โทรศัพท์ติดต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้นิติกรเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผอ.โรงเรียนพัชรพิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

โรงเรียนพัชรพิทยาคม
เลขที่ 1562
วันที่ 19 ธ.ค. 2561
เวลา 11.25 น.

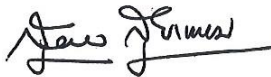
เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมุปนโน นามสกุล กองเงิน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติกรดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

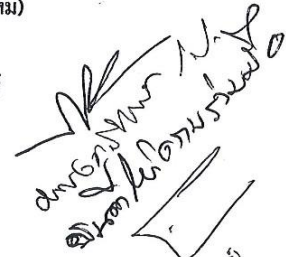
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ผู้รับทราบ ผอ.โรงเรียนพัชรพิทยาคม
ชื่อเล่นชื่อจริง.....
.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ดร.สุรพล สุษะพรหม
ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา

ผู้ประสานงาน : พระครูสุชัยพัชรมงคล
โทรติดต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

(นายวัชรินทร์ ดีคำ)
ผู้อำนวยการโรงเรียนพัชรพิทยาคม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคฺล ฉายา ตปสมฺปนฺโน นามสกุล กองเวิน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มี ความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ข้าพเจ้าขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ)

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระครูสุชัยพัชรมงคฺล

โทรติดต้อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระครูสุชัยพัชรมงคล
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปนโน นามสกุล กองเวิน รหัสประจำตัวนิสิต
๖๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธ
ธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มี ความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุญาต
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณใน
ความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

อินดี ไท่เก็ม รังมุก

ท้าววิชัย

ราชอธิการสังฆราช สิริธรรมา

ผู้ประสานงาน : พระครูสุชัยพัชรมงคล

โทรศัพท์ติดต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **พระครูสุชีพพัชรมงคล** วัดติศา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูสุชีพพัชรมงคล ฉายา ตปสมฺปนฺโน นามสกุล กองเวิน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ฉันทน์ไพฑูริย์
พระครูสุชีพพัชรมงคล
(พระครูสุชีพพัชรมงคล วัดติศา)
๒๖ ธ.ค. ๒๕๖๑

ผู้ประสานงาน : พระครูสุชีพพัชรมงคล

โทรศัพท์ติดต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

ที่ ศธ ๐๔๒๗๐.๑๑/๔๗

โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๒๗๑๑๐

๑๔ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้บันทึกข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

อ้างถึง หนังสือ ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๘ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ทางโรงเรียนพิจารณาอนุญาตให้ พระครูสุขชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปนโน นามสกุล กองเวิน นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” นั้น

ในการนี้ โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ได้พิจารณาแล้วและมีความยินดีให้ความร่วมมือดังกล่าว รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสงกรานต์ มาสีจันทร์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

งานธุรการ
โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม
โทร.๐-๕๖๗๐-๑๗๕๕
โทรสาร. ๐-๕๖๗๐-๑๑๔๐

ภาคผนวก ค.

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน นายวัชรินทร์ ตีตาร ผู้อำนวยการโรงเรียนพัชรพิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปนโน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๕๕
นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักสูตรธรรม”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณา
แล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วย
หลักสูตรธรรม” ในวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง ๖๕๐๘ ชั้น ๕ อาคาร
เรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวัง
เป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูสุชัยพัชรมงคล
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

รับทราบ
(เมธีธรรม ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔)
๒๐ มี.ค. ๖๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๑๘๙

วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ

เนื่องด้วย พระครูสุขชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปญโน รหัสประจำตัวนิสิต ๒๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” ในวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๘ ชั้น ๕ โซนบี อาคารเรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูสุขชัยพัชรมงคล

โทรศัพท์ติดต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๘

เพ็ญ รัตน์ มลีนะเขตกลุ่มเฉพาะ

(รศ. ดร. เพ็ญรัตน์ มลีนะเขต)

๒๐ มี.ค. ๖๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๗๘๙

วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปนโน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” ในวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๘ ชั้น ๕ โซนบี อาคารเรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

Handwritten signature and date: อ.ดร.สุชัยพัชรมงคล ๑๙/๓/๖๓

Handwritten signature: ดร.สุพล สุษะพรหม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูสุชัยพัชรมงคล
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๑ ๙๙

วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปโน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” ในวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๘ ชั้น ๕ โชนบี อาคารเรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูสุชัยพัชรมงคล

โทรติดต่. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๓๘๕

วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปนโน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” ในวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๘ ชั้น ๕ โชนบี อาคารเรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูสุชัยพัชรมงคล

โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

๐๙๖๕.๐๙๕๓๓ ๓๕.๖๖๖
18 มี.ค ๒๕๖๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๑๘๙

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.สุรียา รักษาเมือง อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปนโน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” ในวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๘ ชั้น ๕ โขนปี อาคารเรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูสุชัยพัชรมงคล

โทรติดต้อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

ยื่นต่อ/เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

อ.ดร.สุรียา รักษาเมือง
๑๗ มี.ค. ๒๕๖๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๓๘๘

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.เนก ไยอินทร์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์

เนื่องด้วย พระครูสุขชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปนโน รหัสประจำตัวนิสิต ๒๐๐๑๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” ในวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๘ ชั้น ๕ โชนบี อาคารเรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูสุขชัยพัชรมงคล

โทรศัพท์ติดต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๗ ศษ

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาฉวี หมั่นมี อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระครูสุชัยพัชรมงคล ฉายา ตปสมปนโน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๕๕ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม” ในวันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B๕๐๘ ชั้น ๕ โชนบี อาคารเรียนรวม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ธิดาฉวี หมั่นมี

ผู้ประสานงาน: พระครูสุชัยพัชรมงคล

โทรติดต่อ. ๐๙๔-๖๓๒-๑๔๘๔

๑๘/๓.๓.๖๓

ภาคผนวก ง.

ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ลำดับ	ชื่อยา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	นายวัชรินทร์ ดีดาร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนพัชรวิทยาคม จ.เพชรบูรณ์
๒	รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ	รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	รศ.ดร.สมาน งามสนิท	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	ผศ.ดร. รัฐพล เย็นใจมา	หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	ดร.สุริยา รักษาเมือง	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	ดร.เอนก ไยอินทร์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	ผศ.ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี ผู้ดำเนินการ (Moderator) และผู้สังเกตการณ์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาพการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น.

ณ ห้อง B ๕๐๘ – B ๕๐๙ ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนปี คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - สกุล : พระครูสุขชัยพัชรมงคล ตปสมปนโน (วิชณู กองเวิน)
- วัน/เดือน/ปีเกิด : วันที่ ๑๔ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘
- สถานที่เกิด : ตำบลเขาฉกรรจ์ อำเภอสรรคแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี
- การศึกษา**
- พ.ศ.๒๕๔๖ : ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาเอก รัฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
- พ.ศ.๒๕๖๑ : ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาเอกนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พ.ศ.๒๕๔๙ : ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาเอก พัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยนเรศวร ศูนย์วิทยบริการจังหวัดเพชรบูรณ์
- พ.ศ.๒๕๕๒ : ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ สาขาวิชาเอก รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเพชรบูรณ์
- ตำแหน่งปัจจุบัน** : เจ้าอาวาสวัดใหม่ชัยมงคล
เจ้าคณะตำบลห้วยสะแก เขต ๑
ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลห้วยสะแก
พระอุปัชฌาย์
- ที่อยู่ปัจจุบัน** : วัดใหม่ชัยมงคล
เลขที่ ๓๖๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยสะแก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๒๑๐

